

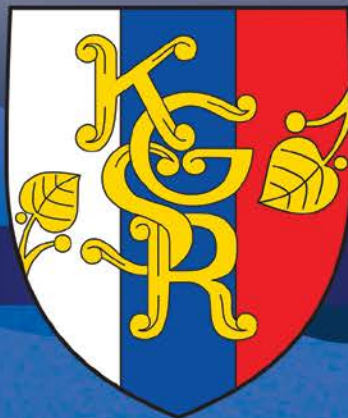
KLUB GENERÁLOV SR

Honor et gloria

20 ROKOV

Peter Vojtek
Bernard Roštecký
Tibor Gaplovský
Štefan Mečár

KLUB GENERÁLOV SR

Honor et gloria

20 ROKOV

Peter Vojtek, Bernard Roštecký,
Tibor Gaplovský, Štefan Mečár

KLUB GENERÁLOV SR

Honor et gloria

20 rokov

Vydané pri príležitosti 20. výročia Klubu generálov Slovenskej republiky

Zostavili: © Peter Vojtek, Bernard Roštecký, Tibor Gaplovský, Štefan Mečár

Redakcia: Bernard Roštecký

Grafické spracovanie: Roman Schubert

Zdroje: Kroniky Klubu generálov SR, www.kgsr.sk, Vojenský historický ústav, Múzeum SNP, časopis MO SR OBRANA

Autori textov generáli: Pavel Honzek, Gašpar Hozman, Peter Vojtek, Tibor Gaplovský, Štefan Mečár a dôstojníci Pavol Vitko, Bernard Roštecký.

Fotografie: Pavol Vitko, Peter Dovina, Mário Pažický, Viliam Sabovčík, Richard Hlavňa, Milan Vanga, Peter Michnica, Igor Daxner, Štefan Mečár, Miloš Vašek, Lenka Bušová, Lenka Zvalová, Ludo Horánský, Ivan Kelement, Branislav Neumair, Jozef Žiak, Peter Čechvala, Markéta Vazovan-Grácová, Dominika Vojtašáková, Oľga Kajabová, Marie Roštecká, Bernard Roštecký ml., Miroslav Gyűrösi, Ivan Kvačkaj.

Tlač: Tlačiareň Merkur, s.r.o., Nám. Republiky 2/A, Nové Zámky

Nepredajné,

KLUB GENERÁLOV SR

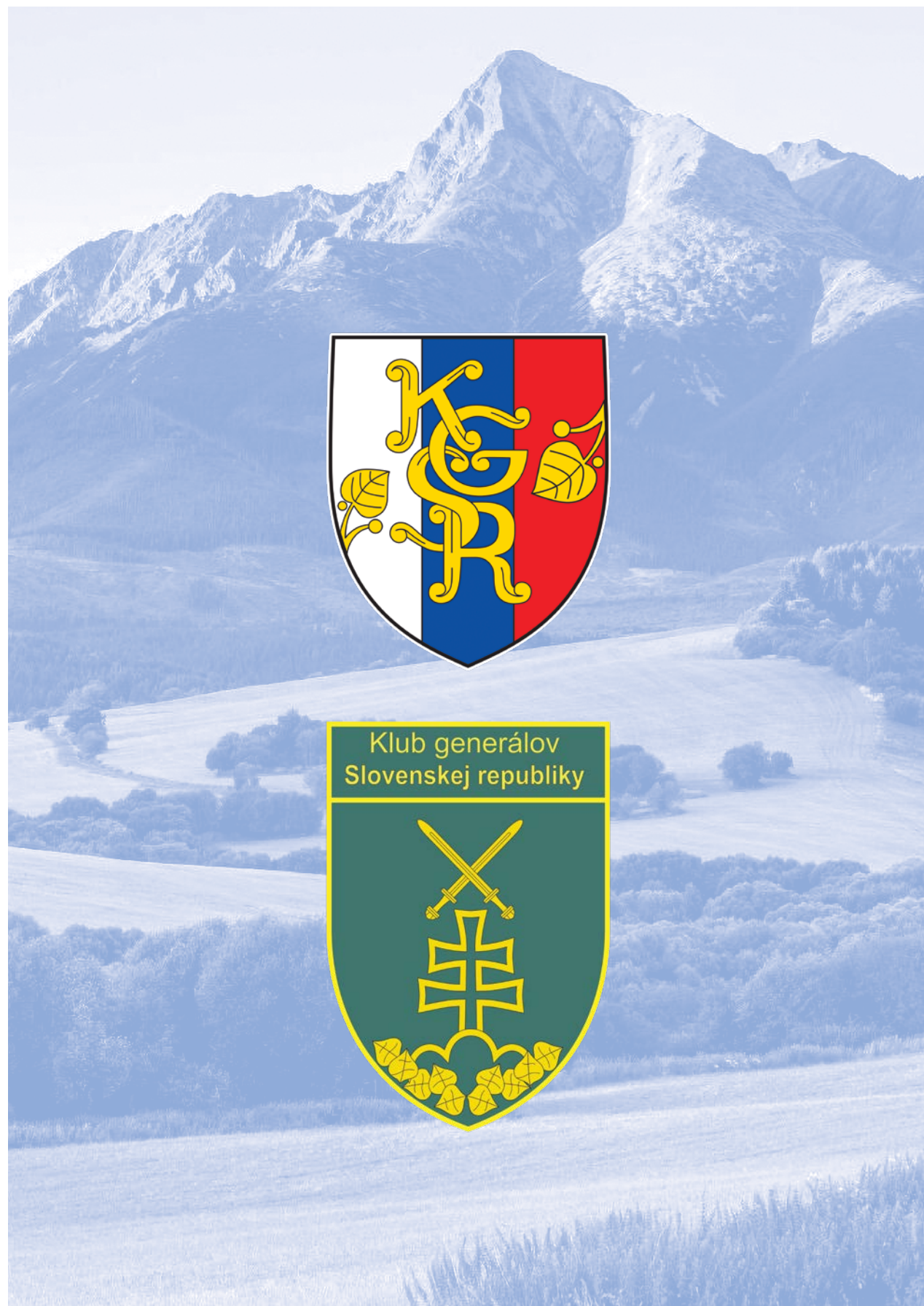
Honor et gloria

OBSAH

Predslov	Generál v.v.	Rok 2012	81	Rok 2023	153
Generálporučík v.v. Ing. Peter Vojtek	JUDr. Tibor Gaplovský	Pamätník v Ovruchi	83	Centrálny pomník zahynutých príslušníkov OS a OZ SR v Bratislave	157
Pozdrav	Generálmajor v.v.	Rok 2013	86	Rok 2024	160
Generál Ing. Daniel Zmeko	Ing. Peter Novotňák	Rok 2014	89	Rok 2025	168
Príhovor	Generál v.v.	Rok 2015	94	Professor Jozef Leikert	171
Mons. František Rábek	Ing. Milan Ivan	Rok 2016	102	Generálmajor v.v. Ing. Miroslav Kováč	176
1. kapitola Hodnosť generál	7. kapitola Roky naplnené prácou	Pamätná tabuľa vo Flossenbürgu	105	Generálmajor v.v. Ing. Svetozár Naďovič – rozhovor	177
2. kapitola Čestní členovia KG SR „in memoriam“	Kronika Klubu generálov SR	Rok 2017	112	Členské schôdze KG SR	181
3. kapitola Generáli z našej histórie	Rok 2006	Rok 2018	120	Rady KG SR	182
4. kapitola Tragický osud štyroch generálov	Rok 2007	Pamätník na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom	68	Ocenenia Klubu generálov SR	184
5. kapitola Vznik Klubu generálov SR	Rok 2008	Rok 2010	69	Zoznam menovaných a povýšených generálov SR	187
Generálporučík v.v. Ing. Július Humaj	Rok 2009	Železničná polícia – generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský	72	Rozlúčili sme sa	195
Generál v.v. Ing. Lubomír Bulík, CSc.	Rok 2011	Mgr. Pavol Vitko PhDr., Nepriatelia z Dukly	76	Doslov	197
6. kapitola Ustanovujúca členská schôdza KG SR	Generálporučík v.v. Ing. Peter Gajdoš				

PREDSLOV

Predseda KG SR generálporučík v. v. Ing. Peter Vojtek

Čas letí, v roku 2026 je to už 20 rokov, čo na Slovensku vzniklo a pôsobí občianske združenie Klub generálov SR ako jedinečná profesijná stavovská organizácia generálov Slovenskej republiky. Stavovská preto, lebo členmi KG SR môžu byť iba generáli, či už v aktívnej službe, vo výslužbe alebo v zálohe.

Klub generálov SR oficiálne vznikol registráciou na MV SR dňom 18. januára 2006 ako občianske združenie v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov. Po intenzívnej práci Prípravného výboru začal Klub vlastnú činnosť na ustanovujúcej členskej schôdzi dňa 27. apríla 2006 v Trenčíne schválením Stanov KG SR a ďalších základných dokumentov. Na ustanovujúcej členskej schôdzi

bol zvolený aj prvý oficiálny riadiaci orgán Klubu – Rada Klubu generálov SR, ktorá v obdobiach medzi členskými schôdzami riadila a dodnes riadi činnosť Klubu generálov SR.

Základnou úlohou Klubu sa tak stala podpora Ozbrojených síl SR ako aj presadzovanie všeobecných, sociálnych, pracovných, profesijných, ekonomických a kultúrnych záujmov svojich členov, ich rodinných príslušníkov a pozostalých po bývalých profesionálnych vojakoch - generáloch v rámci Ozbrojených síl SR, ako aj vo vzťahu k štátnym orgánom, orgánom verejnej správy a samosprávy a vo vzťahu k iným občianskym združeniam pri zachovaní si politickej nezávislosti a nestrannosti. Tak ako každá organizácia i Klub generálov SR

prešiel od svojho vzniku vývojom. Jeho vznik iniciovali profesionálni vojaci – generáli, príslušníci Ozbrojených síl SR, preto spočiatku združovala iba ich a spolupracovala iba s Ministerstvom obrany SR a Generálnym štábom Ozbrojených síl SR. Najvyšší orgán Klubu bola členská schôdza, ktorá mala byť zvolávaná najmenej dvakrát ročne. Činnosť Klubu riadila 9-členná Rada Klubu, ktorá bola volená na členskej schôdzi na obdobie dvoch rokov. Rada si následne spomedzi seba volila predsedu a jednotlivých funkcionárov Rady.

Prvá veľká zmena nastala v roku 2011. Činnosť Klubu bola hneď od jeho vzniku veľmi dynamická a preto oslovila i generálov z ostatných silových rezortov. To viedlo k tomu, že Klub generálov SR sa otvoril a po členskej schôdzi v Lešti v roku 2011 upravil Stanovy Klubu tak, že členmi sa mohli stať všetci generáli menovaní prezidentom Slovenskej republiky, teda aj generáli ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov. Klub svoju úlohu teda rozšíril a začal spolupracovať nielen s Ministerstvom obrany SR, ale aj s Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom spravodlivosti SR a Ministerstvom financií SR, predstaviteľmi organizačných stupňov ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov. Stále sme trvali na zachovaní si politickej nezávislosti a neustrannosti.

Druhá veľká zmena nastala v roku 2019, vyplynula zo skúseností z činnosti Rady Klubu. Zmena bola schválená členskou schôdzou v Nitre. Rada Klubu bola zredukovaná na päť členov, predsedom Klubu sa stal ten zvolený člen Rady, ktorý dostal na členskej schôdzi pri voľbe najviac hlasov. Ostatní funkcionári Rady boli ako predtým volení na prvom rokovaní Rady. Touto úpravou sme stanovili i to, že členská schôdza sa má konať najmenej jedenkrát ročne. Snažíme sa ale i naďalej stretávať so všetkými členmi dvakrát ročne. V Nitre sme schválili i oficiálny znak Klubu generálov SR vo farbách štátnej vlajky Slovenskej republiky, ktorý nahradil pôvodný zelený znak. Nový znak pre nás vytvoril výtvarník a publicista Juraj Hradský. Rada Klubu pôsobí v Bratislave, spočiatku sme mali priestory na svoju činnosť v Hurbanových kasárňach na Kollárovom námestí 10. Rezort obrany objekt opustil a tak sme sa v roku 2011 presťahovali do Posádkového klubu Bratislava, Dulovo námestie 6.

Pokiaľ členskú základňu pri vzniku Klubu tvorilo 59 generálov Ozbrojených síl SR, na konci roku 2025 mal náš Klub 86 generálov, z toho bolo 65 generálov z radov Ozbrojených síl SR, 12 generálov z Policajného zboru, 4 zo Zboru väzenskej a justičnej stráže, 1 z bývalej Železničnej polície, 1 z Finančného ria-

diteľstva SR, 1 zo Slovenskej informačnej služby, 1 z Hasičského a záchranného zboru SR a 1 z radov bývalého Železničného vojska. Medzi našich členov patria i tri ženy slovenské generálky. Čestným právom člena Klubu generálov SR je vlastniť unikátnu umeleckú šablú „HONOR“, ktorú iba pre nás vyhotovuje umelecký kováč p. Tomáš Achs.

Členská základňa Klubu je tvorená osobnosťami, ktoré sa dostali až na najvyššie služobné pozície, ako sú náčelníci Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, prezidenti Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru, generálni riaditelia Zboru väzenskej a justičnej stráže, generálny riaditeľ Železničnej polície, veliteľ Železničného vojska, riaditeľ Slovenskej informačnej služby či prezidentka Finančnej správy. Tieto osobnosti i po ukončení služobnej kariéry pokračujú vo vysokých funkciách, máme medzi sebou bývalých ministrov, štátnych tajomníkov, starostov, primátorov a poslancov. Viacerí naši členovia sú držiteľia najvyšších štátnych vyznamenaní domácich i zahraničných.

Zloženie našich členov sa samozrejme rokmi mení, od vzniku Klubu došlo u niekoľkých generálov k vystúpeniu či zrušeniu členstva. K najsmutnejším patria posledné dôstojné rozlúčky s našimi členmi. Počas 20 rokov sme sa takto rozlúčili s 33 generálmi. Najstaršími našimi členmi boli 96-ročný genmjr.v.v. doc. JUDr. Anton Rašľa (1911 - 2007), 96-ročný genmjr.v.v. Ing. Antonín Petrák (1912 - 2009) a 95-ročný genmjr.v.v. Ondrej Šedivý (1921 - 2017).

Klub generálov SR spolupracuje s mnohými domácimi, ale aj zahraničnými organizáciami. Máme uzatvorených celkom 18 dohôd o vzájomnej spolupráci, z toho s ôsmimi zahraničnými partnermi. Najužšiu spoluprácu máme so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov, Zväzom vojakov SR,

Spoločnosťou M. R. Štefánika, Asociáciou policajtov vo výslužbe a Klubom generálov Českej republiky.

Pre bezprostredné riadenie a ovplyvňovanie činnosti členov sme zriadili Regionálne skupiny (Rsk). Tie zabezpečujú podľa potrieb a možností regiónu účasť KG SR na jednotlivých akciách.

V ich čele sú vedúci Rsk:

- Rsk Západ** - genmjr.v.v. JUDr. Michal Vaľo
- Rsk Sever** - genmjr.v.v. Ing. Svetozár Naďovič
do 2020 genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek
do 2015 genmjr.v.v. Ing. Marián Mikluš
- Rsk Stred** - genmjr.v.v. Ing. Ján Pančík
- Rsk Východ** - genmjr.v.v. Ing. Miroslav Kováč
do 2024 brig. gen.v.v. doc.
Ing. František Bartko, CSc.,
do 2020 genmjr.v.v. Ing. Marián Horský

Klub počas svojej 20-ročnej existencie vykonal či inicioval množstvo aktivít, urobil viacero ciest, v rámci ktorých navštívil množstvo pre Slovensko historicky významných miest. Z najvýznamnejších aktivít treba spomenúť rekonštrukciu pamätníka Hurbanovských dobrovoľníkov na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom už v roku 2009 a s tým spojený i začiatok osláv Dňa Ozbrojených síl SR, rekonštrukciu vojnového cintorína v Trenčíne Kubre-Zábraní v rokoch 2014 - 2018, umiestnenie pamätnej tabule v Koncentračnom tábore Flossenbürg a od roku 2015 pietne akty na pamiatku štyroch popravených slovenských generálov, vytvorenie Centrálného pamätníka padlým príslušníkom ozbrojených a záchranných zborov pred Katedrálou na Peknej ceste v Bratislave v roku 2023. Vykonal sme množstvo ciest na miesta, kde bojovali a zomierali naši vojaci, navštívili sme opakovane Francúzsko, Nemecko, Českú republiku, Rakúsko, Poľsko, Srbsko, Taliansko, Ukrajinu, Bielorusko, Slovinsko. Na Slovensku a na mnohých miestach v zahraničí sme zreštaurovali či odhalili pamätníky a pamätné tabule. Sme viditeľní v regiónoch i na celoslovenských oslavách či pietnych spomienkach.

Touto publikáciou sa snažíme ukázať na široký a rôznorodý rozsah činnosti Klubu generálov SR. Samozrejme, nie je možné spomenúť všetko, ale snažili sme sa zverejniť tie najdôležitejšie informácie. Snažili sme sa i vysvetliť, kto a za akých podmienok môže byť vymenovaný do hodnosti generál, ktorí generáli boli vymenovaní a povýšení od vzniku Slovenskej republiky. Od 1. januára 1993, kedy vznik-

„Sme generáli z rozličných rezortov, dokonca z rozličného politického spektra a určite nemáme všetci jednotné zmýšľanie a názory. Pri naplňaní cieľov Klubu ale vieme na tento nesúlad zabudnúť a zhodnúť sa na dôležitých témach, ktoré nás držia pokope už 20 rokov. Prajem preto nám všetkým, aby sa nám darilo podobne sa spájať a tak budovať našu vlasť, naše drahé Slovensko, aby previtalo a stávalo sa krajším, lepším a bezpečnejším miestom pre život.“

la Slovenská republika, do 31. decembra 2025 bolo vymenovaných 174 nových slovenských generálov, z toho 20 in memoriam. Veríme, že mnohé informácie budú unikátne.

Osobne sa chcem poďakovať našim členom za vytrvalosť a aktivitu, za podporu a ochotu jednotlivým rezortom, zvlášť Ministerstvu obrany SR a Generálnemu štábu Ozbrojených síl SR. Ďakujem za vzťahy a priateľstvo s našimi spolupracujúcimi organizáciami z Asociácie vojenských občianskych združení AVOZ SR, ďakujem i našim sympatizantom a podporovateľom, ktorých s nami spája rovnaké zameranie a úsilie.

POZDRAV

Náčelník Generálneho štábu
Ozbrojených síl
Slovenskej republiky

Generál
Ing. Daniel Zmeko

Vážení členovia Klubu generálov SR

Pripomíname si 20 rokov od vzniku Klubu generálov SR. Toto jubileum je dôkazom, že Klub vznikol na pevných hodnotách - službe vlasti, zodpovednosti, skúsenosti a morálnej autorite generálov Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Klub generálov SR je mimoriadne rešpektovanou organizáciou a hlasom skúsenosti, rozvahy a kontinuity. Združuje osobnosti, ktoré niesli a nesú najvyššiu mieru zodpovednosti za obranu štátu a bezpečnosť občanov a svoju službu vlasti naplňajú aj po ukončení aktívnej kariéry.

Osobitne si vážim, že Klub si počas celej svojej existencie zachoval politickú nezávislosť, nestrannosť a vysoký morálny štandard, ktorý dáva Klubu **vážnosť a dôveryhodnosť** nielen v rámci Ozbrojených síl SR, ale aj v širšej spoločnosti. Zároveň uctieva pamiatku členov, podporuje kolegov s rodinami a aktívne sa zapája do pietnych, spoločenských a historických podujatí doma i v zahraničí.

Dvadsať rokov činnosti je zároveň záväzkom do budúcnosti - odovzdávať skúsenosti, byť oporou Ozbrojeným silám Slovenskej republiky a prispievať k ich rozvoju vždy, keď to bude potrebné. Som presvedčený, že Klub generálov SR má aj naďalej nezastupiteľné miesto v našej spoločnosti.

„Prajem Klubu a všetkým jeho členom pevné zdravie, vnútornú jednotu a dostatok síl pokračovať v naplňaní jeho poslania aj v ďalších rokoch pôsobenia.“

PRÍHOVOR

Emeritný biskup Ordinariátu
Ozbrojených síl a ozbrojených
zborov Slovenskej republiky

Mons. František Rábek

Vývoj vzťahov medzi slovenskými generálmi a Ordinariátom

Hneď po mojom nástupe do služby ordinára Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky som bol postavený pred rozhodnutie prijať či neprijať pre ordinára plánovanú a v niektorých krajinách zaužívanú hodnosť generála. Povedal som si, že ak to pre moje pôsobenie nie je nevyhnutné, tak zostanem civilom. Dôvodov som mal niekoľko: predovšetkým som si uvedomoval, že hodnosť generála je vrcholom celoživotného úsilia vojaka a ani zďaleka ju nedosiahne každý a bolo by to do určitej miery trápne, aby som prišiel rovno „z ulice“ ku generálskej hodnosti (aj keď by to bolo motivované služobným postavením). Ďalší dôvod bol v tom, že stupeň generála nesie so sebou aj určité platové náležitosti, čo by bolo tiež nespravodlivé, lebo som neabsolvoval celý ten odborný rast, ktorým prešiel ten, kto dosiahol generálsku hodnosť. Právom by si mohli ľudia myslieť, že ma motivuje zisk. Začal som teda moju službu ako civil. Čakalo ma však milé prekvapenie: pri rozličných stretnutiach a na slávnostných nástupoch generáli, počnúc od náčelníkov generálneho štábu, komunikovali so mnou priateľsky a oficiálny protokol (zrejme vedel, že vojenský biskup v iných krajinách majú generálsku hodnosť) ma zaradoval medzi generálov. Postupne sa vytvárali medzi nami priateľské vzťahy, ktoré sa prehlbovali pri rozličných príležitostiach - pracovných i slávnostných, na cestách do misií za našimi vojakmi, ale aj pri ťažkých a bolestných udalostiach, akými boli letecká tragédia našich vojakov pri obci Hejce, pohreby vojakov, ktorí zahynuli v misiách - v Iraku, v Afganistane, či pri iných udalostiach.

Aj generáli sú len ľudia, aj oni sa stretnú niekedy s chorobou či iným utrpením, a žiaľ, aj so smrťou. Spomínam si napríklad na generála Jána Kačmára. Zúčastnili sme sa spoločne na púti vo Svätej Zemi a počas púte sme sa i spriatelili. Po návrate domov vážne ochorel, potreboval operáciu. Prosil ma o vybavenie určitého chirurga. Rád som využil známosti a lekára som vybavil. Žiaľ, bolo už neskoro. Potom sme sa stretli na púti v Levoči, kam každý rok chodievame aj s príslušníkmi Ozbrojených síl a ozbrojených zborov. Povedal mi, že zveruje svoju situáciu do Božích rúk. To bolo v lete. V zime sme ho pochovávali. Mal som možnosť rozprávať sa s ťažko chorým generálom Andrejčákom, bývalým ministrom obrany, ako aj s generálom Tuchyňom a ich pohreby boli aj stretnutiami s mnohými členmi Klubu generálov vo vážnej atmosfére, ktorá súčasne prehlbovala aj naše vzájomné vzťahy na rovne otázok života a smrti, viery a nádeje na večný život.

Boli však aj mnohé príjemné a priateľské i veselé stretnutia. Pán generál Horský sa vrátil z Poľska, kde bol vojenským pridelencom a v tej funkcii sa tam stretal s mojim kolegom, vojenským biskupom Poľska, ktorým bol vtedy Sławoj Leszek Głódz. Na nejakých recepciách biskup naučil generála Horského, ako si možno vypiť pohárik alkoholu a pritom zachovať abstinenciu. Vraj stačí urobiť nad pohárikom kríž a povedať: „Prechraščaju na vodu“. To rozprávanie počul aj generál Peter Gajdoš, ktorý bol vtedy zástupcom náčelníka generálneho štábu. Zhodou okolností som niečo u generála Petra Gajdoša vybavoval, keď mu nahlásili, že prichádza

k nemu generál Horský. Generál Gajdoš dal nejaké pokyny sekretárke. Keď sa zvali ako dobrí priatelia, sekretárka doniesla na tácke kalíšky so slivovicou. Hostiteľ požiadal hosta, aby použil tú zázračnú formulku, ten to s humorom urobil a štrngli si. Keď generál Horský prevrátil do seba štamperlík, vytreštil od prekvapenia oči: to čo vypil, bola naozaj voda! Výsledkom bola veselšia nálada, než by ju bola spôsobila slivovica...

Bolo to pred stým výročím konca Prvej svetovej vojny. V Trenčíne sa na mňa obrátil generál Honzek a informoval ma o svojej aktivite pri obnove vojenského cintorína z Prvej vojny v Kubre, ktorý bol v žalostnom stave. Zapojil mnohých ďalších dobrovoľníkov a veľmi kvalitne obnovovali jednotlivé vojenské hroby. Chcel však, aby som obnovený cintorín aj požehnal a aby bol na ňom centrálny kríž. Požiadal ma, aby som zabezpečil výrobu a umiestnenie kríža. Obrátil som sa na umeleckého kováča z Chmelnice, ktorý kríž vyhotovil, a vojenský kaplán Ordinariátu sa vyzbierali na jeho zaplatenie. Na uvedené výročie bolo slávnostné požehnanie obnoveného cintorína za účasti mnohých generálov, ministra obrany a ďalších hostí.

Pán generál Ľubomír Bulík počas svojho pôsobenia ako náčelník generálneho štábu pozýval každý rok všetkých vojenských kaplánov Ordinariátu na pracovný obed, v rámci ktorého sme spoločne hovorili o zlepšovaní našej spolupráce, čo bolo obojstranne veľmi užitočné.

Okrem generálov v Ozbroyených silách sú generáli aj v ďalších zložkách ozbrojených zborov, v ktorých slúži Ordinariát, hoci ich je nepomerne menej. V Policajnom zbore bola významná spolupráca s generálom Jánom Packom, ktorý ako prezident PZ ochotne umožnil umiestnenie obrazu svätého Michala archanjela, patróna policajtov, tak na Prezídium Policajného zboru, ako aj na všetky krajské a okresné riaditeľstvá a na ostatné pracoviská polície, kde si to policajti želali. Vo Väzenskej a justičnej strážii bola ústretová spolupráca s generálmi, ktorí boli generálnymi riaditeľmi ZVJS - s generálom Otom Lobodášom, generálom Milanom Ivanom, generálom Michalom Sedliakom ako aj súčasným generálnym riaditeľom, generálom Ľubomírom Klištincim. Jedným z pekných prejavov ich ústretovosti bolo aj to, že keď som každý Štedrý deň navštevoval niektorý väzenský ústav, snažili sa byť osobne prítomní, aj keď to bolo na úkor ich prítomnosti v rodine v tak významný deň.

Myslím, že o veľmi dobrých vzťahoch s pánmi generálmi, ale ešte viac o ich dobrom ľudskom srdci, hovorí aj nasledujúca príhoda: Rád som sa zúčastňoval na každoročnom vojenskom výstupe na Kriváň. Asi pred tromi rokmi túto akciu zabezpečoval i bývalý náčelník generálneho štábu, generál Peter

Vojtek. Keď som zišiel na Štrbské Pleso, zavolať mi na mobil, či som bezpečne zišiel. Potom pokračoval, že ako partia motorkárov majú jedného priateľa, policajta, ktorý utrpel ťažké zranenie, bol celé mesiace v kóme. Aby mu vyprosili Božiu záchranu, dali za neho slúžiť sväté omše v Poľsku i v Medžugorí. A teraz, keď sa prebral, chcel by hovoriť s kňazom. Ponúkol som sa, že dotyčného navštívim. Pri rozhovore som zistil prečo chcel hovoriť s kňazom - chcel sa dozvedieť, ako by sa mohol poďakovať Pánu Bohu za svoju záchranu. Lekári mu totiž povedali, že s takými zraneniami ako mal on, prežije jeden z niekoľko tisíc. Pri rozhovore som však zistil, že tento muž nie je pokrstený. Tak som mu povedal, že iste by bolo tým najcennejším poďakovaním, keby sa dal pokrstiť. Prejavil záujem a postupne sme sa začali stretávať a pripravovať na prijatie krstu. Po primeranej príprave prijal sviatosť krstu, birmovania i Eucharistie v katedrále Ordinariátu v deň, keď sa jeho priatelia - motorkári, zišli z celého Slovenska, ale aj z viacerých zahraničných krajín. Všetci boli na tej bohoslužbe s veľkou úctou prítomní, generál Baránek (bývalý veliteľ vzdušných síl) prednášal čítania zo Svätého písma. Zažil som ešte jednu radosť v súvislosti s generálom. Pri jednej návšteve na veliteľstve logistiky prejavil tamojší veliteľ, generál Jozef Ševčík, záujem prijať sviatosť birmovania. Povedal som mu, že to si vyžaduje aj solídnu prípravu. Rád súhlasil s tým, že tamojší vojenský dekan sa mu bude venovať. Po skončení prípravy prišiel aj so svojimi blízkymi v slávnostnej uniforme do katedrály a s uvedomelou vierou prijal dar Ducha Svätého. To je krásny príklad na to, že aktívny kresťanský život napomáha zodpovednej službe vlasti aj na takom zodpovednom poste, akým je hodnosť generála. Mohol by som spomínať mnohé ďalšie stretnutia a dobrú spoluprácu s ďalšími generálmi. Takmer na každom z nich som obdivoval ich kvalitné ľudské vlastnosti, hlbokú múdrosť, najmä v súvislosti so životnými otázkami a so situáciou súčasnej spoločnosti a sveta. Bolo by veľmi dobré, aby bol záujem, najmä na vedúcich miestach spoločnosti, počúvať týchto životom skúsených ľudí.

Bolo to na jeseň v roku 2024, keď ma predseda Klubu generálov, generál Peter Vojtek, pozval na stretnutie s členmi Klubu, ktoré bolo v priestoroch Vojenskej zotavovne na Smrekovici. Bolo tam minimálne tridsať generálov. Stretli sme sa ako starí priatelia (nielen vekom, ale hlavne ako ľudia, ktorí sme sa v rozličných situáciách už spoznali a máme dobré vzťahy). Pri tomto stretnutí som bol poctený vyznamenaním Klubu generálov, krásnym „Čestným krížom KG SR“. Netúžil som po vyznamenaní, ale veľmi ma potešilo to, že za týmto ocenením sú naše dlhoročné úprimné vzťahy a priateľská spolupráca pre dobro, a to aj pre duchovné dobro našich

príslušníkov Ozbroyených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. Toto vzácne vyznamenanie, ako aj všetky ostatné vyznamenania, som nechal v katedrále Ordinariátu vo zvláštnej vitríne nad oltárom. Je to poďakovanie všemohúcemu Bohu za to, že mi doprial uskutočniť moje poslanie medzi

toľkými vzácnymi ľuďmi, ako pamätný dar a prosbu k Pánu Bohu za všetkých tých, ktorých tieto medaily pripomínajú.

„Nech Pán Boh žehná všetkých slovenských generálov, ich rodiny a všetkých, čo sú im zverení!“

1. kapitola

Hodnosť GENERÁL

Vo vojsku, už od antických čias platili prísne pravidlá a hierarchia. Presný a jednoznačný systém velenia od najvyššej úrovne – hlavného veliteľa, až po poslednú – najnižšiu jednotku, zabezpečoval presné a jednoznačné odovzdávanie rozkazov, ich plnenie, a teda splnenie bojového cieľa a tým je víťazstvo. Už samotný charakter vojenskej činnosti, ozbrojeného boja, takýto systém vyžadoval. Vyžadoval jasné povely a samozrejme i jasné označovanie jednotlivých vojenských celkov a ich veliteľov. Tak muselo vzniknúť i označenie veliteľov hodnosťami.

Generál je vojenská hodnosť, ktorá je v mnohých štátoch najvyššou vojenskou hodnosťou. V niektorých štátoch existuje (alebo existovala) ešte vyššia hodnosť, **maršal**, niekedy je však skôr čestná, bez ďalších právomocí. Hodnosť generál je používaná pozemnými a niektorými vzdušnými ozbrojenými silami. V námorných ozbrojených silách je jej ekvivalentom hodnosť **admirál**.

Generál taktiež nemusí vždy znamenať konkrétnu hodnosť, ale aj všeobecne významného vojenského veliteľa, hlavne keď pôsobil samostatne. Toto platí vtedy, keď ide o osobnosti zo staroveku alebo zo stredoveku. Vo väčšine armád slovo generál neoznačuje konkrétnu hodnosť, ale súbor tzv. generálskych hodností. Výnimočne však môže označovať aj niečo iné, napr. post vrchného veliteľa.

Vo francúzskych ozbrojených silách sa generáli nazývajú podľa toho, akým veľkým jednotkám by mali teoreticky veliť: Générál de Brigade (brigádny generál), Générál de Division (divízny generál), Générál de Corpsd'Armée (generál armádneho zboru), Générald'Armée (armádny generál). Títo generáli majú insígnie s 2 až 5 hviezdami. Okrem toho ešte existuje insígnia so 6 hviezdami (prepožičiava sa vojenskému veliteľovi v oblasti Paríža bez ohľadu na skutočnú hodnosť) a čisto čestná 7-hviezdičková hodnosť Maréchal de France (maršal Francúzska).

Najvyššia vojenská hodnosť, hodnosť generála, teda vznikla v rôznych krajinách a obdobiach, pričom v československých ozbrojených silách sa prvá generálska hodnosť zaviedla v roku 1919 pod názvom generál V. hodnostnej triedy, po roku 1927 to bol brigádny generál a v roku 1947 vznikla hodnosť zborového generála. Súčasná hodnosť brigádny generál v Ozbrojených silách Slovenskej republiky má teda svoje korene v historických hodnostiach, ale moderná podoba a systém sa formovali postupne, pričom v roku 1953 bola zavedená najnižšia generálska hodnosť generálmajor a v roku 2002 sa systém upravil a opäť sa vrátil k hodnosti brigádny generál.

Históriu hodnosti generál si možno pozrieť v nasledujúcich bodoch:

- Československo (1919): V novembri 1919 vznikla hodnosť generál V. hodnostnej triedy a bola zru-

šená v decembri 1927.

- Československo (1947): Vznikla hodnosť zborového generála, ktorá zanikla v roku 1953 a bola nahradená hodnosťou generálpukovník.
- Československo (1953): V rámci celkovej zmeny systému generálskych hodností bola zavedená hodnosť generálmajor, ktorá slúžila ako najnižšia generálska hodnosť.
- Armáda SR (1993): Po vzniku Armády Slovenskej republiky boli prevzaté hodnosti z Československej ľudovej armády z roku 1961. Hodnosť armádny generál bola najvyššia až do roku 2002.
- Armáda SR (do 2002/od 2003 Ozbrojené sily SR): Systém sa upravil a generálmajor sa stal druhou najnižšou generálskou hodnosťou. Dnes je najnižšou generálskou hodnosťou brigádny generál.

Na Slovensku je generál aj najvyššia policajná hodnosť (jedna zlatá hviezda a zlatá ratolešť, so zlatým lemovaním) a generálom sa stal napríklad: v roku 2003 aj generálny riaditeľ Železničnej polície, v roku 2004 aj generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže a v roku 2014 aj prezident Hasičského a záchranného zboru. Nie je to však pravidlo a len v niektorých štátoch sa vyskytuje generál aj u iných ozbrojených zložiek.

Po vzniku Armády Slovenskej republiky sa od 1. januára 1993 prevzali vojenské hodnosti, ktoré sa používali v Československej ľudovej armáde od roku 1961 a následne sa používali v Československej armáde v rokoch 1990 – 1992. Hodnosti v skupine generálov: **armádny generál, generálpukovník, generálporučík a generálmajor** boli prevzaté a pretrvali až do konca roka 2002. Z náplečníkov generálov boli odstránené skrížené palcáty s dvomi lipovými ratolešťami a nahradené zlatým veliteľským označením s ratolešťou. Toto označenie pozostávalo zo skrížených mečov z obdobia Veľkej Moravy. Pri hodnostnom označení v skupine dôstojníkov a praporčíkov z náplečníkov boli taktiež odstránené skrížené palcáty a nahradené veliteľským označením. V skupine dôstojníkov bol odznak v zlatom vyhotovení, v skupine praporčíkov v striebornom vyhotovení a na poľnej rovnošate mal bronzovú patinu.

S postupným zavádzaním profesionálnej služby v Ozbrojených silách Slovenskej republiky od 1. januára 2003 boli v niektorých hodnostných skupinách zrušené hodnosti. Zároveň boli novozavedené hodnosti, ako aj ich nové označenie. V skupine generálov bola zrušená hodnosť armádny generál a zriadená hodnosť generál, ako najvyššia hodnosť. Súčasne bola hodnosť generálpukovník nahradená hodnosťou generálporučík a bola zavedená nová hodnosť brigádny generál. V hodnostnom označení generálov bol na lipovej ratolešti s trikolórou doplnený štátny znak Slovenskej republiky (od 1. júla

1997 na náplecníkoch generálov bolo zrušené veliteľské označenie s lipovou ratoľestou a nahradené ratoľestou pre generálov s trikolórou). Po novom teda hodnosti v skupine generálov boli: **generál, generálporučík, generálmajor a brigádny generál.**

Skrátene sa hodnosti označujú takto: gen., genpor., genmjr., brig.gen. Tieto hodnosti pre generálov zaviedol zákon č. 512 z 19. augusta 2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V súvislosti so zavedením novej stupnice generálskych hodností v Ozbrojených silách SR prezident Slovenskej republiky v r. 2002 povýšil generálov s už priznanými hodnosťami na generálporučíka (predtým druhá generálska hodnosť, podľa novej legislatívy tretia generálska hodnosť) a generálmajora (predtým prvá generálska hodnosť, podľa novej legislatívy druhá generálska hodnosť).

Do prvej generálskej hodnosti brigádny generál sa menuje, do ostatných generálskych hodností sa povyšuje. Tieto generálske hodnosti v Slovenskej republike platia iba pre vojakov - generálov Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Ostatné bezpečnostné a ozbrojené zbory (Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Hasičský zbor, SIS, Finančná správa...) majú iba jeden stupeň generálskej hodnosti - generál.

ÚSTAVA Slovenskej republiky zakotvuje, že generálov vymenúva a povyšuje prezident Slovenskej republiky:

Šiesta hlava:

Výkonná moc

Prvý oddiel

Prezident republiky čl.102 (1) písm. h):

Prezident vymenúva a odvoláva vedúcich ústredných orgánov, vyšších štátnych funkcionárov a ďalších funkcionárov v prípadoch, ktoré ustanoví zákon, vymenúva a odvoláva rektorov vysokých škôl, vymenúva a odvoláva vysokoškolských profesorov, vymenúva a povyšuje generálov.

ZÁKON č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov určuje postup pre Ozbrojené sily SR a to v ustanovení § 49:

(1) Profesionálneho vojaka, ktorý spĺňa podmienky podľa § 45 ods. 1, § 46 alebo § 47, do vojenskej hodnosti brigádny generál vymenúva a do vojenskej hodnosti generálmajor, generálporučík a generál **povyšuje prezident; návrh na vymenovanie a povýšenie predkladá prezidentovi vláda na návrh ministra.**

(2) Do vojenskej hodnosti brigádny generál možno vymenovať len profesionálneho vojaka vo vojenskej hodnosti plukovník.

Okruh funkcií, do ktorých môže byť zaradený plukovník a označený za dôstojníka generálneho štábu určuje ďalší právny predpis.

NARIADENIE ministra obrany SR z 12. mája 2023 o používaní označenia dôstojník generálneho štábu, Čl. 1:

(1) Používať označenie dôstojník generálneho štábu je oprávnený profesionálny vojak s dosiahnutou vojenskou hodnosťou plukovník, ktorý je absolventom kurzu národnej bezpečnosti alebo jeho ekvivalentu podľa interného predpisu.

(2) Označenie dôstojník generálneho štábu uvádza oprávnený profesionálny vojak podľa odseku 1 za vojenskou hodnosťou v skrátenom tvare „gšt.“.

Celkovo je schválených 14 kurzov národnej bezpečnosti, z toho : 8 USA, 1 Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, 1 Francúzsko, 1 Taliansko, 1 NSR, 1 Estónsko, 1 ČR. Svojho času sa realizoval Kurz národnej bezpečnosti v Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, v súčasnosti je už zrušený.

Po vzniku ČSR v období pred rokom 1938 bolo v čs. armáde 139 generálov a z toho jediný Slovák – Rudolf Viest. Kritériá výberu boli podobne prísne ako dnes, generálov menoval a povyšoval prezident ČSR.

Po ukončení II. svetovej vojny boli opäť slovenskí generáli súčasťou čs. armády, následne Československej ľudovej armády až do osamostatnenia sa Slovenskej republiky 1. januára 1993.

Pri spracovaní biografického prehľadu v publikácii Slovenská vojenská generalita 1918 - 2012 (Ján Štaigl a kol. 2012), bolo zdokumentovaných 270 slovenských vojenských generálov. Od roku 2012 prezidenti SR do konca roku 2025 vymenovali ďalších 56 vojenských generálov, takže sa dostávame k celkovému počtu doteraz v histórii vymenovaných 326 slovenských vojenských generálov.

Od vzniku Slovenskej republiky od 1.1.1993 do 31.12.2025 bolo ale celkovo vymenovaných 174 nových generálov (20 in memoriam) zo všetkých rezortov, z toho bolo:

- 144 – Armáda SR/Ozbrojené sily SR (20 in memoriam)
- 19 – Policajný zbor
- 4 – Zbor väzenskej a justičnej stráže
- 2 – Železničné vojsko
- 2 – Colná správa
- 1 – Železničná polícia
- 1 – SIS
- 1 – Hasičský a záchranný zbor

Použité zdroje:

Slovenské právne predpisy, vhu.sk

Elita armády - Československá vojenská generalita 1918 – 1992 (Alex Maskalík, 2012)

Slovenskí generáli 1934 – 1945 (Peter Jašek, Branislav Kinčok, Martin Lacko, 2013)

Slovenská vojenská generalita 1918 – 2012 (Ján Štaigl a kol., 2012)

2. kapitola

ČESTNÍ ČLENOVIA KLUBU GENERÁLOV SR „In memoriam“

Generál Milan Rastislav ŠTEFÁNIK (1880 – 1919)

Milan Rastislav Štefánik sa narodil **21. júla 1880 v Košariskách** ako šieste dieťa miestneho evanjelického farára Pavla Štefánika a jeho manželky Albertíny, rodenej Jurenkovej. Jeho otec bol skalo-pevný „národnár a slavianofil“ a tak vychovával i svoje deti. Základné vzdelanie získal Milan v rodnej obci, v maďarčine sa zdomovalil v Šamoríne. Neskôr študoval na ev. lýceu v Bratislave a v Šoproni. Po maturite na lýceu v Sarvaši v r. 1898 odišiel do Prahy študovať stavebné inžinierstvo na České vysoké učení technické. Po dvoch rokoch prechádza na Filozofickú fakultu UK a venuje sa štúdiu matematiky a hvezdárstva. Okrem odborných astronomických prednášok ho zaujali aj prednášky prof. T. G. Masaryka z filozofie, čím sa tvorili základy ich budúcej politickej spolupráce. Štúdiá v Prahe skončil v roku 1904, keď bol promován za doktora filozofie. Štefánikova mimoriadna inteligencia a zvláštne čaro jeho osobnosti prispeli k jeho rýchlemu zblíženiu sa s českou kultúrou a vedeckou spoločnosťou. Bol členom a neskôr predsedom akademického spolku Detvan. Vo svojich článkoch ostro vystupoval proti maďarizácii na Slovensku, ale kritizoval aj slovenských politických dejateľov pre pasivitu. Tu si začína v plnej miere uvedomovať potrebu úzkej česko-slovenskej spolupráce. Po štúdiách odišiel do Paríža, kde pracoval ako asistent u astrofyzika J. Janssena, riaditeľa observatória v Meudone. Bol priekopníkom v metódach na výskum Slnka. Pozorovania robil na Mont Blancu, v Španielsku, Turkestane, Brazílii a v Tichomorí. Za vedecké práce získal cenu Francúzskej astronomickej spoločnosti, Janssenovu a Wildeho cenu Francúzskej akadémie vied. Za vedecké a diplomatické úspechy dostal od Francúzskej vlády Rád rytiera Čestnej légie. Roky 1915 – 1919 predstavujú obdobie jeho úspešnej a intenzívnej diplomatickej a vojenskej činnosti. Ako francúzsky občan (od r. 1912) sa v r. 1915 dobrovoľne prihlásil k letectvu.

Počas bojovej činnosti upútal na seba pozornosť odvahou, chladnokrvnosťou a vynaliezavosťou. Jeho vedecké a pilotné schopnosti využil veliteľ francúzskej armády maršal F. Foch, keď ho poveril organizáciou vojenskej meteorologickej služby. Jeho odvalu a vynikajúce služby ocenilo velenie francúzskej armády a udelilo mu Vojenský kríž. Jeho vojenská kariéra bola závrtná. Za tri roky sa stal z desiatnika brigádny generál (v r. 1918). Počas vojny cestou francúzskych politikov a novinárov informoval verejnosť o ťažkom položení Slovákov v Uhorsku. Po-

litikom predostrel návrh na vytvorenie slobodných štátov, ktoré by vznikli rozpadom Rakúsko-Uhorska. Zohral významnú úlohu pri oboznamovaní ostatných štátov Dohody a svetovej verejnosti o vytvorení koncepcie novej Európy. Keďže sa vo Francúzsku poznal s ľuďmi z najvyšších kruhov, uviedol do nich aj T. G. Masaryka a Eduarda Beneša, s ktorými potom vo februári roku 1916 v Paríži založil Národnú radu československú, vrcholný orgán československého zahraničného odboja. Jej predsedom sa stal T. G. Masaryk, podpredsedom M. R. Štefánik a tajomníkom E. Beneš. Francúzska vláda, najmä zásluhou Štefánika, vydala Štatút, ktorý neskôr doplnila Dekrétom. Týmto dvoma dokumentmi sa oficiálne zriadila čs. armáda vo Francúzsku. Už v r. 1916 vyznačil vo svojom zápisníku nové hranice Československa, Rumunska, Juhoslávie i Maďarska. Takto boli neskôr aj prijaté Trianonskou dohodou.

Veľké a významné poslanie vykonal v Rusku, v súvislosti s realizáciou vojenských a politických zámerov čs. zahraničného odboja. S oficiálnym poverením Francúzska odišiel v r. 1916 spolu s generálom Janinom organizovať slovenských a českých zajatcov do čs. oddielov. Tie mali so súhlasom slúžiť ako čs. armáda vo Francúzsku. Po príchode do Ruska dosiahol, že všetky organizácie a spolky združujúce Slovákov a Čechov budú podriadené vedeniu čs. odboja v Paríži. V Rusku prijali Štefánika

s veľkou vážnosťou, o čom svedčí i vysoké vyznamenanie Rádu Sv. Vladimíra, ktoré mu udelilo najvyššie ruské velenie. V r. 1918 po revolúcii a v r. 1919 sa vrátil do Ruska na Sibír, kde riešil problém čs. légii. Čs. vojská boli presunuté do tyla a za pomoci Japonska mali byť presunuté do vlasti. Za túto činnosť mu Francúzska vláda udelila Veliteľský kríž Čestnej légie. V roku 1916 Štefánik v spolupráci s Francúzskou vojenskou misiou v Rumunsku vymohol u rumunského kráľa súhlas s náborom zajatcov do čs. armády. Vojaci boli prevezení do Francúzska a tvorili základ légii. V roku 1917 bol Štefánik poverený náročným projektom v USA. Išlo o nábor dobrovoľníkov slovenského a českého pôvodu. Stretol sa s predstaviteľmi rôznych slovenských a českých spolkov. Dosiahol zhodu v názoroch týkajúcich sa boja za oslobodenie i následné spolužitie v spoločnom čs. štáte. Za ich aktívnej pomoci a podpory francúzskej diplomacie dosiahol u prezidenta Wilsona (20.7.1917) súhlas s náborom a v krátkom čase získal 3000 vojakov, ktorí boli presunutí do Francúzska ako súčasť légii. Získal pre vec rodiaceho sa Československa mnohé významné osobnosti amerického politického života, napr. F. D. Roosevelta. Slovenské spolky poskytli Národnej rade československej významnú finančnú pomoc pre jej činnosť.

Prvé oficiálne poslanie Štefánika v mene NRČs bola misia v Taliansku. Jej cieľom bolo zlepšiť vzťahy medzi Talianskom a Srbskom a dosiahnuť súhlas Talianska, aby sa na jeho území mohli formovať čs. vojenské útvary. Štefánik rozvíjal diplomatické styky i s Vatikánom, pretože jeho vplyv na medzinárodnú politiku bol značný. Rokovania s talianskou vládou o organizácii čs. armády na jej území sa začali vo februári 1918 a diplomatický úspech bol korunovaný podpísaním Zmluvy (21.4.1918) o konštituovaní právne a politicky samostatnej čs. armády v Taliansku. Zmluvu za Taliansko podpísal ministerský predseda Orlando a za Národnú radu československú M. R. Štefánik. Bola to vôbec prvá medzinárodná zmluva uzavretá v mene Československej republiky. Štefánik bol zakladateľom čs. diplomacie a bol vynikajúcim diplomatom. V Ríme, v prítomnosti európskej diplomacie, bola definitívne uznaná čs. armáda v zahraničí, ktorá mala už 100 000 vojakov. Veliteľom armády sa stal gen. Janin, jeho zástupcom bol gen. Štefánik. Medzitým sa utvorila

vláda ČSR, v ktorej bol Štefánik ministrom vojny. Po vzniku ČSR povedal:

„Teda Česi a Slováci sú konečne slobodní. Som spokojný sám so sebou. Mohol by som pokojne zomrieť.“

Po dlhých rokoch strávených v zahraničí sa v nedeľu **4. mája 1919** z talianskeho Galarate vypravil letecky na návrat do vlasti, ktorý skončil tragicky.

Milan Rastislav Štefánik – osobnosť, ktorej význam nespočíva iba v rozhodujúcom podiele na založení prvého slobodného spoločného štátu Čechov a Slovákov. Je aj prvý zo svojho národa, ktorý obdivuhodnou diplomaciou vplýval na európsku politiku. S myšlienkami, názormi a činmi môžeme ho dnes vnímať ako prvého „Európana“. Predpokladal, že nastane stav, ktorý nazval „europeizácia“, čo malo predstavovať harmóniu národov v Európe. Je potrebné, aby sme pochopili jeho nadčasovosť a aj dnes sa hlásili k Štefánikovej európskej myšlienke. Svoj oslobodený národ i rodnú zem už neobjal živý – po páde lietadla tragicky zahynul neďaleko Bratislavy.

Osobitne treba vyzdvihnúť Štefánikove sebaobetovanie sa v mene národa, mravnú čistotu jeho zámerov i prostriedkov pri prekonávaní prekážok. Bola to osobnosť napriek krehkému zdraviu silná, neobyčajne sugestívna, hlboko veriacia, túžiacia po pravde a poznání. Svoje etické, morálne mravné krédo i lásku k svojmu národu zhrnul do troch slov: „Veriť – Milovať – Pracovať“ a on skutočne tak žil. V tomto je aktuálnosť odkazu a veľkosť generála Milana Rastislava Štefánika.

Dňa 23. apríla 1990 bol schválený zákon č. 117/1990 Zb. o zásluhách M. R. Štefánika, ktorý oficiálne uznal, že „sa zaslúžil o vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov“. Na jeho počesť bolo pomenované štátne vyznamenanie Slovenskej republiky, Kríž Milana Rastislava Štefánika, ako aj medzinárodné letisko v Bratislave, Akadémia ozbrojených síl SR, železničná trať, ústav a veľké množstvo ulíc, námestí, škôl atď. Dňa 7. mája 2004 mu udelil prezident SR Rudolf Schuster hodnosť generála Ozbrojených síl Slovenskej republiky in memoriam, dňa 21. júla 2004 mu udelili preukaz vojnového veterána s číslom 0001. Stalo sa tak na slávnosti v Košariskách pri príležitosti 124. výročia jeho narodenia.

Text: Spoločnosť Milana Rastislava Štefánika

Armádny generál Rudolf VIEST (1890 – 1945)

Narodil sa 24. septembra 1890 v Revúcej. Po vyštudovaní vyššej priemyselnej školy v Budapešti sa tam zamestnal a ako dobrovoľník bol 1.10.1911 povolaný do jednoročnej vojenskej služby, ktorú si odslúžil pri 7. pešom pluku v Štajerskom Hradci. 1.8.1914 po vyhlásení všeobecnej mobilizácie nastúpil na vykonanie vojenskej služby pri 5. pešom pluku a odišiel na front ako veliteľ čaty. Ako vojak rakúsko-uhorskej armády bol 24.11.1914 zajatý pri Krakove. V auguste 1915 sa prihlásil do srbskej armády, v ktorej bojoval v rámci 1. srbského dobrovoľníckeho pluku pri Dobružji. V boji bol ranený, ale v hodnosti ppor. sa vrátil znovu na front v rámci srbských jednotiek. Počas organizovania čs. légii sa zdržiaval v Rusku, kde mal podiel na náboje dobrovoľníkov. V roku 1919 bol menovaný za veliteľa čs. tábora pre Slovákov v Irkutsku.

V roku 1920 cez Japonsko, Kanadu a USA sa vrátil do ČSR ako veliteľ pluku v hodnosti mjr. Dňa 1.1.1921 bol prijatý do čs. armády a po absolvovaní kurzu Vysokéj válečnej školy ako dôstojník gšt. zastával v rokoch 1922 – 1923 funkciu zástupcu vojenského ataše v Budapešti. V nasledujúcich rokoch bol náčelníkom štábu 2. pešej divízie v Plzni (1923 – 1924), zástupcom francúzskeho NŠ ZVV v Bratislave (1924 – 1925), vojenským atašé vo Varšave (1925 – 1929), veliteľ pešieho pluku 23 amerických Slovákov v Trnave (1930 – 1931), náčelníkom štábu ZVV v Bratislave (1931 – 1934), veliteľom 8. pešej brigády vo Vysokom Mýte (1934 – 1935), veliteľom 1. pešej divízie a zároveň veliteľom pražskej posádky (1935 – 1936), zástupcom veliteľa I. zboru v Prahe (1936 – 1937), veliteľom VI. zboru v Košiciach (1937 – 1938). V predmníchovskej čs. armáde dosiahol ako jediný Slovak generálsku hodnosť: v roku 1933 bol menovaný za brigádneho generála a v roku 1938 za divízneho generála („div. gen.“).

Vznik Slovenského štátu prijal s nevôľou a spolu s ďalšími kultúrnymi a vojenskými predstaviteľmi

sa podpísal pod prehlásenie, v ktorom protestoval proti vyhláseniu Slovenského štátu. Po utvorení slovenskej armády sa stal generálnym inšpektorom slovenskej armády. Jeho hodnosť div. gen. zmenili na generál I. triedy. Ako člen slovensko-maďarskej delimitačnej komisie v auguste 1939 sa nevrátil z rokovania v Budapešti, odišiel do Juhoslávie a potom v polovici septembra 1939 do Francúzska, kde sa stal členom Československého národného výboru v Paríži. V období január – jún 1940 velil 1. čs. divízii vo Francúzsku. Po porážke Francúzska sa 25.6.1940 na-

lodil na loď, ktorá vyplávala zo Séte a cez Gibraltár priplávala 7.7.1940 do Liverpoolu. Po dohode s britskou vládou z 22.7.1940 vznikla v Londýne čs. dočasná vláda na čele s prezidentom E. Benešom, v ktorej bol od 23.7.1940 štátnym tajomníkom. Dňa 12.10.1940 bol menovaný za člena Štátnej rady a dekrétom prezidenta Beneša z 27.10.1940 menovaný za štátneho ministra. V rokoch 1941 – 1944 pracoval v najvyšších čs. zahraničných orgánoch, od 8.5.1942 bol zástupcom ministra národnej obrany. Dňa 28.3.1942 na Slovensku bol v neprítomnosti pozbavený slovenského štátneho občianstva a odsúdený na trest smrti povrazom.

Od 22.8.1944 bol členom delegácie londýnskej čs. vlády na rokovaní v Moskve. Tam ho zastihla správa o vypuknutí Slovenského národného povstania. Na návrh ministra národnej obrany zo 6.9.1944 ho prezident E. Beneš 19.9.1944 menoval za veliteľa 1. čs. armády, velenie prevzal 7.10.1944. Tri týždne stál na čele hrdinsky bojujúcich povstaleckých vojsk. Hneď po jeho príchode sa v dňoch 8. – 12.10.1944 odohrala úspešná povstalecká ofenzíva v úseku III. TS, aj za účasti 2. čs. paradasantnej brigády, keď sa dočasne podarilo zatlačiť nemecké vojská a získať späť niektoré obce. Dňa 13.10.1944 bol kooptovaný za člena Slovenskej národnej rady.

Od začiatku nemeckej generálnej ofenzívy riadil ústupové boje povstaleckej armády. Veliteľstvo sa

Veriť – Milovať – Pracovať

pod jeho velením z Banskej Bystrice premiestnilo na Donovaly. Dňa 28.10.1944 v skorých ranných hodinách gen. R. Viest spolu s brig. gen. J. Golianom a ďalšími dôstojníkmi v sprievode Vysokoškolského strážneho oddielu opustili Športhotel na Donovaloch. Pripojili sa k nim aj plk. K. Pekník, pplk. H. Souhrada, kpt. J. Krátky a npor. M. Petro. Pochodový prúd smeroval na východ, cez Polianku na Kozí chrbát a Prašivú a mal namierené do priestoru Poľany. V prvých dňoch sa pochod nestretol s nemeckými oddielmi, ale musel prekonávať nesmierne útrapy spôsobené nepriajímavým počasím, v ktorom sa kombinovali najnepriaznivejšie poveternostné podmienky tohoročného obdobia. Dňa 31.10.1944 medzi Sopotníckou a Medzibrodskou dolinou nastala prestrelka s nemeckými jednotkami. Z nesmiernej fyzickej námahy bol R. Viest veľmi vyčerpaný. Jeho choroba, trombóza dolných končatín, s ktorou sa trápil už vo Francúzsku v roku 1940, sa zhoršila. 2.11.1944 predpoludním, keď sa Vysokoškolský strážny oddiel zdržiaval na Litofovej

holi, bol prepadnutý a rozbitý nemeckou jednotkou. Do zajatia padli okrem iných aj npor. M. Cambel, veliteľ oddielu, kpt. J. Krátky aj npor. M. Petro. Dňa 2.11.1944 generáli Viest a Golian spolu so skupinou vojakov sa dostali do Pohronského Bukovca, kde našli úkryt s možnosťou prezliecť sa. V tejto obci boli povstaleckí generáli na druhý deň zajatí. Oboch eskortovali do Banskej Bystrice, neskôr do Bratislavy. Odtiaľ ich 10.11.1944 previezli do Viedne a ešte v ten istý deň do Berlína. Okolnosti jeho smrti dodnes neboli uspokojivo objasnené.

In memoriam bol Rudolf Viest vyznamenaný Radom SNP I. triedy (1945), Československým vojnovým krížom 1939 (1945), Radom červenej zástavy (1969) ako aj viacerými ďalšími československými a zahraničnými medailami. V roku 1945 bol in memoriam povýšený do hodnosti armádneho generála. V roku 1995 mu prezident Michal Kováč prepožičal štátne vyznamenanie Rad Ludovíta Štúra I. triedy.

Text: Vojenský historický ústav

Generálplukovník Ján GOLIAN (1906 – 1945)

Ján Golian sa narodil 26. januára 1906 v maďarskom Dombováre vo viacpočetnej rodine strojnika Rudolfa Goliana. V roku 1927 úspešne ukončil štúdium na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave ako poručík delostrelectva. Vojenské vzdelanie si prehĺbil na Vysokej škole vojenskej v Prahe. Dňa 3. mája roku 1938 bol kpt. Golian pridelený k 10. divízii v Banskej Bystrici, kde vykonával funkciu prednostu 2. oddelenia štábu divízie. Po rozbití Československej republiky Golian prežíval veľké sklamanie. Slovenský štát považoval za provizórium, ťažko prežíval aj rozpad československej armády. Dňa 15. decembra 1939 bol Golian preradený do kategórie dôstojníkov generálneho štábu a povýšený na majora. Postupne zastával celý rad funkcií: prednostu 3. oddelenia štábu 1. divízie, prednostu mobilizač-

ného a organizačného oddelenia, druhého dôstojníka generálneho štábu veliteľstva 1. divízie a napokon bol prednostom materiálneho oddelenia Rýchlej divízie. Bojoval na sovietsko-nemeckom fronte, kde spoznal skutočné zmýšľanie slovenskej armády, videl odpor slovenských vojakov proti vojne so ZSSR, nadviazal prvé kontakty so sovietskymi partizánmi.

V roku 1942 mjr. Golian sa stáva náčelníkom štábu Veliteľstva divíznej oblasti 1. Od roku 1943 bol prednostom materiálneho oddelenia VDO 1. V roku 1943 bol povýšený na podplukovníka generálneho štábu. Golian si uvedomoval dopad víťazstiev Červenej armády na vojakov Rýchlej divízie, sledoval postup vojsk, mal všeslovanské cítenie a osobné skúsenosti s nemeckým fašizmom na území ZSSR. V polovici roku 1943 sa pplk. Golian vrátil

z východného frontu. Bolo to obdobie, keď si objektívna situácia na Slovensku v dôsledku medzinárodných vojensko-politických udalostí a vývinu protifašistického odboja vyžadovala zjednotenie síl a prípravu podmienok na celonárodný ozbrojený odpor. Ilegálna SNR sa stala vrcholným orgánom priprav povstania. V tom čase bol Golian prevelený do Banskej Bystrice a ustanovený za náčelníka štábu Veliteľstva pozemného vojska, čo mu otváralo možnosti budovania konšpiratívnej siete vo vojenských posádkach s pomocou vojenskej skupiny zloženej z pplk. Ferjenčíka, pplk. Vesela a pplk. Kišš-Kalinu. Neskôr sa k nim pridali celý rad antifasisticky zmýšľajúcich dôstojníkov.

Začiatkom roku 1944 ilegálna SNR viedla tajné rokovania s Golianovou vojenskou skupinou a so skupinou plk. Talského a plk. Imra. Cieľom rokovaní bolo získavanie vplyvných dôstojníkov pre spoluprácu v odboji. Činnosť skupín sa riadila smernicami čs. londýnskej vlády, ktoré určovali Goliana za dočasného veliteľa vojenskej organizácie na Slovensku a poverovali ho viesť vojenské akcie. Dňa 27. apríla 1944 sa pplk. Golian na tajnej porade v Bratislave oboznámil s programom a zložením ilegálnej SNR a prevzal funkciu vojenského veliteľa ozbrojeného povstania. Na porade Golian pochopil výklad a zmysel Vianočnej dohody o nutnosti jednotného a centrálne vedeného ozbrojeného boja proti nemeckému fašizmu a domácemu klérofašizmu. SNR poverila Goliana spracovať vojenský strategický plán a vojenskú prípravu povstania. Pplk. Golian mal nadviazať styk s už existujúcimi partizánskymi jednotkami na Slovensku a podporovať ich zbraňami a muníciou. Vojenský plán mal byť spracovaný v súlade so situáciou na nemecko-sovietskom fronte tak, aby povstanie bolo koordinované s operáciami Červenej armády. Tieto dôležité úlohy si vyžadovali úplnú konšpiráciu, dôveru, spoločný postup a ochotu podriaďiť osobné ambície boju za národnú slobodu. Skutočnými zástupcami Goliana sa stali pplk. Ferjenčík (spravodajský a všeobecný sektor), kpt. Polák (výzvedný referát a finančné otázky), mjr. Nosko (náčelník štábu vojenského vedenia), mjr. Marko (veci spojov), mjr. Cyprich (referát partizánsky a materiálny).

V lete 1944 sa pplk. Golian ďalej venoval vojenským prípravám povstania. Dňa 4. augusta 1944 do ZSSR odletela delegácia SNR v zložení K. Šmidke

a M. Ferjenčík s cieľom informovať sovietsku stranu o stave priprav SNP. V poslednej dekáde augusta 1944 partizáni obsadili viaceré slovenské mestá a obce, odboj vyústil do celonárodného povstania. Správy o tom prenikli k nemeckým orgánom na Slovensku a k predstaviteľom klérofašistickej vlády v Bratislave. Situácia sa stala pre nich neovládateľnou a J. Tiso súhlasil s príchodom nemeckých okupačných jednotiek na Slovensko od 29. augusta 1944.

Už 25. augusta 1944 sa Vojenské ústredie SNR dozvedelo o sústreďovaní nemeckých jednotiek na slovensko-moravských hraniciach. Ján Golian vydáva rozkaz na bojovú pohotovosť, stojí na čele povstaleckej armády. Za uskutočnenie vojenskej prípravy povstania a za úspešné riadenie činnosti povstaleckej armády pplk. Ján Golian bol dňa 29. augusta 1944 povýšený londýnskym MNO na plukovníka generálneho štábu a na základe rozhodnutia SNR z 5. septembra 1944 na brigádneho generála. Počas povstania Golian preukázal svoje schopnosti pri obrane slobodného územia, kde čestne niesol bremeno zodpovednosti v najvyššej funkcii povstaleckého veliteľa. Posledné dni jeho činnosti na povstaleckom území boli spojené s účasťou v partizánskej vojne v slovenských horách.

Dňa 3. novembra 1944 počas teroristického záťahu Einsatzkomanda 14 proti povstalcom generál Ján Golian spolu s generálom Viestom boli zajatí v Pohronskom Bukovci. Nasledovali výsluchy na štábe EK-14 a v Bratislave. Po výsluchoch nasledoval prevoz do Berlína, kde oboch generálov napriek platným medzinárodným dohodám o ochrane vojnových zajatcov odsúdili na trest smrti. Poprava bola pravdepodobne vykonaná v koncentračnom tábore vo Flossenbürgu v neznámy deň roku 1945.

V roku 1946 bol in memoriam povýšený do hodnosti divízneho generála a v roku 1969 do hodnosti generálplukovníka in memoriam. Ján Golian bol in memoriam vyznamenaný Radom SNP I. triedy (1945), Československým vojnovým krížom 1939 (1945), Radom republiky (1969) a viacerými medailami. V roku 1995 mu prezident Michal Kováč prepožičal štátne vyznamenanie Rad Ludovíta Štúra I. triedy.

Text: Múzeum SNP

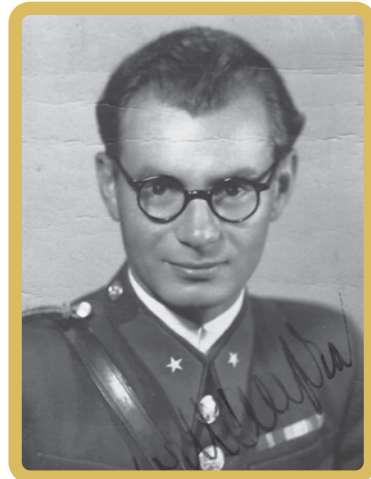
Brigádny generál Ján NÁLEPKA (1912 – 1943)

Dňa 20. septembra 1912 sa v Smižanoch narodil Ján Nálepka, brigádny generál in memoriam, ktorý sa do našej histórie zapísal ako významná osobnosť protifašistického odboja z obdobia druhej svetovej vojny.

Osobnosť, o ktorej je všeobecne známe, že ako dôstojník slovenskej armády na území okupovanej Ukrajiny a Bieloruska spolupracoval so sovietskymi partizánmi; v máji 1943 sa stal príslušníkom partizánskeho zväzku gen. Saburova a veliteľom Československého partizánskeho oddielu.

Bol absolventom Učiteľského ústavu v Spišskej Novej Vsi, v ktorom zmaturoval v roku 1931. Na vykonanie vojenskej prezenčnej služby nastúpil 16.7.1934 v pešom pluku 37 v Levoči, kde absolvoval aj školu pre dôstojníkov pechoty v zálohe. Na konci februára 1935 ho preložili do pešieho pluku 32 v Košiciach. Skúšky na dôstojníka v zálohe absolvoval 10.9.1935 s výborným hodnotením. Do hodnosti ppor. v zál. ho menovali 1.12.1935 a ustanovili do funkcie veliteľa guľometnej čaty, ktorú vykonával až do skončenia prezenčnej služby (16.7.1936). Počas všeobecnej mobilizácie, ktorá bola vyhlásená 23.9.1938, vykonával funkciu veliteľa čaty guľometnej rot. Z činnosti služby bol v rámci demobilizácie prepustený 11.12.1938.

Po vzniku Slovenského štátu a vyhlásení mobilizácie dôstojníkov, rotmajstrov a mužstva slovenskej národnosti najmladších 5 ročníkov zálohy z okresov na východnom Slovensku nastúpil 16.3.1939 do služby v pešom pluku 20 v Michalovciach vo funkcii veliteľa rot. S jednotkami tohto pluku sa potom zúčastnil bojov proti maďarským vojskám. Po skončení Malej vojny zostal v armáde a po jej reorganizácii slúžil ako veliteľ guľometnej rot. V samostatného práporu v Michalovciach (od 1.5.1939 v hodnosti por. v zál.). V rovnakej funkcii odišiel do poľa krátko pred vstupom Slovenskej republiky do vojny proti Poľsku. Ale už predtým, 19.8.1939, požiadal o aktivovanie.

Ťaženia proti Poľsku sa zúčastnil v rámci 3. pešej divízie (Rázus), nasadenej v priestore severovýchodnej hranice Slovenska. Za hrdinstvo v bojoch pri poľskej obci Czeremcha ho 13.9.1939 osobne vyznamenal veliteľ armády a minister národnej obrany generál I. triedy F. Čatloš medailou Za hrdinstvo 3. stupňa. Dňa 1.10.1939 bol prijatý do skupiny dôstojníkov pechoty z povolania. Po skončení ťaženia proti Poľsku a reorganizácii armády pokračoval v službe v Michalovciach vo funkcii veliteľa guľometnej rot. Pešieho pluku 8 (1.10.1940 premenovaný na p. pl. 5), za ktorú

bol 22.12.1939 vyznamenaný Pamätnou medailou so štítkom „Javorina“ a 31.1.1940 medailou Za hrdinstvo 2. stupňa. Od 15.6. do 6.7.1940 absolvoval aplikačný kurz pre aktivovaných dôstojníkov pechoty v Pezinku a 1.8.1940 ho povýšili na npor. pech. Krátky čas, od 18. do 29.11.1940, slúžil v Spišskej Novej Vsi vo funkcii veliteľa čaty kanónovej rot. Potom ho premiestnili na veliteľstvo 2. divízie do Prešova a ustanovili za telovýchovného a osvetového dôstojníka. Od 2. do 27.5.1941 bol odvelený do Vojenskej akadémie v Bratislave na aplikačný kurz aktivovaných dôstojníkov, ktorý absolvoval s veľmi dobrým hodnotením ako najlepší zo 41 účastníkov kurzu.

Po vstupe Slovenskej republiky do vojny proti ZSSR odišiel 27.6.1941 do poľa s veliteľstvom 2. divízie, od začiatku augusta 1941 bol pridelený na 3. oddelenie veliteľstva Zaisťovacej divízie a 12.4.1942 prevzal funkciu 1. pobočníka veliteľa pešieho pluku 101, popri ktorej vykonával aj funkciu spravodajského dôstojníka. V tom čase bolo veliteľstvo pluku umiestnené vo Vasilkove, neskôršie v Ovruči a v júli 1942 sa premiestnilo do bieloruského mestečka Kopceviči. Tam sa postupne sformovala skupina dôstojníkov, ktorá nadviazala spojenie s partizánmi. Vedúce postavenie v nej zaujal stot. Nálepka (povýšený 2.7.1942), ktorý pri kontaktoch s partizánmi používal pseudonym Repkin. Činnosť skupiny bola na začiatku poslednej dekády decem-

bra 1942 prezradená a súčasne bolo nariadené vyšetrovanie jej členov. Na jeho rýchly priebeh však nemalo záujem ani MNO v Bratislave, ani samotný veliteľ Zaisťovacej divízie plk. gšt. R. Pilfousek, ktorý ešte pred koncom apríla 1943 v spise odoslanom na MNO Nálepku hodnotil ako veľmi inteligentného a na aktivovaného dôstojníka veľmi schopného dôstojníka, ktorý však „nemal nikdy kladný postoj k slovensko-nemeckej spolupráci“. V posledných dňoch roka 1942 bol peší pluk 101 presunutý do priestoru Jeľska, kde Nálepka skupina v spolupráci s partizánskym hnutím naďalej pokračovala. Zavedenie trestného pokračovania proti dôstojníkom pešieho pluku obvineným z udržiavania kontaktov s partizánmi na konci apríla 1943 urýchlilo rozhodnutie stot. J. Nálepku, npor. I. Lysáka a por. pech. v zál. M. Petra prejsť k partizánom. Prechod sa realizoval 15.5.1943 pri bieloruskej dedine Remezy. Rozsudkom poľného súdu Zaisťovacej divízie

z 2.6.1943 boli títo dôstojníci odsúdení na trest smrti povrazom. Po príchode do partizánskeho zväzku gen. A. N. Saburova sa Nálepka stal veliteľom Československého partizánskeho oddielu. Jeho história je zaznamenaná vo vojnovom denníku oddielu, ktorý približuje aj posledný boj a smrť Jána Nálepku pri oslobodzovaní ukrajinského mesta Ovruč 16.11.1943. Jeho zásluhy v boji proti nemeckým okupantom ocenila vláda ZSSR 2.5.1945 udelením titulu Hrdina Sovietskeho zväzu in memoriam.

Po skončení vojny bol in memoriam vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939 (19.1.1946), Československou medailou Za chrabrosť pred nepriateľom (2.3.1946) a vojenským Radom Ľudovíta Štúra II. triedy (31.8.1996). Dňa 7.5.2004 ho prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster menoval do hodnosti brigádneho generála in memoriam.

Text: VHÚ, plk.v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.

Generál II. triedy Štefan JURECH (1989 – 1945)

Štefan Jurech sa narodil 9. júna 1898 v Bošáci, ako jedno z 11 detí rodičov Jána a Anny. Medzi rokmi 1910 a 1916 absolvoval gymnáziá s maďarským vyučovacím jazykom v Nitre a Trenčíne. Do brannej moci bol zaradený v máji 1916 ako jednoročný dobrovoľník v p. pl. 71 v Trenčíne, odkiaľ bol po absolvovaní základného výcviku v auguste 1916 odoslaný do Školy dôstojníkov v zálohe v Medgyesi a Debrecíne, ktorú skončil v novembri toho istého roka. Dňa 1.12.1916 bol odoslaný na front, kde postupne pôsobil vo funkcii veliteľa roja a zástupcu veliteľa čaty. Službu v p. pl. 71 skončil vo funkcii veliteľa čaty na fronte v Rumunsku v marci 1918. Potom bol premiestnený do p. pl. 112, v ktorom pôsobil na talianskom a francúzskom bojiisku až do konca októbra 1918 ako veliteľ čaty, rot. a guľometnej čaty. Medzitým absolvoval kurz pre veliteľov guľometných čiat (1917), údernický kurz a dňa 1.2.1918 bol vymenovaný do hodnosti por. pech. v zálohe.

Po skončení 1. svetovej vojny na krátky čas prerušil vykonávanie činnosti vojenskej služby. Do čs. armády sa prihlásil 26.12.1918 v p. pl. 71 v Trenčíne (1.1.1920 premenovaný na p. pl. 17), kde bol zaradený ako subalterný dôstojník v náhradnom prápore. Na začiatku februára 1919 bol pridelený ku strážnej rote pri Zemskom vojenskom veliteľstve v Košiciach vo funkcii veliteľa čaty. Od konca marca do konca augusta 1919 sa ako veliteľ rot. zúčastnil bojov proti maďarským vojskám. V auguste 1919 bol preložený do kategórie dôstojníkov z povolania a 1. septembra odosla-

ný do vojenskej inštruktorskej školy v Miloviciach. Po jej skončení sa od januára 1920 stal inštruktorom poddôstojníckej školy v Štubnianskych Tepliciach. V polovici mája 1920 bol ako veliteľ rot. pridelený hraničiariskemu práporu 8 v Starej Ďale (dnes Hurbanovo), ale už na konci toho istého mesiaca sa jeho novým pôsobiskom stali Košice, kde potom takmer celé štyri roky slúžil ako inštruktor

obvodového výcvikového strediska, od 1.11.1920 v hodnosti npor. Na začiatku mája 1923 bol premiestnený do p. pl. 6 v Olomouci, v rámci ktorého do konca septembra 1929 prešiel funkciami veliteľa čaty guľometnej rot, dočasného veliteľa rot a veliteľa poľnej čaty. Medzitým v roku 1924 absolvoval armádny plynový kurz (1924) a ekvitačný kurz pre dôstojníkov pech. (1924 – 1925). S účinnosťou od 1.10.1929 bol povýšený na kpt. pech. K prehĺbeniu jeho odbornej kvalifikácie výrazne prispelo absolvovanie štúdia na Vysokej škole válečnej Prahe. Jej frekventantom bol od októbra 1929 do septembra 1932. V tomto období v Prahe absolvoval aj automobilový kurz (1929), v Olomouci armádny plynový kurz (1929) a Turnove telefonický kurz (1930). V júli 1932 bol preložený do skupiny dôstojníkov gšt., 1.10.1932 povýšený do hodnosti škpt. a určený za prednostu 4. oddelenia veliteľstva 9. divízie v Bratislave. Od polovice septembra 1933 bol zaradený na 2. Oddelení Zemského vojenského veliteľstva v Bratislave. Po priznaní štvormesačnej let. služby ho v októbri 1934 vymenovali za lietadlového pozorovateľa štábu. Do hodnosti mjr. gšt. bol povýšený s účinnosťou od 1.7.1935. Od konca septembra 1936 zastával funkciu prednostu 3. oddelenia štábu III. Armádneho zboru v Brne. Na konci septembra 1937 bol premiestnený na Zemské vojenské veliteľstvo v Brne, kde prevzal funkciu prednostu 2. oddelenia štábu. Počas brannej pohotovosti štátu bol od 24.9. do 26.10.1938 prednostom 3. oddelenia štábu 2. armády v Olomouci a súčasne až do 6.10.1938 vykonával aj funkciu ubytovateľa 2. armády.

V novembri 1938 sa stal členom československo-poľskej delimitačnej komisie a na začiatku r. 1939 bol ustanovený za prednostu kabinetu vládneho delegáta Slovenskej krajiny pri MNO v Prahe. Po vzniku Slovenského štátu pokračoval v činnnej službe v slovenskej armáde, v ktorej prevzal velenie V. zboru v Trenčíne. Od 25.4.1939 vykonával funkciu náčelníka štábu Krajského vojenského veliteľstva v Bratislave, 1. mája bol ustanovený za náčelníka štábu Hlavného vojenského veliteľstva a 17.5.1939 bol povýšený do hodnosti pplk.gšt. Na začiatku druhej polovice októbra 1939 bol ustanovený do funkcie vel. 2. div. v Banskej Bystrici a na konci septembra 1940 nastúpil do funkcie náčelníka štábu Veliteľstva pozemného vojska. Do hodnosti plk. gšt. bol povýšený 1.1.1940. Od začiatku januára 1941 do konca apríla 1942 pôsobil ako vojenský atašé

v Budapešti, súčasne akreditovaný pre Bukurešť a od februára 1942 aj pre Rím. Po návrate na Slovensko bol na začiatku mája 1942 ustanovený do funkcie veliteľa Vzdušných zbraní so sídlom v Trenčíne. Na začiatku druhej polovice septembra 1942 bol odoslaný na východný front, kde 23. septembra prevzal od gen. II. tr. Jozefa Turanca funkciu veliteľa Rýchlej divízie, nachádzajúcej sa v obranných postaveniach v kaukazskom predhorí pri rieke Psekups. Po zistení, že väčšina príslušníkov a časť dôstojníkov divízie odmieta ďalšiu účasť vo vojne po boku nacistického Nemecka, od novembra 1942 do januára 1943 pripravoval s antifašistickou skupinou dôstojníkov prechod divízie na stranu Červenej armády. V jeho poverení 22.1.1943 príslušnú dohodu so zástupcami ČA podpísal npor. Gustáv Donoval. Uskutočniť prechod sa nepodarilo. S účinnosťou od 1.1.1943 bol povýšený do hodnosti gen. II. tr. Po ústupe Rýchle divízie na Krym riadil jej reorganizáciu na 1. pešiu divíziu. Na Slovensko sa vrátil pred koncom septembra 1943 a opäť prevzal funkciu veliteľa Vzdušných zbraní. V súvislosti s prezradením pripravovaného prechodu Rýchlej divízie na stranu Červenej armády v novembri 1943, vojenský prokurátor mjr. just. JUDr. Tibor Hajdu nariadil proti Jurechovi vyšetrovanie a zároveň vyšetrovaciu väzbu. Trestné stíhanie voči nemu bolo zastavené pre nedostatok dôkazov v januári 1944.

Podľa nariadenia MNO z decembra 1943 mal byť dňom 1.3.1944 preložený do výslužby, avšak na základe rozhodnutia ministra národnej obrany generála I. tr. Ferdinanda Čatloša bol 1. marca ustanovený do funkcie veliteľa Vojenského vedeckého ústavu v Trenčíne. Preložený do výslužby bol dňa 1.8.1944, ale súčasne bol opäť povolaný do činnnej služby počas brannej pohotovosti štátu s určením ako veliteľ Vojenského vedeckého ústavu. V apríli 1944 mu pplk. gšt. Ján Golian ponúkol funkciu veliteľa ilegálneho Vojenského ústredia. Ponuku neprijal s odôvodnením, že je sledovaný nemeckými bezpečnostnými zložkami. Napriek tomu 9. júla mal ako člen – poradca delegácie ilegálnej SNR odletieť s Karolom Šmidkem do ZSSR, ale odlet sa neuskutočnil. Po vypuknutí SNP odišiel do Bratislavy, kde bol 2. septembra v budove MNO zatknutý. Gestapo ho následne vypočúvalo, striedal väznice až bol popravený spolu s ďalšími tromi slovenskými generálmi v marci 1945 v koncentračnom tábore Flossenbürg.

Text: VHÚ, plk.v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.

Armádny generál Ludvík SVOBODA (1895 – 1979)

Narodil sa 25. novembra 1895 v Hroznatíne, okres Velké Meziříčí, na Českomoravskej vysočine v starej sedliackej rodine. Otec Jan Svoboda zomrel, keď mal syn jeden rok. Matka sa po druhýkrát vydala za Františka Nejedlého. Vyrastal so starším bratom a sestrou z prvého manželstva a tromi súrodencami z druhého manželstva matky. Po absolvovaní meštianskej školy navštevoval Zemskú poľnohospodársku školu vo Veľkom Meziříčí, kde získal agronomické vzdelanie, ktoré si doplnil praxou vo vinárstve v Rakúsku.

V roku 1915 bol Ludvík odvedený do rakúsko-uhorskej armády, nastúpil do služby v rakúsko-uhorskom pešom pluku 81 v Jihlave, s ktorým ako veliteľ družstva 11. 6. odišiel na ruský front, kde v septembri t. r. padol do ruského zajatia a 7.8.1916 vstúpil do 1. streleckého pluku „Majstra Jána Husa“ čs. vojska v Rusku. V marci 1917 bol premiestnený do 3. streleckého pluku „Jána Žižku z Trocnova“. Zúčastnil sa bojov pri Zborove a Bachmači. V auguste 1918 ho povýšili na praporčíka. Postupne velil čate, rote a dočasne aj praporu. Po návrate do vlasti, na konci septembra 1920, bol v hodnosti kapitána demobilizovaný a potom pracoval na otcovom hospodárstve. V októbri 1921 nastúpil do činnnej služby v čs. armáde a slúžil v pešom pluku 3 v Kroměříži ako veliteľ guľometnej rot. V decembri 1922 bol povýšený na štábného kapitána, 4.7.1929 na majora a k 1.1.1937 na podplukovníka pechoty. V čs. predmníchovskej armáde postupne vykonával funkcie veliteľa guľometnej rot, zástupcu veliteľa praporu, bol profesorom maďarčiny na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave, vykonával funkciu pobočníka veliteľa 14. pešej brigády. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava bol v marci 1939 z armády prepustený. Zapojil sa do protifašistického odboja, podieľal sa na organizovaní vojenskej odbojovej organizácie „Obrany národa“ na východnej Morave. Dňa 5.6.1939 odišiel do Poľska, ako 310. dobrovoľník sa stal členom čs. vojenskej skupiny orga-

nizovanej v Krakove a jej veliteľom.

Pod jeho velením sa po vydaní dekrétu poľského prezidenta I. Moscického formovala Česká a slovenská légia, ktorá po prepadaní Poľska ustupovala na východ a 18.9.1939 prešla na územie obsadené Červenou armádou. V ZSSR organizoval odsun internovaných príslušníkov čs. jednotky do Francúzska a Palestíny. Vo februári 1942 začal v Buzuluku organizovať prvú čs. vojenskú jednotku v ZSSR – 1. čs. samostatný poľný prapor, ktorý sa pod jeho velením v marci 1943 zúčastnil bojov pri ukrajinskom Sokolove. Dňa 5.9.1942 bol po-

výšený na plukovníka. 12.5.1943 prevzal velenie 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR, ktorá sa organizovala v Novochoopersku. Po vyzbrojení a skončení výcviku sa brigáda pod jeho velením presunula na front, 5. – 6.11.1943 sa zúčastnila bojov pri oslobodzovaní Kyjeva a potom až do začiatku marca 1944 aj ďalších bojov pri Čerňachove, Vasilkove, Fastove, Rude, Bielej Cerkvi a Žaškove.

V januári 1944 bol povýšený do hodnosti brigádneho generála s účinnosťou od 3.12.1943. Po stiahnutí z frontu sa 1. čs. samostatná brigáda na základe jeho žiadosti presunula na Volyň, kde bola reorganizovaná. Po vydaní memoranda Generálneho štábu Červenej armády o výstavbe 1. čs. armádneho zboru v ZSSR sa 1. čs. samostatná brigáda stala jeho súčasťou a pod jeho velením bola nasadená do Karpatsko-duklianskej operácie, ktorá sa začala 8.9.1944 s cieľom rýchle preniknúť na Slovensko a poskytnúť pomoc SNP. Dňa 9.9.1944 bol z dôvodu nedostatkov vo velení pri nasadzovaní zboru do boja z funkcie veliteľa 1. čs. armádneho zboru odvolaný brigádny generál J. Kratochvíl a velenie prevzal L. Svoboda. Pod jeho velením, po ťažkých bojoch na prístupoch k hraniciam, vojaci 1. čs. armádneho zboru v priestore Duklianskeho priesmyku 6.10.1944 definitívne vstúpili na územie Slovenska a oslobodili obec Vyšný Komárnik. Vojskám 1. čs. armádneho zboru velil aj v ďalších bojoch pri oslobodzovaní Slovenska

od Dukly až po Liptovský Mikuláš. Dňa 4.4.1945 sa stal ministrom národnej obrany v čs. vláde vymenovanej v Košiciach a od 12.4. aj hlavným veliteľom čs. brannej moci. 10.5.1945 bol povýšený do hodnosti divízneho generála a 1.8.1945 do hodnosti armádneho generála s účinnosťou od 12.5.1945.

V apríli 1950 ho z funkcie ministra národnej obrany odvolali a vymenovali za námestníka predsedu vlády a predsedu Čs. štátneho výboru pre telesnú výchovu. V septembri 1951 bol z týchto funkcií odvolaný, v novembri 1952 zatknutý, obvinený zo sabotáže výstavby armády, ale po mesiaci bol z väzby prepustený. Zamestnal sa v JRD v rodnom Hroznatíne. Na nátlak sovietskych vojenských predstaviteľov bol v r. 1954 aktivovaný a ustanovený do funkcie náčelníka Vojenskej akadémie v Prahe. Z tejto funkcie

Armádny generál Martin DZÚR (1919 – 1985)

Martin Dzúr-Uličný sa narodil 12. júla 1919 v Ploštíne, neďaleko Liptovského Mikuláša. Mal troch súrodencov, dve sestry – Zuzanu a Máriu a brata Jána. Martin vyrastal v Ploštíne, kde aj navštevoval meštiansku školu. Po jej ukončení začal študovať na reálnom gymnáziu v Mikuláši. Vyštudoval dvojročnú drevársko-lesnícku odbornú školu v Liptovskom Hrádku.

V septembri 1941 nastúpil na vojenskú základnú službu k automobilovému práporu v Nitre. V apríli 1942 bol odvelený k Rýchlej divízii na sovietsko-nemecký front. Tak ako viacero slovenských vojakov, aj on v januári 1943 dezertoval cez frontovú líniu a pridol sa k Červenej armáde.

Od januára 1943 bol príslušníkom 1. čs. brigády v ZSSR. Zúčastnil sa na bojoch o Kyjev, Bielu Cerkev, Žaškov a Volyň, kde sa začal formovať 1. československý armádny zbor, kde bol pridelený k ženijnému práporu, s ktorým prešiel až k hraniciam na Dukle. Po prevelení k 5. delostreleckému pluku s ním pre-

odišiel v r. 1959 do dôchodku a vo VHÚ písal svoje pamäti. Tam vznikla publikácia z Buzuluky do Prahy, vydaná v Prahe v r. 1960. V roku 1972 bola v Prahe vydaná jeho biografická Cestami života I a v r. 1972 Cestami života II.

Dňa 30.3.1968 bol zvolený za prezidenta ČSSR. Túto funkciu vykonával do 29. mája 1975.

Po zvyšok svojho života žil potom Ludvík Svoboda so svojou manželkou Irenou v Prahe-Břevnove, v rodinnej vilke, ktorú Svobodovi vlastnili ešte pred nástupom do prezidentskej funkcie. Zomrel 20. septembra 1979. Irena Svobodová ho nasledovala o desať mesiacov, 17. júla 1980.

Text: VHÚ, plk.v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSC.

šiel od Jasla až do Žiliny. Zúčastnil sa bojov o Dukliansky priesmyk, ako aj o Liptovský Mikuláš.

V roku 1946 sa stal vojakom z povolania. Vykonával viaceré funkcie, predovšetkým v tle 2. vojenského okruhu. V rokoch 1958 až 1968 bol náčelník tyla – zástupca ministra národnej obrany. V apríli 1968 ho vymenovali do funkcie ministra národnej obrany, ktorú vykonával až do 11. januára 1985, kedy ho prezident Gustáv Husák z vážnych zdravotných dôvodov odvolal z funkcie. Jeho nástupcom bol ešte v ten deň menovaný generálpukovník Milan Václavík.

Martin Dzúr o štyri dni 15. januára 1985 zomrel. Pochovaný je na vojenskom cintoríne na Háji-Nicovô v Liptovskom Mikuláši, kde je pochovaných 1 361 jeho spolubojovníkov, príslušníkov 1. československého armádneho zboru v ZSSR, ktorí padli od januára až do apríla 1945 pri dobývaní mesta Liptovský Mikuláš a počas bojov v okolí Liptovského Mikuláša.

Generálmajor Jozef GABČÍK (1912 – 1942)

Jozef Gabčík sa narodil 8. apríla 1912 v Poluvsí, okres Žilina, ako najmladší zo štyroch detí Ferdinanda a Márie Gabčíkovcov. Po ukončení obcej školy v Rajec-kých Tepliciach odišiel do Čiech, kde sa vyučil za zámočníka. Na vykonanie prezenčnej služby v čs. armáde nastúpil 1. októbra 1932 v pešom pluku 14 v Košiciach. Počas prezenčnej služby absolvoval poddôstojnícku školu v Prešove. Po jej absolvovaní bol povýšený na slobodníka, od 1. septembra 1933 na desiatnika. Po skončení prezenčnej služby pokračoval v dobrovoľnej službe ako ďalej slúžiaci až do 31. marca 1937, keď mu záväzok uplynul. Na nahlianie otca Ferdinanda ho nepredĺžil a až do decembra 1938 pracoval vo Vojenskej továrni č. 4 na výrobu bojových plynov v Žiline. Po havárii v závode sa nadýchal bojových chemických látok a bol preložený do skladu bojových chemických látok pri Skalke nad Váhom pri Trenčíne. Keď reálne hrozilo, že sklady padnú do nemeckých rúk, vykonal v sklade sabotáž. Potom, vzhľadom na hroziace riziko zatknutia, prekročil slovensko-poľské štátne hranice a dňa 5. mája 1939 sa v Krakove prihlásil do tvoriaceho sa čs. vojska. Niekoľko týždňov pobudol v čs. tábore v Bronowiciach a 28. júla 1939 na lodi Chrobry odplával do Francúzska. V prvý augustový deň roku 1939, Jozefa Gabčíka, tak ako mnoho iných čs. vlastencov, prevzali do francúzskej Cudzineckej légie. Už ako jej príslušník bol od 18. augusta 1939 zaradený do jej 1. pešieho pluku v alžírskom El Arichá. Po vypuknutí druhej svetovej vojny, v súlade s dohodou medzi predstaviteľmi vlády Francúzskej republiky a predstaviteľov čs. zahraničného odboja, Jozefa Gabčíka prepustili z Cudzineckej légie. Po návrate do Francúzska bol 26. septembra 1939 v Agde zaradený do čs. brannej moci a vtelený do 12. roty čs. pešieho pluku 1 ako zástupca veliteľa čaty. S účinnosťou od 1. januára 1940 bol povýšený na rotného. V júni 1940 sa zúčastnil bojov ako veliteľ guľometnej čaty.

Dňa 13. júla 1940 priplával na lodi Rod el Farag z porazeného Francúzska do Veľkej Británie. Tým-

to dňom bol zaradený k 1. pešiemu práporu 1. čs. zmiešanej brigády vo Veľkej Británii. Dňa 28. októbra 1940, pri 22. výročí vzniku Československej republiky, bol za prejavenu statočnosť v bojoch v tzv. francúzskej kampani vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939. Od 1. novembra 1940 bol menovaný za rotmajstra pechoty v zálohe, s poradím od 28. októbra 1940. V tejto vojenskej hodnosti bol zaradený k 3. rote 1. pešieho práporu. S účinnosťou od 25. apríla 1941 bol ustanovený za výkonného rotmajstra tejto vojenskej jednotky a zároveň systematizovaný v hodnosti rotmajstra.

V lete 1941 rotmajster pechoty v zálohe Jozef Gabčík súhlasil so svojím zaradením do výcviku pre zvláštne úlohy. Následne absolvoval rôzne špeciálne kurzy. Po ich absolvovaní sa ako jeden z prvých čs. vojakov dobrovoľne prihlásil na plnenie špeciálnych úloh na území okupovanej vlasti. V októbri 1941 sa stal veliteľom skupiny Anthropoid, ktorá mala realizovať atentát na zastupujúceho ríšskeho protektora, SS-Obergruppenführera a generála polície Reinharda Heydricha. Vzhľadom na zranenie druhého člena skupiny Karla Svobodu, ktorého v skupine nahradil Gabčíkov priateľ rotmajster pechoty v zálohe Jan Kubiš, ako aj pre nepriaznivé podmienky pre let nad okupovanú Európu, sa ich vysadenie oddialilo. Dňa 29. decembra 1941 o 02.24 h v blízkosti obce Nehvizdy pri Prahe bola skupina Anthropoid vysadená spolu s ďalšími príslušníkmi špeciálnych skupín Silver A a Silver B. Za pomoci a aktívnej spolupráce s českými vlastencami pripravili a uskutočnili atentát na Reinharda Heydricha dňa 27. mája 1942. Z miesta atentátu sa mu podarilo i s jeho druhom Janom Kubišom uniknúť. Počas vlny masových represálií sa čs. parašutisti ukrývali na rôznych miestach. Posledným útočiskom sa pre nich stal Pravoslávny katedrálny chrám svätého Cyrila a Metoda v Resselovej ulici v Prahe, kde J. Gabčík v beznádejnej situácii 18. júna 1942 spáchal samovraždu. Spolu s ním hrdinskou smrťou zahynuli aj ďalší čs. parašutisti: Adolf Opálka, Josef

Valčík, Josef Bublík, Jan Hrubý a Jaroslav Švarc. Jan Kubiš bol počas boja v chráme na chóre zranený črepinami granátu, po čom následne stratil vedomie. Neskôr zomrel v sanitke pri prevoze do nemocnice.

Slovák Jozef Gabčík, bol statočným čs. vlastencom, nebojácnym a disciplinovaným vojakom, ktorý ako príslušník špeciálnej jednotky splnil jasne sformulovaný vojenský rozkaz. Po prevzatí tohto vojenského rozkazu si bol vedomý, že ide na istú smrť a nedožije sa konca najbrutálnejšej vojny v histórii ľudstva. Úspešný atentát na Reinharda Heydricha, zastupujúceho ríšskeho protektora v Protektoráte Čechy a Morava, tohto kata českého ľudu, vyvolal veľký medzinárodný ohlas, v ktorom však rezonoval aj jasný protest proti barbarskému vyhladeniu Lidíc a Ležákov. Predstavitelia čs. vlády v Londýne ho využívali v presadzovaní čs. požiadaviek v rokovaníach so spojencami, predovšetkým s Veľkou Britániou. O tom, že ich ťah bol úspešný, svedčí historický fakt, že Veľká Británia 5. augusta 1942 odvolala podpis pod Mníchovskou dohodou a 29. septembra

1942 k tomuto kroku sa pripojil aj Francúzsky národný výbor.

Hrdina Jozef Gabčík bol za prejavene hrdinstvo niekoľkokrát posmrtné povýšený a vyznamenaný. V roku 2015 ho prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska vymenoval do hodnosti brigádneho generála in memoriam a v roku 2017 do hodnosti generálmajora in memoriam.

Odkaz generálmajora in memoriam Jozefa Gabčíka, hrdinského bojovníka za národné oslobodenie v rokoch druhej svetovej vojny, je natrvalo zapísaný do našej historickej pamäti. Príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky sa k významnej osobnosti našich národných vojenských dejín hrdo hlásia, uchovávať jeho pamiatku a jeho posolstvo ako odhodlaného bojovníka za slobodu a demokraciu naďalej úspešne rozvíjajú. O tom svedčí fakt, že prezident Slovenskej republiky svojím rozkazom priznal elitnému 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline čestný názov Žilinský pluk Jozefa Gabčíka.

Text: VHÚ, pplk. v zál. PhDr. Peter Šumichrast, PhD.

Generálmajor Jozef DOBROVODSKÝ (1909 – 1986)

Narodil sa 25. februára 1909 v Dolnom Kubíne. V rodisku absolvoval ľudovú školu (1915 – 1919), v Levoči reálne gymnázium (1919 – 1927). Odvedený bol v októbri 1927, následne v Bratislave absolvoval Školu dôstojníkov ľahkého delostrelectva v zálohe a Vojenskú akadémiu v Hraniciach na Morave (1928 – 1930). Potom zastával viaceré štábne funkcie, okrem iných aj v rámci Riaditeľstva opevňovacích prác, resp. spravodajského oddelenia HŠ MNO.

14.3.1939 bol prijatý do slovenskej armády. Počas maďarsko-slovenského ozbrojeného konfliktu sa zúčastnil bojov s maďarskými vojskami na východnom Slovensku ako veliteľ kombinovanej batérie. 15.4.1939 bol ako prednosta spravodajského oddelenia v hodnosti stot. del. pridelený do Trenčína na Vyššie Vojenské veliteľstvo 1 a v máji 1939

na veliteľstvo 1. divízie. Už v tomto období sa zapojil do ilegálnej vojenskej odbojovej organizácie „Victoire“. Následne vykonával rutinnú posádkovú službu. Počas útoku na ZSSR viedol v hodnosti mjr. del. v rámci slovenských rýchlych jednotiek motorizovaný delostrelecký oddiel (28.6. – 20.8.1941). Na front sa síce vrátil ako veliteľ delostreleckého oddielu (6.2. – 13.5.1942), avšak po bojoch pri Dimitrijevke a Jelizavetinskom na rieke Mius na prelome marca a apríla 1942 dostal velenie delostreleckého pluku 11, čím sa zároveň stal veliteľom delostrelectva divízie. Po návrate domov

od 30.6. bol veliteľ delostreleckej strelnice vo Vojenskom tábore Lešť, neskôr veliteľ náhradného oddielu delostreleckého pluku 2 v Ružomberku, veliteľ motorizovaného delostreleckého pluku 11 v Žiline a veliteľ I. výcvikovej skupiny v Ružomberku.

Už vtedy sa radil medzi vyšších dôstojníkov, ktorí na profašistický vývoj na Slovensku hľadeli s veľkou averziou. Svoje postoje prejavoval okrem iného i odmietaním ďalšej účasti na vojne proti ZSSR. 30.11.1943 bol za trest preložený do skupiny dôstojníkov Pracovného zboru a ustanovený za veliteľa, postupne 6., 3. a 1. pracovného práporu, kde organizoval odboj a prípravu ozbrojeného vystúpenia. 7.3.1944 bol ustanovený za prednostu veliteľa úradu Pracovného zboru MNO a od 3.7.1944 ako profesor Školy dôstojníkov v zálohe Pracovného zboru vyučoval v Pezinku bojovú a poľnú výcvik a taktiku.

V polovici augusta 1944 bol poverený ilegálnym Vojenským ústredím úlohou prevziať velenie priprav Povstania v žilinskej posádke a súčasne koordinovať prípravu v posádkach Martin a Ružomberok. Po vyhlásení Povstania riadil obranné boje na prístupoch k Žiline od západu, ako veliteľ obranného úseku „Strečno“ sa následne osobne zúčastnil aj bojov o Dubnú Skalú, Vrútky, Kráľoviansku tiesňavu a Martin. 10.9.1944 bol ustanovený za veliteľa delostrelectva V. a po ústupe skupiny z Turca 24.9. I. taktickej skupiny. V bojoch o prístupy k Banskej Bystrici súčasne zastával funkcie veliteľa delostreleckého obranného úseku I. taktickej skupiny „Jaseň“ a veliteľa delostreleckého oddielu „Lieska“, v priebehu bojov o Dolnú a Hornú Štubňu, Čremošné a tiesňavu Malý Šturec dozeral aj na výcvikovú a opevňovaciu činnosť v banskobystrickom priestore. Po potlačení Povstania bojoval od konca októbra v priestore Starých Hôr ako partizán, v polovici novembra bol zajatý a prevezený do Banskej Bystrice,

kde sa mu až do úteku darilo tajiť vlastnú totožnosť. V dôsledku silných omrzlín a problémov so žalúdočným vredom bol nútený vyhľadať zdravotné ošetrovanie a po zaobstaraní si falošných dokladov bol 13.12.1944 pod menom Jozef Kováč prijatý do bratislavskej Štátnej nemocnice. Od 1.2.1945 sa skrýval u vzdialených príbuzných na Orave. Medzitým ho Vojenský súd 23.2.1945 v neprítomnosti odsúdil na trest smrti obesením.

Do čs. armády bol prijatý 10.4.1945, pridelený bol k štábnej batérii del. 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a neskôr sa ako veliteľ delostrelectva zboru aktívne zúčastnil oslobodzovania Československa. Po vojne pôsobil v rôznych veliteľských funkciách v rámci delostreleckých útvarov. V hodnosti plk. del. (povýšený 15.6.1947) zastával post voj. a let. attaché v Bukurešti (september 1947 – november 1948). Následne sa stal obeťou nezákonných perzekúcií, keď bol v novembri 1950 odsúdený za údajnú vojenskú zradu a špionáž na 18 rokov väzenia. Postupne bol väznený v Mladej Boleslavi, Jihlave, na Mírove, v Olomouci, Leopoldove a Ilave. Prepustený bol v apríli 1955, oslobodený v plnom rozsahu bol v roku 1964, vojensky a občiansky rehabilitovaný dva roky nato. Po prepustení z väzenia pracoval v smaltovni v bratislavskej Káblovke, potom v pekárňach, ako šofér a v kameňolome. Diaľkovo medzitým absolvoval stavebnú priemyslovku. Zomrel 5.8.1986 v Bratislave. 2.12.1991 ho prezident ČSFR Václav Havel menoval do hodnosti generálmajor in memoriam.

Text: VHÚ, Mgr. Alexej Maskalík, PhD.

3. kapitola

GENERÁLI Z NAŠEJ HISTÓRIE

Klub generálov SR od počiatku aktívne vystupuje pri propagovaní a uchovávaní vojenskej histórie Slovenska a výchove k vlastenectvu. Venuje zvýšenú pozornosť i neznámym stránkam našich dejín. Zameriavame sa pritom skôr na naše novodobé dejiny po I. svetovej vojne a po vzniku Československa. Jedna z tých neznámych tém je i vojenská história Slovenska počas druhej svetovej vojny. Veľa vieme o Slovenskom národnom povstaní, o Západnom odboji, ale skoro nič o postojoch a odbojovej činnosti vysokých štátnych a vojenských predstaviteľov Slovenského štátu. Obdobie druhej svetovej vojny a vystúpenie Slovákov v boji proti fašizmu patria k výrazným míľnikom našej histórie a mali by sme toto obdobie poznať komplexne a hodnotiť ho z viacerých uhlov. Hoci nás od týchto udalostí delia už tri generácie, je pre našu súčasnosť stále dôležité pripomínať si významné osobnosti, ktoré v tomto období tvorili naše dejiny.

Vo vtedajšej slovenskej armáde v rokoch 1939 až 1945 bolo iba sedem generálov. Boli to:

Generál I. triedy Ferdinand ČATLOŠ (1895 – 1972)

Bol historicky prvým Slovákom, ktorý dosiahol generálsku hodnosť v rámci slovenských ozbrojených síl.

Narodil sa 7. októbra 1895 v Liptovskom Petre. Bol najstarším z desiatich detí. Pôvodne sa mal volať Michal, ale notár mu svojvoľne zapísal meno Ferdinand. Otec Michal vykonával rôzne zamestnania, bol murár, pracoval napr. aj v celulózke a papierňach v Ružomberku. Matka Mária rod. Madulová pochádzala z maloroľníckeho prostredia.

Ako najstaršieho zo súrodencov ho otec určil na štúdiá. Ferdinand chodil najskôr do maďarskej meštianky v Liptovskom Hrádku. Po jej absolvovaní sa stal murárskym učňom. Ďalšou jeho školou bola trojročná Vyššia obchodná škola v Kežmarku, keďže to bolo obdobie silnej maďarizácie, opäť to bola maďarská škola. Počas štúdií sa však mladý Ferdinand Čatloš neodnárrodnil a vo svojom presvedčení stále zostal Slovákom. Počas štúdiá v Kežmarku sa stal členom spolku „Mor Ho“ a v roku 1913 ho krátko pred maturitou za šírenie „panslavistických názorov“ vyhodili a prinútili zopakovať posledný ročník. Napokon maturoval v Dolnom Kubíne.

Vojenskú kariéru začal v rakúsko-uhorskej armáde, počas bojov v prvej svetovej vojne dezertoval do ruského zajatia a vstúpil do československých légii. Po vzniku Československa pokračoval vo vojenskej službe a dosiahol hodnosť podplukovníka. Ešte

pred vypuknutím druhej svetovej vojny bol v apríli 1939 povýšený na divízneho generála a v máji 1939 na generála I. triedy. Po vzniku Slovenského štátu sa stal ministrom obrany. Štyri dni po vypuknutí SNP, 2. septembra 1944, sa mu podarilo ujsť z prezidentského paláca do Banskej Bystrice, kde sa dal k dispozícii povstalcovi. Jeho služby boli odmietnuté. Napokon ho zaistili a 13. septembra 1944 spolu s gen. Turancom dopravili do ZSSR. Tam bol internovaný až do začiatku januára 1947, keď ho eskortovali späť do Československa. V polovici decembra 1947 ho Národný súd v Bratislave odsúdil na päť rokov väzenia. Už v januári 1948 bol z väzby prepustený.

Bol najznámejšou a najvýznamnejšou vojensko-politickou osobnosťou a jediným predstaviteľom vládnej moci, ktorý sa pokúsil o prechod Slovenska na stranu protihitlerovskej koalície, za čo ho štát, ktorému päť rokov slúžil, degradoval na vojaka. Po prepustení najprv pracoval ako brigádnik v Slovenskom kameňopriemysle n. p. Liptovský Mikuláš, od 1950 ako účtovník v Stavokombináte v Ružomberku a neskôr ako úradník v Martine. Venoval sa aj publicistickej a literárnej činnosti. Prispieval do periodík Legie, Národné noviny, Tribuna, spracoval rozsiahle memoáre a spomienkové práce, ktoré však zostali v rukopise. Zomrel 16. októbra 1972 v Martine.

Generál I. triedy Alexander ČUNDERLÍK

(1878 – 1947)

Vekovo najstarší slovenský generál, slúžil tiež v troch armádach. V rakúsko-uhorskej to dotiahol na majora, v československej, kde to Slováci tiež nemali ľahké, dosiahol hodnosť plukovníka. Do hodnosti generála II. triedy slovenskej armády bol povýšený v máji 1939, do hodnosti generála I. triedy v januári 1942. Bol veliteľom 2. divízie, ako šéf Generálneho sekretariátu obrany štátu začiatkom roka 1940 sa stal v slovenskej armáde osobou č. 2. Po vytvorení Veliteľstva pozemného vojska v októbri 1940 mu bol zverený post jeho veliteľa, v roku 1943 odišiel zo zdravotných dôvodov do vý-

služby. Stres a napätie, ktorému bol neustále vystavovaný, zhoršili jeho zdravotný stav. Do diania v armáde potom už výraznejšie nezasiahol.

Po zániku samostatného Slovenska si generál Čunderlík niekoľkokrát podal prihlášku do československej armády, opakovane ale bola odmietaná. Až 15. októbra 1947 komisia rozhodla o jeho prijatí a priznaní zaopatrovacích platov. Generál však o niekoľko dní 21. októbra 1947 zomrel vo veku 69 rokov, bez toho, aby sa o konečnom rozhodnutí dozvedel.

Generál II. triedy Štefan JURECH

(1898 – 1945)

Bol najmladším generálom slovenskej armády. Jeho kariéra mala veľa zostupov a pádov. Jeho podrobný životopis a pôsobenie počas 2. svetovej vojny sú uvedené 2. kapitole Čestní členovia KG SR.

Po vypuknutí SNP z Trenčína odišiel do Bratislavy, kde bol 2. septembra v budove MNO zatknutý gestapom. Vypočúvaný bol vo Viedni, potom väznený v Kounicových kolejiach v Brne a na začiatku januára 1945 prevezený do berlínskej väznice Alt Moabit. Tu bol vypočúvaný v súvislosti s pripravovaným prechodom Rýchlej divízie k Červenej armáde. Pod tlakom predložených dôkazov sa k príprave prechodu priznal. Pravdepodobne vo februári 1945 bol prevezený do koncentračného tábora Flossenbürg a následne popravený. V úmrtnej matrike bývalého matričného obvodu v Bošáci bol v r. 1947 zapísaný dátum jeho smrti a miesto úmrtia Nemecko. Dňa 16.9.1969 MNO jeho manželke Marcele, rod. Dostál-

kovej, vydalo Osvedčenie podľa zákona č. 255/1946 Sb. o účasti v národnom boji za oslobodenie v čase od 1. 11. 1943 do 5.9.1944 ako účastníkovi domáceho odboja a od 6.9.1944 do 4.2.1945 ako politickému väzňovi.

Generál Jurech mal s manželkou Marcelou dvoch synov, Borisa (1932 – 2009) a Marcela (1934 – 2021). Boris prežil svoj život na Slovensku. Marcel Jurech v roku 1951 vstúpil do armády, ale za svoj pôvod bol prenasledovaný a v roku 1962 prepustený, údajne zo „zdravotných dôvodov“. Po vystriedaní viacerých zamestnaní a ďalšom zastrašovaní v roku 1967 emigroval. Usadil sa nakoniec v Kanade a po úspešnej podnikateľskej kariére sa v roku 2005 vrátil na Slovensko, kde neúnavne bojoval za očistenie mena svojho otca. Marcel je pochovaný v obci Bošáca, kde vyrastal a kde bol aj z jeho iniciatívy umiestnený pamätník jeho otca gen. Štefana Jurecha.

Generál I. triedy Anton PULANICH

(1884 – 1962)

Bol jedným z najmenej známych a nápadných slovenských generálov. Narodil sa 25. mája 1884 v Holíči. V rokoch 1895 až 1900 študoval na nemeckom reálnom gymnáziu v Hodoníne. Následne pokračoval v rokoch 1901 až 1903 na vlastibraneckej kadetskej

škole vo Viedni. Po jej ukončení nastúpil ako kadet-aspirant k pešiemu pluku v Olomouci. V tomto období sa rozhodol pokračovať vo vojenskej kariére.

Do hodnosti generála II. triedy bol povýšený v máji 1939, do hodnosti generála I. triedy v januári

1942. Zúčastnil sa poľského i sovietskeho ťažnia. Bol veliteľom 1. divízie, nakrátko 3. divízie, šéf Vzdušného úradu, veliteľ Vzdušných zbraní a zástupca gen. Čatloša. Do zámerov odboja síce priamo zasvätený nebol, jeho pasívny a rezignovaný postoj však pomohol ilegálnemu vedeniu postupne predisponovať materiál a úrady na budúce povstalecké územie. Po dezercii značnej časti našich jednotiek na východnom fronte sa nakoniec Nemcom podarilo v januári 1944 presadiť jeho odvolanie. V marci 1945

bol zasa jedným z prominentov, ktorí boli evakuovaní z Bratislavy. Po vojne bol prijatý do čs. armády len formálne, ako dôstojník vo výslužbe, netrvalo však dlho a bola mu odobratá vojenská hodnosť. Zomrel v Dunajskej Strede v roku 1962, rehabilitovaný bol v roku 1991.

Bol jediným vojnovým slovenským generálom, ktorý bol po vojne (aj keď len formálne) prijatý do armády obnovenej Československej republiky.

Generál II. triedy Augustín MALÁR

(1894 – 1945)

Augustín Malár sa narodil 18. júla 1894 do rodiny živnostníka Michala Malára a jeho manželky Eleny, rodenej Vrábelovej. Rodina v tom čase žila v hornorakúskej obci Reitern, no čoskoro sa vrátila na Slovensko, konkrétne do obce Stará Turá pri Trenčíne, kde Augustín Malár býval až do roku 1906, keď ukončil štúdiá na Ľudovej škole a odišiel študovať na gymnázium v Skalici, odkiaľ neskôr prestúpil na gymnázium v Šoproni. Maturoval v roku 1914 a pôvodne sníval, že sa stane kňazom. V čase po maturite sa však v krčme nelichotivo vyjadril o zabitom následníkovi trónu, čo mu v kombinácii so spievaním piesne „Hej, Slováci“ vynieslo trestné oznámenie za poburovanie. Jeho kariéra kňaza sa napokon skončila 4. októbra 1914. Za svoje postoje v prospech Dohody a Srbov bol zatknutý a následne odsúdený na sedem mesiacov žalára.

Po odpykaní trestu bol Malár v máji 1915 prepustený, no okamžite bol v maďarskom meste Kőszeg na základe mobilizačnej vyhlášky odvedený do armády. Bojoval na viacerých frontoch, padol do talianskeho zajatia a vstúpil do čs. légii. V roku 1919 bojoval v oblasti Šurany, Nitra, Levice, Kalná nad Hronom s maďarskými vojskami, za čo dostal čs. vojnový kríž. Následne zostal slúžiť v čs. armáde.

V rokoch 1939 až 1944 patril k najschopnejším a najobľúbenejším veliteľom slovenskej armády. Svoje schopnosti prejavil už ako príslušník československých légii v Taliansku a aj v službe v československej armáde. Do hodnosti generála II. triedy bol povýšený v januári 1942. Ako jediný zo slovenských generálov bol veliteľom oboch slovenských divízií, ktoré sa zúčastnili ťaženia proti Sovietskemu zväzu – Zaisťovacej a Rýchlej. Za jeho vojenské majstrovstvo mu v roku 1942 ako prvému Slovákov samotný Hitler udelil Rytiersky kríž Železného kríža. V roku 1944 rozpoznať nevyhnutnosť porážky hitlerovské-

ho Nemecka a spolu s generálom Čatlošom začal pripravovať ozbrojené vystúpenie proti nemeckým silám. V lete 1944 došlo k niekoľkým pokusom o skontaktovanie sa s ním zo strany ilegálneho Vojenského ústredia, ktoré pripravovalo na Slovensku ozbrojené Povstanie. V auguste 1944 sa Malár sám zišiel s predstaviteľmi ilegálnej SNR a predbežne súhlasil s tým, že v prípade vypuknutia Povstania zabezpečí prechod dvoch divízií na stranu povstalcov. V deň vypuknutia SNP, 29. augusta 1944, ešte rokoval s predstaviteľmi partizánskeho zväzku Alexander Nevský o spoločnom postupe proti Nemcom, no vzápätí na rozkaz vtedajšieho ministra národnej obrany generála Čatloša odletel z Prešova do Bratislavy. Bojové vystúpenie proti Nemcom považoval v tom čase za predčasné. Večer 30. augusta 1944 predniesol Malár v rozhlase vlastnoručne napísaný kontroverzný prejav proti SNP, ktorým verejne proklamoval vernosť Slovenskej republike. Tým dezorientoval časť jednotiek slovenskej armády, ktoré sa chceli pripojiť k povstalcovi. 31. augusta 1944 začali Nemci realizovať vopred pripravenú odzbrojovaciu akciu Kartoffelnernte mit Prämie (Zber zemiakov s prémie) dvoch slovenských divízií na východnom Slovensku. Už v Bratislave Malára sledovali nemecké bezpečnostné orgány a napokon ihneď po prilete do Prešova ho zatkli. Po krátkej internácii v miestnych kasárňach bol cez Maďarsko odvečený do Rakúska a potom do Nemecka. Nemci rozbehli vyšetrowanie jeho podielu na povstaní. Najviac mu mala uškodiť výpoveď kpt. Staněka, ktorý podrobne opísal kontakty Malára a Čatloša pri príprave povstania. Následne bol Malár presunutý do Berlína, kde ho prevzal Hlavný úrad ríšskej bezpečnosti. Boli mu odobrané vyznamenania a uniforma a stal sa z neho obyčajný väzeň. Ocitol sa v spoločnosti ďalších slovenských generálov Goliana, Viesta a Jurecha. V marci 1945 sa Malár aj ďalší slovenskí generáli

mali nachádzať v koncentračnom tábore Flossenbürg, kde boli popravení.

V roku 1952 stanovil Okresný súd v Bratislave za oficiálny dátum jeho úmrtia 28. február 1945.

Generál Malár mal so svojou druhou manželkou Margot (rod. Grosse) syna Borivoja Malára (1944 – 2016), ten nakoniec v roku 1974 musel emigrovať do Spolkovej republiky Nemecko a tam si zmenil meno na Claus Burst.

K týmto piatim generálom toho obdobia patria ešte dvaja generáli, ktorí boli ale po vojne súdení a odsúdení za zradu a kolaborantstvo:

Generál II. triedy Jozef TURANEC (1892 – 1957)

Do vojenskej služby nastúpil už v 1913 v 71. pešom pluku v Trenčíne. V lete 1941 sa stal prvým veliteľom Rýchlej divízie. Na fronte oddane slúžil nacistickým cieľom a viedol aj bojové akcie, ktoré neboli v súlade s medzinárodnými zvyklosťami vedenia vojny a smerovali aj proti civilnému obyvateľstvu. Po návrate z frontu sa v januári 1942 stal generálom II. triedy a v lete 1942 stál opäť na čele Rýchlej divízie, za boje o Rostov na Done dostal nemecké vojenské vyznamenanie Rytiersky kríž Železného kríža. V januári 1944 sa stal veliteľom Veliteľstva pozemného vojska v Banskej Bystrici. Za svojho náčelníka štábu si napriek výhradám Nemcov aj ministra Ferdinanda Čatloša vybral tichého a lojálneho štábného dôstojníka - pplk. gšt. Jána Goliana, ktorý za chrbrtom svojho veliteľa pripravoval povstanie. 28. augusta 1944 prevzal Turanec funkciu hlavného veliteľa armády. Na druhý deň na ceste z letiska Tri Duby do Banskej Bystrice ho na príkaz veliteľa ilegálneho Vojenského ústredia pplk. gšt. J. Goliana zaistila hliadka. Generála Turanca v polovici septembra 1944 spolu s generálom Čatlošom eskortovali do ZSSR, kde boli väznení v zajateckých táboroch. Do Československa sa vrátili vo februári 1947.

Na generála Turanca Národný súd vzniesol obžalobu za zradu a kolaborantstvo a odsúdil ho na trest smrti zastrelením, na stratu občianskych práv na 15 rokov a konfiškáciu majetku. Rozsudkom stratil aj vojenskú hodnosť. Milosťou prezidenta Beneša mu trest pozmenili na 30 rokov straty slobody. Zomrel 9. marca 1957 vo výkone trestu v Leopoldove.

Generál II. triedy Timotheus IŠTOK (1891 – 1947)

K siedmym generálom slovenskej armády patrí i Timotheus Ištok. Je najmenej známym, bol síce generálom žandárstva, ale toto podobne ako Pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy, patrili od jesene 1944 pod rezort Ministerstva obrany. Takže patrí medzi vojenskú generalitu. Študoval na vojenskej škole a od roku 1912 bol vojakom z povolania. V prvej svetovej vojne bojoval ako dôstojník, v roku 1918 vstúpil do čsl. armády, následne prešiel do policajného zboru. Od roku 1936 bol riaditeľom žandárskej školy v Bratislave. Po roku 1939 bol na čele Hlavného veliteľstva žandárstva, po vypuknutí Slovenského národného povstania ho prezident Jozef Tiso menoval za hlavného veliteľa slovenského žandárstva. Spolu s nemeckou bezpečnostnou políciou sa zúčastňoval na prenasledovaní partizánov, povstalcov, zbehov i civilov. Na poslednom zasadnutí slovenskej vlády (1. apríla 1945) ho prezident povýšil na generála.

Po vojne 27. februára 1947 bol odsúdený na trest smrti zastrelením. Trest bol vykonaný 7. marca. Ako veliteľ žandárstva bol vraj prísny, priamočiary a až bezvýhradne plnil rozkazy nadriadených.

Toto bolo sedem slovenských generálov, ktorí boli menovaní do generálskej hodnosti slovenským prezidentom. K nim je potrebné priradiť ešte dvoch Slovákov, československých generálov - divízneho generála Rudolfa Viesta a brigádneho generála Jána Goliana.

Divízny generál Rudolf VIEST (1895 – 1945)

Ako člen slovensko-maďarskej delimitačnej komisie sa v auguste 1939 už nevrátil z rokovania v Budapešti, odišiel do Juhoslávie a potom v polovici septembra 1939 do Francúzska, kde sa stal členom Československého národného výboru v Paríži. V období január – jún 1940 velil 1. čs. divízii vo Francúzsku. V juhofrancúzskom meste Béziers sídlilo jej veliteľstvo. Podrobnejšie o generálovi Viestovi nájdete v 2. kapitole Čestní členovia KG SR.

Klub generálov SR v meste Béziers 8. júna 2022 umiestnil na jeho pamiatku pamätnú tabuľu. Slávnostný rámec podujatia zvýrazňovala prítomnosť francúzskych veteránov, magistrátu mesta, veľvyslanectva SR a naša početná delegácia KG SR spolu

so zástupcami mesta Revúca. Tabuľu odhalili predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek a veľvyslanec SR vo Francúzsku pán Igor Slobodník. Nápis na nej v slovenčine a francúzštine bude obyvateľom Béziers navždy pripomínať revúckeho rodáka:

V tomto meste pôsobil generál Rudolf Viest, priateľ Francúzska, organizátor vzniku a veliteľ 1. československej pešej divízie v bojoch proti nemeckým nacistickým vojskám v roku 1940.
Venuje Klub generálov Slovenskej republiky

Brigádny generál Ján GOLIAN (1906 – 1945)

Podrobné informácie o Jánovi Golianovi sú v 2. kapitole Čestní členovia KG SR. Ján Golian bol ženatý s Jarmilou, vtedy ešte Peterkovou, s ktorou sa zoznámil v roku 1934, keď do jej rodnej Čáslavy prišiel na prehliadku 3. delostrelecký oddiel. Medzi mladými vojakmi bol aj Ján. Bola to láska na prvý pohľad a po krátkej známosti sa zosobášili. Dňa 9. augusta 1944 sa im po desiatich rokoch narodilo veľmi žiadané dieťa - syn, ktorý dostal meno Ivan. Po vypuknutí povstania boli Golianova manželka a jeho syn spoločne s ďalšími rodinnými príslušníkmi 13. októbra 1944 evakuovaní letecky do Moskvy.

Ivan mal 7 mesiacov, keď jeho otca nacisti popravili. Po vojne sa vrátili do Banskej Bystrice, kde však našli len zdemolovaný a vykradnutý byt. V januári 1951 bola Jarmila Golianová odsúdená za organizáciu špionážnej bunky (zrejme na základe zaistenia súkromného listu, v ktorom popisovala situáciu v krajine manželovmu priateľovi žijúcemu v emigrácii). Golianovho syna Ivana nakoniec vychovávala rodina brata manželky Jarmily. Po skončení štúdia žil a pracoval v Prahe ako technik laboratórnych prístrojov.

Zomrel 25. júla 2019.

4. kapitola

TRAGICKÝ OSUD ŠTYROCH GENERÁLOV

Osudy štyroch generálov - Viesta, Goliana, Jurecha a Malára boli počas 2. svetovej vojny rozdielne, ale nakoniec dospeli k rovnakému tragickému koncu. Po vypuknutí SNP boli postupne pozatýkaní nemeckým Gestapom. Po mesiacoch vyšetrovania bolo o osudoch zajatých slovenských generáloch rozhodnuté priamo v Berlíne. Prvotné slušné zaobchádzanie sa postupne menilo, boli voči nim použité rôzne formy nátlaku a mučenie. Niekoľkokrát boli premiestnení, aby sa ich cesty nakoniec na začiatku roku 1945 osudovo stretli v koncentračnom tábore Flossenbürg, dnes malebnej dedinky ležiacej v nemeckých horách neďaleko hraníc s Českou republikou. Vyšetrovanie čs. orgánov po skončení druhej svetovej vojny s určitou zistilo, že do koncentračného tábora Flossenbürg boli odvečení generáli Štefan Jurech a Augustín Malár. Osud generálov Viesta a Goliana po ich odsune z Berlína nie je až taký zrejmý. S najväčšou pravdepodobnosťou boli spolu s ďalšími slovenskými a českými dôstojníkmi, účastníkmi SNP, tiež odsunutí do spomínaného koncentračného tábora.

Tu sa s najväčšou pravdepodobnosťou osudy všetkých štyroch generálov spojili a naplnili. Všetci štyria boli odsúdení za zradu Veľkonemeckej ríše na trest smrti. Viest a Golian boli popravení za ozbrojený boj proti nacistickému Nemecku, Jurech za pokus o prechod Rýchlej divízie na stranu Červenej armády a Malár za spoluúčasť na Čatlošových prípravách vojenského prevratu a spoluprácu s odbojom. Po mesiacoch vyšetrovania bolo teda o osudoch zajatých slovenských generálov rozhodnuté. Do dnešných dní sa ale nepodarilo celkom presne rekonštruovať ich peripetie od zajatia po zavraždenie.

Vo Flossenbürgu slovenskí generáli prežili ako odsúdení na smrť už iba niekoľko týždňov. Posledné dni ich života boli poznačené zvrátenosťou nacistického režimu a týraním. Trpeli surovým zaobchádzaním zo strany dozorcov, ako aj nedostatkom stravy. Týranie neprestalo ani krátko pred popravou slovenských generálov. Päť dní pred popravou všetkým odsúdeným vzali šatstvo, nechali ich v chladnom počasí úplne nahých a prestali im dávať stravu. Popravili ich spoločne s ďalšími väzňami, niekedy v druhej polovici marca 1945. Podľa svedectva francúzskeho dôstojníka plk. A. Motteta boli generáli spoločne s ďalšími väzňami z ciel č. 36 a 38 popravení v zákutí dvora v druhej polovici marca 1945. Z cely A. Motteta bolo vidieť priamo na celý dvor, kde sa popravy vykonávali. Tak mal francúzsky zajatec možnosť vidieť na vlastné oči krvavé popravy nielen slovenských generálov, ale aj ďalších slovenských a českých účastníkov SNP. Čs. štátne orgány po 2. svetovej vojne dokázali len približne určiť dátumy popráv slovenských generálov.

Dňa 23. apríla 1945 bol koncentračný tábor Flossenbürg oslobodený americkou armádou, vojakmi 90.

a 97. pechotnej divízie. Americkí vojaci odviezli všetku dokumentáciu z tábora do archívov do Washingtonu, kde slúžili pri procesoch s vojnovými zločincami. Veľká časť tejto dokumentácie nebola do dnešných dní preskúmaná. Zariadeniami Koncentračného tábora Flossenbürg v období rokov 1938 až 1945 prešlo až 100 000 väzňov spolu 47 národností a z nich 30 000 tu našlo svoju smrť.

Div.gen. Rudolf Viest, brig.gen. Ján Golian, gen. II. triedy Štefan Jurech a gen. II. triedy Augustín Malár tu došli na koniec svojej životnej cesty, všetci štyria boli odsúdení za zradu na Veľkonemeckej ríši na trest smrti. Príznačné bolo, že väčšina našich generálov sa zapojila do odboja proti nacizmu a domácejmu režimu. To svedčí o tom, aké princípy a aké hodnoty títo najvyšší vojenský hodnostári rešpektovali a uznávali.

O osudoch týchto generálov sa nehovorilo. Iniciátorom ich propagácie a zverejňovania ich osudov bol až náš neúnavný člen genmjr.vv. Ing. Svetozár Naďovič, ktorý dokonca vyhľadal a kontaktoval troch vtedy ešte žijúcich priamych príbuzných našich generálov, ich synov.

V roku 2014 sme odhalili bustu gen. II. triedy Štefana Jurecha v jeho rodnej obci Bošáca a od roku 2015, v roku 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny, si vždy v marci pripomíname popravu týchto štyroch synov slovenského národa. Na jeseň 19. novembra 2015 sme ako prvá slovenská vojenská delegácia navštívili pamätník Koncentračného tábora Flossenbürg. Tu sme zorganizovali po 70-tich rokoch i prvé stretnutie jediných žijúcich priamych potomkov padlých generálov, pánov Clausa Bursta (Borivoja Malára), Ivana Goliana a pplk.vv. Marcela Jurecha. Oni osobne odobrali prst zeme z miesta popravy generálov a 3. marca 2016 ju delegácia KG SR slávnostne uložila v Pamätníku zmierenia v areáli Ministerstva obrany SR. Nechali sme zhotoviť pamätnú tabuľu s podobizňami popravených generálov a umiestnili sme ju 17. apríla 2016 v Koncentračnom tábore Flossenbürg na múre, pred ktorým boli vykonávané popravy. Pamätník gen. II. triedy Augustínovi Malárovi bol z iniciatívy KG SR odhalený v Starej Turej, mieste jeho mladosti, dňa 20. augusta 2017. Pamätník div.gen. Rudolfa Viesta bol v Revúcej odhalený už v roku 2007 a pamätník brig. gen. Jánovi Golianovi v obci Golianovo v roku 2015.

Žiaľ i v dnešnej dobe je snaha vykladať históriu inak ako hovoria fakty. Ale v tomto prípade je nepochybné, že generáli Rudolf Viest, Ján Golian, Štefan Jurech a Augustín Malár boli popravení neľudským nemeckým nacistickým režimom, že zomreli za svoje presvedčenie, za svoju vlasť, za túžbu po lepšom Slovensku.

Čeť ich pamiatke!

Spracoval: Peter Vojtek

Použité zdroje: vhu.sk, Slovenskí generáli 1939 – 1945

5. kapitola

VZNIK KLUBU GENERÁLOV SR

Dobré myšlienky a dobré nápady vznikajú často-krát náhodne, najmä pri priateľských posedeniach v čase, keď nás neťažia pracovné povinnosti a nestresujú manželky doma, či kolegovia v práci. Nuž a presne toto sa udialo niekedy na jar v roku 2004, keď sa v uvoľnenej kúpeľnej atmosfére stretli na liečení štyria slovenskí generáli. Dvaja ešte aktívne slúžiaci v ozbrojených silách a dvaja užívajúci si zaslúžený oddych na dôchodku. Samozrejme, tie dobré myšlienky prišli až po niekoľkých dňoch pobytu a absolvovaní viacerých, zdraviu prospešných liečebných procedúr. Dovtedy debatovali najmä o spoločnej službe v Armáde SR, či Ozbrojených silách SR, rozoberali rôzne situácie, ktoré vojenská služba prináša, spomínali i sa občas hádali, keď analyzovali svoje rozhodnutia na najvyšších úrovniach velenia a nenašli spoločný názor na riešenie krízových situácií. A veru bolo o čom, pretože všetci štyria slúžili na tých najvyšších armádnych postoch a často, ba každý deň v ich službe prinášal vypäté situácie. Mená týchto generálov pozná každý, kto v slovenských ozbrojených silách pôsobil. Išlo o prvého veliteľa Armády SR generálporučíka Júliusa Humaja, náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Lubomíra Bulíka, bývalého zástupcu veliteľa Pozemného vojska generálmajora Svetozára Nađoviča a zástupcu Generálneho štábu vo Vojenskom výbore NATO a Vojenskom výbore EÚ generálmajora Jaroslava Kuču.

Nuž ale vráťme sa k podstate spomínanej dobrej myšlienky. Dnes už nie je známe kto ju z nich prvý vyslovil nahlas, skrátka prišla reč na možnosť vytvorenia stavovskej organizácie, ktorá by mohla združovať aktívnych i bývalých generálov našich ozbrojených síl bez ohľadu na ich zaradenie k druhu

vojska či zastávané funkcie. Neformálne sa zhodli, že by združenie mohlo mať podobu akéhosi klubu. Nápad počas ďalších dní na liečení dostával čoraz konkrétnejšiu podobu, rozoberali to zo všetkých strán, napríklad aký by mal praktický význam takýto klub pre samotných generálov, ale hlavne v čom by mohol byť prospešný pre vojakov a ozbrojené sily a v určitej miere aj pre širokú verejnosť. Nuž slovo dalo slovo a naši štyria generáli sa spolu s ďalšími kolegami stretli po roku a na prvej neformálnej schôdzke sa pokúsili stanoviť kontúry Klubu, v prvej etape ešte s názvom Klub generálov v zálohe.

Na prvé stretnutie generálov v zálohe boli pozvaní tí, ktorí odišli do zálohy po 1. januári 1993 z Armády Slovenskej republiky. Na stretnutie sa ich dostavilo asi tridsať. Po neformálnej diskusii sa zhodli na troch bodoch: založiť Klub generálov – vojenských dôchodcov, účasť v Klube rozšíriť na všetkých generálov v zálohe, ktorí prejavia záujem o členstvo, Klub koncipovať ako stavovskú organizáciu.

V nasledujúcej etape koncipovania Klubu generálov sa začali pripravovať a spracovávať základné dokumenty pre samotnú činnosť Klubu a začala sa diskusia o ich konkrétnej podobe. Počas tohto obdobia prejavili záujem o členstvo aj generáli aktuálne pôsobiaci v ozbrojených silách. Veľkú zásluhu na členstve aktívnych generálov mal vtedajší náčelník Generálneho štábu OS SR generál Lubomír Bulík. Do Rady Klubu kooptoval generálov Petra Gajdoša, Jaroslava Kuču a Milana Maxima. Prípravný výbor tvorili generáli vo výslužbe Július Humaj, Dušan Humený, Marián Horský, Svetozár Nađovič a Ján Vido. Z aktívnych to boli už spomenutí generáli Peter Gajdoš, Jaroslav Kuča a Milan Maxim.

• Stretnutie prípravného výboru. Zľava generáli Vido, Peter Gajdoš, Humený, Horský, Honzek, Humaj.

Veľká diskusia, neraz búrlivá, bola pri rozhodovaní, aký má vôbec mať charakter Klub generálov. Presadzovala sa myšlienka byť súčasťou už existujúceho Zväzu vojakov SR so všetkým, čo z toho vyplýva. Prirodzene, mnohým sa to nepáčilo, pretože zastávali názor, že ak má klub fungovať so svojim zameraním, nemôže byť zastrešovaný iným združením. Prevládli názory na samostatnú stavovskú organizáciu na báze občianskeho združenia. Muselo sa rozhodnúť – buď Klub generálov ako člen Zväzu vojakov SR, alebo Klub generálov ako samostatný subjekt – občianske združenie podľa Zákona č. 83/1999 Zb. zákonov. Prípravný výbor rozoslal každému generálovi analýzu výhod a nevýhod oboch variant. Oslovených 81 generálov rozhodlo v písomnom referende. 24 z nich nevrátilo hlaso-

vacie formuláre, 8 bolo za variant vo Zväze vojakov SR a 49 generálov za samostatný Klub generálov SR s vlastnou právnou subjektivitou. Výsledky referenda boli teda jednoznačné, následne prerokované na stretnutí prípravného výboru dňa 18. novembra 2005 a začala intenzívna príprava na stanovách Klubu, rokovacom poriadku a smernici pre hospodárenie. Skrátka generáli chceli mať pred podaním žiadosti o registráciu klubu na Ministerstve vnútra SR všetko ošetrované tip-top, ako boli zvyknutí počas svojej aktívnej služby. Precíznosť sa vyplatila a v súlade so zákonom Ministerstvo vnútra SR dňa 18. januára 2006 vykonalo registráciu občianskeho združenia **Klub generálov Slovenskej republiky**.

Spracoval: Bernard Roštecký

Spomienka, pozdrav a želanie

generálporučík v. v. Ing. Július Humaj

Každý generál po desiatkach rokov strávených službou v armáde pri odchode do výsluhového dôchodku prežíva obrovský zlom vo svojom živote. V okamžiku sa ocitá v priestore odlúčenia od života armády a plnenia jej každodenných úloh, v ktorých zaujímal svoje významné miesto. Tento silný pocit odlúčenia od veľkého pracovného zaťaženia, ale najmä od spolupráce s kolegami a priateľmi pri budovaní armády som prežíval i ja osobne.

V armáde je asi pocit vzájomnosti, kolegiality a zmysel pre zodpovednosť pri plnení úloh určite vyšší a viac rozvinutý ako v civilnom sektore. Hektickosť náročných a vyslovene budovateľských úloh, ktoré sme v posledných desiatich rokoch plnili pri tvorení novej Armády Slovenskej republiky z nás urobili zdatný kolektív plný vzájomnej kolegiality s potrebou spoľahlivosti sa jeden na druhého. Vedť také úlohy ako rozdelenie federálnej armády, vytváranie novej národnej armády, spracovanie a prijatie základných dokumentov, operačných plánov, reforma armádných štruktúr na nové podmienky s cieľom, ktorý sme si stanovili do roku 2000 „vybudovať novú poloprofesionálnu Armádu SR, ktorá po mobilizačnom rozvinutí bude schopná brániť suverenitu a celistvosť štátu“, boli nesmierne zložité a pre nás dovtedy neznáme. Tieto úlohy určite neboli rutinné

a vyžadovali obrovskú pracovnú nasadenosť veliteľského zboru a najmä zodpovednosť každého za ich splnenie vo svojej pôsobnosti.

Mne naraz títo kolegovia a priatelia v zbrani začali chýbať a tak som začal premýšľať ako to nahradiť, či je možná nejaká platforma nášho stretávania sa a pokračovania v komunikácii s kolegami - generálmi. Pri rôznych stretnutiach najmä kolegov z Trenčína sme začali uvažovať o kontúrach ďalšej spolupráce a komunikácie na báze klubovej činnosti. A tak sa vytvorila skupina generálov Humaj, Humeň, Horský, Nadovič a Vido, ktorí začali pracovať na návrhu vytvoriť Klub generálov SR. Pamätám si ako odhodlane sme o tejto vízii diskutovali v lete v roku 2004 na pôde Vojenského kúpeľného ústavu v Piešťanoch, kde sme sa generáli z celej republiky stretávali na rehabilitačných pobytoch. Do tejto diskusie sa aktívne zapojili i budúci náčelník Generálneho štábu gen. Bulík a gen. Kuča s pozitívnymi názormi a v ďalšom s účinnou podporou pri vytváraní klubu.

V Piešťanoch sme si vtedy slúbili, že urobíme všetko preto, aby sme pripravili a založili Klub ako novú stavovskú organizáciu generálov na základe občianskeho združenia. Prvé väčšie stretnutie generálov v roku 2005 s účasťou asi 30 záujemcov sa uskutočnilo v Trenčíne, kde v podstate všetci súhla-

sili s predloženými návrhmi na vytvorenie Klubu a poverili šiestich generálov, aby vytvorili Prípravný výbor Klubu na koncipovanie organizácie.

Klub generálov SR mal byť budovaný ako samostatný právny subjekt na báze občianskeho združenia, ako stavovská apolitická organizácia s dobrovoľnou účasťou jej členov. K tomu boli spracované príslušné dokumenty, najmä však Stanovy Klubu generálov SR ako štatút pre riadenie a zabezpečenie činnosti Klubu. V priebehu koncipovania Klubu sa vynorili nové otázky, ktoré nastolil gen. Bulík a ďalší aktívni generáli, ktorí žiadali, aby Klub bol platformou všetkých, čiže aj aktívnych generálov. Vynorila sa aj otázka zo Zväzu vojakov v zálohe SR so snahou začleniť Klub do Zväzu ako jeho súčasť s podriadením sa jeho orgánom a platením členského príspevku v rámci ústrednej organizácie. Prípravný výbor riešil odpovede na nové otázky, dopracoval základné riadiace dokumenty, pripravil tlač preukazov členov a požiadal Ministerstvo vnútra SR, aby vykonalo registráciu Klubu generálov SR. Táto žiadosť bola kladne realizovaná s dátumom 18. január 2006. Otázka začlenenia aktívnych generálov do Klubu bola riešená bez problémov jednoznačne v prospech všetkých generálov Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Na základe kladného stanoviska prípravného výboru boli do Klubu začlenené aktívni generáli Gajdoš, Kuča a Maxim. V ďalšom období sa už pracovalo na koncepcii možnosti členstva pre všetkých generálov SR.

Po dokončení všetkých prípravných prác zvolal Prípravný výbor 27. apríla 2006 Ustanovujúcu členskú schôdzu Klubu generálov SR. Konala sa v Kultúrnom a metodickom centre Armády SR v Trenčíne. Na schôdzi boli prijaté všetky základné dokumenty, uskutočnili sa voľby členov Rady

KG SR a rozdali sa preukazy členom – prítomným generálom. K tomuto dátumu mal klub 59 členov. Zostala otvorená otázka či Klub bude súčasťou Zväzu vojakov SR, alebo zostane ako samostatný právny subjekt. Názory sa rôznili a medzi generálmi bola len nevelká menšina za začlenenie do Zväzu. Na riešenie tejto otázky sme zvolili písomné referendum, ktoré rozhodlo v prospech budovania KG SR ako samostatného právneho subjektu.

Týmto bola prípravná časť Klubu uzavretá a začala sa plánovaná činnosť na základe uznesení, programov a plánov činnosti v súlade so Stanovami Klubu. Všetci sme prejavili radosť a tešili sa z nového členstva a práci v rámci Klubu, ktorý naplňal naše záujmy. Na základe plánu činnosti sa už v auguste a septembri tohto roka realizovali vojensko-historické cesty na pamätné miesta Slovenského národného povstania a bojov na Dukle. V novembri 2006 boli členovia Rady Klubu prijatí prezidentom SR Ivanom Gašparovičom. Týmto sme začali bohatú dvadsiatročnú činnosť KG SR, kde všetci členovia našli možnosť sebarealizácie v záujmovej činnosti a stretnutiach a komunikácii s kolegami a priateľmi. Uplynulých dvadsať rokov potvrdilo životaschopnosť Klubu generálov SR. Samotná existencia Klubu potvrdzuje, že úsilie o jeho založenie a následne realizáciu bolo správne.

Dnes je možné hodnotiť, že princípy, na ktorých bol založený ako stavovská organizácia, ktorá sa nechová k Armáde SR ako starší brat, boli správne. Je jej partner, ktorý sa nesnaží niečo diktovať, ale pomáhať a veci spolu riešiť. Apolitickosť, bez politických analýz a vyhlásení pomohla bez straty dôstojnosti a spoľahlivosti voči partnerom a okoliu prekonať rôzne politické garnitúry v živote spoločnosti, ale aj Klubu generálov SR.

„Toto je dvadsiatimi rokmi preverená platforma, ktorá Klubu dáva možnosť ďalšieho rozvoja i skvelej budúcnosti, ktorú mu všetci zo srdca prajeme.“

• Trenčín 2016, ustanovujúca schôdza KG SR, hlasuje gen. Humaj a gen. Honzek

• Trenčín, 2016, Ustanovujúca schôdza KG SR

Generál v. v. Ing. Ľubomír Bulík, CSc.

„Cesta človeka je dláždená spomienkami“

Čas beží pre každého z nás rovnako, ale niekedy sa zdá, že až príliš rýchlo. Prednedávnom som bol oslovený o pár riadkov do tejto publikácie k už 20. výročiu vzniku Klubu generálov Slovenskej republiky. Za toto obdobie už bolo o samotnom Klube a jeho činnosti popísané mnohé, ale určite nie všetko, a tak by som sa rád s vami posunul na úplný začiatok, do roku 2004. Spomínam si na jedno popoludnie v Piešťanoch. V reštaurácii U Čiernej pani oproti Vojenskému kúpeľnému ústavu, kde som bol na vojenskej rehabilitácii, sme sa celkom spontánne stretli na kávičku s pánmi generálmi Julkom Humajom, Jarkom Kučom a Svaťom Naďovičom. Debatovali sme ako inak o práci, o tom kto na akej funkcii bol a pod. Po krátkom čase, keď sa uvoľnilo počiatočné napätie z tohto nečakaného stretnutia a rozhostila sa pohoda medzi nami, Julko Humaj si akoby postažoval, že ak človek takpovediac „vypadne z kola“, a to sa raz stane každému, nevie sa o ňom už skoro nič, zapadne prachom a to i napriek tomu, že v pracovnom i priateľskom vzťahu sme jeden s druhým prežili „celý život“ v uniforme. Všetci sme súhlasne prikyvovali a cítili, že je to tak a myslím si, že Julko Humaj, ako to raz povedal Jaro Kuča, rozžiariť iskričku, ktorú sme uchopili, rozdiskutovali a práve z nej vznikol nápad vytvoriť stavovskú organizáciu, ktorá by bola nepolitická, ako nestranné občianske združenie, platforma, ktorá by umožňovala na dobrovoľnej báze sa stretnúť, podebatovať, využiť potenciál slovenských generálov predovšetkým v prospech podpory rozvoja bezpečnosti a obrany našej vlasti. Uvedomovali sme si celkom jasne aj mnohé riziká vyplývajúce predovšetkým z charakterov jednotlivcov, individualít samotných generálov. Prostredie, v ktorom sme diskutovali o založení Klubu, bolo celkom priaznivé. Spoločnosť sa od vzniku samostatnej Slovenskej republiky ďalej vyvíjala, práve v r. 2004 sme sa stali novým členským štátom NATO na čo sme boli ako príslušníci ozbrojených síl hrdí a očakávaná z tohto členstva nám „napínalo mocnejšie naše plachty“, vznikali mnohé stavovské a iné organizácie, jasné boli i podmienky, čo je k tomu potrebné.

Ako sme však predpokladali, na oznámenie o zámere vytvoriť Klub generálov mnohí generáli nereagovali, a ani nebolo potrebné reagovať, prečo nie, keďže išlo o dobrovoľnú účasť, ale väčšina našich kolegov sa vyjadrovala pozitívne. To nás posilnilo v úsilí pokračovať a tak sa postupne kreovali základné ciele a úlohy Klubu a pripravovali potrebné dokumenty, ktoré už vtedy koordinoval a mnohé sám vypracoval generál Janko Vido. Všetka tá pozitívna energia a dnes za seba hovorím, že to bolo až nadšenie z chvíle niečo užitočné vytvoriť, bola využitá a v r. 2006 bolo možné oznámiť založenie Klubu generálov a zvolať členskú schôdzu k doriešeniu ďalších vecí. Prvým predsedom bol zvolený generál Ján Vido.

Ako vtedajší náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky som jeho vznik vnímal ako významnú podporu v snahe rozvoja spôsobilosti Ozbrojených síl Slovenskej republiky a ich prezentácií našej spoločnosti. Účasť členov Klubu na rôznych aktivitách som vnímal veľmi pozitívne, postupne sa obnovovali medzi generálmi „staré“ vzťahy, nadväzovali nové, čo malo pozitívny vplyv na činnosť a podporu Klubu generálov. Videl som zmysel takto vytvoreného Klubu, ktorý si veľmi aktívne hľadal svoje miesto a možnosti pôsobenia aj mimo rámec Slovenskej republiky, kde nadväzoval vzájomné vzťahy s podobnými organizáciami v zahraničí, ktoré zas pomáhali organizovať mnohé zahraničné aktivity Klubu generálov. Preto bola veľmi významná podpora na domácej scéne na úrovni politickej a tiež zo strany velenia ozbrojených síl.

Za významnú súčasť Klubu generálov som považoval aj dotvorenie symbolov Klubu, vrátane napr. čestnej šable Klubu generálov SR, tzv. šable HONOR (Honor et glória), presne určených medailí a ocenení, ako i publikačnú a prezentačnú činnosť niektorých členov. Verejnosti sa pripomíname aj ako organizácia, ktorá sa stará o vojenské cintoríny a pamätníky slovenských vojakov, ktorí padli počas bojov vo svetových vojnách, a to na Slovensku a v mnohých prípadoch i v zahraničí. Hlavným organizátorom v tejto oblasti sa našiel generál Svaťo Naďovič,

ktorý navyše nielen členov Klubu udivoval obrovským rozsahom informácií z histórie a vždy to bol zážitok sa s ním rozprávať, alebo len tak sa nechať unášať v záplave udalostí, ktoré prezentoval veľmi dôkladne vždy pripravený. V príkladnej obetavej organizačnej a aj manuálnej práci sme takto spoznali aj generála Pavla Honzeka, úprimného človeka s veľkým srdcom, ktorý nám s podporou ďalších generálov napr. generála Gašpara Hozmana a priaznivcov ukázal, ako sa dá premeniť myšlienka na realitu a zanechali nám svoj príspevok v podobe obnovy vojenského cintorína Trenčín-Kubra. Toto pietne miesto sa v r. 2019 stalo národnou kultúrou pamiatkou. Ako sa hovorí s veľkým uznaním „klobúk dole“.

V tomto príspevku, vzhľadom na jeho rozsah, som nemohol spomenúť ďalších aktívne pôsobiacich kolegov a mnohé aktivity Klubu, ale rád by som za všetkých ešte spomenul aspoň jediného generála, generálneho riaditeľa zaniknutej Železničnej polície JUDr. Tibora Gaplovského, ktorý veľmi obetavo a konštruktívne dlhodobo pracuje v prospech Rady Klubu generálov.

20 rokov pomerne aktívnej činnosti Klubu ukázalo, kde sú naše limity a akým rizikám budeme vystavení. V súčasnosti má Klub cca 80 členov pôsobiach v štyroch regionálnych skupinách. Najnepriaznivejší vývoj by bol, ak by sa znižoval záujem o členstvo v Klube zo strany mladších generálov. Jednoducho nová krv je potrebná o to viac, že nová doba v prostredí nekonečných informácií navyše v stále silnejšom objatí umelej inteligencie, v meniacich sa ekonomických, bezpečnostných a sociál-

• Prvé stretnutie Rady KG SR s náčelníkom GŠ OS SR, gen. Bulík a gen. Vido

nych podmienkach prináša výzvy, ktoré musia byť prekonávané mladšou generáciou. Keďže členstvo v Klube je dobrovoľné, byť „atraktívny“ nie je vôbec jednoduché a pre predsedu a Radu Klubu to bude v ďalšej činnosti skutočná výzva.

Klub svojou činnosťou musí byť „atraktívny“ aj pre politické vedenie rezortu obrany a velenie ozbrojených síl, ako i ďalších organizácií, ktorých generáli sú členmi tohto združenia. Dôležité bude sa vedieť prezentovať aj pred médiami a verejnosťou a svoj potenciál odovzdávať formou prednášok, publikačnej činnosti a pod. mladším príslušníkom v uniformách, ale aj všetkým, ktorí o komunikáciu prejavujú záujem. Komunikácia Klubu generálov je jeho stratégia pre budúcnosť.

• Prvé stretnutie Rady KG SR s náčelníkom GŠ OS SR

6. kapitola

USTANOVUJÚCA ČLENSKÁ SCHÔDZA KLUBU GENERÁLOV

Ustanovujúca členská schôdza KG SR sa konala dňa 27. apríla 2006 v Kultúrnom a metodickom centre Armády SR v Trenčíne. Klub mal k tomuto dátumu 59 členov, na schôdzi sa zúčastnilo 31 generálov. Na rokovaní boli prijaté všetky základné dokumenty Klubu, pečiatka a zelené logo Klubu. Schôdzu riadil predseda Prípravného výboru generál Július Humaj. Ustanovujúca schôdza zvolila členov Rady Klubu: generálporučíka Pavla Honzeka, generálmajora Mariána Horského, generálporučíka Júliusa Humaja, generálmajora Dušana Humeného, generálmajora Svetozára Nađoviča, generálmajora Jána Vida, generálmajora Petra Gajdoša, generálmajora Jána Kačmara a generálmajora Miroslava Kováča. Následne na prvom rokovaní Rady Klubu generálov bol dňa 10. mája 2006 zvolený prvý predseda generálmajor Ján Vido. Do funkcie podpredsedu bol zvolený generálmajor Peter Gajdoš, do funkcie tajomníka generálporučík Pavel Honzek, hospodárom sa stal generálmajor Dušan Humený a zapisovateľom generálmajor Marián Horský.

• S úsmevom hlasujú a volia generáli Gajdoš a Honzek

Pred bodom programu ustanovujúcej schôdze - voľbe orgánov Klubu - vystúpil s emotívnym prejavom neformálny predseda Prípravného výboru generálporučík Július Humaj. Okrem iného zdôraznil:

„Naše spoločné dieťa Klub generálov Slovenskej republiky je na svete a je len na nás v akom živote bude ďalej pokračovať. Ja verím, že najmä Rada Klubu, ktorá bude o chvíľu zvolená a opäť chvíľu bude ťahať píľku, nedovolí dlhší spánok Klubu generálov, že plán činnosti bude našou alfou a omegou naplánovania našich záujmov. Preto vás všetkých vyzývam na skutočne dobrú a aktívnu spoluprácu, aby sa náš Klub stal naozaj záujmovou a aktívnou organizáciou, predstavujúcou serióznosť generálov. Dovoľte aby som poďakoval vám všetkým, ktorí ste prijali členstvo v Klube generálov a tým prijali dôveru našej práce, verte, veľmi nám to pomohlo.“

Práca Klubu generálov SR sa postupne zintenzívnila v prvom roku najmä v protokolárnej oblasti, schôdzovej činnosti a voľbe orgánov v súlade so stanovami. Treba povedať, že na túto oblasť kladli členovia Klubu mimoriadny dôraz. Postupne od ustanovujúcej schôdze sa ešte v roku 2006 a 2007 uskutočnili tri členské schôdze 1. decembra 2006 v Národnej akadémii maršála Hadíka v Liptovskom Mikuláši, 18. mája 2007 na Veliteľstve vzdušných síl vo Zvolene a 1. decembra 2007 v Kultúrno-metodickom centre ozbrojených síl v Trenčíne.

Po vzniku Klubu generálov SR prijal jeho predstaviteľov, predsedu a členov Rady náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučík Ľubomír Bulík, jeden z iniciátorov vzniku organizácie. Na stretnutí sa diskutovalo najmä o otázkach spolupráce KG SR s vedením Ozbrojených síl SR. Členovia Rady deklarovali v mene členskej základne pripravenosť podporovať ozbrojené sily, okrem iného aj účasťou na ich vnútorných i verejných podujatiach, konzultačnou činnosťou a pod. Veď každý z nich mal bohaté skúsenosti zriadenia a velenia vojskám, ovládali koncepčné i vykonávacie dokumenty, ro-

• Fotka, ktorá vojde do histórie

zumeli problematike armády ako nikto iný a mohli pomôcť svojimi vecnými pripomienkami v rôznych oblastiach budovania a činnosti našich útvarov a ich schopností. Gen. Bulík, sám člen Klubu generálov, privítal túto ústretovosť a vyjadril presvedčenie, že vzájomná spolupráca bude na úžitok obom

Generálmajor v. v. doc. JUDr. Anton RAŠLA

(15. 11. 1911 – 17. 5. 2007)

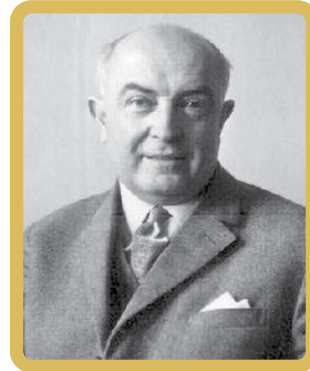
Narodil sa v Pavlovciach v okrese Trnava. Počas Slovenského štátu v rokoch 1939 až 1943 bol sudcom Vojenského súdu v Bratislave. V Slovenskom národnom povstaní bol prokurátorom povstaleckej armády a členom Slovenskej národnej rady. V rokoch 1946 až 1947 bol žalobcom Národného súdu v procese s Jozefom Tisom, V. Tukom, A. Machom, F. Ďurčanským i V. Talským. Neskôr bol prokurátorom v Bratislave a Trenčíne. V období rokov 1948 – 1950 a 1950 – 1951 pôsobil ako vyšší vojenský prokurátor v Trenčíne, resp. Bratislave už v hodnosti brigádneho generála (povýšený bol 3. decembra 1949). V rámci ťaženia proti slovenským buržoáznym nacionalistom bol však v roku 1952 prepustený z činnnej služby a v rokoch 1954 – 1956 a 1957 – 1958 aj väznený. Neskôr pracoval ako cenový referent v Stavokombináte a popri zamestnaní absolvoval

Generálmajor v. v. Anton PETRÁK

(14. 4. 1912 – 7. 2. 2009)

Anton Petrák vyrastal v prostredí slobodného Československa. Po absolvovaní Vojenskej akadémie v Hraniciach bol povýšený do hodnosti poručík Československej armády. Po násilnom rozbití Československa sa rozhodol odísť bojovať do československých zahraničných légii na Západný front. Najskôr pôsobil vo Francúzsku ako kapitán štábnej rotý. Neskôr už vo Veľkej Británii sa prihlásil do formujúcej sa parašutistickej jednotky a postupne pôsobil ako inštruktor, cvičiteľ a tlmočník i veliteľ rotý sprievodných zbraní. Po vylodení spojencov v Normandii velil rote v Dunkergue a za likvidáciu

stranám. Ešte v priebehu prvého roka existencie Klubu bolo udelené čestné členstvo najstarším pánom generálom, ktorí sa nemôžu zo zdravotných dôvodov zúčastňovať rokovaní členských schôdzí. Ako prvému bolo udelené čestné členstvo generálmajorovi Antonovi Rašlovi.

stavebnú priemyslovku. V rokoch 1963 – 1968 pôsobil ako pedagóg (od 1. 9. 1965 ako docent) na Právnickej fakulte UK v Bratislave. V súvislosti s celospoločenskými zmenami a prebiehajúcimi rehabilitáciami v armáde bol v roku 1968 reaktivovaný v hodnosti generálmajora a až do svojho definitívneho penzionovania v júni 1970 pôsobil na Vojenskom historickom ústave v Bratislave. Ako dôchodca potom opäť pracoval na UK, v rokoch 1977 – 1984 bol vedúcim Katedry trestného práva na UPJŠ v Košiciach. Bol autorsky veľmi činný, zomrel 17. mája 2007 v Bratislave.

A následne sa čestným členom Klubu stal v roku 2006 i generálmajor Anton Petrák.

nemeckej zásobovacej jednotky dostal vyznamenanie od maršála Bernarda Montgomeryho. Po vojne sa ako vojak západného odboja stal nepohodlným nastupujúcemu komunistickému režimu, bol obvinený z protištátnej činnosti, velezrady a väznený. Po rehabilitácii 28.10.1990 bol prezidentom ČSFR Václavom Havlom povýšený do hodnosti generálmajora v.v.

Vyznanie generálporučik v. v. Ing. Peter Gajdoš

Je to až neuveriteľné, že náš Klub generálov bude oslavovať dvadsiate výročie založenia, kde som bol od samotných začiatkov. Musím s pokorou priznať, že to nebolo vôbec ľahké a bezproblémové, ale boli sme z praxe naučení ako generáli problémy dôsledne riešiť. Spomínam si na tie počiatkové diskusie a rozdielne názory medzi generalitou vyslúžilcov vrátane bývalých NGŠ a aktívnymi generálmi, najmä na budúcu činnosť Klubu vrátane aj možnosti miešania sa do politiky či činnosti OS SR, čo sme rázne odmietli. Ako sa vraví, zvíťazil zdravý rozum, a preto výsledkom bol vznik Klubu generálov Slovenskej republiky - občianskeho združenia. Bol som po vzniku našej stavovskej organizácie medzi prvými členmi Rady Klubu generálov, kde som získal drahocenné skúsenosti pre moju budúcu činnosť vo funkcii predsedu v rokoch 2008 – 2010. Nedá sa to skutočne nazvať inak ako obrovská dôvera pre mňa od generálov Klubu, zodpovednosť a výzva, v tej dobe ako aktívneho predsedu Klubu vo funkcii zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR.

Zo začiatku som mal skutočne také zvláštne pocity, šéfovať mojim bývalým nadriadeným, ako boli v Rade Klubu členovia generáli Honzek, Vido, Zadžora, Humaj, Humený, Novotňák, Hozman, Horský a ďalší. Využil som svoje skúsenosti z práce vo funkcii ZNGŠ a už spomínané skúsenosti z činnosti v Rade, no a osvedčilo sa mi riešenie všetkých problémov, aj tých skutočne horúcich, iba diskusiou a záverečným konsenzom. Niekedy bolo potrebné urobiť aj prestávku, aby horúce hlavy vychladli a pokračovalo sa ďalej. Nedá mi nespomenúť aj podporu a plné pochopenie zo strany NGŠ generála Bulíka, pretože svoje povinnosti vyplývajúce z funkcie som si musel splniť bezo zbytku a naviac stihnúť riešiť aj povinnosti predsedu, čo bolo pre mňa hlavne z hľadiska časového veľmi náročné. No s radosťou spomínam na tieto dva roky práce s tak perfektnými, priateľskými, rozumnými, aktívnymi a pracovitými ľuďmi. Ten entuziazmus, nadšenie v začiatkoch bol skutočne obrovský, čo vidím aj ako problém v činnosti nášho Klubu v súčasnosti. Keď si spomeniem na nebohého gen. Janka Vida,

tak ten dennodenne bol v kancelárii Klubu a riešil všetky administratívno-legislatívne úlohy, či problémy. Spomenul som zo zdvorilosti iba tento príklad a verím, že sa ostatní neurazia. Čo sa týka spolupráce Klubu s vedením MO SR a OS SR v tej dobe sme mali iba skutočne pracovný vzťah a realizovaný v zmysle našich Stanov. Rád by som zvýraznil, že tú podporu sme viacej pocítovali zo strany NGŠ OS SR gen. Ľubomíra Bulíka, pretože bol jednak členom Klubu, bol pri jeho zrode od začiatku a ako sa vraví, cítil s Klubom.

Počas existencie Klubu generálov sme realizovali skutočne veľa projektov, aktivít, no a takými skutočne extra významnými podľa mňa bola rekonštrukcia pamätníka Hurbanovských dobrovoľníkov na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom, kde sa významne realizovali generáli Nađovič a Novotňák. Bol to zároveň impulz na každoročné oslavy dňa OS SR, no a pevne verím, že to aj tak zostane. Ďalším tak významným projektom bola rekonštrukcia cintorína z I. svetovej vojny v Trenčíne-Kubrej v priestoroch muničného skladu, kde nezmazateľnú zásluhu na jeho realizácii bezpochyby má generál Paľko Honzek. To bola skutočne náhoda, keď po veternej smršti v roku 2013, po mojom návrate z Bruselu som ako ZNGŠ vyrazil na kontrolu následkov v Kubrej. Spreádzal ma generál Krištofovič a po vzájomnej konzultácii sme sa zhodli, že tento cintorín a miesto odpočinku bojovníkov I. svetovej vojny si zaslúži našu vojenskú pozornosť a úctu, preto som mu vydal aj úlohu na jeho vyčistenie a zveladenie. Pri rokovaní Rady som navrhol predsedovi generálovi Blanárikovi, či by nebolo vhodné sa pohrať s myšlienkou zveladenia tohoto pamätného miesta-cintorína. Myšlienka sa ujala a výsledok bol skutočne unikátny s perfektnou prezentáciou nášho Klubu generálov. Na zamyslenie však stojí otázka, aký význam bol kladený cintorínu a obetiam I. svetovej vojny tu pochovaných pri budovaní muničného skladu v tej dobe?! Hrdý som aj na realizáciu vytvorenia šable HONOR pre generálov Klubu podľa záujmu, kde sa významne realizovali generáli Janko Vido a Igor Čombor. Nezabudnuteľné spomien-

ky skutočne mám z historickej cesty po bojiskách I. svetovej vojny počnúc Rakúskom, Slovinskom, Talianskom, kde môžem potvrdiť splnenie sna a to byť pri rieke Piava, ktorú mi spomínal môj dedo, ako tam bojoval. V rámci cesty sme boli aj na miestach, kde pôsobil generál M. R. Štefánik, vrátane letiska z ktorého vzlietol na Slovensko pred jeho tragickou smrťou. Tu svoju významnú úlohu zohral generál Sveťa Nađovič a jeho svatko ako náš sympatizant.

„Do budúcich rokov nášmu Klubu úprimne želim hlavne veľa entuziazmu, nájdenie zmyslu činnosti v ňom, aby každý generál sa snažil priložiť ruku k dielu a pomáhal riešiť úlohy v zmysle odsúhlaseného Plánu činnosti. No a Rade Klubu želim pevné nervy, veľa nadšenia pre prácu, rozumných myšlienok, rozhodnutí, radosti z úspechov a fungovania Klubu.“

Generál v. v. JUDr. Tibor Gaplovský

„Dobrý krok aj dobré roky“

Hovorí sa, že „čas plynie ako voda“, čas nezastaví. Áno, uplynulo 20 rokov od založenia občianskeho združenia Klub generálov Slovenskej republiky. Je to málo, alebo dosť? Je čas bilancovať a zamýšľať sa čo ďalej? V roku 2006 sa rozhodli členovia prípravného výboru, že by bolo vhodné založiť profesijnú stavovskú organizáciu zloženú z generálov ozbrojených síl, čo sa aj podarilo registráciou Stanov KG SR. Krátko nato bola vyslovená myšlienka rozšíriť členskú základňu a ponúknuť členstvo v Klube aj generálom ozbrojených bezpečnostných a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. Bol to dobrý krok, nakoľko sa podarilo prehĺbiť prienik aj do ďalších profesijných oblastí a tým rozšíriť rozsah našich aktivít. A tých za uplynulých 20 rokov určite nebolo málo. Klub sa postupne svojimi aktivitami dostal do povedomia profesijnej aj občianskej verejnosti.

V zmysle Stanov KG SR je základnou úlohou presadzovanie všeobecných, sociálnych, pracovných, profesijných a kultúrnych záujmov svojich členov, ich rodinných príslušníkov a pozostalých po bývalých členoch. Spolupracuje s podobnými občianskymi združeniami na Slovensku aj v zahraničí, od roku 2011 je Klub členom Medzinárodného konzultačného výboru združujúceho 28 organizácií dôstojníkov a generálov v zálohe a vo výslužbe. Klub ďalej vyvíja svoju činnosť aj pri zachovávaní a podporovaní prezentácie vojenskej histórie, napomáha pri starostlivosti o vojnové hroby na Slovensku aj v zahraničí. Teda môžem konštatovať, že za uply-

Takéto aktivity nás skutočne zblížovali, stmelovali, viacej sme jeden druhého spoznávali, no a mnohokrát vznikali aj nové priateľstvá. Toto je možná cesta a smerovanie nášho Klubu aj do budúcnosti s dôrazom na zapojenie aktívnych generálov v službe, nielen do jeho činnosti, ale aj ako členov Rady Klubu, vrátane budovania hrdosti byť členom Klubu generálov SR.

nulých 20 rokov sa nám spoločne s našimi partnermi darilo toto poslanie naplňovať. Ucelený prehľad našich aktivít sa nachádza na webovej stránke Klubu, no do pozornosti by som dal napr. vybudovanie vojnových pamätníkov v Slovinsku, v Ovruchi na Ukrajine, umiestnenie pamätnej tabule 4 generálom - Viestovi, Golianovi, Malárovi a Jurechovi v bývalom koncentračnom tábore Flossenbürg. Klub sa pričínal aj o obnovu a starostlivosť o Pamätník hurbanovských dobrovoľníkov na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom, pričom toto miesto sa stalo symbolickým miestom konania osláv Dňa Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Mimoriadne si cením, že aktivitou Klubu sa podarilo zrekonštruovať dlhé desaťročia zanedbaný vojnový cintorín z 1. svetovej vojny v Trenčíne-Kubrej, kde je pochovaných vyše 771 vojakov 10 národov a národností. Následne bol cintorín vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Stále vidím priestor na zlepšenie spolupráce s ostatnými občianskymi združeniami lepšou informovanosťou a propagáciou organizovaných podujatí a možno aj mediálnej prezentácie našich aktivít. V tomto smere si dovoľujem vyzdvihnúť aktívnu spoluprácu s Klubmi Zväzu vojakov SR Pezinok a Nové Mesto nad Váhom. Napr. aj vďaka mojej iniciatíve, ako bývalého absolventa Vojenskej strednej odbornej školy, sa podarilo v roku 2023 umiestniť na bývalej veliteľskej budove pamätnú tabulu o existencii Vojenského učilišťa Podjavorinských partizánov v Novom Meste nad Váhom. Myslím,

si, že aj toto je symbolické pripomenutie vojenskej histórie, veď učilište v minulosti absolvovali stovky a tisíce vojenských špecialistov-spojárov rôznych odborností.

Čo pre mňa znamená členstvo v Klube? Zrejme aj hrdosť na členstvo v takejto stavovskej profesijnej organizácii, ale najmä záväzok a odovzdanie životných a profesijných skúseností pre naplnenie poslania Klubu. Počas mojej aktívnej služby, či už na vojenskej prokuratúre, krajskej prokuratúre, mi-

Generálmajor v. v. Ing. Peter Novotňák

Predseda Spoločnosti M. R. Štefánika

„Dve desaťročia a spoločná vízia“

Pri príležitosti významného jubilea - 20. výročia vzniku Klubu generálov Slovenskej republiky dovoľte, aby som úprimne zablahoželal všetkým jeho členom k doterajšiemu pôsobeniu a ich prínosu pre činnosť Klubu. Zároveň si dovoľujem vyzdvihnúť dlhoročné partnerstvo a priateľské väzby medzi našimi organizáciami - Spoločnosťou Milana Rastislava Štefánika a Klubom generálov SR. Naša spolupráca nie je len formálnym gestom. Opiera sa o odkaz osobnosti, ktorá sa stala mostom medzi vedou, diplomaciou a armádou - o generála Milana Rastislava Štefánika. Tento výnimočný muž, ktorého pamiatku obidve naše inštitúcie uchovávajú s úctou, stelesňuje hodnoty, ktoré sú pre nás spoločné aj dnes, a to odbornosť, vlastenectvo a morálnu zodpovednosť.

Je pre nás veľkou ctou, že generál M. R. Štefánik je čestným členom Klubu generálov Slovenskej republiky. Tento symbolický akt výstižne vyjadruje ducha našej spolupráce a nadväzuje na tri piliere, ktoré zostávajú aktuálne aj v dnešnej dobe. Je to predovšetkým všestranná odbornosť - ako astronóm a meteorológ Štefánik chápal dôležitosť presnosti a faktov - podobne ako to musia robiť aj generáli pri svojich rozhodnutiach. Ukázal, že špičková veda i vojenská služba majú spoločný základ: zodpovednosť-systematickosť-vlasteneckú službu. Spoločnosť M. R. Štefánika aj Klub generálov SR spája úcta k ozbrojeným silám a k ideálom obrany štátu. Spoločne sa usilujeme rozvíjať historické povedomie, posilňovať úctu k slobode a pestovať vlastenectvo najmä medzi mladou generáciou. Morálny kompas Štefánik veril, že služba vlasti je povolaním,

nisterstve vnútra ale aj na Železničnej polícii, som si osvojil životnú filozofiu „kto chce hľadá spôsoby, kto nechce hľadá dôvody.“ A toto sa snažím naplňovať aj v činnosti Klubu, či už za 11 rokov ako tajomník Rady Klubu alebo v súčasnosti ako poradca Rady Klubu. A aby veci fungovali, chce to svoj čas. A moje želanie do budúcich rokov:

„Želám nám najmä dobré zdravie, vzájomnú úctu a rešpekt a tým, čo povedú Klub v ďalších rokoch veľa tvorivého nepokoja.“

ktoré si vyžaduje vysoký zmysel pre česť, morálnu pevnosť a osobnú obetavosť. Tento morálny rozmer je základom nielen vojenskej profesie, ale aj civilného života v službe spoločnosti.

Práve v duchu týchto pilierov by sme mali vyzdvihnúť, že naša spolupráca je silná vďaka osobnému nasadeniu mnohých z vás. Niektorí z členov Klubu generálov SR sú zároveň aktívnymi členmi alebo spolupracovníkmi Spoločnosti M. R. Štefánika. Predovšetkým by sme mali spomenúť pána generála Svetozára Nađoviča, ktorý patrí medzi priekopníkov a aktívnych zakladajúcich členov Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika, ale aj Klubu generálov. Medzi ďalších dôležitých spolupracovníkov patria napríklad generál Čombor, generál Zmeko, generál Vojtek, ktorí preukazujú svoju angažovanosť na oboch frontoch - svojou prácou podporujú moderný rozvoj ozbrojených síl a zároveň nadväzujú na hodnoty národného dedičstva.

Spolupráca medzi našimi organizáciami má dlhodobý a konkrétny charakter, predovšetkým v oblasti pestovania úcty k Štefánikovmu odkazu a jeho približovania verejnosti najmä v oblasti poznania a šírenia jeho odkazu. Zameriavame sa predovšetkým na aktivity, ktoré prehĺbujú pochopenie Štefánikovho diela. Významnou súčasťou sú náučné a poznávacie cesty po bojiskách československých légii v 1. svetovej vojne, predovšetkým v Taliansku a Chorvátsku. Rovnako dôležité sú aj poznávacie cesty po miestach kľúčového pôsobenia Milana Rastislava Štefánika, najmä vo Francúzsku a Taliansku. Nemenej dôležitá je aj organizácia

konferencií venovaná jednotlivým oblastiam pôsobenia M. R. Štefánika. Tieto predstavujú dôležitý prostriedok na prehĺbenie poznania o jeho živote a diele, ich cieľom je prostredníctvom faktov i odborných diskusií poukázať na šírku jeho záujmov ako aj hĺbku poznania, ktoré presahovali hranice doby. Veríme, že aj v nasledujúcich rokoch budeme pokračovať v spoločnom úsilí rozvíjať našu spoluprácu.

Je naším úprimným želaním, aj vzhľadom na skutočnosti, že generál M. R. Štefánik je našim čestným členom, aby generáli Slovenskej republiky účinnejšie pomáhali našej Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika pri šírení jeho odkazu. Či už formou oficiálneho členstva, alebo ako sympatizanti. Generáli ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky predstavujú prirodzených nositeľov hodnôt, ktoré Milan Rastislav Štefánik svojím životom a dielom stelesnil - vlastenectva, odvahy, služby vlasti a čestnosti v konaní. Ich osobná skúsenosť s vedením, zodpovednosťou, ale aj službou vlasti im dáva výnimočnú schopnosť pochopiť a prenášať

Štefánikov odkaz do súčasnosti. Členstvo generálov v Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika tak nie je len symbolickým gestom, ale výrazom kontinuity medzi historickými hodnotami, na ktorých stála vznikajúca republika, ako je moderným poslaním ozbrojených síl a ozbrojených zborov. Ich účasť zároveň prináša spoločnosti autoritu, skúsenosť a schopnosť spojiť občiansku aj vojenskú verejnosť pri prehlbovaní úcty k odkazu a ideálom na ktorých stojí náš štát.

„Klubu generálov Slovenskej republiky praje naša Spoločnosť Milana Rastislava Štefánika do ďalších rokov veľa síl, vzájomného porozumenia, odhodlania a neutíchajúceho elánu pokračovať v práci, ktorá spája generácie príslušníkov všetkých ozbrojených zložiek a občanov, v duchu služby národu a zachovávanía jeho tradícií - s vierou v budúcnosť, s láskou k vlasti a s ochotou pracovať pre dobro spoločnosti, ako to vyjadruje Štefánikovo nadčasové heslo „veriť, milovať, pracovať.“

Vyznanie

Generál v. v. Ing. Milan Ivan

Klub generálov Slovenskej republiky si v roku 2026 pripomína dvadsiate výročie jeho založenia. Moje pomerne kratšie členstvo, a tým aj časovo ohraničené pôsobenie v tomto občianskom združení, nakoľko som bol za člena prijatý 19. januára 2019, sa zrejme nemôže prejaviť vo všetkých súvislostiach, najmä z obdobia začiatkov jeho činnosti, keď sa obetaví vojenski generáli rozhodli pre túto stavovskú organizáciu.

Len z ich rozprávania, spomienok „starších členov“ a z tejto pripravovanej publikácie k výročiu som sa dozvedel o počiatkovej myšlienke, formovaní, zakladateľoch a realizátoroch zložitých začiatkov Klubu generálov. O to viac si vážim, že som sa mohol stať členom, že som sa stal súčasťou veľmi dobre organizovanej a dôstojnej skupiny výsluhových a aj aktívnych generálov a generálok za taký špecifický, ale predsa bezpečnostný a vojensky organizovaný zbor, akým je Zbor väzenskej a justičnej stráže. Osobitne si cením, že som bol veľmi otvorene, úprimne a bez akýchkoľvek predsudkov prijatý do ich radov medzi ostrieľaných kariérnych veliteľov, riadiacich a veliacich funkcionárov, generálov, ktorí svojím profesionálnym životom preukázali výnimočné schopnosti a úsilie slúžiť vlasti v oblasti obrany a bezpečnosti. Myslím, že k tomu prispela, okrem iných, napriek ich aktuálnemu alebo už minulému spoločenskému postaveniu, najmä ich skromnosť, hodnotová orientácia, prejavy spolupatričnosti a vzájomného rešpektu.

Súčasne musím vyjadriť svoj obdiv členom, generálom, ale aj Rade Klubu, ktorí mňa a verím, že aj viacerých z nás, svojimi spomienkami, vedomosťami a činorodou aktivitou vtiahli do víru pútavej histórie nielen vojenstva, ale tiež zrodzenia našej štátnosti, osobností našej národnej identity. Návšteva oblastí, ktoré boli spojené s činnosťou M. R. Štefánika, obdobím Slovenského národného povstania a oslobodzovaním Československej republiky v každom z nás vyvoláva úctu k dejateľom, ich účastníkom a posilňuje vlastenectvo a historické povedomie.

Veľkým pozitívom je veľmi dobrá spolupráca

s Ministerstvom obrany SR a Generálnym štábom Ozbrojených síl SR a organizácia členských schôdzí pri vojenských posádkach - útvaroch, ktoré sú spojené s oboznamovaním sa so zameraním, stavom a činnosťou ozbrojených síl. Prínosom bola aj návšteva Vojenskej akadémie OS SR v Liptovskom Mikuláši a Ústrednej vojenskej nemocnice a tiež samotného mesta Ružomberok. Veľkým zážitkom boli návštevy pamätníkov a hrobov prvej aj druhej svetovej vojny, Trenčín, Dukla, Svidník, symboly hrdinstva a súčasne pripomienky obetí.

Na činnosti Klubu sa napriek skromnejšiemu zastúpeniu aktívne podieľajú aj členovia, generáli a generálky z radov Policajného zboru, bývalej Železničnej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Finančnej správy. V tomto smere som privítal opakovaný záujem členov Klubu a tiež možnosť prezentácie Zboru väzenskej a justičnej stráže a priblíženia jeho histórie, činnosti na pôde väznenstva a jeho organizačných súčastí.

„Celá činnosť klubu svojimi cieľovými aktivitami, významnými počinmi jej členov, ktorá bude určite verne zdokumentovaná touto publikáciou k 20. výročiu založenia, je hodnotným príspevkom do života nielen našej organizácie, ale verím, že aj širšej zainteresovanej časti našej spoločnosti.“

• 50. výročie slovenského väznenstva - 29. január 2019

7. kapitola

ROKY NAPLNENÉ PRÁCOU

Predslov ku Kronike Klubu generálov

Vážený čitateľ, dovoľujem si napísať zopár riadkov k tejto časti knihy. Ide o unikátnu Kroniku Klubu generálov Slovenskej republiky, ktorá patrí medzi výnimočnú písomnosť v dnešnej uponáhľanej dobe. Kroniky mali v minulosti mimoriadny význam z hľadiska zaznamenania i zachovania významných i menej významných udalostí pre vtedajšiu spoločnosť a predovšetkým pre budúce generácie, ktoré z nich mohli čerpať nielen informácie, ale hlavne poučenie. Mimoriadny význam mali kroniky aj vo vojenskom prostredí. Útvary, jednotky, i tie organizačne najmenšie, si viedli svoje kroniky, v ktorých zaznamenali svoje úspechy a bojové strety vo frontových časoch, či smutné spomienky na svojich padlých kamarátov, na svojich vojakov, hrdinov, na veliteľov. V neskorších mierových časoch mala svoju kroniku každá jednotka a z jej záznamov mohli čerpať nasledovníci vo vojenskej rovnošate. Rovnako boli a stále sú kroniky aj zdrojom informácií pre vojenských historikov a v určitej miere aj spisovateľov literatúry faktu, ktorí sa venujú vojenskej problematike.

Takýto úvod som si dovoľil pretože som sa pri tvorbe stretol s unikátnou Kronikou Klubu generálov SR, ktorá je výnimočnou svojou výpovednou hodnotou a je určite unikátna vo vojenskom prostredí v dnešnej dobe. Existenciu a činnosť KG SR dokumentuje s udivujúcou presnosťou a mimoriad-

nou výpovednou hodnotou od roku 2006. Za uplynulé obdobie dvadsiatich rokov je v kronike, rok po roku zaznamenaných takmer 700 aktivít – podujatí, generálov. **Zásľuhu na tom má predovšetkým zosnulý generál Pavel Honzek, bývalý zástupca veliteľa Armády SR.**

Dôsledne a so zmyslom pre detaily zaznamenával všetky udalosti týkajúce sa práce Klubu a pomáhali mu aj ďalší členovia Klubu. Pánovi generálovi patrí za tento počin a literárno-dokumentačnú prácu naše poďakovanie. Rovnako poďakovanie patrí aj jeho najbližším spolupracovníkom pri zostavovaní kroník i ročeniek KG SR generálom Gašparovi Hozmanovi, Štefanovi Mečárovovi a Tiborovi Gaplovskému a neskôr i Petrovi Vojtekovi. Určite si všetky aktivity generálov zaslúžia miesto v tejto knihe venovanej dvadsiatim rokom ich činnosti, ale vzhľadom na obmedzený rozsah publikácie, nemôžeme ich v plnom textovom či fotodokumentačnom rozsahu zverejniť. Treba ale zdôrazniť, že za dvadsať rokov, ani jedna významná vojenská, spoločenská, pietna či iná spomienková udalosť v rámci Slovenska, alebo v zahraničí sa nezaobišla bez dôstojného zastúpenia generálov – členov Klubu generálov SR. Hlavné a podstatné udalosti histórie Klubu sme sa však snažili uverejniť a zvýrazniť.

Za zostavovateľov publikácie Bernard Roštecký

KRONIKA Klubu generálov SR

Rok 2006

V roku 2006 sa členovia Klubu ihneď po ustanovujúcej členskej schôdzi 12. apríla v Trenčíne zúčastnili niekoľkých pietnych spomienkových podujatí. Rada Klubu bola prvýkrát prijatá náčelníkom GŠ OS SR už 9. júna. V auguste uskutočnili vojensko-historickú cestu na miestach činnosti partizánskej

bojovej skupiny Jánošík v Slovenskom národnom povstaní. V rámci tejto akcie sa zúčastnili celonárodných osláv SNP v Telgárte a poklonili sa obetiam povstania pri pamätníku SNP v Banskej Bystrici. Zúčastnili sa taktiež rozlúčky s našimi mierotvorcami pred odchodom do mierových misií a operácií.

- 9. júna prijal Radu Klubu generálov náčelník Generálneho štábu generálporučík Lubomír Bulík. Predmetom spoločného rokovania boli otázky spolupráce Klubu s ozbrojenými silami. Členovia Rady deklarovali pripravenosť podporovať OS SR, okrem iného aj účasťou na ich vnútorných i verejných podujatiach a konzultačnou činnosťou. Zľava generáli Nađovič, Gajdoš, Humený, Bulík, Vido, Humaj a Horský

- Pamätník v Telgárte

13. november. Osobitnú kapitolu medzi aktivitami Klubu predstavuje prijatie členov Rady Klubu pánom prezidentom Slovenskej republiky Ivanom GAŠPAROVIČOM v prezidentskom paláci. Pánovi prezidentovi, ako hlavnému veliteľovi OS SR, podal predseda Klubu hlásenie a informoval ho o vzniku a činnosti historicky prvého Klubu generálov. V besede členovia Klubu pána prezidenta podrobnejšie informovali o okolnostiach, dôvodoch a podmienkach konštituovania KG SR. Pripomenuli, že úlohou a cieľom Klubu, popri reprezentácii OS a MO, je pre-

- Prijatie u prezidenta Ivana Gašparoviča

- Oslavy SNP v Banskej Bystrici, zľava generáli Čombor, Vido, Váňa, Nađovič, Humaj, Horský.

sadzovať sociálne, zdravotné, ekonomické a kultúrne záujmy členov. Klub generálov sa bude usilovať o to, aby generáli mimo činnnej služby nestrácali kontakt s OS a mohli s nimi naďalej aktívne spolupracovať. Členovia Rady Klubu požiadali pána prezidenta o podporu tohto úsilia najmä v procese posudzovania zákonov týkajúcich sa sociálnej oblasti generálov a vojakov v zálohe ako aj vojnových veteránov. Na záver stretnutia predseda Rady Klubu pánovi prezidentovi odovzdal pamätnú plaketu KG SR.

Rok 2007

V Trenčíne sa dňa **5. januára** uskutočnil slávnostný nástup spoločnej česko-slovenskej jednotky odchádzajúcej do misie KFOR v Kosove. Po skončení slávnostnej ceremónie sa na pôde Veliteľstva logistiky Ozbrojených síl SR stretli členovia Rady Klubu generálov SR s náčelníkmi generálnych štábov Armády Českej republiky gen. Pavlom Štefkom a Ozbrojených síl Slovenskej republiky gen. Ľubomírom Bulíkom. V priebehu stretnutia sa rozvinula konštruktívna a vecná beseda o možnej spolupráci klubov generálov v prípade, že takéto vojenské združenie vznikne aj v Českej republike. Bolo aj na čo spomínať, pretože armádny generál Pavel Štefka dlho slúžil aj v útvaroch na Slovensku. Predseda Klubu gen. Vido odovzdal obom najvyšším armádnym predstaviteľom Pamätnú plaketu Klubu generálov SR.

4. februára zasiahla členov Klubu smutná správa. Rady členov Klubu navždy opustil bývalý náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálporučík Mojmír Hergovič.

Klub generálov SR venuje náležitú pozornosť jubilantom. Pri príležitosti 95. narodenín dňa **14. apríla** prijal generálmajora Antona Petráka náčelník GŠ OS SR generál Ľubomír Bulík. Prijatie sa uskutočnilo aj za účasti predsedu Klubu gen. Vida, ktorý oslávencovi odovzdal certifikát čestného člena Klubu. Generál Petrák patrí medzi najväčšie vojenské osobnosti protifašistického odboja. Po vojne bol ako vojak zo západu dlho prenasledovaný a perzekvovaný. V roku 1968 bol rehabilitovaný a ocenenia za svoje zásluhy v bojoch na západnom fronte sa dočkal až po novembri 1989. V roku 1990 bol povýšený do hodnosti generálmajor. Je nositeľom vyznamenaní: Rad britského impéria, Medaila M. R. Štefánika I. stupňa, Československý vojenský Rad bieleho leva Za víťazstvo I. triedy, francúzsky Rad rytiera Čestnej légie...a mnohých ďalších.

17. júna v Bratislave vo veku 96 rokov zomrel generál Anton Rašla, bývalý významný vojenský prokurátor a právnik, najstarší žijúci generál Slovenskej republiky. Od roku 2006 bol čestným členom Klubu generálov SR.

V máji sa uskutočnilo spoločné rokovanie členov Rady Klubu s náčelníkom GŠ OSSR gen. Bulíkom. Okrem iných otázok a problémov bola riešená i otázka plánovania a časovania aktivít Klubu k možnostiam účasti členov – aktívnych generálov pre ich služobnú viazanosť.

21. - 24. jún. Vojensko-historická cesta po talianskych bojiskách I. sv. vojny patrila k jednej z najvýznamnejších akcií Klubu generálov SR. Začala sa

prehliadkou cintorínov a priestorov bojov na Sočskom fronte.

• Fagare, pamätník padlým na cintoríne

Pozdĺž 133 kilometrov dlhej rieky prebiehala rakúsko-uhorská obranná línia proti talianskej armáde. Udialo sa to v čase od 23. mája 1915 až do 24. októbra 1917. Bojovala tu 14. divízia pechoty pri útočných operáciách talianskych vojsk. V týchto bojoch padlo niekoľko tisíc slovenských vojakov. Cestu naplánoval a pripravil generálmajor Svetozár Nađovič, ktorý sa dlhodobo venuje vojenskej histórii a patrí v tomto smere medzi najväčších slovenských odborníkov. Účastníci putovania si prezreli múzeum v Kobaride, navštívili miesta bojov pri

• Padova, pri pamätnej tabuli M. R. Štefánika, zľava kpt. Sabovčik, generáli Gajdoš a Nađovič, spisovateľ Machala, generáli Vido, Ešmír a Váňa

Tolmíne, monumentálny pamätník v Redipugliu. Pietnou spomienkou si uctili padlých na cintoríne rakúsko-uhorských vojakov vo Fogliane a zoznámili sa i s priestormi bojovej cesty 14. pešej divízie na rieke Piava. Cesty sa zúčastnili generáli Ján Vido, Svetozár Nađovič, Peter Gajdoš, Jaroslav Ešmír, Ján Váňa, kpt. Viliam Sabovčik a spisovateľ Drahoslav Machala.

28. - 29. novembra bola vykonaná obdobná **vojensko-historická cesta na bojisko pri Hradci Králové a do Prahy**. Organizátorom bol opäť gen. Nađovič, ktorý účastníkom poskytol i odborný výklad o bitke v roku 1866 pri Hradci Králové. V rámci cesty sa stretli s generálmi Českej republiky, navštívili sídlo prezidenta ČR na Hradčanoch a prezreli si i vojenské múzeum na Žiškove. Cesty sa zúčastnili generáli Ján Vido, Svetozár Nađovič, Stanislav Petrevec, Július Humaj, Marián Horský, Ján Ďurove, Jaroslav Ešmír, Gašpar Hozman, Peter Novotňák, Ján Váňa, Leopold Bilčík a npor. PhDr. Pavel Nuňuk, Ing. Ladislav Koudelka, plukovník Stanislaw Wójcik – VLP PR v SR a plukovník Ing. Alexander Sidorjak – VLP SR v Českej republike.

• Pamätník pri Hradci Králové, gen. Nađovič vysvetľuje historické súvislosti a priebeh bitky

Rok 2008

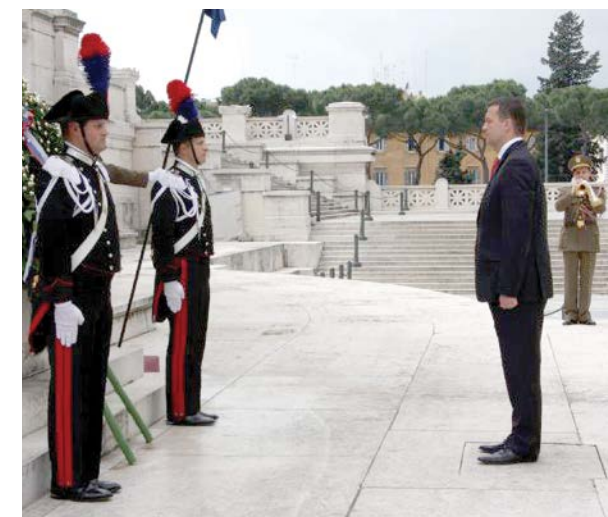
8. apríla po dlhšom snažení o stretnutie, Radu Klubu generálov SR prijal i minister obrany SR Jaroslav Baška, ktorému predložili návrh dohody o spolupráci medzi MO SR a KG SR. Ako bol tento návrh akceptovaný sa z archívnych dokumentov nedá vysledovať, ale zo strany ministra bol akceptovaný a realizovaný v neskoršom období.

3. mája sa členovia Klubu zúčastnili pietneho aktu pri príležitosti výročia tragickej smrti generála M. R. Štefánika v Brezovej pod Bradlom. Spolu s generálmi si pamiatku zakladateľa Československa a vojaka-bojovníka v I. sv. vojne uctili predseda vlády SR Róbert Fico, minister obrany SR Jaroslav Baška a minister vnútra SR Róbert Kaliňák.

22. mája sa traja členovia KG SR, generáli Peter Gajdoš, Ján Ďurove, Svetozár Nađovič, s delegáciou Ministerstva obrany SR, ktorú viedol minister Jaroslav Baška, zúčastnili spomienkovej slávnosti 90. výročia odovzdania bojovej zástavy veliteľovi 1. československej divízie v Taliansku generálovi A. Grazianimu z rúk podpredsedu ČSNR M. R. Štefánika a položenia vencov k pamätnej tabuli gen. M. R. Štefánika. Na Piazza Venezia v centre Ríma sa minister obrany SR Jaroslav Baška, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Talianskej republike Stanislav Vallo a viacerí členovia Klubu generálov SR zúčastnili na slávnostnej ceremónii kladenja vencov k tomuto pomníku. Súčasne minister a mi-

moriadny a splnomocnený veľvyslanec položili veniec k pamätnej tabuli generála M. R. Štefánika.

O sformovanie československých légii na území Talianska sa v najväčšej miere zaslúžil Milan Rastislav Štefánik, ktorý po náročných rokovaníach s talianskou vládou 21. apríla 1918 podpísal s talianskym ministerským predsedom Vittorinom Emanuelom Orlandom a s ministrom vojny Talianska Vittorinom

• Minister obrany SR Jaroslav Baška položil veniec k Pamätníku republiky na Piazza Venezia v centre Ríma

Zupellim dvojstrannú zmluvu o konštituovaní politicky a právne samostatného československého vojska v Taliansku. Tieto vojenské jednotky boli súčasťou samostatnej československej armády vo Francúzsku, politicky boli podriadené Československej národnej rade (ČSNR), vojensky však podliehali veleniu talianskej armády. Zmluva je hodnotená ako fakticky prvé uznanie budúceho samostatného česko-slovenského štátu zo strany dohodového štátu. Velením nad česko-slovenskými légiami v Taliansku bol poverený generál talianskej armády Andrea Graziani.

Z dobrovoľníkov sa sformovala 1. čs. divízia, ktorá už v polovici mája 1918 dosiahla početný stav 14 000

mužov, z toho 320 dôstojníkov a ďalší dobrovoľníci neustále prichádzali. V deň tretieho výročia vstupu Talianska do vojny, 24. mája 1918, slávnostne odovzdal podpredseda ČSNR M. R. Štefánik veliteľovi 1. československej divízie v Taliansku, generálovi A. Grazianimu, bojovú zástavu. Pri tejto ceremónii boli prítomní mnohí významní predstavitelia talianskej vlády a zástupcovia vlád ostatných dohodových štátov. Štefánikov úspech na diplomatickom poli bol neskôr ocenený aj udelením hodnosti brigádneho generála francúzskej armády a talianskym vojnovým krížom.

Pri príležitosti návštevy Talianska navštívila slovenská delegácia aj NATO Defence College v Ríme.

Po stopách skropených krvou

18. až 22. júna zorganizoval Klub ďalšiu vojensko-historickú cestu, ktorú nazvali poeticky „**Po stopách skropených krvou**“, zameranú na bojiská I. a II. svetovej vojny v Poľsku a na Ukrajine. Účastníci cesty generáli Cerovský, Humaj, Ešmír, Bilčík, Nađovič, Horský, Novotňák, Hozman a Vojtek položili veniec k pamätníku padlých vojakov 2. čs. paradestantnej brigády v Novosieliach. Pochovaných je tam 147 československých vojakov. Uctili

si i pamiatku 44 slovenských vojakov, ktorí padli na bojisku pri rieke San v priestore Zaluž-Lesko-Sanok v roku 1941. Významným počinom generálov bolo obnovenie dvoch masívnych krížov pri pamätníku padlých na cintoríne v Kalinivke. Je tu pochovaných 190 čs. legionárov a ich pamiatku si generáli uctili aj položením vencov a kytíc. Pietneho aktu sa zúčastnili aj miestni obyvatelia a predstavitelia samosprávy regiónu. Cesta pokračovala do Vinnice. Práve do tohto priestoru bol presunutý Hitlerov veliteľský stan, vraj aby bol bližšie k vojnovým operáciám Wehrmachtu. Stalo sa to 16. júla v roku 1942. Nasledovala prehliadka bojiska Rýchlej brigády z 22. júla 1941. Generálom sa dostalo neobvyklé privítanie. Pred pomerne schátralým pamätníkom v Lypovci ich očakávala celá miestna reprezentácia, obyvatelia, skupina vojnových veteránov, vojenská hudba i generalita Vzdušných síl Ukrajiny. Poklonili sa 88 padlým rodákom a potom aj pri pamätníku voja-

• Biela Cerkev

• Buzovka

• Lypovce, vľavo gen. Vojtek, vpravo plk. Wójcik

kov Červenej armády, na ktorom sú mená 3700 padlých vrátane tých, ktorí bojovali proti Rýchlej brigáde. Táto cesta bola veľmi obsiahla, uctili sme si pamiatku vojakov v Kyjeve, Vasylkove, Bielej Cerkvi, v obci Buzovka i v dedinke Ostrožany a nakoniec v Užhorode. Hlavným plánovačom bol opäť generál Nađovič, ktorý poskytol aj odborný výklad. S členmi Klubu sa cesty zúčastnili aj generáli H. Dorner (Rakúsko) a G. Cog (Mongolsko), a dvaja dôstojníci – poľský pridelenec obrany plk. S. Wójcik a plk. J. Králik z Akadémie PZ Bratislava.

• Lypovce, generáli pred pamätníkom 88 padlých rodákov, príslušníkov Rýchlej divízie.

Vojenská historická cesta do Talianska

11. a 12. júla delegácia Klubu generálov Slovenskej republiky, ktorú viedol genmjr. Svetozár Nađovič spolu s genpor. Bilčíkom, genmjr. Ďurove, plk. Jozefom Králikom a doplnená o mjr. v. v. Ladislava Koudelku, o Zahera Jaana Maarija, predsedu Zväzu Afgáncov na Slovensku, o Františka Bartka, filmára

a o Drahoslava Machalu, spisovateľa s manželkou, vedomá si významu vtedajších obetí národa pre našu súčasnosť, nasmerovala svoje kroky na taliansku pôdu.

Tam sa včlenila do zostavy delegácie vlády Slovenskej republiky vedenej jej podpredsedom Dušanom Čaplovičom. Členmi vládnej delegácie boli mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Taliansku J. Ex. Stanislav Vallo s manželkou, konzulka SR v Padove A. Šranková. Do podujatia boli zainteresovaní spolupracovníci, ako aj delegácia Matice slovenskej vedení jej predsedom Jozefom Markušom a Stanislavom Bajaníkom, riaditeľom jej Krajanského múzea so sprievodom. Ich hlavnou všeobecnou spoločnou úlohou bolo predovšetkým nadviazať, obohatiť a rozvinúť vzájomné vzťahy medzi slovenskou a talianskou stranou.

V Modene si členovia delegácie prezreli západnú časť veľkomesta, metropoly oblasti Emilia-Romagna. Značný záujem vzbudil aj pamätník obetiam protifašistického odboja, ba vlastne múr postavený do podoby polmesiaca s bielymi kamennými tabuľami nesúcimi okrem čiernobielych fotografií aj mená, priezviská a údaje o narodení a úmrtí miestnych kombatantov odporu proti mussoliniovskému

• Vľavo spisovateľ Drahoslav Machala s manželkou a gen. Svetozár Nađovič pred radnicou v Modene

fašizmu v roku 1944. Dominuje mu súsošie plačúcej, nebo vzývajúcej ženy...

Vládnu a matičnú delegáciu, sprevádzanú Zuzanou Pierluigi Solieri z občianskeho združenia Allegra, prijal 11. júla na najvyššej úrovni primátor mesta Modena Giorgio Pighi. Na pôde starobylej radnice sa rozvinuli obojstranne prospešné a plodné rokovania o možnom zintenzívnení vzájomných slovensko-talianskych kontaktov. Dohodu o vzájomnej spolupráci podpísal za Slovenskú republiku predseda Matice slovenskej pán Jozef Markuš.

Vo večerných hodinách sa slovenská delegácia presunula do budovy Paláca Ducale na Piazza Roma, do majestátneho historického sídla tamojšej Vojenskej akadémie. Pôvodne patrilo rodine D'Este. Praslávil ju i nešťastný rakúsky arcivojvoda František Ferdinand, následník habsburského cisárskeho trónu, ktorý zahynul v roku 1914 po atentáte v Sarajeve. V ten prekrásny horúci večer sa na pódiu na preplnenom nádvorí paláca vystriedali vojenské hudby z Veľkej Británie, Bulharska, Talianska, Ukrajiny a Turecka. Potlesk všetkých prítomných nemal naozaj konca – kraja. Žiaľ, naše ozbrojené sily sa tohto svetovo uznávaného hudobného podujatia nezúčastňujú.

(Použitie materiály plk. prof. JUDr. Jozef Králik, CSc., predsedu HDOK ÚR SZPB)

29. august. Delegácia Klubu generálov sa zúčastnila centrálnych osláv SNP v Banskej Bystrici. Členmi delegácie boli generáli Július Humaj, Milan Cerovský, Igor Čombor, Svetozár Nađovič, František Blanárik, Marián Horský a Ľudovít Gál. Spolu s de-

legáciou KG SR položili veniec k pamätníku SNP aj členovia družobnej organizácie MUSUV z Ukrajiny.

21. september. Po trinástich rokoch zažilo Slovensko a jeho hlavné mesto Bratislava vojenskú prehliadku. Silu a obranyschopnosť sa naše ozbrojené sily rozhodli ukázať pri príležitosti svojich 15. narodenín. To najlepšie z armády sa predstavilo v nedeľu o tretej popoludní na Vajanského nábřeží.

- *Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl Ivan Gašparovič v sprievode náčelníka Generálneho štábu generála Ľubomíra Bulíka pri prehliadke nastúpenej jednotiek.*

Samotné defilé bojových jednotiek odštartovalo pätnásť delostreleckých sálv vystrelených z areálu INCHEBA. Vojenská prehliadka bola skromnejšia ako voľakedy. Občanom Bratislavy sa predstavila najznámejšia slovenská bojová technika, obrnené vozidlá Aligátory, samohybné kanónové húfnice Zuzany, odmínovacie komplety Božena či protiraketový systém S-300. Nad hlavami prítomných

- *Slovenská jednotka mierových síl OSN*

preleteli bojové vrtuľníky MI-24, lietadlá L-410, L-39 a stíhačky MiG-29. Návštevníci a hostia na tribúne však nevideli tanky. Ich účasť na prehliadke nepovolilo mesto pre vysokú hmotnosť. Vojenskej

prehliadky sa zúčastnila početná delegácia Klubu generálov Slovenskej republiky na čele s predsedom Klubu generálom Jánom Vidom.

25. - 26. október. V týchto dňoch bola vykonaná vojensko-historická cesta na Duklianske bojisko. Účastníci zájazdu: generáli František Blanárik, Marián Horský, Svetozár Nađovič, Jozef Blizman, Jaroslav Ešmír, Gašpar Hozman, Ján Ďurove, Jozef Dunčko, Ján Vido, plukovník Jozef Králik z Policajného zboru. Prvý deň účastníci VHC vykonali rekonštrukciu bojiska s odborným výkladom generála Svetozára Nađoviča o bojovej činnosti vojsk ČA, 1. čs. armádneho zboru a Wehrmachtu na smere ich skutočného pôsobenia KROSNO-WROCANKA-MACHŮVKA-KOBYLANÝ-kóta 534-mesto DUKLA. Druhý deň bolo na Obecnom úrade v Zemplínskych Hámroch, kde už tretie volebné obdobie je starostom náš člen generálmajor v.v. Ing. Jozef Gajdoš, vykonané rozšírené rokovanie KG SR. Hlavným bodom rokovania bolo prerokovanie a podpísanie dohody medzi KG SR a Medzinárodným Ukrajinským spolkom účastníkov vojny – Zakarpatská oblastná organizácia.

18. december. V priestoroch kaštieľa Brunovce sa vo večerných hodinách uskutočnilo **odovzdanie generálskej šable „HONOR“** prvej skupine členov Klubu generálov Slovenskej republiky. Odovzdania sa zúčastnil autor šable „HONOR“, umelecký kováč pán Tomáš Achs. V tento večer si šablú prevzali 10 generáli: Blanárik, Čombor, Honzek, Horský, Humaj, Humený, Muriň, Novotňák, Vido a Zadžora. V priebehu večera nám umelecký kováč pán Tomáš Achs objasnil niektoré technické údaje Šabla „HONOR“. Pán Tomáš Achs je známy umelecký kováč, ktorý okrem iných nádherných výrobkov vytvoril aj dve kópie meča kniežaťa Pribinu a tieto boli venované prezidentom Slovenskej republiky pri stretnutí prezidentov Ruskej federácie a Spojených štátov amerických v Bratislave pánom Bushovi a Putinovi.

- *Ocenení generáli – Jeden za všetkých, všetci za jedného*

Detaily generálskej šable „HONOR“

30. decembra sa uskutočnilo osadenie pamätnej tabule na pamiatku príchodu Československého vojska do Bratislavy dňa 1. januára 1919. Odhalenie novej tabule organizoval Klub generálov SR, záštitu nad podujatím prevzal podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny pán Dušan Čaplovič.

Pamätná tabula je umiestnená na budove SAV na Štefánikovej ulici v Bratislave.

Rok 2009

7. február. V Ústrednej vojenskej nemocnici v Ružomberku zomrel na zlyhanie srdca vo veku 96 rokov generálmajor vo výslužbe Anton Petrák. Generál Petrák sa narodil 14. apríla 1912. Absolvoval Vojenskú akadémiu v Hranicích na Morave. V roku 1939 opustil Slovenskú republiku a odišiel do Veľkej Británie, kde absolvoval parašutistický výcvik. Na vlastnú žiadosť bol zaradený do špeciálneho kurzu na prípravu pre inváziu do Európy. Vo funkcii ve-

• *Návšteva v nemocnici, veľvyslanec ČR V. Galuška odovzdáva gen. Petrákovi Kříž obrany státu, zľava gen. Jančík, gen. Vojtek*

litela roty sprievodných zbraní sa spolu s brigádou vylodil v roku 1944 pri Dunkerque. Bol vyznamenaný československým i britským vojnovým krížom. Po roku 1948 nastúpil k útvaru v Žatci, čoskoro bol však predvolaný na výsluch ŠtB, nasledovali domové prehliadky, degradácia, vylúčenie z armády a odsúdenie najskôr na päť mesiacov za nedbalé uchovávanie vojenského tajomstva, potom na dva roky do pracovného tábora Mírov. Po prepustení z Mírova pracoval na Slovensku ako robotník. Znovu bol zatknutý v roku 1958 a v procese s tzv. Karvašovou skupinou obvinený z pokusu o rozbitie štátneho zriadenia a odsúdený na päť rokov. V máji 1960 bol prepustený na amnestiu. Od roku 1965 pracoval ako prekladateľ. 28. októbra 1990 bol povýšený na generálmajora. Zapojil sa do vy-

hľadávania bývalých vojakov zo západného frontu, aby im od britskej Air Bridge Association pomohol získať jednorazovú finančnú pomoc. 2. apríla 1996 mu bol udelený Rad britského impéria a v tom istom roku prevzal z rúk prezidenta SR Rad Ľudovíta Štúra II. stupňa. Je nositeľom aj ďalších vyznamenaní.

4. máj. Členovia Klubu generáli Gajdoš, Nadovič, Gaplovský a Čombor sa zúčastnili slávnostného odhalenia znovu postavenej sochy generála M. R. Štefánika na námestí s jeho menom v Bratislave. „To, čo pre iné krajiny znamenajú významné monumenty slobody, to pre nás znamená socha slovenskej slobody generála Milana Rastislava Štefánika,“ vyhlásil v príhovore premiér vlády SR Róbert Fico. Na slávnostnom odhalení sa okrem slovenských politikov zúčastnili aj štátni tajomníci ministerstiev vnútra Českej republiky František Padělek a Francúzska Jean-Marie Bockel.

6. – 7. máj. Osláv 90. výročia tragickej smrti gen. Štefánika sa vo francúzskom Meudone spolu s delegáciou Ministerstva obrany SR vedenou štátnym tajomníkom MO SR zúčastnili generáli Humaj, Bartko, Baránek, Čombor a Nadovič.

23. máj. Kladenia vencov na vojenskom cintoríne v Adenkerke – Belgicko sa spolu s náčelníkom GŠ OS SR generálom Lubomírom Bulíkom zúčastnil člen Klubu generálov SR, generál Svetozár Nadovič.

17. jún. Predseda Klubu generálov SR generál Peter Gajdoš a člen Rady Klubu generálov Vojtek pri-

jali generálmajora v.v. Ivana Schwarza, 84-ročného veterána II. svetovej vojny, ktorý bojoval v československých perutiach RAF a dnes žije a pracuje v Londýne. Generál Schwarz sa narodil v Bratislave, vyrastal v Bytči, študoval v Spišskej Novej Vsi a v Žiline a ako 14-ročný odišiel na štúdiá do Veľkej Británie. Krátko na to vypukla vojna a on sa ako 14-ročný prihlásil do boja proti hitlerovskému fašizmu. Ako 16-ročný sa stal palubným strelcom bombardéra a absolvoval prvý bojový let nad Nemeckom. Neskôr sa z neho stal navigátor.

Vo vzduchu nalietal vyše 1200 hodín pri bojových letoch. V roku 1945 sa ako nadporučík vrátil

do Československa. Pracoval na letisku Ruzyň, potom na veliteľstve leteckej oblasti v Prahe-Dejvicích. Keď mu oznámili, že je nespoľahlivý, rozhodol sa vrátiť späť do Británie. Koncom roka 1946 bol späť na Britských ostrovoch. Postupne sa vypracoval a stal sa obchodným zástupcom firmy Excavators ltd. 1. mája 1995 bol prezidentom SR pánom Michalom Kováčom menovaný do hodnosti generálmajora a pán Ivan Gašparovič mu ako prezident SR udelil vysoké štátne vyznamenanie Rád Bieleho dvojkríža III. triedy. Bol predseda Zväzu letcov slobodného Československa so sídlom v Londýne.

26. jún. Na členskej schôdzi v Michalovciach bolo v uznesení okrem iného schválené i zavedenie nových medailí Klubu generálov:

- Pamätná medaila generálov SR generála Jána GOLIANAV troch stupňoch (1. stupeň – zlatá, 2. stupeň – strieborná, 3. stupeň – bronzová),

- Záslužný kríž generála Rudolfa VIESTA v troch stupňoch (1. stupeň – zlatý, 2. stupeň – strieborný, 3. stupeň – bronzový).

Odhalenie zrekonštruovaného pamätníka na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom

Primátorka mesta Anna Danková otvorila v sobotu **26. septembra 2009** zhromaždenie občanov pri pamätníku na Bukovskej ceste, historicky známej ako „Prietržskej“. Išlo o akt odhalenia rozšíreného a upraveného areálu miesta s pôvodnou mohylou od Dušana Jurkoviča. Slávnosť sa konala s vojenskými poctami za účasti ministra obrany Jaroslava Bašku a členov Klubu generálov SR. Hymnu zaspieval brezovský mužský cirkevný spevokol. Program moderoval generál Svetozár Nađovič. V úvode pripomenul, že: „jednou z úloh, ktorú si Klub generálov SR stanovil, je budovanie pokrokovej vojenskej tradície vo vedomí príslušníkov Ozbrojených síl SR, ktorej začiatok datujú do 22. septembra 1848 tu na Prietržskej, kde v boji za slobodu národa padli prví Hurbanovskí dobrovoľníci.“ Ďalej povedal, že „vlani, počas osláv Dňa ozbrojených síl SR v Brezovej pod Bradlom, prijali členovia Klubu čestnú úlohu doplniť a rozšíriť pôvodný pamätník tak, aby sa stal dôstojným miestom pre poriadanie spomienok, lebo naša úcta k tradíciám je tou najväčšou úctou k predkom.“

K prítomným sa prihovril aj minister obrany Jaroslav Baška, ktorý netajil radosť, že po roku mohol opäť navštíviť toto miesto. Predseda Klubu generálov SR Peter Gajdoš vyjadril spokojnosť, že jeho Klub splnil stanovený cieľ. Vzápätí vyznamenal Pamätnou medailou osobnosti, ktoré sa o vybudovanie areálu zaslúžili. Potom podpredseda Spoločnosti M. R. Š. Peter Uhlík spomenul históriu vzniku myšlienky vybudovania pamätníka ešte v roku 1937 i pôvodné plány jeho lokalizácie na Ostriehzi, potom na Baranci a nakoniec na „Prietržskej“ v roku 1948.

• Mená padlých politických a vojenských predstaviteľov SNR a dobrovoľníckeho zboru v I. septembrovej výprave 1848, II. zimnej a III. letnej výprave 1848 – 1849.

20. november. Počas členskej schôdze sa uskutočnil slávnostný ceremoniál odovzdania šable „HONOR“ druhej skupine členov Klubu generálov Slovenskej republiky. Odovzdávanie sa uskutočnilo v zrkadlovej sále kaštieľa Brunovce.

ŠABLA HONOR je výrobkom umeleckého kováča majstra Tomáša Achsa. Šablu obdržali 21 členovia KG SR, generáli: Blizman, Ďurove, Ešmír, Gál, Gaplovský, Hatala, Hozman, Ivor, Mikluš, Muržic, Nečas, Podhoráni, Vaľo. V neprítomnosti boli odo-

vzdané aj generálom: Babiak, Baránek, Bartko, Čelko, Kuča, Petrevec, Vojtek, Kováčik. Slávnostný akt moderoval brigádny generál Ing. Jaroslav Muriň a šablu odovzdávali predseda KG SR generálporučik

Ing. Peter Gajdoš a čestný predseda KG SR - generálmajor JUDr. Ján Vido. Ocenený bol aj autor šablí, umelecký kováč p. Tomáš Achs za svoju majstrovskú prácu.

Rok 2010

26. február. V piatok 26. februára v seredskom sídle „UN Veteran Slovakia“ podpísalo toto občianske združenie Dohodu o spolupráci s Klubom generálov Slovenskej republiky. Obe organizácie spolupracujú s Ministerstvom obrany SR, pričom bývalí vyslúžilci vojenských misií a operácií z UN Veteran Slovakia podpísali obdobné memorandum s MO SR minulý rok. Predseda UN Veteran Slovakia plukovník v.v. Ing. Ľubomír Kolenčík informoval predsedu Klubu generálov SR generálporučika Petra Gajdoša o snahe zintenzívniť činnosť svojej organizácie predovšetkým vo vzťahu k bývalým príslušníkom zahraničných vojenských operácií. „Existujeme už 11 rokov, no máme nielen nové stanovy, ale aj nové ťažiskové vízie,“ povedal L. Kolenčík, ktorý v roku 1993 odchádzal do misie UNPROFOR v bývalej Juhoslávii ako prvý veliteľ slovenskej jednotky.

Predseda Klubu generálov SR generálporučik Peter Gajdoš uviedol, že akákoľvek činnosť vedúca ku prospechu bývalých účastníkov mierových misií a k posilneniu odkazu ich činnosti si zaslúži úctu a podporu.

13. - 14. apríla sa konala pracovná návšteva delegácie predstaviteľov Národnej asociácie združenia dôstojníkov v zálohe ozbrojených síl (MEGAPIR) na čele s predsedom Rady riaditeľov asociácie Alexandrom Kanišinom, ktorá sa konala v rámci jubilejných akcií pri príležitosti osláv 65. výročia víťazstva nad fašizmom. Delegáciu tvorili veteráni vojny-účastníci bojov za oslobodenie Prahy, Budapešti, Bratislavy a Viedne, čelní ruskí velitelia vojsk, vedci vojensko-filozofickej spoločnosti asociácie MEGAPIR, predovšetkým účastník bojov pri Moskve a v Kurskom oblúku, Viselsko-Odrianskej operácie

generálpukovník Michail Popkov, účastník bojových akcií v Afganistane generálpukovník Alexandr Ovčinnikov, predseda vojensko-filozofickej spoločnosti asociácie, účastník bojov na Leningradskom fronte a viedenskej operácie generálmajor Stepan Ťuškevič. V rámci osláv venovaných 65. výročiu oslobodenia Bratislavy ruskí a slovenskí účastníci konferencie za účasti čestnej stráže položili vence k pamätníku sovietskych vojakov-osloboditeľov na Slavíne, kde je pochovaných takmer 7 tisíc vojakov a dôstojníkov Červenej armády. Prítomní boli členovia Klubu generálov Slovenskej republiky generáli František Blanárik, Milan Cerovský, Július Humaj, Milan Podhoráni, Anton Muržic.

22. - 24. apríla delegácia Klubu generálov SR pod vedením genmjr. v.v. Ing. Svetozára Nađoviča **vykonala vojensko-historickú cestu do Slovinska.** Cieľom tejto cesty bolo spolupodieľať sa na výbere vhodného miesta pre umiestnenie pamätníka padlým slovenským vojakom v I. svetovej vojne na rieke SOČA v Slovinsku. Hlavnou organizátorkou bola veľvyslankyňa SR v Slovinsku pani Marianna Oravcová s podporou prezidenta SR a ministra obrany SR. Členovia delegácie boli generáli Vido, Hozman, Gaplovský, plukovník Gejza Vidiecky (pridelenec obrany) a Ing. Ladislav Koudelka.

23. jún. Minister obrany Jaroslav Baška podpísal 23. júna 2010 na pôde MO SR Dohodu o spolupráci medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Klubom generálov Slovenskej republiky.

V dohode sa napríklad uvádza, že Klub generálov SR bude svojimi aktivitami a činnosťou prezentovať a propagovať ministerstvo a Ozbrojené sily Slovenskej republiky na verejnosti, a to nielen na Sloven-

sku, ale podľa okolností a možností Klubu aj v zahraničí. Ministerstvo môže zase v zmysle dohody a v súlade so zákonom NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov a internými predpismi v pôsobnosti ministerstva poskytnúť priestory a technické prostriedky na zabezpečenie činnosti Klubu. „Radi by sme sa ministrom obrany a ministrom Jaroslavovi Baškovi poďakovali nielen za podpísanie dohody, ale aj za vzájomnú spoluprácu, ktorá prinášala veľmi pekné výsledky aj doposiaľ,“ povedal generálpodporučík Peter Gajdoš, predseda Klubu generálov SR. Spomenul napríklad vlnajúce dokončenie rekonštrukcie a znovuoživenie pamätníka bojov za národné oslobodenie v roku 1848 v Brezovej pod Bradlom, výstup na vrch Ostrô pri Ružomberku na počesť padlým bojovníkom v SNP, alebo rozvoj s partnerskou organizáciou na Ukrajine. Tiež avizoval iniciatívu Klubu pri osadení pamätnej tabule Slovákom, ktorí padli v I. svetovej vojne na území dnešného Slovenska, pričom na tomto zámere členovia klubu spolupracujú s ministerstvami obrany aj zahraničných vecí.

Genpor. Gajdoš tiež ministrom oznámil, že členovia 74-členného Klubu generálov SR na svojom ostatnom rokovaní 18. júna tohto roku mali česť prijať in memoriam do svojho Klubu generála Milana Ras-

tislava Štefánika. Zároveň prijali ako svojho čestného člena generálmajora vo výslužbe Ivana Schwarza, ktorý v II. svetovej vojne bojoval proti fašizmu ako príslušník Čs. perutí Britského kráľovského letectva (RAF) a dnes žije v Londýne. Minister obrany Jaroslav Baška sa poďakoval členom Klubu generálov SR za ich činnosť, ktorá nateraz súvisela najmä s oživovaním a podporou tradícií týkajúcich sa národnooslobodzovacieho a protifašistického boja a zaželel im plodnú spoluprácu s rezortom obrany aj v budúcom období.

Vojenská historická cesta na Ukrajinu a do Bieloruska

30. september - 6. október. V týchto dňoch sa uskutočnila vojensko-historická cesta po miestach nasadenia Zaisťovacej divízie, ktorú Tisov režim vyslal do ťaženia proti ZSSR a ktorá v rokoch 1941 – 1943 pôsobila na severnej Ukrajine a v južnom Bielorusku – Polesie, ako súčasť nemeckých okupačných vojsk. Jej príslušníci vykonávali najmä strážnu a posádkovú službu. Zverstvá fašistov im však rýchlo otvorili oči a začali intenzívne pomáhať miestnemu civilnému obyvateľstvu i partizánom, ku ktorým postupne prešli stovky vojakov divízie.

Cesta začala presunom z Bratislavy cez Prešov do Lvova a ďalej do Žitomíra. Na druhý deň cesta smerovala do Mozyru (Bielorusko), a následne

do Chvojník. 4. októbra sme sa prešli do Jelska a Ovruc, vrátili do Chvojník, v závere cesty sme sa cez Užhorod vrátili do Trenčína a Bratislavy.

V každom meste sme mali prijatie u primátora a vedenia mesta, stretnutie s miestnymi veteránmi, návštevu a pietne akty na cintorínoch, kde sú pochovaní naši vojaci zo Zaisťovacej divízie.

• Pamätník v Žitomire

VHC na Ukrajinu a Bieloruska sa zúčastnili: generáli: Milan Cerovský, Svetozár Nađovič – hlavný organizátor VHC, Jaroslav Ešmír, Ján Ďurove, František Blanárik, Marián Horský a plk. v.v. Ing. Daniel Kostra.

15. november. Členovia Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. Svetozár Nađovič, generálmajor v.v. MUDr. Igor Ćombor, a plk. prof. JUDr. Jozef Králik sympatizant klubu, generál JUDr. Tibor Gaplovský sa spolu s ministrom obrany Ľubomírom Galkom a ministrom vnútra Danielom Lipšicom zúčastnili v pondelok 15. novembra 2010 v Loče, neďaleko Tolmína v Slovinsku, slávnostného odhalenia pamätníka na pamiatku slovenských vojakov, ktorí v rokoch 1915-1917 padli v bojoch na sočskom fronte. Sú tu pochovaní vojaci 2. práporu 72. bratislavského pešieho pluku 3. horskej brigády. Slávnostného aktu odhalenia pamätníka sa zúčastnila slovinská ministerka obrany Ljubica Jelušičová. Delegácia navštívila múzeum v Kobaride, založené v roku 1990 s cieľom reprezentovať históriu Kobaridu, ale hlavne udalosti prvej svetovej vojny. „Splatili sme tým historickú dlžobu, ktorú sme mali voči našim vojakom, ktorí padli na tomto fronte počas prvej svetovej vojny,“ povedal minister Galko vo svojom prejave.

• Tolmin, zľava: generáli Dorner, Nađovič, Ćombor, plk. Králik a gen. Gaplovský

So slávnostným príhovorom vystúpil aj zástupca Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. Svetozár Nađovič: „Treba si uvedomiť, že v čase prvej svetovej vojny bolo z územia dnešného Slovenska zmobilizovaných okolo 400.000 vojakov, čo vtedy predstavovalo približne jednu sedminu obyvateľstva. Šesťdesiatjeden tisíc z nich sa domov už nikdy nevrátilo a takmer 70.000 zostalo natrvalo zmrzačených.“ Minister

Galko poďčiarkol: „Za to, že dnes môžeme žiť v pokoji a v mieri, a to nielen na Slovensku, ale aj v rámci celej Európy vďačíme vojakom, ktorí neváhali obetovať to najcennejšie, čo mali, svoje životy.“

„Commandeur de l' Ordre National du Mérite“
„Veliteľ národného radu za zásluhy“

15. november. Druhé najvyššie štátne vyznamenanie Francúzskej republiky odovzdal v mene prezidenta Nicolasa Sarkozyho francúzsky veľvyslanec v Bratislave Jean-Marie Bruno brigádnemu generálovi v zálohe Františkovi Bartkovi. Francúzska strana ocenila týmto vyznamenaním činnosť generála Bartka pri rozvoji bilaterálnej spolupráce v oblasti obrany medzi oboma krajinami. Brigádnym generálom František Bartko pôsobil od roku 2007 do roku 2010 ako vojenský pridelenec SR pre Francúzsko, Španielsko, Taliansko a Portugalsko v Paríži. Vyznamenanie „Národný rad za zásluhy“ udeľuje prezident republiky vojenským aj civilným, francúzskym aj zahraničným osobnostiam. Rad má tri hodnosti. Chevalier-rytier, Officier-dôstojník a Commander-veliteľ.

16. november. Na základe schváleného návrhu Klubu o menovaní generála M. R. Štefánika čestným členom Klubu generálov SR in memoriam, bol dňa 16. novembra odovzdaný Menovací dekrét o členstve v Klube generálov Slovenskej republiky

generála M. R. Štefánika in memoriam predstaviteľovi Spoločnosti M. R. Štefánika a riaditeľke Múzea M. R. Štefánika v Košariskách. Odovzdania menovacieho dekrétu bola prítomná aj starostka obce Košariská pani Mgr. Anna Abramovičová. Menovací dekrét odovzdal predseda Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik. Prítomní boli aj podpredseda KG SR generálmajor Ing. Peter Vojtek, čestný predseda KG SR generálmajor JUDr. Ján Vido, člen Rady Klubu generálmajor Svetozár Nađovič a členovia Klubu generáli Gašpar Hozman a Marián Horský. Generál Milan Rastislav Štefánik má členský preukaz KG SR s imatrikulačným číslom 001.

V roku 2010 odišla Železničná polícia do histórie

Generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský bývalý generálny riaditeľ Železničnej polície

Áno, už sme dozreli a máme právo spomínať na čas nášho prežitého profesijného života. Preto by som rád vo svojom spomínaní dal do pozornosti tú časť, ktorú aj s odstupom času hodnotím ako jednu z najnáročnejších, ale zároveň plnohodnotných, kde som mohol zúročiť všetky svoje doterajšie odborné, ale aj životné skúsenosti. Treba hneď úvodom povedať, že dobré základy pre profesijný život som získal na Vojenskej strednej odbornej škole spojovacieho vojska vo Vojenskom učilišti Podjavorinských partizánov v Novom Meste nad Váhom. Prečo? Bola to škola, kde nás „naučili učiť sa a nebát sa“. Táto škola nás zároveň naučila samostatnosti, zodpovednosti a práci v kolektíve. A tieto základy boli dobré pre ďalšie zvládanie náročných životných situácií

v rôznych profesijných zaradeniach - vyšetrovateľ vojenskej prokuratúry, prokurátor vojenskej prokuratúry, prokurátor krajskej prokuratúry, vedúci Úradu MV SR.

Dovolím si však upriamiť pozornosť na posledné obdobie, uvedomujúc si, že už je to 15 rokov, čo som ukončil svoju profesionálnu dráhu. Aj napriek tomu niektoré momenty a fakty z tohto obdobia sú stále uložené v pamäti, a preto si podme spoločne zaspomínať. V spomienkach by som rád ozrejmil niektoré skutočnosti, menej známe pre laickú verejnosť, ale aj bezpečnostnú komunitu.

Písal sa 1. december 1998, keď som bol ministrom dopravy, pôšt a telekomunikácii SR menovaný v hodnosti plukovníka do funkcie generálneho riaditeľa Železničnej polície. Úprimne aj po rokoch

priznávam, že som išiel do neznámeho prostredia a do neznámych problémov, ale bola to veľká výzva. Išiel som do toho s osvojeným životným krédom „kto chce, hľadá spôsoby, kto nechce, hľadá dôvody“ a to bola silná motivácia. A problémov, ktoré bolo treba riešiť každý deň, často za pochodu, bolo veľa. Snažil som sa obklopiť odborne skúsenými a zodpovednými spolupracovníkmi, ochotnými plniť tieto náročné úlohy. To bolo veľmi dôležité, lebo s takýmto kolektívom sa to dalo zvládať. Každá osobná, ale aj kolektívna skúsenosť nás posúvala dopredu.

- Dekorovanie zástavy Železničnej polície pri príležitosti 15. výročia jej vzniku

Vrátim sa trochu k histórii. Nevyhnutnosť kvalitatívne vyššej ochrany bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy, cestujúcich, ich majetku a majetku železníc viedla k tomu, že už počas ČSFR Federálne zhromaždenie ČSFR prijalo zákon č.230/1992 Zb. o Federálnej železničnej polícii, ktorá sa stala predchodcom Železničnej polície na Slovensku. Neskôr po ňom bol prijatý zák. č. 61/1993 Z.z. o Železničnej polícii SR, ktorý bol neskôr novelizovaný zák. č.57/1998 Z. z. o Železničnej polícii, ktorý takmer paralelne vymedzoval jej kompetencie so zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, ale s pôsobnosťou v obvode železničných tratí na celom území Slovenska. Okrem prevencie zisťovala páchatelov trestných činov a priestupkov, plnila aj ďalšie úlohy pri ochrane prepravy určitých lukratívnych komodít - automobilovej techniky, ropných produktov, čerstvého a vyhorelého jadrového paliva, vojenských transportov atď. Často sme sa aj v súčinnosti s PZ podieľali na preprave fanúšikov pri veľkých športových podujatiach. Postupne nám však pribúdali ďalšie úlohy, pri nezmenených početných stavoch príslušníkov ŽP, napr. na úseku boja proti drogovej trestnej činnosti, organizovanému zločinu, prevádzacstvu, s presahom aj mimo územia SR.

A práve tu bola dôležitá spolupráca s našimi partnermi v PZ, ale aj naše členstvo v medzinárodných organizáciách COLPOFER a RAIPOL, s ktorými sme realizovali množstvo preventívno-bezpečnostných opatrení. Tieto náročné úlohy sa nám darilo plniť aj vďaka veľmi dobrej spolupráci so Železnicami SR, Železničnou spoločnosťou Cargo Slovakia, a.s. a Železničnou spoločnosťou Slovensko, a.s.

Organizačná štruktúra ŽP kopírovala organizačnú štruktúru železničných spoločností, nebola závislá na prípadných zmenách v územno-správnom usporiadaní SR, čo napomáhalo k pružnejšiemu plneniu úloh. Boli vytvorené 4 oblastné správy ŽP, v Trnave, Žiline, Zvolene a Košiciach postavené na úroveň krajských riaditeľstiev PZ, 14 odborov ŽP a 37 oddelení ŽP. Na základe priebežného hodnotenia stavu kriminality boli neskôr vytvorené v rámci oblastných správ aj oddelenia sprevádzania vlakov, ktoré zabezpečovali ochranu v rámci osobnej dopravy v najmenej 25% vlakov osobnej dopravy a takmer v 100% v medzinárodných a nočných spojoch, pri frekvencii takmer 1300 vlakov denne. V rámci ŽP pôsobili služby - poriadková, operatívna, pyrotechnická, kynologická, ochrany objektov, informatiky a telekomunikácií, ktoré v plnom rozsahu napomáhali plneniu úloh. Keďže sme mali záujem zlepšovať podmienky na výkon služby, postupne sme rekonštruovali niektoré objekty dislokácie útvarov Bratislava, Trnava, Leopoldov, Žilina, Zvolen, Poprad, Košice, Čierna nad Tisou, Účelové zariadenie ŽP v Krupine. Ale výraznou mierou sme prispeli aj k veľkej rekonštrukcii historickej, pamiatkovo chránenej budovy prvej parnej železničnej stanice v Bratislave na Šancovej ul. 1 z roku 1848, sídla Generálneho riaditeľstva ŽP, kompletne sme prestrojili a prezbrojili policajtov, obmenili automobilovú techniku a vybudovali autonómnu digitálnu VKV rádiovú sieť, možno aj niečo viac. Aj tu sme hľadali spôsoby a nie dôvody.

V minulosti sme sa často stretávali (aj v prostredí PZ) s oslovaním „vy ste tí železničari“ alebo „vy ste tí osožáci“, preto som to musel často uviesť na pravú mieru. Príslušníci ŽP boli v služobnom pomere na základe zák. č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Železničnej polície. Teda mali rovnocenné postavenie s ostatnými subjektmi tohto zákona. Po celú dobu existencie ŽP ako samostatného ozbrojeného bezpečnostného zboru (1993 – 2010) v ňom pôsobili 1125 policajtov a 77 zamestnancov vo verejnom záujme. Pripomínam, že počty sa nemenili, pribúdali len úlohy.

Popri tom všetkom, (azda) ešte jedna informácia navyše. Na základe uznesenia vlády SR (číslo nie je podstatné) mi bola ministrom dopravy v roku 2008

uložená úloha vybudovať v štruktúrach ŽP novú službu, službu mýtnej polície. Bez znalostí, bez skúseností, skrátka „na zelenej lúke“ sme sa pustili do tejto náročnej úlohy. Celý tento proces zahŕňal výber uchádzačov, zhruba z 1500, pričom pri náročných kritériách pre počítačové nastavenie fungovania kontroly mýtného systému bol problém vybrať 200. Vybraných policajtov bolo treba vyškolíť, vystrojiť a vyzbrojiť, obstaráť objekty na dislokáciu 13 oddelení mýtnej polície a vybaviť ich nábytkom a výpočtovou technikou, obstaráť automobilovú a spojovaciu techniku. Zároveň bolo treba pripraviť interné predpisy pre výkon tejto služby. Túto náročnú úlohu sa podarilo v priebehu roku 2008 so ctou splniť a policajti mohli začať plniť úlohy na vybraných úsekoch diaľnic a rýchlostných ciest. Ale keďže na Slovensku sa zmena stretla s nesúhlasom, začali sa z prostredia PZ ozývať hlasy, z akých dôvodov by mala byť služba mýtnej polície v štruktúrach ŽP, až sa zmenou zákona pričínili o to, že služba mýtnej polície (bez akéhokoľvek ich predchádzajúceho úsilia a námahy, čisto ako hotová vec) prešla 1.4.2009 do podriadenosti PZ.

Už by sa zrejme patrilo urobiť nejaký záver a rekapituláciu spomienok. Všetko vyššie uvedené bolo nielen o mne, ale hlavne o ľuďoch, s ktorými som mal možnosť tieto náročné úlohy plniť v prospech ochrany a bezpečnosti železničnej dopravy, v prospech občanov Slovenskej republiky. Ale to ohodnotia tí, ktorí boli na našej spoločnej ceste a niečo o tom vedeli a vedia. Aj napriek tomu, že Železničná polícia ako samostatný ozbrojený bezpečnostný zbor dňom 31.12. 2010 ukončila svoje pôsobenie a dňom 1.1.2011 prešla do organizačnej štruktúry PZ, boli sme súčasťou histórie a na to by sa nemalo zabúdať.

A úplne na záver, azda niečo k výkonu mojej funkcie generálneho riaditeľa ŽP. Nazdávam sa, že na toto obdobie môžem byť aj trochu právom hrdý. Z 18-ročnej existencie ŽP som mal tú česť ju riadiť

diť 12 rokov a 1 mesiac, predo mnou sa vystriedalo 5 riaditeľov. Po uvedení do funkcie som mal nadriadených 7 ministrov a vystriedalo sa 5 prezidentov PZ, čo je na slovenské pomery slušný výkon. Niekedy sa hovorí, že história sa opakuje, ale v tomto prípade to zrejme neplatí. Dňa 28.8.2003 som bol prezidentom SR Rudolfom Schusterom vymenovaný do hodnosti generála Železničnej polície, čas ukázal, že zrejme pôjde o slovenské historické prvenstvo - „prvý, jediný a posledný generál Železničnej polície.“

Moje želanie na záver: Bol by som rád, keby sme v priebehu roku okrem významných sviatkov a udalostí oslavovali aj „Deň víťazstva zdravého rozumu“. Som presvedčený, že by to mohlo byť prínosom pre nás všetkých.

Rok 2011

19. marec. Gen. v.v. JUDr. Tibor Gaplovský, tajomník Rady KG SR, sa zúčastnil v Moskve zasadnutia Organizačného výboru na vytvorenie Medzinárodnej konzultačnej rady organizácií dôstojníkov v zálohe. Zasadnutie sa uskutočnilo v sídle MEGAPIR-u za účasti delegovaných účastníkov organizácií dôstojníkov v zálohe a veteránov z Azerbajdžanu, Arménska, Bieloruska, Kazachstanu, Kirgizska, Lotyšska, Litvy, Ruska, Slovenska, Tadžikistanu, Ukrajiny, Estónska a Nórska. Zasadnutie viedol p. Alexander Kanšin, predseda MEGAPIR-u. Prítomní boli aj akademik Jevgenij Velichov z Akadémie

vied RF a generálny inšpektor MO RF maršál delostrelectva Vladimir Michalkin a iní.

Počas zasadnutia boli delegátmi odsúhlasené a podpísané dokumenty na vytvorenie Medzinárodnej konzultačnej rady ako dobrovoľnej, neziskovej organizácie, ktorá nebude sledovať žiadne politické ciele a nebude zasahovať do vnútorných záležitostí organizácií, ktoré sa stanú jej členmi. Účastníci zasadnutia podporili aktivitu MEGAPIR-u na vznik takejto Medzinárodnej konzultačnej rady ako aj na pokračovanie v rokovaní s ďalšími organizáciami na rôznych kontinentoch sveta.

28. - 29. marec. Na pozvanie generálov v zálohe Českej republiky sa v týchto dňoch uskutočnilo stretnutie členov Klubu generálov SR a generálov

Za generálov a plukovníkov Českej republiky sa stretnutia zúčastnili:

generálplukovník Ing. Karel Rusov
generálmajor Ing. Michal Gondek
generálmajor Ing. Viliam Poltikovič
generálmajor Ing. Pavol Figuš
generálmajor Ing. Ladislav Kebísek
plukovník JUDr. Rostislav Doleček
plukovník Ing. Vladimír Mrázek
generálporučík Ing. Jaroslav Kováčik
generálporučík Ing. František Šádek
generálporučík Ing. Karol Seneši
generálporučík Ing. Ondrej Sabol
generálmajor Ing. Imrich Ščepita
plukovník Ing. Jiří Jíra
generálmajor Ing. Zdeněk Štorek
brigádny generál Ing. Michal Pažur
plukovník gšt. Ing. Miloslav Juříček
generálmajor Ing. Miroslav Budský
generálmajor Ing. Rudolf Jurica
generálmajor Ing. Miroslav Vampula
generálporučík Ing. Ján Križan
generálmajor Ing. Jan Vintr
generálmajor Ing. Pavel Krajčovič
generálmajor Ing. Jiří Šrámek
generálporučík Ing. Ján Ďurica
generálporučík Ing. Josef Šíba
generálmajor Ing. Miroslav Bálint

Českej republiky. Stretnutie sa uskutočnilo v Prahe v Dome armády na Vítězném náměstí. Zo strany Českej republiky bol hlavným organizátorom stretnutia generálmajor v.v. Ing. Michal Gondek, bývalý náčelník Hlavnej správy vyzbrojovania a technického zabezpečenia. Stretnutia sa za Klub generálov SR zúčastnili generáli: Svetozár Nađovič, Gašpar Hozman, Július Humaj, Ján Pančík, Ján Kačmár, František Bartko, Ľudovít Gál, Štefan Mečár, Ján Vido, Tibor Gaplovský, Milan Stráňava, Ján Ďurove, Jaroslav Nahálka, Igor Čombor, Jozef Dunčko a generálmajor Ing. Milan Maxim – vojenský pridelenec obrany SR v ČR.

- 1. ZMNO-NGŠ ČSLA,
- NTAS, NŠ VTS ČSLA,
- zástupca N-SBP ČSLA,
- NŠ CO ČSLA,
- náč. Topografickej služby ČSLA,
- splnomocnenec vlády pre SA,
- náč. kancelárie 1. ZNMO,
- námestník ministra strojírenství
- veliteľ Pohraničných vojsk,
- náčelník PVO ČSLA,
- zást. PVOS, 1. ZMNO,
- náč. SVD a VP,
- minister dopravy a spojov ČSSR,
- veliteľ 10. LA,
- ZNGŠ AČR,
- náčelník VG Praha,
- náč. Chemického vojska ČSLA,
- NŠ PVOS ČSLA,
- náč. RVD ČSLA,
- náč. RVD a 1. ZN SBP,
- náč. Spojovacieho vojska ČSLA,
- Z MNO pre výstavbu,
- náč. Vojenskej polície AČR,
- AČR,
- hlavný inšpektor AČR,
- zástupca NGŠ AČR.

Účastníkov stretnutia osobne privítal a pozdravil aj náčelník Generálneho štábu Armády Českej republiky armádny generál Ing. Vlastimil Pícek. Význam tohto stretnutia zástupcov troch generácií českých a slovenských generálov určite potvrdzuje účasť takých vojenských osobností, akými pre našu armádu určite sú generálplukovník Ing. Karel Rusov - náčelník Generálneho štábu ČSLA a 1. zástupca MNO v rokoch 1968 až 1979 alebo generálporučík Ing. Július Humaj, ktorý bol prvým veliteľom Armády SR po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993.

11. - 13. máj. Klub generálov SR a osobitne generál Nađovič, spolu s redakciou časopisu Ministerstva obrany SR „OBRANA“ a s nemeckým vojenským pri-

delencom podplukovníkom Herbertom Schmitom mali ťažiskový podiel na organizácii „Cesty zmierenia“, ktorej hlavnými protagonistami boli nadporučík Karol Schwarz a poručík Heinrich Timpe, veliteľia svojich jednotiek, ktoré zvädzali urputné boje na Dukle. 24-ročný nadporučík Karol Schwarz bojoval v roku 1944 v Karpatsko-duklianskej operácii ako veliteľ práporu samopalníkov 1. československého armádneho zboru a 21-ročný poručík Heinrich Timpe velil útočnej jednotke nemeckého Wehrmachtu, ktorá sa prielom československých a sovietskych jednotiek pokúšala zastaviť.

Uplýnulo viac ako 66 rokov a títo dvaja „nepriatelia“ sa stretli a spoločne položili kvety k Pamätníku oslobodenia Bratislavy.

Mgr. Pavol Vitko, PhD.

Nepriatelia z Dukly: podanie rúk po 66 rokoch

Je 11. mája 2011. Viac ako 66 rokov po bojoch na Dukle. Generálmajor v.v. Karol Schwarz a plukovník v.v. Heinrich Timpe spoločne kladú kvety k Pamätníku oslobodenia v Bratislave. Zasalutujú a podajú si ruky. Podobné neformálne gesto zmierenia medzi priamymi účastníkmi slovensko-nemeckých bojov sme u nás ešte nezaznamenali. Boje na Dukle si vyžiadali 2389 životov Čechov a Slovákov, 60 tisíc Sovietov a 11-tisíc Nemcov.

Pod Pamätníkom oslobodenia

„Ako dôstojník Wehrmachtu som bol cez 2. svetovú vojnu 11-krát zranený a bojoval som naozaj do posledných hodín vojny. No dnes sa teším, že Európa žije svoj spoločný demokratický život,“ hovorí nemecký plukovník. „V rámci Rýchlej divízie ma Slovenská republika nasadila na východný front bojovať proti Sovietskemu zväzu. Rýchlo som však pochopil, kde je pravda, za ktorú chcem bojovať ja. Už v roku 1943 som prebehol k Rusom s cieľom poraziť vás, Nemcov. A tiež som bojoval do posledného dňa pre nás víťaznej vojny...“ spomenie slovenský generálmajor.

Veru, je to zaujímavý rozhovor. Muži sedia pod slnečníkom blízkej kaviarne. Hoci je predpoludnie, nemôžu si nepripíť na zdravie. A na zmierenie. Ako inak – slovenskou borovičkou. „Naše jednotky utrpeli vážne straty a prišli o iniciatívu. Poniže Dukly pri dedine Habura navyše hrozilo obklúčenie časti našej armády. Hore dolinou som bol so svojou jednotkou poverený uskutočniť prieskum bojom. Strielali na nás

z troch strán, ale Haburu sme na potrebný čas opäť získali. Napokon sa zovretiu podarilo zabrániť a naši mohli ustúpiť...“ spomína na Duklu Nemec.

„Po 12-dňových bojoch na Dukle, na poľskej strane, mi z môjho 500-členného práporu ostalo už iba 35 bojaskopných mužov. Mína roztrhala aj môjho najvernejšieho priateľa Pavla Gregušku zo Štrby. Už som videl na hranicu, keď črepiny z mínometu zranili aj mňa. Kostí na ruke a nohe však ostali celé. Po desiatich dňoch na ošetrovni som sa vrátil znovu do prvej línie,“ pridáva svoje zážitky Slovák.

Zaujímavé je aj pozerat sa na tých dvoch mužov. Tiež preto, lebo akoby v sebe tak trochu niesli symboliku svojich vtedajších armád. Vysoký, štíhly a precízny plukovník Timpe chodí stále vzpriamený. A niekedy viac pochoduje, ako chodí. Podsaditejší a usmievavejší generálmajor Schwarz kráča uvoľnenejšie, ale cítiť z neho nesmiernu vôľu, húževnatosť a odolnosť. Nie, tretiu borovičku si už nedajú. Stačí – veď je ešte iba pred obedom. Potom spolu sedia vedľa seba v aute, ktoré odváza generála Schwarza domov na okraj Bratislavy. Je úžasné pozerat sa na nich, ako sa smejú. Rozprávajú sa o rodine. O deťoch a o vnúčatách. Tešia sa zo života. A tešiť sa z neho môžu aj preto, lebo v tej najstrašnejšej vojne

nezabili jeden druhého. „Pre mňa má dnešný deň obrovský význam. Nesmieme zabudnúť na to, čo bol fašizmus a čo bola druhá svetová vojna. Ale keď najmä mladým ľuďom aj bojovníci z oboch strán vtedajšieho frontu ukážu, že sa tešia zo spoločnej Európy, mal ten dnešok zmysel,“ mieni generálmajor Schwarz, pred časom predseda a dnes čestný predseda Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

„Som veľmi dojatý a som šťastný, že sme sa mohli stretnúť a podať si ruky,“ úprimne odkrýva pred Schwarzovým domom svoje vnútro inak dosť strohý plukovník Timpe. Nie, nie je to ešte o slze – ale oči, áno, tie má vlhké dojatím.

Bojovanie s francúzskou palicou

„Tu, aha, strela preletela nemeckou prilbou odzadu. Vojakovi čo ju mal na hlave prerazila zadnú aj prednú časť lebky - a uviazla v prednej časti prilby...“ ukazuje plukovník v.v. Nikolaj Tegza najoriginálnejší kúsok zo svojej muzeálnej zbierky. Zbierku tento vojnový veterán pritom už bezplatne daroval Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Aj napriek tomu, že len za uvedenú nemeckú prilbu mu núkali niekoľko tisíc eur. Plukovník Timpe berie prilbu do ruky so záujmom. Cítiť z neho smútok. Nikto sa nečuduje... Potom žoviálny plukovník Tegza zoberie plk. Timpeho pod pazuchu a privedie ho k mape...

Opäť – ako zaujímavé je pozerat sa na týchto bývalých nepriateľov z Dukly. A nielen z nej. Veď plk. Tegza sa prihlásil do bojov proti Nemecku ako dobrovoľník už v roku 1939. Vtedy sa formovala prvá čs. jednotka ešte na území rýchlo porazeného Poľska. Po ústupe na územie Sovietskeho zväzu ho paradoxne internovali ako väzňa v stalinskom gulagu. Živoril vo Vorkute za polárnym kruhom. Takmer neprežil od hladu a vyčerpania. „Tu je Buzuluk, kde vznikla prvá československá vojenská jednotka v Sovietskom zväze. Tam ma ako 45-kilového „bohatera“ v novembri 1942 previezli na vlastnú žiadosť z gulagu. Túžil som bojovať za svoju vlasť,“ vysvetľuje svoj dramatický príbeh Nikolaj Tegza. Usmievajúc sa, ukazuje svojou francúzskou palicou na vojnovú mapu: „Bojoval som pri Sokolove, bojoval som proti vám o Kyjev, Žaškov aj Bielu Cerkev. Na západnej Ukrajine som bol ako podporučík zástupcom veliteľa protiletadlovej batérie. Vtedy ma v boji zranil váš mínometný granát. No po dvoch mesiacoch liečenia sme už mali na Dukle tú česť bojovať proti sebe,“ vtípkuje stále veselý Tegza. Cítiť z neho radosť z dávneho vojnového víťazstva – o tom niet pochýb. No aj z toho, že sa stretáva so svojim bývalým protivníkom. Pritom s plk. Timpem hovorí bez štipky irónie či povýšeneckého

tónu. To by bolo hneď poznať. Ich držanie sa popod pazuchy by v sekunde zvädlo...

Následne si jeho francúzsku palicu požičia plk. Timpe. Teraz ukazuje svoje boje na mape on: „Aj ja som sa do Wehrmachtu prihlásil dobrovoľne. Zmobilizovali ma ešte pred riadnou maturitou. Stal som sa delostrelec. Po bojoch v Orle a Charkove ma prvý raz vážnejšie zranil ruský samopalník v bojoch o Stalingrad. Mal som šťastie, že ma stihli odsunúť do zázemia skôr, ako naša miliónová armáda maršala von Paulusa padla do zajatia. No a okrem Dukly som sa zúčastnil hlavne na ústupových bojoch v Poľsku. Ešte 20. apríla 1945, už u nás v Nemecku, naša armádna skupina zaútočila smerom na Bautzen. Cieľom bolo odľahčiť obrane Berlína. To sa, pravdaže, nepodarilo...“

„Aj my sme si mysleli, že priesmykom na Dukle v jeseni 1944 iba prefrčime a východoslovenský Prešov obsadíme do troch týždňov, nie za tri mesiace...“ spomenie plk. Tegza. No zároveň dodá: „Ale my sme ho napokon oslobodili...“

Oboch veteránov na Akadémii ozbrojených síl prijíma prorektor Pavel Nečas. Veterán Tegza, okrem toho že tu má svoje múzeum, učil od roku 1959 do roku 1977 na vojenských školách. „Prijatie na vojenskej akadémii je pre mňa veľká česť, lebo aj veľká časť mojej vojenskej kariéry bola tiež spätá s vojenským školstvom,“ ozrejní plk. Timpe. Priznáva, že z povojnovej dezilúzie a depresie ho dostalo až štúdium. Hej – vyrastal v časoch hitlerovskej propagandy a ťažko chápal svet inak, ako mu predtým do hlavy natlačila hitlerovská propaganda. Aj preto na univerzite absolvoval dejepis a politológiu. A v 50. rokoch prijal ponuku podieľať sa na budovaní už demokratickej armády vtedy Nemeckej spolkovej republiky. Tešil sa, keď západné Nemecko pozvali do NATO, kde už boli aj armády kedysi znepriatelených štátov. A teší sa, že spolu so zjednoteným Nemeckom je v Aliancii aj Slovensko.

A ešte niečo: „Už ako dôstojník v zálohe som rokoch 1983 – 1990 šéfoval civilnému odbornému časopisu o vojenskej logistike a podpore vojsk. No a do roku 2005 som bol stálym nemeckým dopisovateľom švajčiarskeho vojenského časopisu ASMZ“

(H. Timpe je aj člen Európskej asociácie vojenskej tlače, pričom na jej 27. kongrese v roku 2006 v Bruseli prvý raz oslovil Pavla Vitka z Obrany, že by sa chcel pokloniť pamiatke padlých vojakov na Dukle – pozn. aut.).

Kvety na Dukle

Heinrich Timpe kráča hore dedinou Habura. Na jej začiatku ukazuje, kde mala jeho jednotka východiskové postavenie pred kľúčovým bojom. Vrávi, odkiaľ sa najviac bránili streľbe ruskej pechoty a skade sa približovali ustupujúce nemecké tanky. Hodnotí, že útok týmto údolím bol v ich situácii takmer samovražedný plán. „Veliteľ mi mimo počutia ostatných vraví, že odmietnuť rozkaz síce nemôžem, ale môžem sa zastaviť za prvou zákrutou, kde ma už nebude vidieť... A ja som mu povedal, že pre takýto prístup prehráme vojnu...“ Nuž – veru nie! Plk. Timpe ani po desaťročiach nemieni hovoriť o tom, že sa trebárs vyhýbal boju. Iste, dnes už ani len nechce špekulovať o tom, ako by sa vyvíjala situácia, keby Hitler vojnu vyhral. Je rád, že veci sú tak, ako sú. No zároveň sa snaží obhájiť svojich kolegov z Wehrmachtu. „Neboli sme Gestapo, neboli sme SS. V jednotkách, ktorým som velil alebo som bol ich súčasťou, dajaké znásilňovanie či rabovanie neexistovalo. Áno, politici nás vrhli do boja – tak sme bojovali. Ale nerabovali...“ No pravdaže – aj on už dnes vie o vypaľovaní, rabovaní, deportáciách, masových popravách a holocauste. „To je mi ľúto. To nemalo byť,“ povie a skloní hlavu. Zároveň ako profesionál oceňuje statočnosť sovietskych vojakov: „Aj tu na Dukle som takmer nechápal, s akým nasadením a doslova pohrdaním so životom išli do boja. Pamätám, ako sme zamerali a zlikvidovali obsluhu gulometného hniezda. Do piatich minút z toho stále zameraného hniezda už pálila nová obsluha. Bolo logické, že ani ona nemá najmenšiu šancu...“

Potom sa opäť vráti k svojmu osobnému príbehu. Energicky kráča hore Haburou, takmer pochoduje. Keď ho človek vidí, pomaly očakáva, že prejde do prískokov... „A vy tu čo tak všetko obzeráte?“ zvolá spoza plota pán Andrej Rapáč. „Ale sprevádzame jedného Nemca, čo tu bojoval cez druhú svetovú vojnu,“ odpovedáme mu. S napätím čakáme, aká bude jeho reakcia. Je jasné – ľudia z okolia Dukly si cez vojnu vytrpeli azda najviac. Takže – odpluje si? Bude nás ignorovať? Alebo?

„Práve vtedy keď Nemci útočili hore našou dedinou a všade všetko vybuchovalo, tamto pod vrchom Dobrivka sme sa aj so šiestimi ďalšími rodinami schovávali v koryte ladového potoka. Mysleli sme, že je to naša posledná hodina!“ prekvapí nás osobnou spomienkou pán Rapáč. On v tom potoku ako 5-ročný totiž mrzol tiež! A lúčil sa so životom...

No prekvapí nás ešte viac. Už v ňom nie je nenávisť! Ponad plot podáva Henrichovi Timpemu ruku. Ten berie pravicu Ondreja Rapáča do oboch svojich dlaní. Stíska ju. Cítiť v ňom za to podanie ruky vďačnosť. Nie – až takúto „širokú slovanskú dušu“ nečakal. V očiach mu vidieť slzy... Po stretnutiach s Karolom Schwarzom a Nikolajom Tegzom je to už tretí raz. Pritom Timpe je tvrdý chlap! Pri návštevách precízne upravených vojenských cintorínov padlých nemeckých vojakov vo Važci a v Hunkovciach ostal vojakom, ktorý dokáže potlačiť svoje city...

K monumentálnemu Pamätníku Československej armády na Dukle kráčajú dvaja muži. Prvým je generálmajor vo výslužbe Svetozár Nađovič. Nie je už z generácie priamych účastníkov 2. svetovej vojny. Bol posledným veliteľom pozemných síl porevolučnej Československej armády. Tiež začiatkom 90. rokov riadil odsun okupačných sovietskych vojsk z nášho územia. No hlavne – dnes je člen užšieho vedenia Klubu generálov Slovenska. Práve tento Klub a konkrétne generál Nađovič má spolu s redakciou OBRANA a s nemeckým vojenským pridelencom podplukovníkom Herbertom Schmitom ťažiskový podiel na organizácii celej „cesty zmierenia“. No aj sám generálmajor Nađovič má k Dukle bolestné väzby: „Môj starší bratranec Viktor Nađ bol veliteľ zákopníckej čaty 1. paradasantného práporu 2. čs. paradasantnej brigády. Keď mu nastražená mína odtrhla v noci nohu, sám si ešte pri vedomí odrezal fínskym nožom jej roztrhaný zvyšok. Chcel zastaviť krvácanie a doplažiť sa k svojim. Kým ho priniesli na ošetrovňu vykrvácal...“

Plukovník Heinrich Timpe a generálmajor Svetozár Nađovič sú v civile, ale pred pamätníkom obetí Dukly sa vzorovo postavajú do vojenského pozoru. Salutujú. Nie, nie je tu vojenská hudba. Ani čestná stráž nedáva „na poctu zbraň“. Vo vzduchu však cítiť to najdôležitejšie. Úcta padlým! Zmierenie! A priateľstvo. Podajú si ruky. V najbližšej reštaurácii si všetko ostatné už ako kamaráti dopovedia pri pive. Pri pamätníku po nich ostáva spoločná slovensko-nemecká kytica. A nielen ona...

Článok bol prevzatý z časopisu Obrana
v pôvodnom znení
so súhlasom autora Pavla Vitka

22. september patrí slovenským vojakom. Deň Ozbrojených síl SR si tento deň pripomenuli príslušníci rezortu obrany pri Pamätníku zmierenia na Ministerstve obrany SR v Bratislave a následne pri pamätníku na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom.

„V rokoch 1848 a 1849 sa odohrala revolúcia, v ktorej Slováci pod vedením národných buditeľov Štúra, Hurbana, Hodžu a ďalších, prvý raz v novodobých dejinách dokázali so zbraňou v ruke bojovať za svoje ideály“, povedal na slávnostnom zhromaždení minister obrany SR Lubomír Galko. „Bojovali za svoju samostatnosť, za práva nášho národa, za rodnú reč, no predovšetkým bojovali za vlastnú slobodu. Slovenskí dobrovoľníci sa postavili proti vtedajšej uhorskej vláde v snahe vyčleniť sa z Uhorska. Hoci nie všetky bitky boli víťazné, tá z 22. septembra 1848 v Brezovej pod Bradlom ňou bola,“ dodal. Minister od histórie prešiel k súčasnosti: „Výsledky vysoko profesionálnej práce príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorú odvádzajú pri plnení úloh doma a v zahraničí sú dôvodom, prečo práve ozbrojené sily patria dlhodobo medzi najdôveryhodnejšie štátne inštitúcie na Slovensku.“

• Genmjr. Ing. Michal Gondek

• Genmjr. Ing. Jozef Šiba

• Genmjr. Valerij Borodenko

• Genmjr. R. M. Umbarger

Na pietnych aktoch a na slávnostnom zhromaždení sa zúčastnili poslanci NR SR, generalita ozbrojených síl, veliteľ Národnej gardy štátu Indiana generálmajor Roy Martin Umbarger, členovia Klubu generálov SR, Klub generálov ČR, vojenský pridelenci, vojnoví veteráni, zástupcovia občianskych združení spolupracujúcich s rezortom obrany a zamestnanci ministerstva.

30. september - 1. október. Na pozvanie Spoločnosti dôstojníkov Viedeň vykonala delegácia Klubu generálov Slovenskej republiky návštevu vo Viedni s cieľom nadviazať spoluprácu medzi dôstojníkmi a generálmi v zálohe z oblasti Viedeň a Klubu generálov SR. Delegáciu Klubu generálov SR tvorili: Tibor Gaplovský (vedúci delegácie), Svetozár Naďovič, Pavel Honzek, Gašpar Hozman, Ján Vido a major v.v. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc.

• Po podpise dohody na obede

Delegácia Klubu generálov SR sa hneď na úvod návštevy stretla na pracovnom obede s bývalým náčelníkom GŠ Rakúska generálom Karlom Majcenom. Po pracovnom obede s generálom Majcenom a členmi organizácie dôstojníkov v zálohe oblasti Viedeň sa delegácia Klubu generálov SR presunula do Vojenského historického múzea, ktoré sídli v komplexe viedenského Arsenalu. Po prehliadke múzea bola podpísaná Dohoda o vzájomnej medzinárodnej spolupráci medzi Klubom generálov Slovenskej republiky a Spoločnosťou dôstojníkov Viedeň. Dohodu podpísali za Klub generálov Slovenskej republiky v zastúpení predsedu KG SR jeho tajomník generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský

a za Spoločnosť dôstojníkov Viedeň, prezident OG-Wien plukovník prof. Mag. Rudolf Raubik.

15. december. Symbolickým prevzatím Štandardy náčelníka generálneho štábu z rúk generála Ľubomíra Bulíka dnes, 15. decembra, nastúpil do najvyššej funkcie v ozbrojených silách generálmajor Ing. Peter Vojtek. Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ Ozbrojených síl SR Ivan Gašparovič vymenoval predpoludním generálmajora Ing. Petra Vojteka za nového náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR. Generálmajor Ing. Peter Vojtek je podpredseda Klubu generálov SR.

27. decembra v rakúskom hlavnom meste prebehlo stretnutie s členmi vedenia Spoločnosti dôstojníkov v zálohe vo Viedni, jej prezidentom, plukovníkom Rudolfom Raubikom a generálnym tajomníkom brigádnym generálom Rolandom Vogelom. Na rokovaní sa zúčastnil podpredseda MKR, predseda Klubu generálov SR generálmajor František Blanárik a tajomník KG SR generál Tibor Gaplovský. Výkonný tajomník MKR informoval o pripravovanom druhom zasadnutí Medzinárodnej konzultačnej rady v Bratislave v dňoch 22. až 24. mája 2012. V mene predstavenstva združenia „MEGAPIR“ odovzdal Anatolij Kumachov predsedovi Spoločnosti dôstojníkov v zálohe vo Viedni pánovi Rudolfovi Raubikovi medailu „Za prínos k veteránskej hnutia.“

28. a 29. decembra sa v hlavnom meste Slovenskej republiky v Bratislave, stretol generálny sek-

retár MEGAPIR-u Anatolij Kumachov a prerokoval s predsedom Klubu generálov SR generálmajomom Františkom Blanárikom a tajomníkom KG SR generálom Tiborom Gaplovským otázky spojené s prípravou a konaním druhého zasadnutia Medzinárodnej konzultačnej rady v Bratislave. Prerokované

boli otázky návrhu programu zasadnutia, technické aspekty udeľovania víz pre členov delegácií stretnutia a ďalšie pracovné otázky. Na schôdzke s riaditeľom hotela «Bonbón» dohodli otázky pobytu a stravovania účastníkov a hostí zasadnutia a logistického zabezpečenia.

Rok 2012

19. január. Tradične sa uskutočnila pietna spomienka na 42 vojakov a príslušníkov MO SR, ktorí tragicky zahynuli pri návrate z mierovej misie v Kosove, keď vojenský špeciál An-24 so 43 príslušníkmi Ozbrojených síl SR na palube havaroval 19.1.2006 na kopci Borsó pri maďarskej obci Hejce asi 50 km pred cieľom svojej cesty v Košiciach. Delegáciu MO SR viedol štátny tajomník Ministerstva obrany SR Róbert Ondrejcsák v zastúpení predsedníčky vlády SR Ivety Radičovej poverenej riadením Ministerstva obrany SR. Delegáciu Ministerstva obrany Maďarska viedol štátny tajomník Lajos Fodor. Pietnej spomienky sa zúčastnila aj generalita Ozbrojených síl Slovenskej republiky na čele s náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálmajomom Petrom Vojtekom. Maďarskú vojenskú delegáciu viedol zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl Maďarska generálporučik Zoltán Orosz. Delegáciu Kancelárie prezidenta SR viedol náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálmajor Marián Áč. Veniec k pamätníku položili aj členovia Klubu generálov SR, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Maďarsku Peter Weiss, generálna konzulka Maďarska v Košiciach pani Éva Molnár-Czibalmosné a predstavitelia vojenského diplomatického zboru akreditovaného na Slovensku a zástupcovia vojenského diplomatického zboru akreditovaného v Maďarsku.

Za Klub generálov Slovenskej republiky sa pietneho aktu pri pomníku slovenských vojakov zúčastnili generáli Miroslav Kováč, František Bartko a Marián Horský. Aktu sa zúčastnili aj aktívni ge-

neráli - členovia KG SR, generáli Kocian, Vývlek, Babiak. Prítomní boli aj členovia zboru vojenských pridelencov.

Je škoda, že okrem oficiálnych funkcionárov MO SR a kancelárie prezidenta republiky si nenašiel čas na vzdanie úcty mŕtvym príslušníkom MO SR a OS SR nikto iný z politických predstaviteľov štátu a členov parlamentu SR, ktorí rozhodujú o vysielaní našich vojakov do zahraničných misií s vedomím, že tam riskujú svoje životy aj za slobodné a demokratické Slovensko.

24. máj. Sekretariát Medzinárodnej konzultačnej rady organizácií dôstojníkov v zálohe v spolupráci s Klubom generálov SR zorganizoval a tento deň uskutočnil v Bratislave v hoteli Bonbón 2. zasadanie Medzinárodnej konzultačnej rady organizácií dôstojníkov v zálohe pod názvom „Misia mieru a priateľstva.“ V predvečer zasadania dňa 23. mája sa v Divadle Pavla Orságha Hviezdoslava uskutočnil slávnostný večer s rovnakým názvom, ktorého sa zúčastnili predstavitelia diplomatického zboru, vojenského diplomatického zboru, účastníci zahraničných delegácií, ako aj osobnosti spoločenského a kultúrneho života. Počas oficiálnej časti slávnostného programu predseda Medzinárodnej konzultačnej rady Alexander Kanšin zdôraznil význam vytvorenia zoskupenia týchto organizácií na princípe apolitickej, vzájomného nezasahovania do vnútorných záležitostí jednotlivých členských krajín, rešpektovania a úcty k vlastnej histórii. Ďalej uviedol, že poslaním tohto zoskupenia organizácií je predovšetkým vzájomná výmena skúseností a informácií zo svojej činnosti s cieľom poučenia sa z histórie a zachovania mieru a priateľstva vo svete.

V mene KG SR pozdravil účastníkov slávnostného večera gen. Stanislav Jankovič - člen Rady KG SR, ktorý zároveň poďakoval za dôveru a možnosť spoluorganizovať podujatie medzinárodného významu práve v Bratislave. Na základe rozhodnutia Sekretariátu MKR p. Alexander Kanšin v prítomnosti gen. Jankoviča odovzdal 36 medailí „Dôstojnícka solidarita“ významným predstaviteľom dôstojníckych organizácií, diplomatického zboru (Jozef Mišaš - mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v RF, Pavel Kuznecov - mimoriadny a splnomocnený

velvyslanec RF v SR) ako aj pánovi Milanovi Ftáčnikovi, primátorovi hlavného mesta SR Bratislavy, ktorý prevzal záštitu nad celým podujatím. Za KG SR si medaile prevzali gen. Blanárik, gen. Gaplovský a gen. Horský.

Slávnostný večer bol sprevádzaný vysoko profesionálnym vystúpením Vojenskej hudby OS SR Bratislava pod vedením dirigenta mjr. Mgr. Petra Apolena, ďalej sa v programe predstavil mládežnícky baletný súbor V. S. Lokteva z Moskvy - laureát viacerých medzinárodných ocenení. Slávnostnú atmosféru večera zavŕšilo aj vystúpenie operného speváka Martina Babjaka za klavírneho doprodu Daniela Buranovského.

2. zasadania MKR sa okrem delegácie KG SR zúčastnili predstavitelia organizácií z Azerbajdžanu, Arménska, Bieloruska, Španielska, Kazachstanu, Kirgizska, Lotyšska, Litvy, Moldavska, Poľska, Ruskej federácie, Tadžikistanu, Estónska, ako aj z kandidátskych krajín Rakúska, Českej republiky, Fínska, Nemecka, Maďarska, Jordánska, Srbska, ako aj generálny sekretár CIOR pri NATO p. Knut Jahr, predstavitelia vojenského diplomatického zboru, zástupca NGŠ OS SR genpor. Jaroslav Vývlek, prezident Zväzu vojakov SR plk. Michal Bohunický, plk. Juraj Drotár za Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, plk. Daniel Kostra za oddelenie vojnových veteránov MO SR a plk. Pavol Marko za Úniu vojnových veteránov SR.

Pán Alexander Kanšin počas zasadania zdôraznil význam zoskupenia dôstojníckych organizácií do MKR, ozrejmil základné princípy spolupráce a navrhol vytvorenie novej organizačnej štruktúry spočívajúcej v premenovaní MKR na Medzinárodný konzultačný výbor na čele s prezidentom, Prezídium MKV po 2 zástupcoch z každej krajiny a vytvo-

renie regionálnych Rád pre Áziu, východnú Európu, strednú Európu, západnú Európu a Blízky východ, ktoré budú riadiť zvolení viceprezidenti MKV. V budúcnosti sa uvažuje o vytvorení Rád aj pre oblasti Severnej a Južnej Ameriky, juhovýchodnej Ázie a Afriky. Účastníci zasadania jednohlasne schválili návrhy na vytvorenie novej organizačnej štruktúry MKV. Alexander Kanšin bol zvolený za prezidenta MKV. Predseda KG SR gen. František Blanárik bol zvolený za predsedu Rady organizácií krajín strednej Európy a súčasne viceprezidenta MKV.

Všetci spontánne ocenili dobré organizačné zabezpečenie nielen slávnostného večera, ale aj celého zasadania, pričom viacerým účastníkom boli navzájom udelené ďalšie vyznamenania a ocenenia. Na záver zasadania účastníci schválili prehlásenie k hlavám štátov a vlád, spoločenským, veteránskym, mládežníckym organizáciám a svetovej verejnosti. Súčasne schválili aj budúce zasadanie MKV v júni 2013 v novom hlavnom meste Kazachstanu v Astane a v bývalom hlavnom meste Alma Ate.

Dňa 25. mája za doprodu vojenskej hudby a Čestnej stráže OS SR účastníci zasadania na Slavíne položili spoločný veniec MKV padlým v boji proti fašizmu. Program trojdňového zasadania bol ukončený presunom do obce Dolný Bar, kde sa vďaka dobrému organizačnému zabezpečeniu starostu obce p. Ing. Oskára Bereczka zúčastnili ukážok rekonštrukcie bojov 2. svetovej vojny, ktoré vierohodne odprezentovali členovia klubov vojenskej histórie s autentickou technikou a zbraňami. Aj tento záverečný program bol účastníkmi zasadania vysoko pozitívne ocenený a do svojej vlasti odchádzali s pocitom, že z pobytu na Slovensku si odnášajú tie najkrajšie pocity.

Odhalenie pamätníka v Ovruchi

15. september. Nikomu zo skôr narodených netreba vari vysvetlovať, čo pre vojenské dejiny Slovenska a jeho ozbrojené sily symbolizuje mesto OVRUČ. Asi každému sa ihneď vybaví legendárny kapitán, dnes už brigádny generál in memoriam JÁN NÁLEPKA a partizáni, ktorí dezertovali z okupačných slovenských jednotiek podporujúcich ofenzívu nemeckých síl v ťažení v Sovietskom zväze. Títo hrdinovia majú oprávnené zásluhy v boji za našu slobodu a nehynúce miesto aj v pamätníkoch, čestných názvoch a na nejednej stránke v učebniciach dejepisu na školách. Ale popri týchto vojakoch - hrdinoch, na východnom fronte padli desiatky ba stovky slovenských vojakov, ktorí nemajú pamätníky a dokonca nemajú ani svoj oficiálny cintorín, alebo označený hrob v ruskej či ukrajinskej zemi. Odkryť aj túto stránku našej vojenskej histórie a pripomenúť

živým aj týchto vojakov sa podujal Klub generálov Slovenskej republiky prostredníctvom generála Nađoviča a generála Mikluša, za výdatnej pomoci Ministerstva vnútra SR a pri podpore Ministerstva obrany SR a zahraničných vecí. Výstavbe pamätníka slovenským obetiam na Ukrajine venoval Klub generálov veľa energie a finančných prostriedkov, aby mohol dňa 15.9.2012 odhaliť v ukrajinskom meste OVRUČ naozaj dôstojný monument našim vojakom padlým na tomto ďalekom území. Klub generálov SR pozval na odhalenie pamätníka partnerské organizácie v Slovenskej republike a zabezpečil nielen autobus prostredníctvom ministra obrany, ale aj ubytovanie a stravu počas cesty.

Cesty sa zúčastnili zástupcovia ministerstva obrany, ministerstva vnútra, ministerstva zahraničných vecí vedení velvyslancom na Ukrajine pánom Hamžíkom, Zväzu vojakov SR, Zväzu protifašistických bojovníkov, Únie vojnových veteránov, UN Veterán Slovakia, Zväzu dôstojníkov Rakúska, České obce legionárske a samozrejme členovia Klubu generálov SR, menovite generáli Blanárik, Nađovič, Gaplovský, Mečár, Mikluš, Horský, Bartko, Krištofovič.

Je treba otvorene poďakovať všetkým zainteresovaným, ktorí sa podieľali na príprave a realizácii tejto jedinečnej aktivity a oceniť skutočnosť, že aj v ekonomických podmienkach, ktoré v súčasnosti v našej spoločnosti panujú, sa podarilo vybudovať pamätník - dielo, ktorého ľudská aj umelecká dimenzia bude odkazom aj pre ďalšie generácie.

Prejav
genmjr. Ing. Svetozára Nad'oviča
pri príležitosti slávnostného odhalenia pamätníka slovenským
vojakom Zaisťovacej divízie zahynutým v rokoch 1941 – 1943
a pochovaným v ukrajinskej zemi

Vážení prítomní, dámy a páni, milí Ovruchania, príbuzní zahynutých vojakov a veteráni! Kolegovia generáli, dôstojníci a práporčiaci!

Pri odhalení pamätníka slovenským vojakom zaisťovacej divízie, ktorí v rokoch 1941 - 1943 zahynuli a pochovali ich v ukrajinskej zemi, a pri súčasnej dôstojnej spomienke na storočnicu od narodenia Hrdinu ZSSR brigádneho generála in memoriam Jána Nálepku-Repkina, dovoľte mi, ako spoluorganizátorovi dnešnej slávnosti, vystúpiť s prejavom v mene KG SR. KG SR je stavovská organizácia, ktorá združuje vyše 80 generálov OS a OZ v činnnej službe, v zálohe a vo výslužbe. Okrem iných úloh, KG SR sa usiluje o rozvíjanie hlbokého vzťahu úcty k svojim predkom, predovšetkým k tým, ktorí bojovali za pokrok, spravodlivosť a slobodu. Vyznávame presvedčenie, že nesmie byť zabudnutý ani ten najjednoduchší slovenský vojak, ktorý zahynul na rôznych bojiskách sveta. KG SR organizuje vojenské historické cesty po miestach bojov počnúc rokom 1848 a končiac II. svetovou vojnou. Stavíme a rozširujeme pamätníky, kríže, odhalujeme pamätné dosky, vzdávame úctu kladením vencov a kytíc. Usilujeme sa o obnovu hrobov a cintorínov slovenských vojakov z I. a II. svetovej vojny. Preto bol KG SR iniciátorom vybudovania práve odhaleného pamätníka v celom jeho komplexe spolu s mestom Ovruch. Slovenských vojakov do vojny proti Sovietskemu zväzu aj na okupované územia Ukrajiny a Bieloruska nahnal slovenský klérofašistický režim, aby sa podieľali po boku nemeckých fašistov na okupačných úlohách. Pre vojaka najhoršia úloha. Na Ukrajine a v Bielorusku sa slovenskí vojaci na vlastné oči presvedčili, čo je to nemecký fašizmus a aké zverstvá pácha na obyvateľoch.

Drvivá väčšina z nich sa tu na Ukrajine aj v Bielorusku správala podľa slov slovenského, ale aj slovenského básnika Jána Kollára - motta, ktoré je vyryté na odhalenom pamätníku. Citujem:

„Ak zvoláš Slovan, nech ozve sa ti človek.“

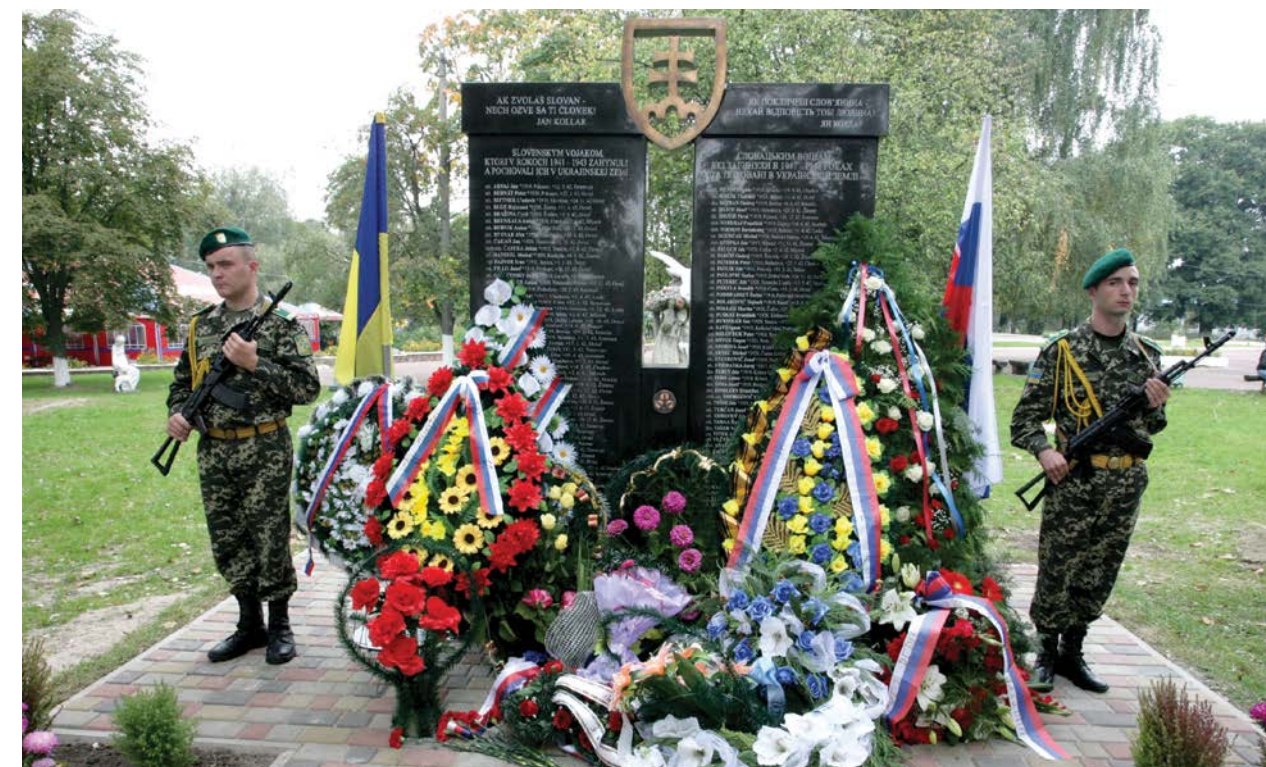
Naši vojaci naplňovali tieto slová skutkami. Duch slovenskej spolupatričnosti im velil správať sa k civilnému obyvateľstvu čo najlepšie, pomáhať mu v ťažkých okupačných časoch, podporovať partizánov a mnohým prebiehať k nim. Za dva roky sa na Ukrajine a v Bielorusku vystriedalo okolo 40 000 vojakov. V tejto zložitej dobe najodvážnejší a najuvedomejší

prebiehali k partizánom. Všetci však nemohli prebehnúť k partizánom, ale bojovali proti nemeckým fašistom aj v štruktúrach slovenských jednotiek. Nie nadarmo ich nemecké velenie nazývalo „partizánmi číslo 2“. Z historického hľadiska preto pôsobenie slovenských vojakov: prechody slovenských vojakov k partizánom, ale i odbojovú činnosť hrdinu ZSSR brig. gen. in memoriam Jána Nálepku-Repkina posudzujeme celostne. Po skončení II. svetovej vojny a po zániku prvej Slovenskej republiky, v nových spoločenských pomeroch, sa v Československu rýchlo zabúdalo na pozitívne činy slovenských vojakov. Zabúdalo sa na všetkých zahynutých, na ich cintoríny, hroby a čo je najviac bolestivé, zabúdalo sa na pozostalých rodičov, súrodencov, manželky, deti a na ich príbuzných. Už v septembri 2010 roku pri návšteve Ovrucha KG SR, sme informovali vedenie mesta, jeho primátora o našej snahe vybudovať pietne miesto v podobe pamätníka pre príbuzných a širokú slovenskú verejnosť na uctenie si pamiatky zahynutých slovenských vojakov zaisťovacej divízie pochovaných v ukrajinskej zemi, pretože cintoríny a hroby slovenských vojakov z rokov 1941 - 1943 zanikli. Pochovávalo sa v Žitomíre, Korosteni, Berdičove, pod Charkovom a individuálne i na iných miestach. V archíve som našiel údaje, že väčšina zahynutých (celkom 48) bola pochovaná práve v Ovruchi na ruskom mestskom cintoríne za kasárňami. Preto pamätník bol postavený tu na tomto mieste dnes už zaniknutého cintorína. Sme nesmierne vďační vedeniu mesta Ovruch za akceptovanie našej iniciatívy a za dnešné odhalenie pamätníka spolu s Klubom generálov SR. Odhalením pamätníka navraciame mená 102 doteraz zabudnutým zahynutým slovenským vojakom. Odteraz už nebudú zabudnutí. Slovenskí občania, príbuzní a ostatní majú možnosť vzdať im úctu na tomto pre mnohých len symbolickom mieste odpočinku! Našou najbližšou úlohou bude vybudovať a odhaliť obdobný pamätník slovenským vojakom, ktorí zahynuli v Bielorusku, predovšetkým v Polesí a sú pochovaní v Bieloruskej zemi. Cintoríny v Chojnikach, Kozin-kach, Ptiči, Minsku a na iných miestach zanikli. Prosíme o pomoc a veríme, že vybudovanie pamätníka s pochopením podporia obe strany.

Čeť a večná pamiatka zahynutým slovenským vojakom pochovaným v ukrajinskej zemi!

Výstavbu pamätníka od zámyslu až do odhalenia riadila komisia KG SR pod vedením generála Svetozára Nad'oviča, členovia, generáli: Marián Mikluš, Igor Čombor, Tibor Gaplovský a Tibor Gašpar. Finančné prostriedky v sume 16.300,00 € na výstavbu pamätníka a na celú réžiu výstavby zabezpečil KG SR. Na výstavbu pamätníka v sume 5 000,00 €

prispeľ minister vnútra SR Róbert Kaliňák. Pamätník navrhol akademický sochár Marián Polonský. Text na pamätník navrhol a mená 102 zahynutých v archívnych materiáloch vyhledal genmjr. Ing. Svetozár Nad'ovič, pamätník zhotovil Sergej Kostiuško.

- Pamätník je vysoký 2.95 m, široký 1.9 m, hlboký od 20 do 45 cm, je zhotovený z ukrajinskej žuly, bronzový štátny znak SR je súčasť pamätníka, váži 40 kg, jeho výška je 53 cm a bol odliaty na Slovensku.

Rok 2013

Konferencia v Poznani Kiekrz

22. máj. Na pozvanie predsedu Klubu generálov Wojska Polského brigádneho generála Romana Harmozu sa generálmajor Ing. Marián Mikluš a generálmajor Ing. Marián Horský zúčastnili konferencie v Poznani na tému „Úloha mimovládnych organizácií pri zabezpečovaní obrany a bezpečnosti“. Konferencia sa uskutočnila v Poznani v školiacom stredisku polskej armády Kiekrz. Účastníci sa v Kiekrzu stretli v podvečer 21. mája 2013. Po ubytovaní a krátkom odpočinku sa generáli zišli na slávnostnej večeri, ktorú organizoval predseda KG WP brigádny generál Roman Harmoza.

Generál Harmoza objasnil cieľ konferencie a požiadal prítomných, aby sa navzájom predstavili. Za delegáciu KG SR vystúpil generál Horský, ktorý poďakoval za pozvanie na konferenciu. V príjemnej a priateľskej atmosfére si účastníci konferencie zaspomínali na spoločné akcie v dobách svojej aktívnej služby. Na druhý deň 22. mája v dopoludňajších hodinách zahájil a viedol konferenciu predseda Klubu generálov WP brigádny generál Roman Harmoza, ktorý privítal účastníkov konferencie. Okrem príslušníkov Klubu generálov WP sa konferencie zúčastnili zástupcovia priateľských Klubov generálov Slovenskej republiky a Klubu generálov Rumunska. S hlavným referátom vystúpil predseda KG WP brigádny generál Roman Harmoza. Vo svojom vystúpení zdôraznil úlohu mimovládnych spoločenských organizácií v zabezpečovaní obrannej schopnosti štátu.

V diskusii vystúpil generál Marián Horský, ktorý prítomných zoznámil s činnosťou mimovládnych organizácií na Slovensku, ich poslaním a právnym postavením. Medzi takéto organizácie patrí aj Klub generálov SR. Objasnil štruktúru, ciele a úlohy KG SR. Zdôraznil, že členmi Klubu generálov SR sú okrem generálov vo výslužbe aj generáli v činnej službe, generáli polície a colnej služby. Podpredsedami Klubu generálov SR sú náčelník Generálneho štábu OS SR ako aj policajný prezident SR. Podčiarkol širokú spoluprácu s Klubmi generálov Českej republiky, Rakúska, Ukrajiny, Ruska a organizáciou veteránov Maďarska.

28. augusta sa členovia KG SR zúčastnili osláv 69. výročia SNP v Ústrednej vojenskej nemocnici v Ružomberku. Pietneho aktu sa zúčastnili generáli František Blanárik, František Bartko, Igor Čombor, Jaroslav Ešmír, Marián Horský, Pavel Honzek s manželkou, Gašpar Hozman, Dušan Humený,

Juraj Krištofovič, Marián Mikluš, Svetozár Naďovič s manželkou, Ján Pančík s manželkou a mjr. Daxner. S prejavom vystúpil zástupca riaditeľa nemocnice pre vojenské činnosti plk. MUDr. Roman Jantoš.

Po prejave položili účastníci vence k Pamätníku padlých v bojoch SNP. Po pietnom akte v ÚVN SNP Ružomberok členovia KG SR položili kyticu kvetov k pamätnej tabuli generála Miloša Vesela pred Ústrednou vojenskou nemocnicou. Potom sa celý sprievod presunul k Pamätníku „Partizánska matka.“ K prítomným sa tu prihovarili primátor Ružomberka Ján Pavlík a za SZPB a ÚVN generál Igor Čombor.

22. september. V rámci osláv Dňa Ozbromených síl SR sa na pozvanie predsedu Klubu generálov SR uskutočnil akt podpísania Dohody o vzájomnej spolupráci so Spoločnosťou M. R. Štefánika. Akt podpísania zmluvy sa uskutočnil na Obecnom úrade v Brezovej pod Bradlom po ukončení prvej časti osláv Dňa OS SR. Za Klub generálov SR sa okrem predsedu KG SR generála Františka Blanárika zúčastnili generáli Peter Vojtek – podpredseda KG SR, Tibor Gaplovský – tajomník KG SR, Ján Vido a Svetozár Naďovič. Za Spoločnosť M. R. Štefánika sa podpísania Zmluvy o spolupráci zúčastnil predseda Spoločnosti pán Ing. Ján Tatara a rtm. Štefan Ševčík – predseda Klubu SMRŠ Partizánske.

Oslavy 69. výročia KDO na Dukle a vo Svidníku

5. október. Pri príležitosti 69. výročia Karpatko-duklianskej operácie sa uskutočnili pri pamätníku na Dukle a v meste Svidník oslavy. Slávnostného aktu sa zúčastnil minister obrany SR pán Martin Glváč, náčelník Generálneho štábu Ozbromených síl SR generálpodporučík Peter Vojtek, zástupcovia Vojenskej kancelárie prezidenta SR, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Českej republiky pán Jakub Karfík, veľvyslanec Ruskej federácie pán Pavol Kuznecov, zástupcovia veľvyslanectiev Ukrajiny, Bieloruska a Poľska, primátor mesta Svidník, starostovia príslušných obcí, členovia Klubu generálov SR, delegácia priamych účastníkov oslobodzovacích bojov a vojnových veteránov 2. svetovej vojny, delegácie ďalších spoločenských organizácií, ako aj občania príslušných obcí. Delegáciu KG SR viedol predseda Klubu generálov Ing. František Blanárik, ďalej sa zúčastnili generáli Vido, Gaplovský, Horský, Honzek, Hrebík, Hozman, Ešmír, Ďurove, Petrevec, Baránek, Blizman, Sabol Leoš, Kováč, Naďovič, Korba, Mikluš, Vaľo, Novosad a mjr. Daxner.

Program slávnostného aktu za mrazivého počasia začal pri pamätníku na Dukle. Po slávnostnom nástupe čestnej a hradnej stráže v dobových uniformách a štátnej hymne SR nasledoval príhovor ministra obrany a podpredsedu Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov pána

Norberta Lacka. Po skončení príhovorov vojenský duchovní major Mihalov a Bodoll sa pomodlili pri ekumenickej pobožnosti. Významné výročie, ktoré sme si pripomenuli na Dukle, bolo využité aj na významenie priamych účastníkov oslobodzovacích bojov. MO SR pri tejto príležitosti udelilo oceneným pamätné medaily. Záver osláv na Dukle ukončil hlas trúbky hrajúcej večierku ako symbol večného spánku našich zosnulých hrdinov.

Oslavy už za teplejšieho a snečného počasia pokračovali položením vencov vo Svidníku pri soche armádneho generála Ludvíka Svobodu. Slávnostný príhovor predniesol námestník ministra obrany Českej republiky pán Libor Tejnil, ktorý vyzdvihol význam KDO a podielu obyvateľov Svidníckeho regiónu pri jeho oslobodení. Pripomenul, že občania Svidníka z vďaky za oslobodenie mesta a regiónu postavili sochu armádneho generála v srdci mesta, ktorého sa stal čestným občanom. Po tom nasledoval príhovor primátora mesta Svidník pána Jána Holodňaka. Pripomenul aj to, aby sa nezabudlo na statočnosť hrdinov II. svetovej vojny a poslanie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Nasledovalo kladenie vencov a kytíc. Pietny akt pri soche armádneho generála Ludvíka Svobodu ukončila Vojenská hudba hymnickou piesňou „Kto za pravdu horí.“

Vojenské múzeum vo Svidníku

Centrálna expozícia je umiestnená v hlavnej budove Vojenského múzea Svidník, dokumentuje vojenské dejiny Slovenska v rokoch 1914 - 1945. Dokumentuje ich prostredníctvom trojrozmerných predmetov, dobových fotografií a rôznych písomností a poskytuje informácie o novodobých vojenských dejinách Slovenska, ohraničených vypuknutím I. svetovej vojny až po skončenie II. svetovej vojny. V múzejnej expozícii návštevníci získavajú infor-

mácie o bojoch v Karpatoch v r. 1914 - 1915, s dôrazom na dôvody, priebeh a výsledok Brusilovovej ofenzívy, ako aj priame dôsledky prvej svetovej vojny na región severovýchodného Slovenska. V ďalšej časti expozície sa nachádzajú trojrozmerné predmety, historické fotografie, ako aj rôzne dobové písomnosti dokumentujúce historické udalosti spojené s obsadzovaním územia Slovenska po vzniku Československej republiky v rokoch 1918 - 1919. Pozornosť

je venovaná aj výstavbe čs. brannej moci v rokoch 1919 - 1939. Autori expozície sa sústredili aj na priblíženie vojenskej histórie Slovenskej republiky v rokoch 1939 - 1945. Najväčší dôraz v expozícii je venovaný národnému boju za oslobodenie v rokoch druhej svetovej vojny, priebehu Karpatsko-duklianskej operácie i oslobodzovaniu miest a obcí Slovenska v rokoch 1944 - 1945. Do expozície je zakomponovaných množstvo zaujímavých múzejných exponátov – vojenských rovnošiat, rádov, medailí, vyznamenaní, odznakov, zástav, ručných chladných a palných zbraní, ako aj nálezov z bojísk. V expozícii sa nachádzajú aj unikátne múzejné exponáty, akými sú vojenské rovnošaty maršala K. S. Moskalenka, veliteľa 38. armády a gen. Ludvíka Svobodu, veliteľa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorých jednotky bojovali v Karpatsko-duklianskej operácii.

31. október. Veliteľstvo spoločnej logistickej podpornej skupiny Síl výcviku a podpory OS SR (VSLPS) je od 31. októbra 2013 minulostou. Zaniká v rámci reorganizačných zmien, ktoré práve prebiehajú v Ozbroyených silách Slovenskej republiky. K 1. novembu 2013 bolo VSLPS reorganizované

a z jeho základov vzniklo Veliteľstvo brigády bojového zabezpečenia. Slávnostný ceremoniál uvedenia novovznikajúceho veliteľstva do činnosti sa uskutočnil 31. októbra 2013 v Trenčianskych kasárňach SNP za účasti pozvaných hostí a príslušníkov podriadených útvarov.

Slávnostného nástupu, spojeného s ukázkami spôsobilosti zanikajúcej Spoločnej logistickej podpornej skupiny, sa zúčastnil náčelník Štábu pre podporu operácií GŠ OS SR brigádny generál Juraj Krištofovič, veliteľ SVaP OS SR plukovník gšt. Martin Stoklasa, členovia Klubu generálov SR generáli Mikluš, Humený, Nađovič, Tvaroška, Ešmír, Hrebík a Hozman, bývalí velitelia útvaru, zástupcovia trenčianskej samosprávy a ďalší pozvaní hostia. Súčasťou slávnostného nástupu bolo odovzdanie vojenských medailí a vojenských odznakov náčelníka GŠ OS SR vybraným profesionálnym vojakom a zamestnancom. Náčelník ŠbPO GŠ OS SR brigádny generál Juraj Krištofovič a veliteľ SVaP OS SR plukovník gšt. Martin Stoklasa vo svojich príhovoroch zdôraznili poslanie a úlohy novovzniknutého veliteľstva.

Návšteva rakúskeho Klubu generálov

8. - 10. november. Tajomník Klubu generálov SR generál Tibor Gaplovský spolu s generálmi Ľubomírom Bulíkom, Svetozárom Nađovičom a Ing. Koudelkom s manželkami navštívili v dňoch 8. až 10. novembra našu družobnú organizáciu v Rakúsku. Za rakúsku partnerskú organizáciu boli prítomní prezident viedenskej organizácie plk. Rudolf Raubik, pplk. Fritz Asenbau zástupca prezidenta, brig. gen. Roland Vogel - bývalý pridelenec obrany na Slovensku ako aj súčasný NGŠ rakúskej armády generál Edmund Entacher. Počas stretnutia sa prerokovali otázky doterajšej vzájomnej spolupráce, činnosti ozbrojených síl a ciele budúcej spolupráce.

Účastníci stretnutia si zároveň prezreli miesta bojov napoleonských vojsk pri Kremzi z 9.11.1805.

• Návšteva Viedne

11. november. V upravenom železničnom vagóne vo francúzskom Compiègne podpísali 11.11.1918 o 11. hodine predstaviteľia Dohody a Trojspolku prímerie a v 11. minúte zaznela posledná salva, čím sa ukončila prvá svetová vojna. Vzápätí bol tento deň vyhlásený za Deň vojnových veteránov. Každý rok 11.11. sa rozozvučí nad mestom Rovereto Zvon mieru vyrobený zo zbraní a munície, ktoré zostali na bojisku v okolitých horách.

11. novembra 2013 o 11. hodine a 11. minúte sa rozozvučali zvony na vežiach trenčianskych kostolov. Oznamovali širokej verejnosti, že na trenčianskom vojenskom cintoríne z I. sv. vojny pri srbskej kaplnke sa koná spomienkový pietny akt vzdania úcty voj-

novým veteránom. Spomienkový akt pripravil Klub vojenských veteránov a Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v Trenčíne. Pietneho aktu sa zúčastnili členovia Klubu generálov SR – regionálna skupina Sever, generáli Marián Mikluš, Gašpar Hozman, Dušan Humený, Pavel Honzek a Svetozár Nađovič, ktorí položili k pamätníku veniec.

Predseda Klubu vojenských veteránov Peter Forgáč vo svojom príhovore o.i. povedal: „Pietnu spomienku venujeme obetiam dvoch svetových vojen, a to bez rozdielu či patrili k víťazným, alebo porazeným armádam.“ Riaditeľ Úradu EPS OS SR Jaroslav Balocký vo svojom príhovore o.i. povedal: „Zvony národu vždy niečo oznamovali. Buď ľudí zvolávali, buď

ich varovali pred katastrofou, alebo oznamovali koniec utrpenia. Teraz nás zvolali, aby sme si uctili obeť nezmyselných vojen a aby nás varovali pred novodobým kántrením ľudí a bláznivým ničením majetku. O nezmyselnosti vojen svedčí aj príhoda z vojny Alexandra Veľkého proti Dáriovi. Večer sa strhla bitka. Tvrdo sa bojovalo a straty na oboch stranách boli veľké. Až keď sa rozbrieždilo a slnko vyšlo nad zakrvaveným bojiskom vysvitlo, že to nebolo nepriateľské vojsko, ale príslušníci tej istej armády, ktorí sa v tme považovali za nepriateľov... Tma je symbolom hriechu, svetlo je symbolom svätosti. Pán Ježiš povedal: Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života. Chceme žiť krajší a dôstojnejší život v mieri? Chceme, aby medzi ľuďmi zavládla láska, pokoj, porozumenie a úcta človeka k človeku? Jediná cesta na dosiahnutie tohto vznešeného cieľa je cesta za Kristom.“ Svoj príhovor zakončil modlitbou.

Yperský oblúk na západnom fronte vo Flámsku bol miestom, kde mladí muži - vojaci oboch strán,

v státisíoch nezmyselne zomierali. Tu, na širokých pláňach, sa nachádzajú obrovské vojenské cintoríny padlých vojakov, ktoré zakvitli vlčími makmi. Vlčí mak sa tak stal symbolom svetového Dňa vojnových veteránov. Predseda Klubu vojenských veteránov v Trenčíne Peter Forgáč položil k pamätníku veniec z vlčích makov. Na záver si prítomní vypočuli známu pieseň z flámskych polí v anglickom origináli aj v slovenskom preklade.

Rok 2014

2. január. Posledné rozlúčky s **rotným Patrikom Fraštiom** a **kapitánom Edmundom Makovníkom**, ktorí zahynuli v Afganistane pri plnení úloh v operácii ISAF, sa uskutočnili 2. januára 2014 vo farskom kostole Sedembolestnej Panny Márie na Námestí Jána Pavla II. v Žiline a v Obradnej sále Verejného cintorína na Rastislavovej ulici v Košiciach.

Okrem oficiálnych predstaviteľov štátu, Ozbrojených síl SR, zástupcov spoločenských organizácií a smútiacej rodiny sa prišli vo štvrtok rozlúčiť s padlými vojakmi aj stovky Žilinčanov a Košičanov. V Žiline sa s rotmajstrom Patrikom Fraštiom rozlúčili a sústrasť rodine vyslovili členovia Rsk Klubu generálov SR Sever, generáli Marián Mikluš, Gašpar Hozman, Pavel Honzek a Svetozár Nađovič.

Patrik FRAŠTIA

† 27.12.2013

Edmund MAKOVNÍK

† 27.12.2013

Belehrad - Kovačica

22. - 24. január. Na pozvanie prezidenta Klubu generálov a admirálov Srbska generálporučička Ljubiša Stojimiroviča a výkonného riaditeľa Klubu

generálov a admirálov Srbska (KGaA) generálpukovníka Vidoje Panteliča navštívila delegácia Klubu generálov SR hlavné mesto Srbska – Belehrad.

Delegáciu KG SR tvorili predseda KG SR generálmajor v.v. František Blanárik, generálporučík v.v. Pavel Honzek a generálmajor v.v. Svetozár Nađovič. Návšteva v Belehrade bola spojená s podpísaním Dohody o vzájomnej spolupráci a pomoci medzi Klubom generálov a admirálov Srbska a Klubom generálov SR. Naši priatelia zo Srbska pripravili bohatý program. Po príjazde našej delegácie do Belehradu ich privítal výkonný predseda Klubu GaA Srbska generálpukovník Vidoje Pantelič, generálmajor Radoslav Škorič a generálmajor Dušan Vojvodič. Pri pracovnom obede boli prediskutované otázky možnej vzájomnej spolupráce. Po prijatí na Ministerstve obrany Srbska sa členovia Klubu generálov SR presunuli do Domu armády, kde za prítomnosti členov výkonného výboru KGaA Srbska bola podpísaná Dohoda o vzájomnej spolupráci. Za Klub generálov a admirálov Srbska dohodu podpísal predseda Klubu generálov a admirálov Srbska generálporučík Ljubiša Stojimirovič a za Klub generálov SR predsedu Klubu generálmajor v.v. František Blanárik.

Po obede delegácia Klubu generálov SR navštívila Vojenské múzeum v pevnosti Kalemegdan, ktorá sa vypína nad ústím rieky Sávy do Dunaja. Z pevnosti Kalemegdan sme sa presunuli do okresného mesta Kovačica, ktoré sa nachádza v južno-banatskom obvode autonómneho kraja Vojvodina.

Kovačica je druhým najvýznamnejším krajan-ským centrom v Srbsku. Novodobá história mesta sa datuje od roku 1802, kedy na jej územie prišlo 80 hraničiarskych rodín, prevažne z južného Slovenska a severného Maďarska. Mesto je vo svete známe ako metropola insitného umenia pod záštitou UNESCO. V meste viac ako 200 rokov pokojne nežijú Slováci, Srbi, Maďari, Rumuni a iné národnosti. Slováci tu predstavujú 70% obyvateľstva. V meste sú zavedené 4 úradné jazyky. Slovenčina, Srbcina, Maďarčina a Rumunčina. Pred obecným domom, sídlom starostu obce, nás privítali predstavitelia miestnej samosprávy. Starosta obce Ján Puškár, poslanec parlamentu Vojvodiny Martin Zloch a primátor okresu Lászlo Vidač. Z obecného domu viedla naša cesta do svetoznámej Galérie insitného (naivného) umenia, ktorá bola založená v roku 1955. Prví, ktorí sa chytli štetca a začali maľovať boli Martin Paluška a Ján Sokol v tridsiatych rokoch minulého storočia. Kovačičkí maliari prvýkrát svojim Kovačičanom prezentovali svoje olejomalby v roku 1952, pri príležitosti osláv 150. výročia založenia Kovačice. Na usporiadanej výstave vystavovalo až 12 maliarov. Teda rok 1952 sa považuje ako rok zrodu kovačického insitného umenia. O kovačických maliaroch sa čoraz viac hovorilo, vzbudzovali záujem širšej verejnosti. Galéria každoročne od každého maliara – člena dostáva ako členské jeden obraz a tak si postupne vytvorila vlastný fond obrazov.

Kovačická galéria insitného umenia toho času vlastní 521 obrazov. Na obrazoch kovačických maliarov je znázornený život a práca sedliakov. V šesťdesiatych rokoch sa do galérie začleňujú nové maliarske mená, a to najznámejšia maliarka kovačickej galérie Zuzana Chalupová, ako i Eva Husáriková a Katarína Kožíková. Medzi najznámejšie osobnosti sveta, ktoré navštívili Kovačicu patria: Francois Mitterand, Mstislav Rostropovich, Rolling Stones, Pelé, Ursula Andersová, Alain Delon, Franco Nero, Juan Carlos ... a iné významné osobnosti zo všetkých sfér politického, umeleckého a iného životného povolania.

12. marec. V priestoroch trenčianskeho posádkového klubu bola otvorená 12. marca výstava „Pamätník Českého a Slovenského odboje 1939 - 1945“. Výstava, ktorú zapožičalo moravské mesto Slavičín, je výrazom výbornej spolupráce medzi klubmi vojenskej histórie v Čechách a na Slovensku. Na výstave bol prítomný aj vedúci Rsk Klubu generálov SR Sever generálmajor v.v. Marián Mikluš a členovia Rsk - generálmajor v.v. Ján Ďurove a generálmajor v.v. Svetozár Nađovič. „Aj týmto spôsobom chceme za našich otcov a dedov poďakovať Slovákom v pohraničí, najmä na Považí a osobitne v Trenčíne, ktorí pomohli stovkám Čechov v úteku z protektorátu k zahraničnému čs. vojsku,“ povedal Vlastimil Slamečka zo Slavičinského klubu vojenskej histórie.

Jeho poďakovanie patrilo aj manželke generála Nađoviča Lubici a jej sestre Jele, ktorých rodičia a stará mama Chovanovci zabezpečovali vo svojom trenčianskom kníhkupectve pomoc utečencom z Čiech pri prechode cez Slovensko a Maďarsko do Južoslávie. Touto cestou sa dostali v rokoch 1939 až 1941 stovky českých vlastencov na Stredný východ, do Francúzska a do Veľkej Británie k čs. zahraničnému vojsku. Plukovník v.v. Miroslav Ondráš z trenčianskeho Klubu vojenskej histórie pripomenul, že na výmenu poslali na Moravu v rámci medzinárodnej spolupráce ich vlastné výstavy: Čs. vojsko vo Francúzsku a Čs. vojsko na Strednom východe a v severnej Afrike, ktoré budú putovať po mestách Zlínskeho kraja.

Vedecko-praktická konferencia „PRVÁ SVETOVÁ VOJNA“ Belehrad – Srbsko

24. apríl. Na pozvanie predsedu Klubu generálov a admirálov Srbska a prezidenta Medzinárodného konzultačného výboru organizácií dôstojníkov v zálohe a vo výslužbe (MKV) sa tejto významnej akcie zúčastnila delegácia Klubu generálov SR. Pred otvorením konferencie sa uskutočnilo krátke rokovanie MKV. Delegáciu viedol predseda KG SR a viceprezident MKV generálmajor František Blanárik. Členmi delegácie boli generál Tibor Gaplovský, generálporučík Pavel Honzek, generál Lubomír Bulík, generálmajor Marián Horský, generálmajor Svetozár Nađovič, generálmajor Gašpar Hozman a PhDr.

Anton Hrnko, CSc. z Ministerstva obrany SR. V odpoľudňajších hodinách prebehlo rokovanie MKV.

Jeho hlavným bodom bolo posúdenie možnosti registrácie medzinárodnej organizácie MKV v niektorom členskom štáte ako aj vypracovanie základných dokumentov organizácie. Po ukončení rokovania MKV, ktorého sa zúčastnili zástupcovia 15 krajín, sa uskutočnilo slávnostné otvorenie medzinárodnej konferencie „Prvá svetová vojna“ za účasti ministra obrany Srbskej republiky, náčelníka Generálneho štábu OS Srbska, ako aj ďalších vysokých vojenských predstaviteľov.

25. apríla sa najskôr účastníci konferencie poklonili pamiatke a položili kvetiny k Pamätníku neznámeho vojaka na vrchu Mt. Avala, ktorý je venovaný všetkým obetiam prvej svetovej vojny. Konferencie „Prvá svetová vojna – príčiny, závery a súčasnosť“ sa zúčastnili zástupcovia z 21 krajín sveta. Za Slovenskú republiku vystúpil s referátom „Slovenská spoločnosť a prvá svetová vojna“ PhDr. Anton Hrnko, CSc. Na záver konferencie sa účastníci stretli na spoločnej večeri na motorovej lodi pri plavbe po rieke Sáva.

Vojensko–historická cesta po stopách vylodenia spojencov na plážach Normandie vo Francúzsku

8. - 13. júl. Podľa plánu činnosti KG SR sa v týchto dňoch uskutočnila vojensko-historická cesta po miestach bojov I. svetovej vojny, ale predovšetkým prehliadka bojísk operácie OVERLORD pri príležitosti 70. výročia vylodenia Spojeneckých vojsk v Normandii. VHC sa zúčastnili: vedúci delegácie generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský, hlavný organizátor genmjr. v.v. Ing. Svetozár Nađovič a Ing. Ladislav

Koudelka, DrSc., členovia Klubu generáli Jaroslav Ešmír, Marián Mikluš, Ján Ďurove, Gašpar Hozman, páni Branislav Neumair, Peter Tolnay, Radek Chládek (vodič), plk. v.v. PhDr. Peter Švrlo, plk. v.v. JUDr. Jozef Petráš, CSc., pplk. v.v. Daniel Brezoňák.

VHC bola zahájená v skorých ranných hodinách 8.6.2014 cez Bratislavu, Viedeň, Salzburg, Mníchov do cieľa prvého dňa, mestečka Rastatt v Nemecku. Cestou sme sa zastavili v historickom meste Augsburg. Tu v roku 1530 bola vykonaná konfeszácia (uznanie) evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Pozreli sme si expozíciu múzea v tvare obrovského glóbusu. Je tam údajne aj najstarší glóbus sveta (asi z roku 1492) a vyznačené plavecké cesty portugalských moreplavcov. Neďaleko Augsburgu pri rieke Lech v roku 955 starí Maďari utrpeli združujúcu porážku od nemeckých rytierov a boli nútení sa usadiť a osvojovať si poľnohospodársko-remeselný spôsob života. Vo večerných hodinách sme dorazili do cieľa prvého dňa, do mestečka Rastatt a ubytovali sme sa v hoteli Gasthaus zum Engel.

Dňa 9.6.2014 cesta pokračovala z Rastattu cez Metz, Verdun, Reims do Paríža časť Meudon. Cestou sme sa zastavili v historickom meste Verdun, ktorého okolie bolo dejiskom najväčšej pozíčnej bitky v dejinách. V tejto bitke zahynulo cca 362 000 francúzskych vojakov a cca 337 000 nemeckých vojakov. Na cintoríne pri Verdune s monumentálnym pamätníkom je pochovaných cca 50 000 vojakov vrátane koloniálnych vojakov z Alžírsku a Sudánu. Vo večerných hodinách sme došli do Paríža–Meudon, kde sme sa ubytovali.

Dňa 10.6.2014 sme navštívili observatórium, kde pôsobil M. R. Štefánik a tam sa začala aj jeho politicko-vojensko-vedecká práca. Pred observatóriom, v peknom parku, je umiestnená socha gen. M. R. Štefánika, ktorá je presnou kópiou sochy v meste Brezno. Mestská časť Meudon a Brezno sú družobné mestá. K soche gen. M. R. Štefánika v prítomnosti veľvyslanca SR vo Francúzsku pána Františka Eštoka a viceprimátora Meudonu p. Georges Kocha sme položili veniec. Následne nás pán viceprimátor pozval do budovy radnice, kde sme absolvovali prehliadku pracovných priestorov primátora, sobášnej siene a rokovacej miestnosti mestskej rady. Na počesť našej delegácie p. primátor (v zastúpení viceprimátor) podal čašu vína a prehliadli sme si múzeum umenia, ktoré je zriadené v budove zo 17. storočia. V poobedňajších hodinách sme sa presunuli do mesta St. Lô, ktoré v rámci operácie „OVERLORD“ bolo postihnuté ťažkým bombardovaním a oslobodené v dňoch 8.7. – 27.7.1944.

Dňa 11.6.2014 sme vykonali presun do Caen, kde sme navštívili múzeum II. svetovej vojny a vzhľadli pôsobivý dokumentárny film o operácii OVERLORD. Nasledovala prehliadka jednotlivých sektorov operácie od severu na juh - pásma 1. britskej armády (3x britské divízie, 1x kanadská) so sektormi vylodenia „SWORD“, „GOLD“ a „JUNO“. Prehliadka miesta Poind-Hots – priestor nasadenia praporu Rangerov na prekonanie obrany nad útesmi. Z 250 vojakov toto nasadenie prežilo len 90. Ďalej nasledovala prehliadka pásma vylodenia 1 US armády (2x pešia divízia, 2x vzdušno-výsadková divízia, ďalej len vvd) so sektormi vylodenia „OMAHA“ a „UTAH“. Potom nasledovala prehliadka pôsobivých a vzorne udržiavaných vojenských cintorínov US armády a nemeckej armády. Na záver dňa sme navštívili mestečko Saint Mere Englise, kde bola v rámci operácie „OVERLORD“ vysadená 82. vvd., US armády. Zaujímavosťou je zachytenie figuríny výsadkára na veži miestnej katedrály, ktorá sa zakladá na skutočnej udalosti z doby vysadenia výsadku.

Dňa 12.6.2014 ráno sme sa rozlúčili so St. Lô a presunuli do starobylého mestečka Vouzier, kde sa za prítomnosti pridelenca obrany SR vo Francúzsku plk. Tibora Čamaja uskutočnilo stretnutie s predstaviteľmi mesta na čele so starostom p. Yaan Dugardom. Starostovi bolo udelené vyznamenanie Klubu generálov SR – medaila generála Rudolfa Viesta III. stupňa za zabezpečovanie starostlivosti o cintorín, kde sú pochovaní čl. legionári. Nasledovala prehliadka bojiska I. sv. vojny, kde v rokoch 1914 – 1918 spolu s Francúzskou armádou bojovali čl. legionári, konkrétne 21. a 22. pešie pluky čl. légii. Pamiatku padlých legionárov sme uctili položením kytice kvetov na vojenskom cintoríne pri Vouziere. Je tu pochovaných 160 čl. legionárov (cca 1/3 je Slovákov). Pokračovali sme do mestečka Terron, kde sme navštívili vojenský cintorín a položili kyticu k hrobu čl. legionárov. V mestečku je aj námestie Československa. Vo večerných hodinách sme opäť prišli do mestečka Rastatt a ubytovali sa v hoteli Engel.

Ráno 13.6.2014 sme sa rozlúčili s príjemným mestečkom a začali dlhú cestu do SR. Cestou sme navštívili mesto Ulm (posádkové mesto 2. as /N/) a prehliadli dominantu mesta, katedrálu Ulmer Münster, ktorá je s výškou 161 metrov najvyššia svojho druhu na svete.

23. august. Tohtoročného XIX. ročníka Medzinárodného vojenského výstupu na Kriváň, ktorý dňa 23. augusta organizoval Zväz vojakov SR v spolupráci s MO SR, GŠ OS SR, HOREZZA, a.s., Nemocnica Granit – Vysokošpecializovaný ústav pre pľúcne choroby Nová Polianka, Horský hotel Granit a klimatické kúpele Tatranské Zruby, Horská záchranná služba v Starom Smokovci a SEVOTECH a. s., sa zúčastnili vojaci piatich armád (Slovenska, Českej republiky, Poľska, Maďarska a USA). Z klubov Zväzu vojakov SR Liptovský Mikuláš, Poprad, Kežmarok, Dolný Kubín, Trenčín, Piešťany, Čereňany, Horná Nitra sa zúčastnili členovia klubov a ich rodinní príslušníci a početná skupina profesionálnych vojakov. Výstup sa niesol v znamení 70. výročia SNP. V podvečer výstupu v Novej Polianke pozdravil menom náčelníka GŠ OS SR delegácie zahraničných vojenských zväzov, organizátorov výstupu, vrcholové družstvá, pozvaných zástupcov samospráv, sponzorov a hostí náčelník Štábu pre operácie GŠ OS SR brigádny generál Ing. Jindřich Joch.

Pred začatím výstupu na KRIVÁŇ pri Pamätníku hrdinov SNP na brehu Štrbského Plesa položili vence hrdinom SNP a poklonili sa ich pamiatke príslušníci OS SR, zahraničné delegácie a ostatní hostia. Prezident Zväzu vojakov SR plukovník v.v. Ing. Tomáš Švec, viceprezident zväzu plk. v.v. RSDr. Juraj Drotár a brigádny generál Jindřich Joch zdôraznili význam odkazu SNP pre dnešné ozbrojené sily a mladú generáciu. Za Klub generálov SR sa na výstupe zúčastnil bývalý náčelník GŠ OS SR

a podpredseda KG SR generálporučik v.v. Ing. Peter Vojtek a tajomník KG SR generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský. Nechýbala ani početná delegácia amerických ozbrojených síl, ktorú viedli pridelenec obrany USA na Slovensku podplukovník Matthew Atkins a letecký pridelenec podplukovník Andrew Taylor ako aj delegácie vojenských zväzov štátov V4.

Na tohtoročnom výstupe, napriek nie najlepšiemu počasiu, sa zúčastnilo celkovo 1050 účastníkov. Najstarší účastník výstupu mal 77 rokov a najmladší 8 rokov. Klub generálov SR tak svojou účasťou prispel k dôstojnému priebehu tejto peknej novodobej vojenskej tradície.

Spomienka 100. výročia vypuknutia 1. svetovej vojny - Palárikovo

24. októbra sa v obci Palárikovo konala spomienková slávnosť pri príležitosti 100. výročia vypuknutia 1. svetovej vojny, spojená s odhalením pamätníka padlým československým legionárom a vojakom pochovaným na miestnom rímskokatolíckom cintoríne. S pomocou Vojenského historického ústavu sa podarilo vypátrať mená a čiastočne i miesta, kde sú vojaci pochovaní na miestnom cintoríne. Nový pamätník vzdáva hold aj štyrom vojakom – československým legionárom, ktorí padli v júni 1919 v Nových Zámkoch v bojoch za novú Česko-Slovenskú republiku. Na pozvanie starostu obce Palárikovo sa slávnosti za Klub generálov SR zúčastnili pod-

predseda KG SR generálporučik Ing. Peter Vojtek a brigádny generál v.v. Ing. Štefan Mečár. Účastníkov spomienkovej slávnosti privítal starosta obce pplk. v.v. Dr. Bernard Roštecký. Spomienky sa zúčastnili početní zástupcovia štátnej správy a miestnej samosprávy, predseda NSK pán Milan Belica, príslušníci OS SR pod velením zástupcu NGŠ OS SR genmjr. Ing. Pavla Macka, starostovia susedných obcí, viaceré vojenské kluby a združenia. Za Klub generálov SR k pamätníku položili kyticu generálporučik v.v. Ing. Peter Vojtek a brigádny generál v.v. Ing. Štefan Mečár.

Pietna spomienka na obeť fašizmu v Tokajíku

21. november. Za účasti náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Ing. Milana Maxima sa dňa 21. novembra 2014 uskutočnila spomienka na obeť fašistického besnenia, ktorého obeťami sa dňa 19. novembra 1944 stali obyvatelia Tokajíka.

„Za pomoc partizánom, hlavne partizánskemu oddielu Čapajev, nemecká jednotka miestne obyvateľstvo kruto potrestala. Vojaci zastrelili 32 obyvateľov obce, ktorú následne vydrancovali a vypálili,“ pripomenul sled historických udalostí vo svojom príhovore predseda Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Pavol Sečkář. Zdôraznil ďalej, že pred nástrahami nenávisti a zla sa musíme mať na pozore aj v súčasnosti. Na pietnom akte boli prítomní

aj priami účastníci protifašistického odboja, zástupcovia vojenskej kancelárie prezidenta SR, predstavitelia štátnej správy a samosprávy regiónu, zahraničné delegácie Ruska a Ukrajiny a mnoho ďalších zástupcov organizácií a záujmových združení. Za Klub generálov SR sa spomienky zúčastnil a položil veniec vedúci Regionálnej skupiny KG SR Východ generálmajor v.v. Ing. Marián Horský.

Medailou ministra obrany SR bola odmenená posledná žijúca obyvateľka obce, ktorá prežila vyčinenie nacistických vojakov, pani Alžbeta Medvecová. Medailu z rúk náčelníka generálneho štábu OS SR prevzala pre vysoký vek ocenennej jej dcéra.

vzdávania skúseností z výstavby a budovania Armády SR a dnešných OS SR.

- Starosta Tvrdošoviec Marián Tóth, zást. starostu Palárikova Vít Drgoň, starosta Vlčan Július Iván, veliteľ žpr. Sereď pplk. Dalibor Jelínek, Čestný občan obce Palárikovo Zoltán Černák, historik Anton Hrnko, starosta obce Bernard Roštecký, predseda NSK Milan Belica, brig. generál Stanislav Mečár, generálmajor Pavel Macko, veliteľ sídla prezidenta SR plk. Norbert Kádek, generálporučík Peter Vojtek, prednostka OÚ Nové Zámky Helena Bohátová, Mária Hrušková, prezident UN Veteran Slovakia plk. Štefan Jangl

V rámci prebiehajúcich pietnych aktov v roku 2015 pri príležitosti 70. výročia skončenia II. svetovej vojny v jednotlivých mestách SR navrhol predseda parlamentu v spolupráci s KG SR a SZPB zorganizovať obnovu, údržbu a úpravu pamätníkov, cintorínov a hrobov, ktoré pripomínajú tieto významné udalosti v dejinách Slovenska. V závere stretnutia odovzdal gen. Blanárik predsedovi NR SR Petrovi Pellegrinimu pamätnú plaketu KG SR a publikáciu Generáli.

6. máj. V Bratislave sa stretli v rámci oficiálnej návštevy veliteľa Národnej gardy štátu Indiana generálmajora Roy Martin Umbarger v Slovenskej republike na spoločnej večeri generáli Milan Maxim, Peter Vojtek, Lubomír Bulík a Milan Cerovský. Generáli sa spolu s manželkami stretli na základe pozvania genmjr. Umbragera, ktorý chcel poďakovať všetkým náčelníkom Generálneho štábu OS SR, s ktorými počas svojej služby v najvyššej funkcii v Národnej Garde Indiana spolupracoval.

Generálmajor Umbarger dňa 30. mája 2015 odovzdáva funkciu veliteľa Národnej gardy po viac ako 45 rokoch služby a odchádza do dôchodku. Za jeho osobný prínos a rozvoj spolupráce s OS SR, po-

moc pri vstupe do NATO, súčinnosť v operácii ISAF a podporu pri presadzovaní podporných programov USA pre OS SR, mu podpredseda KG SR generálporučík Peter Vojtek na základe uznesenia Rady Klubu generálov SR pri tejto príležitosti odovzdal zlatý Záslužný kríž generála Rudolfa Viesta.

Generálmajor Roy Martin Umbarger s dojatím za ocenenie poďakoval a prisľúbil, že pri svojej ďalšej ceste na Slovensko navštívi rokovanie Klubu generálov SR. Tento svoj sľub v roku 2024 i splnil.

8. máj. Evanjelický chrám v Trenčianskych Stankovciach bol na 70. výročie skončenia II. svetovej vojny v Európe, naplnený do posledného miesta. Množstvo hostí z radov príslušníkov ozbrojených zložiek prišli na ďakovné služby Božie sviatočne naladení, aby piesňami i hudbou ďakovali Pánu Bohu za dar víťazstva nad nacistickou porobou a fašizmom v Európe. Výnimočnosť služieb Božích podčiarkla aj prítomnosť Čestnej stráže OS SR, generálov a vysokých dôstojníkov z radov bývalých i súčasných príslušníkov Ozbrojených síl a ozbrojených zborov (OS a OZ SR), ako aj účasť člena vojenského diplomatického zboru Ruskej federácie. Za Klub generálov SR sa služieb Božích zúčastnili generáli Pavel Macko, Svetozár Nađovič a Ján Ďurove. Na programe slávnostných služieb Božích, ktoré z poverenia Predsedníctva ECAV na Slovensku pripravil miestny cirkevný zbor pod vedením svojej farárky Jarmily Petrulovej a riaditeľa Úradu EPS MV SR pplk. Milana Petru, sa podieľala aj Eumenická pastoračná služba (EPS) v OS a OZ SR prostredníctvom generálneho duchovného OS a OZ SR plk. Mariana Bodolló, duchovných EPS i účasťou ostatných predstaviteľov Ústredia EPS. Zhromaždeniu sa prihovril aj 2. zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálmajor Ing. Pavel Macko.

Rok 2015

27. január. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Peter Pellegrini v novej budove NR SR na námestí Alexandra Dubčeka v Bratislave prijal delegáciu Klubu generálov SR v zložení: generálmajor v.v. Ing. František Blanárik, generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský, generálmajor v.v. Jozef Zadžora, generálmajor v.v. JUDr. Ján Vido, generálmajor v.v. MUDr. Igor Čombor, major Igor Daxner. V úvode stretnutia oboznámil predseda KG SR generál František Blanárik predsedu parlamentu s poslaním a základnými úlohami klubu. Tajomník KG SR gen. Gaplovský informoval o domácich a zahraničných aktivitách Klubu, zložení členskej základne, domácich a zahraničných partneroch nášho občianskeho združenia. Témami diskusie boli bezpečnostná situácia v Slovenskej republike a vo svete, niektoré aktivity KG SR a možnosti spolupráce v oblasti odo-

UNESCO - Paríž

4. jún. Uskutočnilo sa rokovanie Medzinárodného konzultačného výboru organizácií dôstojníkov v zálohe (MKV) v spolupráci s UNESCO v Paríži pri príležitosti 70. výročia víťazstva nad fašizmom. Cieľom akcie bolo pripomenutie si uvedeného výročia a hľadanie ciest a možností boja proti vojnám a násilíu. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia dvadsiatich krajín MKV a siedmich krajín medzinárodnej organizácie „Vojaci mieru“, ktorá združuje veteránov mierových misií OSN. Účastníci humanitárnej akcie na záver svojho rokovania prijali „Chartu za mier“ a položili veniec k hrobu neznámeho vojaka pod Víťazným oblúkom. Za Klub generálov SR sa medzinárodnej humanitárnej akcie zúčastnili generálma-

jor v.v. Ing. František Blanárik (viceprezident MKV) a brigádny generál v.v. doc. Ing. František Bartko, CSc.

**CHARTA MIERU
MEDZINÁRODNÉHO KONZULTAČNÉHO VÝBORU
ORGANIZÁCIÍ DÔSTOJNÍKOV V ZÁLOHE
A VO VÝSLUŽBE A MEDZINÁRODNEJ ASOCIÁCIE
„VOJACI MIERU“**

Účastníci Medzinárodnej humanitárnej akcie „Misia mieru a priateľstva“, pri príležitosti 70. výročia víťazstva nad fašizmom, ktorá bola organizovaná v UNESCO a Medzinárodným konzultačným výbo-

rom organizácií dôstojníkov v zálohe a vo výslužbe spolu s UNESCO a Medzinárodnou organizáciou „Vojaci mieru“ sú solidárni so všetkými mierovými silami, považujúci víťazstvo nad fašizmom za najväčšiu udalosť 20. storočia, ktorá zachránila ľudstvo pred degradáciou a úplným zničením. Členovia MKV vyjadrujú vážne znepokojenie nad roztáčajúcou sa medzinárodnou politickou turbulenciou i zostrovaním medzinárodného napätia, sprevádzané expanziou extrémistických ideí a radikálnymi násilnými spôsobmi, ktoré zachvátili prakticky všetky regióny pod heslami nacionalizmu vo forme náboženskej alebo politickej neznášanlivosti. Účastníci humanitárnej akcie rozhodne odsudzujú a odmietajú každú formu prejavov extrémizmu, rasizmu i náboženskej neznášanlivosti a považujú radikalizáciu vo svete ako nebezpečenstvo a deštruktívnu silu, vplývajúcu na celú spoločnosť – na práva ľudstva, na ekonomiku, politiku, kultúru a dotýkajúcu sa každého človeka. Nevyčísľiteľné tragické následky Druhej svetovej vojny, skúsenosti veteránov uplynulých vojen a vojenských konfliktov a všetkých tých, ktorí tieto útrapy prežili, nás nabáda podporovať sily bojujúce za pevný a stabilný mier na celom svete, založený na princípoch Charty ľudských práv – Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN.

12. - 13. jún. Zástupcovia Klubu generálov SR, generáli František Blanárik, Tibor Gaplovský, Marián Horský, Gašpar Hozman a mjr. Daxner, sa stretli s predstaviteľmi Celoštátneho zväzu združení spolubojovníkov BEOSZ z Maďarska. Stretnutie v priestoroch Obecného úradu v Dolnom Bare organizačne zabezpečil starosta obce pán Ing. Oskár Bereczk. Cieľom pracovného stretnutia bolo nadviazanie vzájomnej spolupráce a prerokovanie možnosti uzatvorenia zmluvy o medzinárodnej spolupráci. Vedúci oboch delegácií predstavili hlavné úlohy a formy činnosti svojich organizácií. V závere oficiálnej časti rokovania si z rúk predsedu KG SR prevzali pamätnú medailu generála Jána Goliana III. stupňa zástupcovia BEOSZ generálporučík v.v. József Kelemen a podplukovník v.v. Endre Udvardi.

Zdôrazňujeme vážnosť úlohy štátu v boji s ideológiou terorizmu, prebiehajúceho rastu radikalizmu a extrémizmu – najnebezpečnejším hrozbám mieru a stability všetkým štátom a každého človeka zvlášť. Len spoločné úsilie všetkých štátov, celej spoločnosti vrátane veteránov i mládeže je schopné zabezpečiť efektívny vplyv v boji proti terorizmu a extrémizmu, zabezpečiť spoľahlivú ochranu ľudstva, každého človeka. Hlavná úloha koordinátora v tejto práci náleží Organizácii spojených národov.

My, účastníci medzinárodnej akcie „Misia mieru a priateľstva“ venovanej 70. výročiu víťazstva nad fašizmom, obraciame sa na hlavy štátov, vlád, spoločenské veteránske, mládežnícke organizácie, svetovú verejnosť s výzvou urobiť všetko pre zabránenie súčasných vojen a vojenských konfliktov, ktoré môžu mať hrozné následky a môžu sa stať reálnou hrozbou existencie súčasnej civilizácie.

Členovia Medzinárodného konzultačného výboru organizácií dôstojníkov v zálohe a vo výslužbe vyhlasujú, že vo svojej činnosti i naďalej budú využívať skúsenosti a možnosti v boji proti súčasným hrozbám mieru a bezpečnosti.

UNESCO, Paríž, 5. júna 2015

Hostia odovzdali zástupcom KG SR pamätné plakety pri príležitosti 25. výročia založenia ich organizácie. Pracovné stretnutie pokračovalo neoficiálnou časťou v priestoroch Relax parku v Dolnom Bare. Súčasťou programu bola ochutnávka miestnej kuchyne a aj športový rybolov na rybníku.

19. - 20. jún. V Trenčianskych Stankovciach sa uskutočnil už v poradí 3. ročník Tankových dní Laugarício. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou ministra obrany SR Martina Glváča a exministra obrany a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku. Tisíce návštevníkov sledovalo rekonštrukcie bojovej činnosti najmä z obdobia druhej svetovej vojny. V tomto roku sa Tankových dní zúčastnili kluby vojenskej histórie zo Slovenska, Českej republiky, Poľska, Maďarska, Chorvátska a Rakúska. Návštevníci mohli vidieť budovanie ľahkých poľných opevnení a táborov nemeckej, americkej,

kej, sovietskej a slovenskej armády, zažiť atmosféru v nemeckom poľnom lazarete pri operácii zraneného vojaka, vidieť zásah 56. prieskumnej skupiny, no najmä pozoruhodné exempláre vojenskej techniky z dôb druhej svetovej vojny i obdobia po nej. V tomto roku mali možnosť návštevníci podujatia lepšie sa oboznámiť aj s technikou slovenských

ozbrojených síl a ukázkami výcviku jej príslušníkov.

Náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Milan Maxim zdôraznil, že aj takýmto spôsobom chcú ozbrojené sily priblížiť občanom vybavenie a prípravu ich príslušníkov. „Je to veľmi dobrá príležitosť na prezentáciu ozbrojených síl, ich spôsobilostí a výzbroje a vybavenia,“ vyhlásil generál Maxim.

Svoje majstrovstvo ukázali príslušníci martsinského a levického mechanizovaného práporu. Na statických a dynamických ukázkach bolo vidieť techniku, ktorou disponujú útvary pozemných, vzdušných síl, vojenskej polície a žilinského 5. pluku špeciálneho určenia. No a keďže išlo o Tankové dni, nemohla chýbať ani tanková technika. Od legendárneho tanku T-34, cez T-55 Kladivo až po T-72. Vidieť však bolo aj čs. tančík vz. 33, stíhače tankov StuG-IV a SU-100, americké tanky Sherman M4A1 a Stuart M5, britské samohybné delo Sexton SPG 105 mm a techniku, ktorou disponovali aj čs. jednotky bojujúce na západnom fronte.

Motospojky 2015 RESPEKT WWII

20. jún. So snahou podčiarknuť význam 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny Klub generálov SR v rámci už tradičného historického podujatia „Tankové dni Laugarício“ spoluorganizoval v dňoch 17. až 19. júna 2015 sprievodnú aktivitu MOTOSPOJKY 2015 RESPEKT WWII, ktorú podporil a na jej zabezpečení sa podieľal aj GŠ OS SR a Policajný zbor. Cieľom aktivity bolo jazdou z Bruselu cez jednotlivé

krajiny (Belgicko, Luxembursko, Nemecko, Česká republika) do Trenčína, odovzdávať posolstvo, vyjadrovať myšlienky medzinárodného spojenectva a vzdať úctu obetiam vojen. Účastníci aktivity pri prejazde jednotlivých krajín položili kvety k vybraným pamätníkom.

Jedným so symbolických miest pre slovenských vojakov je Pamätník zmierenia v areáli MO SR v Bratislave. Na ňom účastníci jazdy MOTOSPOJKY 2015 RESPEKT WWII dňa 19. júna 2015 položili venca vyjadriť úctu a rešpekt vojakom padlým na bojiskách, ktorých prste sú v pamätníku uložené. Po pietnom akte, ktorého sa zúčastnili členovia Klubu generálov SR, generáli Pavel Macko, František Blanárik, Alexander Nejedlý, Jindřich Joch, viceprezident PZ plk. Ábel, sa kolóna motoriek v ktorej jazdili členovia KG SR generáli Peter Vojtek a Juraj Baránek, presunula do Vojenského historického múzea Piešťany a následne do Trenčína. Putovanie medzinárodnej skupiny motokárov po Spanilej jazde do Bošáče v sobotu zavŕšilo odovzдание posolstva na otvorení „Tankových dní Laugarício“ v Trenčianskych Stankovciach.

Posolstvo jazdy MOTOSPOJKY 2015 RESPEKT WWII:

„My, účastníci jazdy MOTOSPOJKY 2015 Respect for WWII, týmto vyjadrujeme svoju úctu a rešpekt všetkým obetiam 2. svetovej vojny.“

Chceme žiť v mieri a priateľstve!

Nech sa podobné udalosti už nikdy nezopakujú!“

Spomienková slávnosť k 125. výročiu narodenia revúckeho rodáka armádneho generála Rudolfa Viesta

24. septembra sa Námestie slobody pri buste armádneho generála Rudolfa Viesta zaplnilo občanmi Revúcej a pozvanými hosťami, medzi ktorými nechýbali ani predstavitelia štátnych a miestnych orgánov.

Hosťami spomienkovej akcie boli aj členovia Klubu generálov SR generáli František Blanárik, Marián Horský, Ján Ďurove, Peter Vojtek a major Igor Daxner a pplk.v.v. Marcel Jurech.

Armádny generál Rudolf Viest na narodil 24. septembra 1890 v Revúcej.

Rudolf Viest bol svojím pevným a neoblomným charakterom výraznou oporou SNP. Jeho meno preto nemôže byť zabudnuté a bude uchované i pre budúce generácie. Na základe rozhodnutia Rady KG SR bol armádny generál Rudolf Viest dňa 22. marca 2011 menovaný čestným členom in memoriam Klubu generálov SR. Predseda Klubu generálov František Blanárik pri príležitosti 125. výročia narodenia revúckeho rodáka armádneho generála Rudolfa Viesta odovzdal medaile Klubu generálov Slovenskej republiky:

1. Záslužný kríž generála Rudolfa Viesta I. stupňa, zlatý - mestu Revúca,
2. Záslužný kríž generála Rudolfa Viesta II. stupňa, strieborný - Ing. Pavlovi Sečkárovi, PhD., predsedovi Ústrednej rady SZPB,
3. Záslužný kríž generála Rudolfa Viesta II. stupňa, strieborný - Ing. Norbertovi Lackovi, predsedovi Oblastného výboru SZPB Rožňava,
4. Medailu generála Rudolfa Viesta III. stupňa, bronzová - Základnej organizácii SZPB Revúca,
5. Medailu generála Rudolfa Viesta III. stupňa, bronzová - JUDr. Jánovi Kochanovi, predsedovi Základnej organizácii SZPB Revúca.

Oslavy 71. výročia Karpatsko-duklianskej operácie

6. október. Oslavy 71. výročia Karpatsko-duklianskej operácie sa začali pietnymi aktmi 5. októbra 2015 v Poľskej republike. V utorok 6. októbra 2015 sa oslavy KDO na Slovensku začali pietnymi spomienkami pri Pamätníku Československej armády na Dukle. Kladenia vencov sa zúčastnil prezident SR Andrej Kiska, predseda vlády SR Róbert Fico, poslanci NR SR, generalita Ozbromených síl SR, hostia z Poľska, Česka a veľvyslanectiev niektorých štátov, zástupcovia štátnej a verejnej správy, priami účastníci oslobodzovacích bojov, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a občania zo Slovenskej a Českej republiky. Z Klubu generálov Slovenskej republiky sa osláv zúčastnili náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Milan Maxim, veliteľ Pozemných síl OS SR brigádny generál Ondřej Novosad, veliteľ Vzdušných síl OS SR brigádny generál Miroslav Korba, členovia Rsk KG SR Východ – generálmajor v.v. Jozef Blizman, generálmajor v.v. Miroslav Kováč a brigádny generál v.v.

František Bartko. Za Rsk Sever sa osláv zúčastnili generálporučík v.v. Pavel Honzek, generálmajor v.v. Gašpar Hozman a generálmajor v.v. Ján Ďurove. K účastníkom pietneho aktu na Dukle sa prihovril prezident SR Andrej Kiska aj predseda vlády SR Róbert Fico. Oslavy pokračovali pri Soche armád-

neho generála Ludvíka Svobodu vo Svidníku. Pietnym aktom kladenia vencov, príhovorom prednostu okresného úradu vo Svidníku Jozefa Baslára pri Pamätníku Sovietskej armády vo Svidníku a panychídou sa oslavy 71. výročia Karpatsko-duklianskej operácie ukončili.

Vystúpenie súboru ALEXANDROVCI v Rišňovciach

8. októbra sa na pozvanie starostu obce Rišňovce pána Karola Laboša zúčastnili mimoriadneho vystúpenia súboru Alexandrovci v rámci jeho turné po mestách Slovenskej republiky členovia Regionálnej skupiny Stred s manželkami. Delegáciu Klubu generálov SR viedol vedúci Rsk Stred generálmajor v.v. Ján Pančík. Spolu s ním sa vystúpenia zúčastnili generálmajor v.v. Ján Váňa, generálmajor v.v. Ľudovít Gál a brigádny generál v.v. Stanislav Petrevec.

Vystúpenie tohto súboru v malej slovenskej obci v západnej časti okresu Nitra zorganizoval starosta obce Karol Laboš, ktorý je starostom už 6 volebné obdobie a už 16 rokov stojí v čele obce s 2130 obyvateľmi. „Za tu dobu sme v obci vybudovali vodovod, plynovod a kanalizáciu. Niektorí už našu obec s humorom volajú Labošovce,“ hovorí s úsmevom. Okrem rozvoja obce sa starosta nemalou mierou zaslúžil i o kultúrny rozvoj obce. V obci je pozlátená socha Dobrého anjela sveta, ktorá stojí na 11 m vysokom pilieri, je vysoká 3 m a rozpätie krídel má 2,4 m. Rišňovce sa zaradili k dvadsiatim siedmim veľkým mestám sveta, kde stojí socha Dobrého anjela. Na Slovensku ju majú ako jediná obec. Rišňovce dostali sochu ako dar z Moskvy. Ďalšou pamätihodnosťou je najstaršia budova v obci - renesančný

kaštieľ, v ktorom je v súčasnosti zriadené múzeum M. I. Kutuzova. Rekonštrukcia bola vykonaná v rokoch 2010 - 2012 z iniciatívy starostu obce Karola Laboša.

Maršal Kutuzov sa pred 200 rokmi pričínil o pád Napoleona a získal si povest jedného z najschopnejších vojvodcov svojej doby. Obec Rišňovce mala to šťastie, že časť ustupujúceho ruského vojska prenocovalo v decembri 1805 v okolí obce a maršal Kutuzov našiel nocľah priamo v nej. Vystúpenie

• Alexandrovci v Rišňovciach

súboru Alexandrovci, aj keď v obmedzenom počte, sa stretlo u obyvateľov obce s obrovským záujmom a na záver boli členovia súboru odmenení neutíchajúcim potleskom.

8. november. Veľvyslanectvo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska v SR a Ministerstvo obrany SR zorganizovali v Čunove spomienkový deň pri Pamätníku britských letcov, ktorý bol postavený v roku 2003 na mieste, kde dňa 5. októbra 1944 zahynula 5 členná posádka bombardéru Wellington zo 40. letky RAF po zásahu protiletadlovou strelou. Slávnosti sa zúčastnil veľvyslanec Spojeného kráľovstva Andy Garth, štátny tajomník MO SR Miloš Koterec, 2. zástupca náčelníka GŠ OS SR genmjr. Pavel Macko, vojenský predstavitelia veľvyslanectiev Spojeného kráľovstva, USA, Českej republiky, Poľska, predstavitelia Ozbrojených síl SR a UN Veteran Slovakia. Za Klub generálov SR sa pietnej

spomienky zúčastnil a k pamätníku položil kyticu generálporučik v.v. Peter Vojtek.

• Zľava: plk. v.v. Miroslav Klimek, genpor. v.v. Peter Vojtek, plk. v.v. Štefan Jangl, pplk. v.v. Ingrid Tomeková, pplk. v.v. Lubomír Mičátek

Pietny akt na vojenskom cintoríne Trenčín-Kubrá

10. november. Na pozvanie veliteľa posádky Trenčín a veliteľa Pozemných síl OS SR brigádneho generála Ondreja Novosada a predsedu Klubu generálov SR generála Blanárika sa členovia KG SR a mnoho ďalších hostí zišli v Trenčíne vo Vojenskom útvere 5728 v Kubre. V spolupráci s veliteľom posádky tu členovia Rsk KG SR Sever pripravili prvé spoločné polozenie vencov k hrobom 771 vojakov z 10-tich súčasných štátov, ktorí bojovali v I. svetovej vojne

a vo vojenskej nemocnici v Trenčíne zomreli následkom zranení alebo vážnych chorôb. Nájdeme tu vedľa seba ležať Čecha, Nemca, Rusa, Poliaka, Rakúšana, Slováka, Rumuna, Taliana, Maďara alebo Turka.

Klub generálov SR sa rozhodol obnoviť zanedbaný a nikým neudržiavaný vojenský cintorín. Svoju úlohu si rozvrhol do 4 etáp a vynakladá veľké úsilie na to, aby cintorín bol znovu obnovený k 100-tému výročiu ukončenia I. svetovej vojny dňa 11. novembra 2018.

Za Klub generálov SR sa pietneho aktu zúčastnili generáli Vojtek, Vido, Pančík, Horský, Blizman, Ešmír, Hozman, Humený, Honzek, Baránek, Novosad, Krištofovič, Gaplovský, Nađovič a sekretár KG SR major Daxner. Hostia si mali možnosť pozrieť vykonané práce, ktoré boli v rámci obnovy cintorína v tomto roku vykonané „pod taktovkou“ vedúceho Rsk Sever generála Honzeka. Delegácie položili vence pri vchode na cintorín, vypočuli si príhovor generála Nađoviča, tajomníčky Medzinárodnej asociácie miest mieru Janky Fabovej a duchovné slovo pplk. Lipku. Na záver pietneho aktu zatrubil vojenský trubač večierku.

Odobratie prste zeme z koncentračného tábora vo Flossenbürgu

18. - 21. november. Po pietnom akte, ktorý Klub generálov SR zorganizoval dňa 4. marca 2015 pri Pamätníku zmierenia na MO SR v Bratislave, sme v roku 70. výročia ukončenia II. svetovej vojny pokračovali v aktivitách, ktorými sme si chceli uctiť pamiatku armádneho generála Rudolfa Viesta, brigádneho generála Jána Goliana, generála II. triedy Štefana Jurecha a generála II. triedy Augustína Malára, ktorí boli popravení s najväčšou pravdepodobnosťou v Koncentračnom tábore Flossenbürg. Pisomné doklady o ich poprave sa dodnes nenašli. Flossenbürg je malá dedinka ležiaca v Bavorsku, neďaleko hraničného priechodu Rozvadov (Česká republika).

Cieľom prvej slovenskej návštevy tohto pietneho miesta, ktorej sa v dňoch 18. – 21. novembra 2015 zúčastnili generálmajor v.v. Ing. František Blanárik, generálporučik v.v. Ing. Peter Vojtek, generálmajor v.v. Ing. Svetozár Nađovič a generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský, bolo položením venca vzdať úctu popraveným generálom, odobrať prst zeme a nadviazať spoluprácu s vedením dnešného pamätníka. KG SR touto spoluprácou chce získať historické dôkazy, dokumentujúce posledné dni popravených generálov. Návštevy a pietneho aktu sa zúčastnili i synovia

padlých generálov, páni Borivoj Malár, Ivan Golian a pplk. Marcel Jurech, ktorí sa po 70-tich rokoch stretli prvýkrát.

Riaditeľ pamätníku Koncentračný tábor Flossenbürg Dr. Skriebeleit pri hľadaní písomností o popravených generáloch prisľúbil svoju plnú podporu a pozval KG SR na pietnu spomienku, ktorá je vo Flossenbürgu organizovaná každoročne v apríli. Odobratú prst zeme KG SR uloží v Pamätníku zmierenia na MO SR a ostatných pamätníkoch venovaných padlým generálom, tak aby nám pripomínala hrdinský boj a obetovanie sa najlepších synov slovenského národa v boji za slobodu.

• Traja synovia - pplk. Marcel Jurech, Borivoj Malár a Ivan Golian.

Podpis Dohody o vzájomnej medzinárodnej spolupráci so Zakarpatskou oblastnou organizáciou kozáctva na Ukrajine

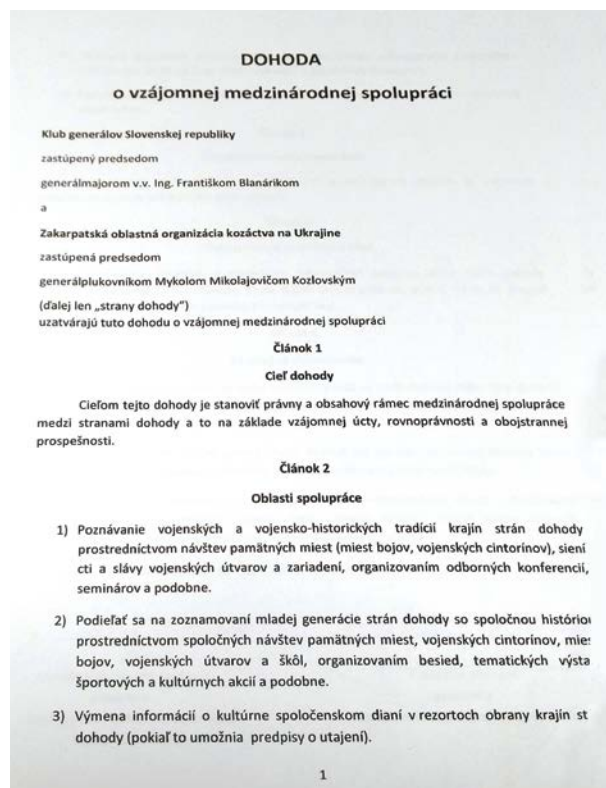
2. december. V hoteli Glamour na Zemplínskej Šírave sa stretli zástupcovia Klubu generálov SR a Zakarpatskej oblastnej organizácie kozáctva na Ukrajine. Za Klub generálov SR sa stretnutia zúčastnili generáli František Blanárik, Marián Hor-

ský, František Bartko, Miroslav Kováč a Ján Vido. Za Zakarpatskú oblastnú organizáciu kozáctva na Ukrajine sa stretnutia zúčastnili generálpukovník Mykola Mikolajovič Kozlovský a generálmajor Igor Zinčuk.

Na stretnutí bola podpísaná Dohoda o vzájomnej zahraničnej spolupráci medzi obidvoma organizáciami. Za Klub generálov SR ju podpísal predseda KG SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik, za Zakarpatskú oblastnú organizáciu kozáctva na Ukrajine generálplukovník M.M. Kozlovský.

• Delegácia Ukrajiny

Stretnutie členov KG SR s ministrom obrany SR Martinom Glváčom na Pezinskej Babe

25. februára pri príležitosti 10. výročia vzniku Klubu generálov SR pozval minister obrany Slovenskej republiky Martin Glváč členov Klubu generálov SR na spoločné stretnutie. Členovia Klubu sa 25. februára 2016 už pred dvanástou hodinou schádzali na Pezinskej Babe v miestnom moteli. Krátko po dvanástej hodine prišiel minister obrany SR Martin Glváč. Po krátkom privítaní predsedom KG SR generálmajorom v.v. Ing. Františkom Blanárikom sa ujal slova minister obrany Glváč. Zhodnotil 4-ročnú spoluprácu s KG SR a na záver svojho krátko vystúpenia dal pokyn k prečítaniu svojho rozkazu. Pri príležitosti 10. výročia vzniku KG SR udelil

vyznamenania niektorým členom KG SR. Pamätnú medailu ministra obrany SR I. stupňa – zlatá si z rúk Martina Glváča prevzali: generálporučík v.v. Ing. Anton Muržic generálmajor v.v. Ing. Svetozár Nadovič. Pri príležitosti 10. výročia vzniku KG SR odovzdal predseda KG SR generál Blanárik ministrovi obrany SR Martinovi Glváčovi medailu Záslužný kríž generála Rudolfa Viesta I. st. – zlatý. Zároveň mu odovzdal knihu Generáli Slovenskej republiky a prvý výtlačok novej publikácie „10. výročie vzniku KG SR“.

Pietny akt uloženia prste zeme z bývalého Koncentračného tábora Flossenbürg v Pamätníku zmierenia v areáli Ministerstva obrany SR

3. marca sa o 14.00 hod zišli členovia Klubu generálov SR, aby si pripomenuli pamiatku na slovenských generálov Viesta, Goliana, Malára a Jurecha, ktorí boli popravení koncom II. svetovej vojny v Koncentračnom tábore Flossenbürg. Pietnej spomienky sa zúčastnili generáli vo výslužbe - František Blanárik - predseda KG SR, Peter Vojtek - podpredseda KG SR, Pavel Honzek - vedúci Rsk KG SR Sever, Gašpar Hozman, Svetozár Nadovič, Michal Vaľo - vedúci Rsk KG SR Západ, Július Humaj, Milan Cerovský, Ján Vido a Milan Čelko.

Z radov generálov v aktívnej službe sa pietnej spomienky zúčastnili - generál Milan Maxim – náčelník GŠ OS SR, generálporučík Peter Gajdoš - 1. zástupca NGŠ OS SR, generálmajor Pavel Macko - 2. zástupca NGŠ OS SR a brigádny generál Jindřich Joch. Po pri-

vítaní hostí položil veniec k Pamätníku zmierenia náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ing. Milan Maxim spolu s generálporučíkom Ing. Petrom Gajdošom a generálmajorom Ing. Pavlom Mackom. Veniec položil aj predseda KG SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik v sprievode generálporučíka v.v. Ing. Petra Vojteka a syna generála Jurecha, pplk. v.v. Marcela Jurecha.

So slávnostným príhovorom vystúpil podpredseda KG SR generálporučík v.v. Ing. Peter Vojtek. S krátkym spomienkovým slovom vystúpil syn generála Jurecha podplukovník v.v. Marcel Jurech. Po prejavocho vysvätil prst zeme z Koncentračného tábora Flossenbürg vojenský duchovný práporu výcviku v Martine plk. Mons. Mgr. František Počunek. Generálmajor v.v. Ing. František Blanárik a generál Ing. Milan Maxim uložili prst zeme z Koncentračného tábora Flossenbürg do pripravených

Rok 2016

Desať rokov od tragédie

19. január. Uplynulo presne desať rokov od najväčšieho leteckého nešťastia v histórii Ozbrojených síl SR. V maďarskej obci Hejce a na vrchu Borsó si dnes pripomenul pamiatku 42 obetí tohto nešťastia minister obrany SR Martin Glváč. 19. januára 2006 sa len pár kilometrov od slovenských hraníc zrútil vojenský špeciál, ktorý z Kosova viezol príslušníkov slovenského kontingentu KFOR. Nehodu prežil jediný vojak, dnes kapitán Martin Farkaš.

Z Klubu generálov SR sa pietneho aktu zúčastnili generálmajor v.v. Ing. František Blanárik - predseda

KG SR, generálmajor v.v. Ing. Marián Horský - vedúci Rsk Východ, generálporučík v.v. Ing. Peter Vojtek, brigádny generál v.v. doc. František Bartko, generálporučík v.v. Ing. Marián Áč. V oficiálnej delegácii MO SR sa zúčastnili členovia KG SR generál Milan Maxim, brigádny generál Ondřej Novosad a brigádny generál Miroslav Korba.

Na miesto leteckej tragédie opäť prišiel vzdať svojím kolegom úctu aj Martin Farkaš. „Na miesto tohto nešťastia chodím pravidelne pri výročí nehody, ale aj počas roka. Spomienky na mojich kolegov, ktorí tu zahynuli sú stále veľmi čerstvé a nikdy na nich nezaбудnem. Stále mi veľmi chýbajú,“ povedal.

Najväčšiu leteckú tragédiu v dejinách Ozbrojených síl SR pripomína rad pamätníkov a priamo v obci Hejce pamätník, ktorý bol odhalený v roku 2007. Jeho ústredným motívom je bronzová socha padajúcej postavy, obkolesená do bronzu zaliatymi štyrmi 6-metrovými stromami, ktoré sa pri páde lietadla zlomili. Pamätník je postavený na podstavci z tatranskej žuly. Väčšina z vojakov, ktorá pri tragédii zahynula, bola z trebišovského mechanizovaného práporu.

priestorov Pamätníka zmierenia a spolu s plk. Mons. Mgr. Františkom Počurekom a podplukovníkom v.v. Marcelom Jurechom zapálil kahančeky pri Pamätníku zmierenia. Na záver pietnej spomienky vojenský trubač zatrubil večierku.

Zlatý Biatec 2015 pre generála Naďoviča

17. marca si osem osobností Slovenska v Bratislave prevzalo prestížne ocenenie ZLATÝ BIATEC za rok 2015, ktoré každoročne udeľuje neformálne ekonomické fórum - Hospodársky klub. Ocenenie si prevzali:

- docent Böhmer, ktorý pôsobí ako prednosta Ústavu lekárskej biológie, genetiky a klinickej genetiky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave,
- Juraj Pechan prednosta Kliniky chirurgickej onkológie NOÚ,
- ekonóm Jaroslav Husár,
- guvernér Národnej banky Slovenska Jozef Makúch,
- advokátka Eva Mišíková,
- podnikateľ Peter Lukeš za vytvorenie polyfunkčného komplexu Centrál,
- Dr.h.c. prof. Ing. Rudolf Sivák PhD. prorektor Ekonomickej univerzity v Bratislave,
- **generálmajor v.v. Ing. Svetozár Naďovič** - člen KG SR, ktorý sa podieľal na odsune sovietskych vojsk

a stal sa kritikom zrušenia povinnej vojenskej služby. Zlatý Biatec bol prvýkrát udelený za rok 1993 na základe tajnej voľby skupiny podnikateľov a osobností slovenskej spoločnosti. Držiteľom ocenenia Zlatý Biatec sa v roku 2014 stal aj ďalší člen Klubu generálov SR – **generál Tibor Gašpar**.

Otvorenie výstavy „Vojnoví veteráni SR“ v Trenčíne

6. apríla v priestoroch trenčianskeho posádkového klubu otvoril štátny tajomník MO SR Ivan Máčovský za prítomnosti náčelníka Generálneho štábu SR, generálnej riaditeľky SELUZ MO SR JUDr. Eleonóry Kiššovej, veliteľa Pozemných síl OS SR, Hlavného poddôstojníka OS SR štábného nadrotmajstra Vladimíra Beluša, zástupcov Únie vojnových veteránov, UN Veteran Slovakia, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Zväzu vojakov SR, Klubu generálov SR, mimovládnych organizácií a ďalších hostí dočasnú expozíciu Vojnoví veteráni Slovenskej republiky.

Z Klubu generálov SR sa otvorenia zúčastnil generálmajor v.v. Ing. Svetozár Naďovič a generáli v aktívnej službe – členovia KG SR generál Milan Ma-

xim – náčelník GŠ OS SR, brigádny generál Ondřej Novosad – veliteľ Pozemných síl OS SR a brigádny generál Ing. Juraj Krištofovič – zástupca veliteľa PS OS SR. Ivan Máčovský vo svojom vystúpení vyzdvihol význam výstavy pre rezort obrany, jeho príslušníkov a najmä pre lepšie poznanie našej vlastnej vojenskej histórie. Návštevník výstavy, podľa zostavovateľa zástupcu riaditeľa Odboru vojensko-historických výskumov VHÚ Dr. Imricha Purdeka, získa ucelený obraz o našich vojnových veteránoch, pričínajúc historicky prvým generálom M. R. Štefáni-

kom, až po súčasných účastníkov medzinárodných operácií a misií. Podľa Ivana Máčovského i generála Milana Maxima je práve odkaz vojnových veteránov Slovenskej republiky pre príslušníkov OS SR jedným z hlavných zdrojov rozvíjania národných a vojenských tradícií. Generál Maxim vyjadril presvedčenie, že výstava postupne navštívi všetky najdôležitejšie posádky na Slovensku a prispeje k lepšiemu povedomiu nielen vojenskej ale aj civilnej verejnosti o našej vojenskej histórii.

Odhalenie pamätnej tabule vo Flossenbürgu

17. apríl. Aj v tomto roku pokračovali aktivity Klubu generálov SR, ktorých cieľom je uctenie si pamiatky na štyroch slovenských generáloch - divízneho generála Rudolfa Viesta, brigádneho generála Jána Goliana, generála II. triedy Štefana Jurecha a generála II. triedy Augustína Malára, ktorí boli popravení v marci 1945 v Koncentračnom tábore Flossenbürg. Klub generálov SR nechal vyhotoviť pamätnú tabuľu, ktorú sme zo Slovenska v sobotu 16. apríla previezli a upevnili na mieste, kde sa v tábore v priestoroch určených pre prominentných väzňov vykonávali popravy.

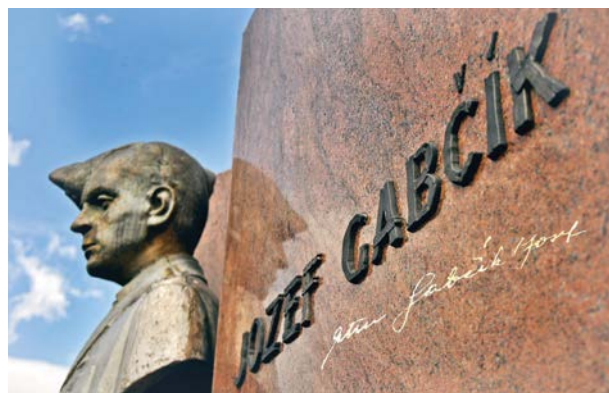

V nedeľu 17. apríla ráno o 10,00 hod. symbolicky v daždi, sme túto tabuľu slávnostným spôsobom odhalili. Po príhovore podpredsedu Klubu gen. Vojteka, odhalenie pamätnej tabule symbolicky vykonali synovia padlých generálov páni Borivoj Malár a pplk. v.v. Marcel Jurech. Podujatia sa zúčastnila vicekonzulka Generálneho konzulátu SR v Mníchove Zuzana Miškolciová, vedúci pamätníka Dr. Skriebeleit, vojenský pridelenec SR v SRN plk. gšt. Polušin, rodinní príslušníci Borivoja Malára a ďalší naši priatelia a podporovatelia. Vedúcemu pamät-

níka sme odovzdali dokumenty s fotografiami a životopismi popravených generálov v troch jazykoch, aby ich mohol umiestniť v expozícii, pretože doteraz v priestoroch múzea nebola zmienka o slovenských obetiach. Pracovníci pamätníka pokračujú v pátraní po písomných dokladoch týkajúcich sa prominentných väzňov a zamerali sa i na našich popravených generálov. Odborný tím navštívi v lete archív vo Washingtone a my dúfame, že sa podarí zistiť

22. ročník Memoriálu Jozefa Gabčíka v 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline

28. mája minister obrany SR Peter Gajdoš v areáli 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline otvoril v poradí už 22. ročník Memoriálu Jozefa Gabčíka. Bežecké preteky sa už tradične konali na počesť hrdinu 2. svetovej vojny a významného predstaviteľa

prvé informácie o našich generáloch. Po tomto slávnostnom akte sme si prezreli expozície pamätníka a zúčastnili sme sa spoločne s ďalšími zahraničnými pozvanými hosťami slávnosti, ktorá sa koná každoročne pri príležitosti oslobodenia tábora. Za Klub generálov SR sa aktivity zúčastnili generáli: František Blanárik – predseda KG SR, Peter Vojtek – podpredseda KG SR, Tibor Gaplovský – tajomník KG SR, Svetozár Nađovič a Štefan Mečár.

protifašistického odboja generála i.m. Jozefa Gabčíka. „Dnešné podujatie je venované pamiatke Jozefa Gabčíka, po ktorom nesie čestný názov aj náš elitný 5. pluk špeciálneho určenia zo Žiliny. Chcem preto poďakovať organizátorom, že si aj takýmto spôsobom pripomínajú tohto významného muža našej histórie. Za Ministerstvo obrany SR môžem povedať, že máme záujem takéto akcie podporovať,“ povedal minister obrany Peter Gajdoš, ktorý sa v roku 2014 na memoriáli zúčastnil aj ako pretekár.

Za Klub generálov SR sa memoriálu zúčastnil generálporučik v.v. Ing. Pavel Honzek, ktorý spolu s prezidentom Klubu vojenských výsadkárov SR, plukovníkom v.v. Ing. Jozefom Tučekom výstrelom zo samopalu odštartoval tohtoročný memoriál. Štart 11 kilometrových pretekov bol z obce Poluvsie, kde sa nachádza rodný dom Jozefa Gabčíka a cieľ pretekov v areáli 5. pluku špeciálneho určenia.

118. výročie narodenia generála Jurecha a odovzdanie prste zeme v jeho rodisku v Bošáci

9. júna pri príležitosti 118. výročia narodenia generála Štefana Jurecha odovzdal Klub generálov SR obci Bošáca prst zeme, ktorú odobral z Koncentračného tábora Flossenbürg pri prvej návšteve 19. novembra 2015. Na slávnostnom zhromaždení

po položení vencov k buste generála Jurecha vystúpili s príhovormi predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslav Baška, za KG SR podpredseda KG SR generálporučik v.v. Peter Vojtek a syn generála Jurecha podplukovník v.v. Marcel Jurech. Prst zeme bola odovzdaná starostovi obce Mgr. Da-

nielovi Juráčkovi. Slávnosti sa zúčastnili za GŠ OS SR brigádny generál Ľubomír Gacko, za Veliteľstvo PS OS SR brigádny generál Juraj Krištofovič, ďalej za KG SR generálporučik v.v. Pavel Honzek a generálmajor v.v. Dušan Humený.

Podpísanie Dohody o vzájomnej spolupráci s Celoštátnym zväzom združení a spolubojovníkov z Maďarska (BEOSZ)

29. júna 2016 bola podpísaná Dohoda o spolupráci medzi Klubom generálov Slovenskej republiky a Celoštátnym zväzom združení a spolubojovníkov z Maďarska. Dohodu podpísali predseda Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik a predseda Celoštátneho zväzu združení a spolubojovníkov generálporučik v.v. Károly Hazuga. Podpisu dohody boli prítomní za Klub generálov SR vedúci Regionálnej skupiny KG SR Východ generálmajor v.v. Ing. Marián Horský. Za Celoštátny zväz združe-

ní spolubojovníkov boli prítomní generálporučik v.v. József Kelemen a plukovník v.v. Endre Udvardi. Stretnutia a podpisu vzájomnej dohody sa zúčastnil ako hosť predsedu KG SR aj generálny sekretár Medzinárodného konzultatívneho výboru pán Anatolij Kumachov. Stretnutie sa uskutočnilo v príjemnom prostredí rekreačného zariadenia v Dolnom Bare, kde hosťiteľom bol starosta obce Dolný Bar pán Ing. Oskár Bereczk.

Motospojky 2016

1. – 2. júl Klub generálov SR i v tomto roku podporil aktivitu motorkárov, príslušníkov ozbrojených síl a ozbrojených zborov. Už 24. júna vyrazila kolóna motoriek z Bruselu. Po prejazde Belgickom, Luxemburskom, Nemeckom a Českou republikou dorazili 30. júna večer do Bratislavy.

V piatok 1. júla ráno o 08,00 položili spolu s náčelníkom GŠ OS SR gen. Milanom Maximom pri Pamätníku zmierenia MO SR kytice a takto vyjadrili svoju úctu a spolupatričnosť všetkým obetiam a zraneným v službe. Pietneho aktu sa zúčastnili okrem príslušníkov GŠ OS SR i ordinár OS a OZ biskup František Rábek a rektorka Akadémie PZ doc. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD. Ku skupine motorkárov sa pripojili i služobné motorky Vojenskej polície, Policajného zboru a Komplexnej záchranej služby Gabčíkovo. Motorkári po pietnom akte odišli na ukážku Petržalského bunkra BS-8 a cintorína z I. svetovej vojny. Z Bratislavy pri presune do Trenčína v Novom meste nad Váhom na OO PZ vzdali hold bývalému príslušníkovi PZ, vážne zranenému pri policajnom zásahu práve pred desiatimi rokmi. Ešte v piatok sa zapojili do spanilej jazdy veteránov, ktorá z námestia Trenčína smerovala do Bošáče, kde po privítaní starostom obce Danielom Juráčkom vzdali úctu významným občanom obce, ktorí padli v 2. svetovej vojne, generálovi Jurechovi a poručíkovi Adamovičovi. Na druhý deň, 2. júla, koló-

na motoriek o 10.00 hod otvorila v Trenčianskych Stankovciach pri Váhu podujatie Tankové dni Laugaricio 2016. Týmto bola misia Motospojky 2016 po 4000 km ukončená. Jazdy na slovenskom území dlhej cca 500 km za zúčastnili a na organizácii sa podieľali členovia Klubu generálporučik v.v. Peter Vojtek a generálmajor v.v. Juraj Baránek.

• Motorkári generáli Baránek a Vojtek

Výjazdové zasadanie rady KG SR a uloženie zeme z KC Flossenbürg v Čiernom Potoku

3. - 4. augusta sa na pozvanie miestnej organizácie SZPB v Čiernom Potoku zúčastnila Rada KG SR v zložení genmjr.v.v. František Blanárik, genpor.v.v. Peter Vojtek, gen.v.v. Tibor Gaplovský a genpor.v.v. Pavel Honzek na svojom rokovaní v malebnom prostredí Cerovskej vrchoviny v údolí dedinky Čierny Potok, ktorá má iba 142 obyvateľov, ale napriek tomu je známa svojou aktivitou.

- Zhromaždenie v Čiernom potoku, generáli, vojnoví veteráni i obyvatelia

V rámci svojho výjazdu sme sa druhý deň 4. augusta zúčastnili už tradičnej slávnosti spojenej s „Kvapkou krvi SNP“. Krv v ten deň darovalo celkom 18 dobrovoľníkov, medzi nimi i generál Peter Vojtek, ktorý ju daroval už 50-ty krát.

Klub generálov SR na pietnom akte položil veniec pri miestnom pamätníku venovanom 15 obyvateľom obce, ktorí boli pred koncom II. svetovej vojny odvlečení do Koncentračného tábora Flossenbürg. Po príhovore generála Vojteka odovzdal generál Blanárik prst zeme z Flossenbürgu starostke obce pani Svetlane Šufliarskej. Následne predseda KG SR generál Blanárik spolu s generálmi Vojtekom a Gaplovským odovzdali medailu generála Rudolfa Viesta

- Darovanie krvi, zľava gen. František Blanárik, Jozef Pupala, gen. Peter Vojtek a gen. Tibor Gaplovský

3. stupňa predsedovi miestnej organizácie SZPB JUDr. Jozefovi Pupalovi a veteránovi II. svetovej vojny plk. v.v. Ladislavovi Sládekovi. Prijemného stretnutia sa zúčastnil aj predseda SZPB Pavol Sečár.

- Gen. Tibor Gaplovský oodovzdáva vyznamenanie Jozefovi Pupalovi a vojnovému veteránovi z II. sv. vojny plk. v.v. Ladislavovi Sládekovi

Rokovanie k výstavbe Pamätníka neznámeho vojaka v Bratislave

23. augusta sa zástupcovia KG SR stretli na Štúrovej ulici v Bratislave so zástupcami Ústrednej rady SZPB vedenej jej predsedom Pavlom Sečárom. Cieľom rokovania bolo spresniť postup oboch organizácií pri iniciácii vybudovania Pamätníka neznámeho vojaka v Bratislave. K podpore tohto návrhu sa prihlásil i Zväz vojakov SR. Obe delegácie sa

zhodli na potrebe vybudovania takéhoto pamätníka ako symbolu historického boja za slobodu a ako pamätníka obetiam všetkých vojen. Delegácie sa dohodli, že s výzvou oslovia najvyšších ústavných činiteľov Slovenskej republiky: prezidenta SR, predsedu NR SR a predsedu vlády SR. Výzvu spracujú a podpíšu predsedovia SZPB, KG SR a ZV SR dňa

6. októbra počas tohtoročných osláv výročia Karpatko-duklianskej operácie. Rokovania sa za KG SR zúčastnili generálporučik v.v. Peter Vojtek, generál Tibor Gaplovský a generálmajor Ján Vido.

- Ústredná rada SZPB

Deň vojenského letectva v dopravnom krídle Kuchyňa

14. septembra si príslušníci dopravného krídla Kuchyňa pri príležitosti Dňa vojenského letectva uctili pamiatku kolegov, ktorí tragicky zahynuli pri páde vojenského lietadla An-24 pri maďarskej obci Hejce, ako aj príslušníkov iných útvarov pôsobiacich v priestoroch vojenského výcvikového priestoru Kuchyňa. Za prítomnosti veliteľa dopravného krídla plukovníka Petra Prokopa vzdali hold všetkým, ktorí položili svoj život pri plnení služobných povinností. Spomienkový akt pri piatich pamätníkoch zahynutých letcov v okolí letiska viedol modlitbami a duchovným slovom štábný kaplán dopravného krídla kpt. Slavko Ganaj.

Pietnej spomienky sa zúčastnili motorkári klubu Despatch Riders LE MC Slovak Republic na čele s členmi Klubu generálov SR generálporučikom v.v. Petrom Vojtekom a generálmajorom v.v. Jurajom Baránkom. Motorkári priniesli prst zeme z miesta

havárie lietadla An-24 pri obci Hejce v Maďarsku a uložili ju za sprievodu štábného kaplána rotmajstra Františka Mendela do vojenskej kaplnky sv. Jána Pavla II. v dopravnom krídle Kuchyňa.

- Pamätník pilota pplk. Františka Maxu

Návšteva vojenského múzea v Pohronskom Ruskove

16. septembra na základe pozvania majiteľa vojenského múzea, pána Ladislava Žákoviča, navštívila delegácia Klubu generálov SR v zložení: gen. Blanárik, gen. Horský, gen. Bartko a gen. Mečár, jeho

- Gen. Bartko a gen. Blanárik v expozícii múzea

priestory v Pohronskom Ruskove. Spolu s delegáciou KG SR sa návštevy zúčastnila skupina generálov z partnerskej ukrajinskej organizácie Zakarpatského združenia vojenských veteránov. Pán Žákovič odprezentoval v priestoroch, ktoré prebudoval z poľnohospodárskeho statku zbierku, na ktorej je viditeľná na prvý pohľad nielen láska majiteľa k vojenskej histórii, ale aj nesmierna obetavosť, značné pracovné a časové vyťaženie, ako aj vklad nemalých finančných prostriedkov. Detaily, ktoré sa členovia KG SR počas prezentácie dozvedeli, svedčia o doslova mravenčej práci, ktorej výsledkom sú aj slová pána Žákoviča, že v každej muzeálnej maličkosti mal na pamäti predovšetkým ľudí, ktorí boli majiteľmi, či obsluhou tej - ktorej zbrane, či veci, ich osudy a tam, kde sa to dá, má snahu dať aj potomkom zisteného vojaka vedieť, čo sa s ním stalo a aký bol jeho

osud, ktorý zistil vo svojom pátraní. Množstvo exponátov pod rukami pána Žákoviča po rokoch chátrania oživa a dokonca v nejednom prípade spojzdnil aj už nefunkčné agregáty a motory vojenskej techniky.

Ako dar múzeu odovzdal predseda Klubu generálov gen. Blanárik, pánovi Žákovičovi svoju uniformu a publikáciu GENERÁLI a poďakoval sa mu za naozaj nevšedný zážitok.

„Ďakujeme pánovi Žákovičovi za úžasný zážitok

Oslavy na Dukle a podpis výzvy na vybudovanie Pamätníka neznámeho vojaka

6. októbra sa pod záštitou ministra obrany SR Petra Gajdoša konali oslavy 72. výročia Karpatko-duklianskej operácie. Osláv sa zúčastnil i predseda vlády SR Róbert Fico. Dôstojný priebeh osláv zabezpečovali príslušníci OS SR za prítomnosti náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima. Počas pietneho aktu pri pamätníku v Duklianskom priesmyku účastníci osláv vzdali poctu minútu ticha deň predtým zosnulému prvému prezidentovi SR Michalovi Kováčovi. Potom sa delegácie presunuli do Svidníka, kde pietne akty pokračovali pri soche generála Ludvíka Svobodu a Pamätníku sovietskych vojakov. Osláv sa za KG SR zúčastnili generáli Blanárik, Kováč, Blizman, Horský, Bartko a za ďalšie organizácie generáli Vojtek (ZV SR), Čombor (SZPB), Maxim, Korba a Krištofovič (OS SR).

Tento pamätný deň, Deň hrdinov Dukly, využili predseda KG SR František Blanárik, predseda SZPB Pavol Sečkář a 1. viceprezident ZV SR Peter Vojtek

z návštevy jeho múzea. Klub generálov Slovenskej republiky sa skláňa nad výsledkami jeho práce, pretože do nej vložil okrem času a vlastných prostriedkov aj nesmierny kus lásky, obetavosti a vytrvalosti pri odhalovaní aj tejto smutnej časti našej histórie. Želáme mu v jeho pokračovaní nielen veľa zdravia a úspechov, ale aj stále viac priaznivcov a priazeň všetkých kompetentných štátnych orgánov.“

*predseda Klubu generálov SR
generál František Blanárik.*

na podpis výzvy na vybudovanie Pomníka neznámemu vojakovi v hlavnom meste SR v Bratislave, ako základného národného symbolu boja za slobodu a nezávislosť. Výzva je adresovaná hlavným ústavným predstaviteľom SR - prezidentovi SR, predsedovi NR SR a predsedovi vlády SR.

• Zľava generáli Kováč, Blizman, Horský, Bartko a Vojtek.

Generál Ludvík SVOBODA čestným členom Klubu generálov SR in memoriam

8. november. Na Velvyslanectve SR v Prahe sa pod záštitou veľvyslanca pána Petra Weissa uskutočnil slávnostný akt odovzdania menovacieho dekrétu o menovaní armádneho generála Ludvíka Svobodu za čestného člena in memoriam Klubu generálov Slovenskej republiky.

O menovaní za čestného člena in memoriam rozhodla Rada KG SR dňa 6.9.2016. Slávnostného aktu sa za KG SR zúčastnila delegácia v zložení predseda genmjr. Ing. František Blanárik, podpredseda genpor. Ing. Peter Vojtek, tajomník gen. JUDr. Tibor Gaplovský a čestný predseda genmjr. JUDr. Ján Vido. Ďalej bola prítomná dcéra pani Zoe Klusáková - Svobodová a vnučka, pani Luďa Klusáková.

Svojou účasťou význam tohto podujatia podporili aj zástupcovia spoločenských organizácií a to pán Ludvík Engel zo Spoločnosti Ludvíka Svobodu, plk. Jiří Bureš - Vojáci proti válce, genmjr. Ing. Josef Šiba a genmjr. Ing. Michal Gondek za Klub generálov Českej republiky.

Menovací dekrét odovzdal generál Blanárik dcére po armádnom generálovi Svobodovi pani Zoe Klusákovéj-Svobodovej súčasne s Pamätnou plaketou KG SR, publikáciou Elita armády a brožúrou k 10. výročiu KG SR. Organizačnému zabezpečeniu tohto podujatia napomohli pridelenec obrany SR plukovník Ing. Ján Goceliak a policajný pridelenec SR generál Ing. Ivan Ševčík, ktorí sa tohto aktu osobne zúčastnili. Pani Zoe Klusáková-Svobodová vo svojom príhovore s vďakou ocenila rozhodnutie KG SR, ako aj postoj občanov SR k jej otcovi armádnemu generálovi Ludvíkovi Svobodovi. Kópiu me-

novacieho dekrétu prevzal predseda Spoločnosti Ludvíka Svobodu p. Ludvík Engel, ktorý tiež úprimne poďakoval KG SR za takýto prístup.

Zabudnutý cintorín v Trenčíne oživa vďaka Klubu generálov SR

10. novembra sa na cintoríne z 1. svetovej vojny v Trenčíne-Zábranie konal pietny akt kladenia venčov pri príležitosti 98. výročia ukončenia I. svetovej vojny. Medzi množstvom cintorínov z I. svetovej vojny na Slovensku je tento trenčiansky svojím spôsobom výnimočný. Ba dá sa povedať, že až do nedávnej minulosti bol prakticky zabudnutý. Nachádza sa totiž v priestoroch trenčianskeho muničného skladu a nie je prístupný verejnosti. Klub generálov SR, najmä Regionálna skupina Sever pod vedením bývalého zástupcu náčelníka GŠ OS SR generálporučíka v. v. Pavla Honzeka sa ho úspešne snaží obnoviť.

Na pietnom akte sa zúčastnili 2. zástupca náčelníka GŠ OS SR generálmajor Jindřich Joch, riaditeľ

kancelárie MO SR Miroslav Wiedemann, veliteľ Pozemných síl OS SR a zároveň veliteľ posádky Trenčín generálmajor Ondřej Novosad, zástupca Velvyslanectva Ruskej federácie v SR, pridelenec obrany Českej republiky, Poľska, Maďarska, Rumunska, SRN a Ruskej federácie na Slovensku, primátor Trenčína Richard Rybníček a ďalší hostia.

Generálmajor Jindřich Joch vysoko ocenil snahu Klubu generálov SR o dôstojné uctenie pamiatky vojakov dnešných desiatich štátov, ktorí sú pochovaní na cintoríne. Podpredseda Klubu generálov SR generálporučík v. v. Peter Vojtek pripomenul, že aj takýmto spôsobom si chceme pripomenúť obeť miliónov vojakov, padlých počas prvej svetovej vojny na jej bojiiskách po celej Európe. Práve v predvečer 98. výročia ukončenia I. svetovej vojny sa podarilo zrekonštruovať prvú časť spomínaného cintorína. Početná bola aj delegácia členov KG SR na čele s jeho predsedom generálom Františkom Blanárikom.

V tomto roku podľa generála Honzeka Klub generálov obnovil celkom 351 hrobových miest. „V roku 2017 chceme obnoviť sekciu B, čo predstavuje ďalších 223 miest a v roku 2018 poslednú sekciu cintorína C, kde je 182 náhrobných kameňov.“ Pamiatku vojakov si uctil vo svojom príhovore aj dekan trenčianskeho veliteľstva pozemných síl podplukovník Juraj Sitaš. Žiaci základnej školy Trenčín-Kubra zapálili na hrobch sviečky a pridali malý drevený kríž s červeným makom. Symbolickú večierku obetiam vojny zatrubil trubač z Vojenskej hudby Banská Bystrica.

• Delegácia KG SR v Kubre

Deň červených makov na vojenskom cintoríne v Trenčíne

11. 11. 2016 o 11. hodine a 11. minúte sa opätovne na trenčianskom cintoríne v blízkosti srbského vojenského cintorína rozozvučal zvon a zazneli slová z piesne „Na flámskych poliach“ a veliteľ Pozemných síl OS SR a zároveň veliteľ trenčianskej posádky generálmajor Ing. Ondřej Novosad spolu s primátorom mesta Trenčín Richardom Rybníčkom ako aj s členmi Klubu generálov SR, Klubu vojenských veteránov, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a ďalšími hosťami, vzdali hold všetkým tým, ktorí prišli o svoje životy počas ozbrojených

konfliktov. Po príhovore primátora mesta a duchovnom slove poručíka Ondreja Rišiaňa (vojenského dekana), veliteľ Pozemných síl OS SR, primátor mesta a ďalší hostia v sprievode detí z neďalekej školy, položili vence padlým vojakom.

Za Klub generálov SR položili veniec k hrobu neznámych vojakov vedúci Rsk KG SR Sever generálporučík Pavel Honzek spolu s generálmajorom Gašparom Hozmanom a generálmajorom Dušanom Humeným.

Rok 2017

Odovzdanie vyznamenania KG SR predsedovi Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a návšteva stálej expozície „Za slobodu“

17. januára sa v budove Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov na Štúrovej 8 v Bratislave stretli predstavitelia SZPB, ZV SR a KG SR, aby navštívili stálu expozíciu „Za slobodu“ venovanú odkazom pokrokových národných a protifašistických tradícií, vzniku a práci Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, ktorá bola slávnostne otvorená 20. decembra 2016.

Na vytvorení tejto expozície okrem Ústrednej rady SZPB tiež participovali RTVS, Slovenský filmový ústav, Slovenský národný archív, Múzeum Slovenského národného povstania a Klub výtvarných umelcov a teoretikov. „*Náš zväz nemal doteraz oficiálnu výstavu o vzniku a práci našej organizácie. V minulom roku prišiel návrh urobiť si v suteréne poriadok, desaťročia tam boli nahromadené odpadky z budovy. Dali sme to do poriadku, teraz sa to už volá 1. poschodie,*“ uviedol predseda SZPB Pavol Sečkáru ku genéze expozície, ktorej obsah zodpovedá dejiným udalostiam od čias Ľudovíta Štúra až po dnešok.

Výstava je členená do dvoch siení. Prvú tzv. národno-formatívnu časť otvárajú meruôsme roky, sú v nej predstavené osobnosti ako generál M. R. Štefánik, Alexander Dubček, Laco Novomeský a mnohí ďalší. Prezentuje zaujímavý fotodokumentačný materiál z čias oslobodenia a povstania, knižné publikácie, ale aj kolekciu výtvarných diel. Tradíciám odbojárskeho hnutia je venovaná druhá časť stálej expozície situovaná do ďalšej siene. Rozpráva

o vzniku rôznych partizánskych i leteckých skupín, ktoré bojovali v SNP za slobodu Slovenska. Približuje vznik a vývoj protifašistických odbojarských organizácií po oslobodení - Zväz slovenských partizánov, Zväz vojakov SNP a Zväz protifašistických politických väzňov na Slovensku. Poskytuje informácie o zjazdoch a predsedoch týchto organizácií. Expozíciu nás sprevádzal jej zostavovateľ PhDr. Ladislav Skrak.

Predseda Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik a podpredseda KG SR generálporučík v.v. Ing. Peter Vojtek odovzdali predsedovi SZPB pánovi Pavlovi Sečkárovi Medailu generála Rudolfa Viesta III. stupňa. Po ukončení prehliadky sa predstavitelia všetkých troch organizácií stretli

na neformálnom rokovaní, ktoré využili na zosúladenie úsilia pri tvorbe Pamätníka neznámyho vojaka a spresneniu plánu spolupráce v novom roku.

Za KG SR sa stretnutia zúčastnili generáli František Blanárik, Peter Vojtek, Milan Cerovský, Michal Vaľo, Juraj Baránek a sekretár Igor Daxner.

11. výročie leteckej tragédie v Hejcoch

19. januára 2017 sa konala v obci Hejce v Maďarsku pietna spomienka pri príležitosti 11. výročia tragédie vojenského lietadla An-24, pri ktorej zahynulo 42 príslušníkov MO SR, ktorí sa vracali z misie v Kosove. Pietneho aktu v gescii ministra obrany SR Petra Gajdoša sa pod vedením náčelníkov Generálnych štábov ozbrojených síl SR a Maďarska generálov Milana Maxima a Tibora Benkő zúčastnila i ge-

neralita OS SR a Maďarska: generáli Miroslav Korba, Ondřej Novosad, Daniel Zmeko a Martin Stoklasa, všetko členovia KG SR a generál Havrila z Maďarska.

Za KG SR položili k pamätníku obetí veniec generáli František Blanárik, Peter Vojtek, Marián Horský, František Bartko, Ľubomír Bulík a Milan Cerovský.

Rad Čestnej légie pre generála Milana Maxima

23. januára bol náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim v priestoroch rezidencie veľvyslanca Francúzskej republiky ocenený najvyšším francúzskym štátnym vyznamenaním Radom Čestnej légie. Počas slávnostného aktu odovzdal veľvyslanec Christophe Léonzi v mene prezidenta Francúzskej republiky generálovi Maximovi toto vysoké ocenenie. „*Generál Milan Maxim, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, sa pričínil o rozvíjanie spoločnej činnosti medzi Francúzskom a Slovenskom. Francúzsko oceňuje*

zidentom. Rad Čestnej légie, ktorý zriadil 19. mája 1802 Napoleon Bonaparte, je najvyšším francúzskym čestným vyznamenaním. Je jedným z najznámejších ocenení vo svete a často slúži ako vzor v mnohých zahraničných krajinách. Rad Čestnej légie má univerzálne poslanie: uznanie za vojenskú a civilnú službu. Príslušníci zahraničných krajín môžu získať Rad Čestnej légie za zásluhy vo Francúzsku alebo podporu jeho ideí. Toto ocenenie získava každoročne približne 400 príslušníkov zahraničných krajín.

jeho nasadenie pri budovaní spolupráce, mieru a bezpečnosti vo svete,“ uviedol francúzsky veľvyslanec v mene svojho prezidenta.

Generál Milan Maxim sa tak zaradil medzi 21 ocenených Slovákov po boku takých veľkánov slovenského národa, ako bol generál Milan Rastislav Štefánik. Zároveň je deviatym vojakom, ktorých vojenské zásluhy boli ocenené francúzskym pre-

• Najvyššie francúzske štátne vyznamenanie Rad Čestnej légie.

Stretnutie občianskych združení OZ 7+

22. februára sa v Bratislave zišli zástupcovia ôsmich občianskych združení majúci vzťah k Ozbrojeným silám SR. Stretnutie sa uskutočnilo na pozvanie predsedu Klubu generálov Slovenskej republiky generálmajora v.v. Ing. Františka Blanáríka v priestoroch Posádkového klubu Bratislava. Prítomní si minútou ticha uctili pamiatku profesio-

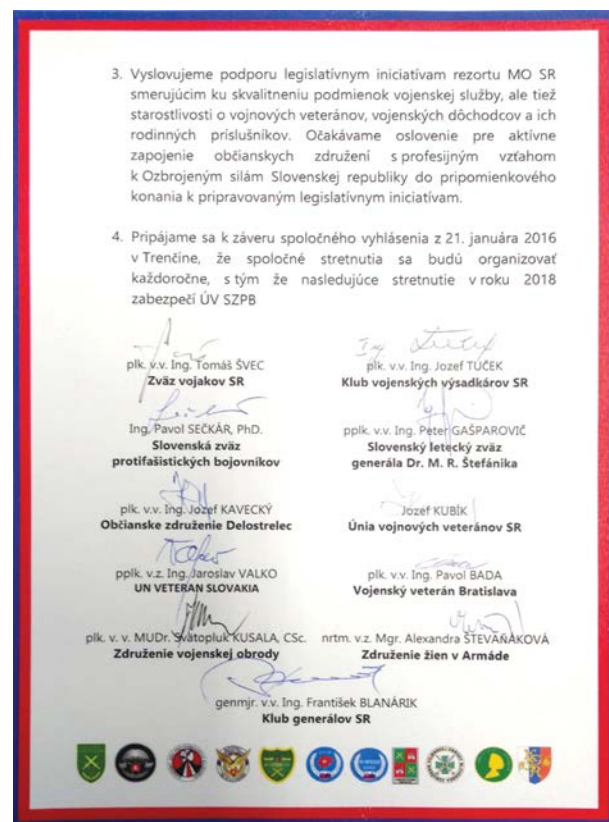
nálnych vojakov generálmajora v.v. Ing. Milana Podhorániho a generálmajora v.v. Ing. Rudolfa Juricu, ako aj ostatných, ktorí v poslednom období zomreli. II. stretnutia sa zúčastnili vedúci predstavitelia:

- Klub generálov SR – genmjr. v.v. Ing. František Blanárik, genmjr. v.v. JUDr. Ján Vido a mjr. Ing. Igor Daxner
  - Klub vojenských výsadkárov SR - plk. v.v. Jozef Tuček, CSc., npor. v.v. MUDr. Ján Hanák
  - o.z. Delostrelec plk. v.v. Ing. Jozef Kavecký, npráp. v.v. Adam Václav
  - Slovenský letecký zväz M. R. Štefánika - pplk. v.v. Ing. Peter Gašparovič, Ing. Peter Matejčík, CSc.
  - Slovenský zväz protifašistických bojovníkov - Ing. Pavol Sečkář, PhD., doc. PhDr. Viliam Longauer, CSc.
  - Únia vojnových veteránov SR - Jozef Kubík, Ing. Pavel Marko,
  - UN Veteran Slovakia - pplk. v.z. Ing. Jaroslav Valčko
  - o.z. Vojenský veterán Bratislava - plk.v.v. Ing. Pavol Bada, plk. v.v. Ing. Ladislav Balla, plk. v.v. Ing. Ivan Kvačkaj
  - Združenie vojenskej obrody Slovenska - plk. v. v. MUDr. Svätopluk Kusala, CSc.,
  - Združenie žien v Armáde SR - nrtm. v.z. Mgr. Alexandra Števaňáková, nrtm. Agáta Čamajová
  - Zväz vojakov SR - plk. v.v. Ing. Tomáš Švec
- Predseda Klubu generálov SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik oboznámil prítomných predstaviteľov združení s programom a cieľom,

ktorý by mal vyjsť z diskusie. V prvom bode každý predstaviteľ oboznámil prítomných s činnosťou združenia a s predstavami vzájomnej spolupráce.

Vedúci predstavitelia občianskych združení Slovenskej republiky majúci vzťah k Ozbrojeným silám Slovenskej republiky v súlade s úlohami a cieľmi deklarovanými vo svojich základných dokumentoch sa 22. februára 2017 v Bratislave dohodli na spoločnom vyhlásení. Zúčastnení vyslovili podporu záverom deklarovaným v Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky, schválenej vládou Slovenskej republiky dňa 28. septembra 2016 v otázkach postavenia a úloh Ozbrojených síl Slovenskej republiky v aktuálnej situácii v štáte a vo svete. Dôraz kladieme najmä na plnenie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky a komunikácii a rozvoju vzťahov Ozbrojených síl Slovenskej republiky so záujmovými združeniami s profesionálnym vzťahom k Ozbrojeným silám Slovenskej republiky a vytváraním podmienok pre túto činnosť.

Zúčastnené subjekty podporujú spoločnú výzvu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Klubu generálov Slovenskej republiky a Zväzu vojakov Slovenskej republiky zo dňa 6. októbra 2016 adresovanej prezidentovi Slovenskej republiky, predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky,

predsedovi vlády Slovenskej republiky, príslušným rezortným ministrom a ďalším subjektom na vybudovanie „Pomníka neznámeho vojaka“ v hlavnom meste Slovenskej republiky v Bratislave.

Toho roku 2017 bude koordinátorom stretnutí KG SR. Na záver bolo podpísané spoločné vyhlásenie všetkými prítomnými. Pripravou a organizáciou III. stretnutia v roku 2018 bol poverený Slovenský zväz protifašistických bojovníkov.

72. výročie pamätného partizánskeho boja v Cetune

26. februára sa v Cetune uskutočnil pietny akt kladenia vencov k pomníku padlých pri príležitosti 72. výročia partizánskeho boja, kde padol v boji aj kpt. Miloš Uher.

Prítomní spomínali na partizánsky boj, ktorý sa odohral 27.2.1945. Oddiel pod vedením kpt. Miloša Uhra odolával nepriateľom, ktorí naplánovali akciu do Cetune. Nepriaznivé počasie, presila a zrada poznačila túto najväčšiu bojovú akciu partizánov v Podjavorinskom kraji. Boj bol neľútostný a trval skoro celý deň. Cetuna zostala nepokorená, i keď straty boli veľké – najväčšiu pocítili partizáni stratou veliteľa kpt. Miloša Uhra a ďalších 15 členov. Desiatka ďalších partizánov bola zranená.

Pietnej spomienky sa zúčastnili starostka obce Alena Šoltýsová, podpredseda TSK Jozef Trstenský. Spolu s nimi si padlých v cetunskom boji prišli uctiť aj tretí tajomník Velvyslanectva RF pán Sergej Nikitin, tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, predseda Oblastného výboru SZPB Nové Mesto nad Váhom Ján Hulínek, predseda ObV SZPB Trenčín Ján Holička, Českého zväzu bojovníkov za slobodu, členovia ZV SR Nové Mesto nad Váhom a ďalší. Za Klub generálov sa pietneho aktu zúčastnil generálpodporučík v.v. Ing. Pavel Honzek.

Kapitán Miloš Uher sa narodil 27. júla 1914 v Lubine. Koncom roku 1939 sa pokúsil utiecť cez Maďarsko do Juhoslávie, bol však zatknutý a 3 mesiace väznený v Budapešti. Roku 1943 založil sovietsko-česko-slovenskú partizánsku skupinu. Od septembra 1944 velil oddielu Hurban 2. česko-slovenskej partizánskej brigády J. V. Stalina.

99. Výročie popravy 44 slovenských vojakov v Kragujevaci

8. júna sa z iniciatívy Klubu vojenskej histórie, Oblastnej organizácie SZPB a Posádkového klubu Trenčín uskutočnilo v kasárňach bývalého c. k. pešieho pluku 71. spomienkové stretnutie. Stretnutie sa konalo pri príležitosti 99. výročia popravy 44 slovenských vojakov 41. doplňovacej formácie pluku v Kragujevci pri pamätníku popravených vzbúrencov.

Deväťdesiatdeväť rokov uplynulo odvtedy, ako sa na sklonku 1. svetovej vojny v srbskom mestečku Kragujevac vzbúрили príslušníci trenčianskeho c. k. pešieho pluku 71. Volali ho aj drotársky pluk, preto-

že mužstvo pluku tvorili odvedenci z Trenčianskej, Oravskej a Turčianskej župy. Členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Klubu vojenských veteránov, delegácia Veliteľstva pozemných síl OS SR vedená náčelníkom štábu plk. Drevenákom a členovia Jednoty dôchodcov na Slovensku si položením kvetov pri pamätníku v trenčianskych Kasárňach SNP pripomenuli 99. výročie kragujevskej vzbury.

Za Klub generálov SR položil kyticu k pamätníku vedúci Regionálnej skupiny KG SR Sever generálpodporučík v.v. Pavel Honzek.

Odhalenie pamätníka generálovi Augustínovi Malárovi v Starej Turej

20. augusta sa na pozvanie primátorky mesta Stará Turá Ing. Anny Halinárovej zúčastnila početná delegácia členov Klubu generálov SR slávnostného odhalenia pomníka generála Augustína Malára. Pomník bol vybudovaný a odhalený predovšetkým zásluhou generálmajora v.v. Ing. Svetozára Nađoviča, ktorý bol hlavným organizátorom prípravy, výroby a vlastného odhalenia.

Za Klub generálov SR sa odhalenia zúčastnili generáli: František Blanárik – predseda KG SR, Peter Vojtek – podpredseda KG SR, Tibor Gaplovský – tajomník KG SR, Svetozár Nađovič – spoluautor projektu a autor nápisov na pomníku, Július Humaj, Pavel Honzek, Peter Novotňák a Dušan Humený.

Hlavný prejav predniesol generálmajor Svetozár

Nađovič, ktorý okrem iného uviedol: „KG SR je stavovskou organizáciou, ktorá združuje vyše 80 generálov OS a OZ v činnnej službe, v zálohe a vo výslužbe. Okrem iných úloh má Klub jednu významnú úlohu, pestovať prirodzené vlastenectvo, rozvíjať hlbokú úctu k svojim predkom, ktorí nasadzovali svoje životy so zbraňou v ruke počnúc bojmi v rokoch meurodských a končiac 2. svetovou vojnou. Riadime sa presvedčením, že sa nesmie zabudnúť ani na toho najjednoduchšieho slovenského vojaka, padlého na rôznych bojiskách sveta a na slovenských vojakov, dôstojníkov a generálov, ktorí písali dejiny slovenského národa.“ Ďalej vo svojom vystúpení zdôraznil význam odhalenia pomníka generálovi Malárovi: „Dramatické osudy Slovákov v generálskych hodnostiach počas 2. sv. vojny dospeli u štyroch z nich Rudolfa Viesta, Jána Goliana, Štefana Jurecha a Augustína

Malára k rovnakému tragickému koncu. Ich pôsobenie bolo počas SNP rozdielne, postupne boli zatýkaní a vypočúvaní nemeckými bezpečnostnými službami až v Berlíne, aby sa ich cesty nakoniec osudovo stretli v koncentračnom tábore vo Flossenbürgu. Vedel som, že generál Malár je jediný z popravených generálov nemajúci ani najmenší pomníček na Slovensku, ktorý by ho pripomínal! Všetci štyria boli odsúdení za zradu Veľkonemeckej ríše na trest smrti obesením. Viest a Golian za ozbrojený boj v SNP, Jurech za pokus o prechod Rýchlej divízie na stranu Červenej armády na Kaukaze v roku 1943 a spoluprácu s domácim odbojom, Malár za spoluúčasť na Čatlošových prípravách vojenského povstania v súčinnosti s Červenou armádou a spoluprácu s odbojovým hnutím v roku 1944. Popravení boli v povestnom bunkri koncentračného tábora pravdepodobne v prvej polovici marca 1945.“

Pripomenul činnosť Klubu generálov SR pri pestovaní vlastenectva a hlbkej úcty k predkom: „V novembri 2015 KG SR ako prvá vojenská delegácia navštívila pamätník vo Flossenbürgu. Podarilo sa zabezpečiť prítomnosť synov popravených generálov Marcela Jurecha, Ivana Goliana a Borivoja Malára. Na návšteve sme si nielen uctili pamiatku štyroch popravených generálov, odobrali prst z miesta popravy, ale aj za pomoci vedenia múzea Dr. Jörga Skriebeleita sme sa snažili získať údaje o ich väznení a poprave.“

Zdôraznil, že tu vo Flossenbürgu sa vedenie Klubu generálov SR rozhodlo odhaliť v apríli 2016 štyrom generálom pamätnú tabuľu na múre, pred ktorým boli vykonávané popravy. Na stretnutí požiadal Borivoj Malár žijúci v Spolkovej republike Nemecko o pomoc pri umiestnení busty otca na vhodnom mieste v jeho domovskom meste Stará Turá, zároveň informoval o rozhovoroch, ktoré uskutočnil na mestskom úrade. Túto pomoc prisľúbil práve generálmajor v.v. Svetozár Nađovič ako svoju morálnu povinnosť spolu s Borivojom Malárom odhaliť jeho otcovi pomník s bustou na najvhodnejšom mieste na Starej Turej. Rada KG SR súhlasila s jeho návrhom a poverila generála Nađoviča rokovať s primátorkou mesta Stará Turá o mieste, kde bude pomník postavený a ďalších podrobnostiach. „V marci 2016 pricestoval Borivoj Malár na Starú Turú, spoločne sme rokovali s primátorkou a odsúhlasili postaviť pomník s bustou na miestnom cintoríne. Stojíme na mieste, ktoré osobne vybral Borivoj Malár za prítomnosti mojej, Branislava Neumaira a sochára Mariána Polonského, povereného spracovaním návrhu pomníka“, uviedol generál Nađovič.

Autor pomníka je akademický sochár Marián Polonský, autor busty: vojenský sochár Ladislav Pollák, autori nápisov: Ing. Svetozár Nađovič, Ing. Gustáv Rumánek a zhotoviteľ: KBT s.r.o. RNDr. Jozef Domin. V závere svojho vystúpenia poďakoval za poskytnutú pomoc pri organizácii celého projektu a vymenoval osoby, ktoré sa sponzorsky podieľali na tvorbe celého diela z radov členov Klubu generá-

lov SR: generáli Svetozár Nađovič, Tibor Gaplovský, Peter Novotňák, Tibor Gašpar, Michal Valo, Július Humaj.

Rada Klubu generálov SR vyjadruje poďakovanie generálmajorovi Svetozárovi Nađovičovi za iniciatívu a vynaložené úsilie pri príprave a realizácii celého projektu odhalenia pomníka generála Augustína Malára.

Účasť Klubu generálov SR na konferencii v Národnej rade SR

12. septembra sa pod záštitou predsedu Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť PhDr. Antona Hrnka, CSc., konala v priestoroch Národnej rady Slovenskej republiky konferencia na tému „Občianske branné aktivity v kontexte aktuálneho vývoja“. Na organizácii konferencie sa podieľal Klub generálov SR a Zväz vojakov SR. Konferencie sa zúčastnil člen KG SR a minister obrany SR generál Peter Gajdoš. Ďalej sa zúčastnili generáli: František Blanárik – predseda KG SR, Peter Vojtek – podpredseda KG SR, Pavel Honzek, Milan Cerovský, Marián Horský a Svetozár Nađovič.

Konferencie sa zúčastnili zástupcovia ďalších občianskych združení ktoré úzko spolupracujú s Ozbromými silami SR. V rámci panelu vojensko-organizačné a branno-bezpečnostné aspekty problematiky vystúpil generálmajor v.v. Ing. Jozef Blizman na tému „Akú úlohu môžu zohrať občianske branné aktivity v príprave a vedení vojenských

operácií na obranu územia štátu a ako im môžu byť Ozbromé sily SR nápomocné pri ich príprave na plnenie takejto úlohy“. Brigádnny generál v.v. doc. Ing. František Bartko, CSc., sa venoval téme „Miesto a úloha vlasteneckej výchovy a brannej prípravy občanov SR v systéme prípravy na obranu vlasti“.

• Diskutuje gen. Blizman

• Konferencia

• Predsedníctvo

Odhalenie pamätníku vojakom, ktorí zahynuli pri plnení úloh v Afganistane v 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline

16. októbra minister obrany SR Peter Gajdoš spolu s predsedom Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť a podpredsedom Slovenskej národnej strany Antonom Hrnkom a náčelníkom Generálneho štábu OS SR gen. Milanom Maximom slávnostne odhalili pamätník venovaný pamiatke príslušníkov 5. pluku špeciálneho určenia, ktorí zomreli pri plnení svojich úloh. Kapitán Edmund Makovník a rotmajster Patrik Fraštia prišli o život spolu s kapitánom amerického letectva Davidom Lyonom 27. decembra 2013 pri samovražednom útoku na vojenský konvoj v Afganistane. Slávnostného aktu sa za Klub generálov zúčastnil predseda KG SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik.

„Od tragédie, kedy sme počas vianočného obdobia prišli o dvoch kolegov, profesionálnych vojakov, uplynuli už takmer 4 roky, no neznamená to, že by sme na nich zabudli. Práve naopak a toto pietne miesto je toho dôkazom,“ povedal šéf rezortu obrany. Zároveň ocenil, že v tomto prípade vzišla iniciatíva vybudovať takéto pietne miesto práve od ich kolegov z elitného pluku. „Potvrzuje to, že neboli iba kolegovia, ale aj priatelia a členovia „vojenskej“ rodiny. Toto gesto si veľmi vážim,“ zdôraznil.

Predseda branno-bezpečnostného výboru A. Hrnko ocenil, že v priestoroch 5. pluku špeciálneho určenia vzniklo toto pietne miesto. „Rovnako tak oceňujem, že ministerstvo obrany pripravuje aj centrálny pamätník,“ povedal s tým, že je dôležité, aby sa nikdy nezabudlo na tých, ktorí prišli o život v prospech štátu, mieru a demokracie a v boji proti tým, ktorí tieto hodnoty ohrozujú. Podľa náčelníka GŠ OS SR generála Maxima vojaci na svojich kolegov – kamarátov, ktorí prišli o život v náročných operáciách, nikdy nezabúdajú. „A čo si my vojaci prajeme?... Aby 5. pluk nemusel tento pamätník nikdy rozširovať a aby sme už nikdy nemuseli ani žiadne iné pamätníky stavať,“ povedal.

Na udalosti z decembra 2013 si dnes počas slávnostného odhalenia pamätníka zaspomínal aj kolega kapitána Makovníka a rotmajstra Fraštiu. „Neprišli sme len o špičkových bojovníkov, ale prišli sme o dvoch z nás – kamarátov, s ktorými sme prežili straš-

ne veľa a spájalo nás s nimi množstvo spoločných zážitkov. Edo, Pato, ďakujem za všetko, čo som sa od vás naučil, bolo mi ctou s vami slúžiť. Nech je tento pamätník pripomienkou toho všetkého, čo ste pre nás urobili a zároveň spomienkou na vás,“ povedal príslušník 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline.

• Pamätník v 5. pšu Žilina

Prezident SR Andrej Kiska položil veniec na cintoríne v Kubre

8. novembra obnovovaný cintorín v Trenčíne-Kubre navštívil prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. V predvečer Dňa vojnových veteránov položil veniec spolu so štátnym tajomníkom MO SR Mariánom Saloňom a náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR a jeho sprievodom. Tichého pietneho aktu sa zúčastnili veliteľ Pozemných síl OS SR generál Jindřich Joch, veliteľ ÚLZ plukovník gšt. Ing. Ján Žarnovický, veliteľ útvaru major Ing. Michal Mikita a ďalší hostia.

Za Klub generálov SR boli prítomní generálmajor v.v. František Blanárik, generálporučik v.v. Pavel Honzek, generálmajor v.v. Gašpar Hozman a generálmajor v.v. Dušan Humený. Po položení vencov a tónoch vojenskej večierky prezident, štátny tajomník a náčelník GŠ položili k niekoľkým hrobom zapálené kahančeky a krížiky s červeným makom. Generálporučik v.v. Pavel Honzek podal výklad o vojenskom cintoríne z I. svetovej vojny. Uviedol

koľko vojakov je tu pochovaných a aký zámer má Klub generálov SR – Regionálna skupina Sever s jeho obnovou. Zoznamil prítomných hostí s postupom prác pri obnove cintorína a aké úlohy budeme plniť vo štvrtej, poslednej etape obnovy. Pripomenul, že KG SR sa zaviazal odovzdať vojenský cintorín po jeho obnove k 100-tému výročiu ukončenia I. svetovej vojny dňa 11. novembra 2018.

Prezident Andrej Kiska vyslovil obdiv a poďakovanie za túto prácu. Úprava vojenského cintorína sa mu veľmi páčila a poprial nám do ďalšej práce veľa úspechov. Na záver odovzdal členom KG SR, generálom Blanárikovi, Hozmanovi, Humenému a Honzekovi svoju osobnú pečať. Predseda KG SR generál Blanárik odovzdal prezidentovi Andrejovi Kiskovi na pamiatku fotografické knihy Vojenský cintorín 2015 a 2016, kde je zdokumentovaný postup prác pri obnove cintorína v rokoch 2015 a 2016 a Ročenku KG SR k 10. výročiu jeho založenia.

Regionálna skupina KG SR Východ zapálila sviece na novo otvorenom vojenskom cintoríne vo Veľkom Šariši

10. novembra v predvečer svetového dňa veteránov sa členovia Regionálnej skupiny KG SR Východ, generálmajor v.v. Ing. Jozef Blizman, generálmajor v.v. Ing. Miroslav Kováč a brigádny generál v.v. doc. Ing. František Bartko, CSc., zúčastnili pietneho aktu zapálenia sviec na novo otvorenom vojenskom cintoríne vo Veľkom Šariši. Primátor mesta, brigádny generál v.v. František Bartko, sa vo svojom príhovore poďakoval všetkým, ktorí prispeli k tomu, že sa po rokoch podarilo obnoviť tento vojenský cintorín, menovite aj členom Rsk KG SR Východ, ktorí na jeho obnovu prispeli finančnou zbierkou.

Na zrekonštruovanom vojenskom cintoríne vedľa seba odpočívajú obeť troch vojen (I. a II. svetovej vojny a vojny, ktorú viedla Maďarská republika rad proti Československu v roku 1919), príslušníci piatich národností – maďarskej, poľskej, ruskej, srbskej a slovenskej. Obnova cintorína nie je ešte dokončená na 100 %. Ako uviedol primátor mesta generál Bartko, mesto bude pokračovať v jeho dokončení aj v budúcom roku a k 100-mu výročiu ukončenia I. svetovej vojny bude celý cintorín dokončený.

Regionálna skupina KG SR Východ tak pokračuje v naplňovaní slov Výzvy Klubu generálov SR staros-

tom obcí a primátorom miest z roku 2014 k obnove, zreštaurovaní pomníkov a cintorínov vojakom padlým v I. svetovej vojne. Po obnove vojenského cintorína v Trenčíne-Kubre, je to ďalší veľký čin Klubu generálov SR a vyjadrenie úcty voči našim predkom, ktorí bojovali za svoju vlasť.

• Vojenský cintorín vo Veľkom Šariši, prejav gen. Bartka

Rok 2018

V Londýne zomrel
generálmajor v. v. Ivan Otto Schwarz

4. januára vo veku 94 rokov v Londýne zomrel generálmajor v. v. Ivan Otto Schwarz. Rodák z Bratislavy, ktorý vyrastal v Bytči, bol posledným vo Veľkej Británii žijúcim Slovákom, ktorý počas druhej svetovej vojny slúžil v čs. jednotkách britského kráľovského letectva RAF. V rámci 311. čs. bombardovacej perute RAF odlietal 1 200 bojových operačných hodín. Dňa 27. decembra 1943 sa ako horný strelec v osádke bombardéra Liberator pod velením P/O Oldřicha Doležela podieľal na najväčšom úspechu uvedenej perute - potopení nemeckej lode Alsterufer, ktorá

Generálmajor
Ivan Otto Schwarz

dovážala z Japonska pre nacistické Nemecko strategický náklad wolfrámu. Generálmajor v.v. Ivan Schwarz bol tiež prezident Zväzu letcov slobodného Česko-Slovenska so sídlom v Londýne. Ešte pred niekoľkými rokmi pravidelne cestoval na Slovensko, viackrát bol hosťom aj na Ministerstve obrany SR. Do hodnosti generálmajora ho menoval 3. mája 1995 prezident SR Michal Kováč. Okrem ďalších domácich a zahraničných vyznamenaní bol nositeľom

štátneho vyznamenania Rad Bieleho dvojkríža III. triedy.

„Čeť jeho pamiatke!“

Odhalenie pamätníka pilotovi RAF Antonovi Vankovi
v rodnej obci Lednické Rovne

6. máj. Kvetná nedeľa roku 1943 sa do kroniky piatich slovenských rodín zapísala veľkými písmenami. V tento deň piati kamaráti a kolegovia ukoristili na letisku v Trenčianskych Biskupiciach vojenské lietadlo slovenských vzdušných síl, aby ďaleko od svojho domova bojovali za slobodu vlastného i ostatných národov. Ich cieľom bola Veľká Británia, v ktorej plánovali vstúpiť do služieb britského Kráľovského letectva a bojovať za jej oslobodenie i ukončenie druhej svetovej vojny. Naplneniu sna však predchádzala strastiplná cesta zo Slovenska, cez Turecko a Orient až do ich cieľovej stanice.

Jedným z týchto chlapcov bol aj v tom čase 25-ročný Anton Vanko, ktorý sa na britských ostrovoch stal pilotom 312. československej stíhacej perute RAF. Vo farbách britského Kráľovského letectva lietal na lietadle Spitfire niečo vyše roka. Tragicky zahynul 8. decembra 1944 za zlých poveternostných podmienok počas štartu operačného letu. V tom čase mal iba 26 rokov.

„Tento rok je to presne 100 rokov, kedy sa v Lednických Rovniach narodil môj prastrýko Anton Vanko. Motívom postavenia pamätníka bol jeho spôsob odchodu zo Slovenska do RAF-u, ťažký prechod Antona cez Orient, Palestínu, Sýriu, Egypt do Veľkej Británie,“ objasnil Karol Vanko s tým, že odhaliť pamätník lednickorovnianskemu rodákovi chceli už pred de-

siatimi rokmi, no neúspešne. Na slávnostnom odhalení pamätníka sa zúčastnil aj veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Andrew Garth. Medzi účastníkmi podujatia bol prítomný aj člen KG SR generálmajor v.v. Ing. Juraj Baránek.

Delegácia zo Slovenskej republiky si v Ríme uctila
100. výročie vzniku československých légii

24. mája 1918 sa na Benátskom námestí v Ríme (Piazza Venezia) pri pomníku zjednotiteľa Talianska kráľa Vittoria Emmanuela II. uskutočnilo slávnostné odovzdanie bojovej zástavy československým légiiám v Taliansku. V tento pamätný deň odovzdal taliansky premiér Vittorio Emanuele Orlando plukovníkovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi prvú zástavu československých légii, čím uznal existenciu ČSR ešte pred jej vznikom. Československý armádny zbor v Taliansku mal vtedy spolu 19.476 mužov, z toho 591 Slovákov. Od roku 2004 je na najstaršom rímskom námestí Piazza Venezia umiestnená pamätná tabuľa venovaná spoluzakladateľovi prvého samostatného štátu Čechov a Slovákov, generálovi Štefánikovi. Nachádza sa oproti palácu, kde taliansky premiér Orlando odovzdal Štefánikovi prvú zástavu československých légii.

Minister obrany SR Peter Gajdoš a predseda výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko dňa 24. mája 2018 odleteli do Ríma, aby si uctili výročie udalosti, tak dôležitej pre vznik Československej republiky. Cesty sa zúčastnili i náčelník GŠ OS SR genpor. Ing. Daniel Zmeko a náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR genmjr. Ing. Vladimír Šimko. Minister na cestu pozval zástupcov občianskych združení Spoločnosti M. R. Štefánika, Slovenského leteckého zväzu gen. Dr. M. R. Štefánika a Klubu generálov SR. Za KG SR sa cesty zúčastnil podpredseda Klubu genpor. v.v. Ing. Peter Vojtek a genmjr. v.v. Ing. Svetozár Nadovič, ktorý na cestu vyrazil automobilom so skupinkou priateľov už o deň skôr. Delegácia sa po prilete na letisko Ciampino a privítaní mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom SR v Taliansku p. Jánom Šotom, presunula

na Benátske námestie do budovy spoločnosti Generali, kde je umiestnená pamätná tabuľa k tejto udalosti. Spoločnosť Generali udržiava toto pietne miesto a je hrdá na spoluprácu so Slovenskou republikou. Po začatí pietneho aktu členovia jednotlivých delegácií položili vence, s príhovormi vystúpili páni Peter Gajdoš a Anton Hrnko.

„Je tomu presne 100 rokov, keď si 24. mája 1918 generál Štefánik, v tej dobe plukovník, podpredseda Československej národnej rady, prevzal na námestí tu v Ríme bojovú zástavu československých légii. Od tohto dátumu sa datuje ich existencia,“ povedal Gajdoš. Doplnil, že vznikom československých légii de facto vznikla aj Československá republika. „A tu treba jednoznačne vidieť veľkú úlohu Milana Rastislava Štefánika, ktorý ako jeden z príkladov vlastenca položil základy nášho bývalého Československa,“ uviedol Gajdoš.

Od roku 2004 je na najstaršom rímskom námestí Piazza Venezia umiestnená pamätná tabuľa venovaná spoluzakladateľovi prvého samostatného štátu Čechov a Slovákov, generálovi Štefánikovi.

25. výročie vzniku 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline

31. mája sa na nádvorí 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline uskutočnil slávnostný ceremoniál pri príležitosti 25. výročia založenia 5. pluku špeciálneho určenia. 22. augusta 1994 bol Rozkazom ministra obrany Slovenskej republiky č. 53 útvaru priznaný čestný názov „Žilinský pluk Jozefa Gabčíka“ na počesť rodáka z neďalekého Poluvsia, ktorý sa pokúsil o atentát na Heydricha.

Príslušníci pluku sú aktuálne nasadení aj v podpornej misii v Afganistane, predtým sa tam podieľali aj na bojových operáciách. Práve tam pluk stratil aj svojich prvých dvoch príslušníkov - kapitána Eduarda Makovníka a rotmajstra Patrika Fraštiu, tesne pred koncom roka 2013 vo vianočnom čase.

„V čase, keď sme sa v mnohých parametroch stali porovnateľnými s našimi zahraničnými partnermi, jeden parameter dovedy predsa len chýbal. V dvadsiatom roku našej existencie sme stratili prvých svojich bojovníkov - Edo a Pato cez Vianoce 2013 položili svoje životy v ďalekom Afganistane. Veľmi sa teším, že dnes aj vďaka príspevku Ministerstva obrany SR a nás všetkých máme vybudované dôstojné miesto na pripomenutie ich pamiatky,“ uviedol plukovník Miroslav Gardlo.

Pamätník dvom padlým vojakom bol na záver slávnosti vysvätený. Slávnostnej udalosti sa zúčastnil štátny tajomník Ministerstva obrany SR Marián Saloň, náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Daniel Zmeko, podpredseda Žilinského samosprávneho kraja Peter Dobeš, či viceprimátor Žiliny Patrik Groma.

Slávnostného aktu sa zúčastnili členovia KG SR, generálmajor František Blanárik, generálporučík Peter Vojtek a generálporučík Pavel Honzek. Generálmajorovi Blanárikovi a generálporučíkovi Pavlovi Honzekovi bol udelený „Križ cti Jozefa Gabčíka za dlhodobú pomoc a spoluprácu s Klubom vojenských výsadcárov SR.“

Pietna spomienka pri príležitosti 100. výročia Kragujevskej vzbury

7. jún 2018. Práve v tomto roku si pripomíname 100. výročie mnohých významných historických udalostí z roku 1918. Patrí k nim aj slávnostný nástup jednotiek posádky Trenčín a pietny akt kladenia vencov, ktorý sa konal v priestoroch Kasárni SNP pri príležitosti uctenia si pamiatky 44 Slovákov - vojakov z trenčianskeho 71. pešieho pluku. Medzi významných hostí tejto pietnej spomienky patrili veliteľ Pozemných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky generálmajor Jindřich Joch, 1. radca veľvyslanectva Srbskej republiky Dragan Stojović, predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslav Baška, primátor mesta Trenčín Richard Rybníček ako aj predseda Klubu vojenskej histórie protifašistického odboja Miroslav Ondráš a ďalší. Za Klub generálov SR sa spomienkovej akcie zúčastnil vedúci Regionálnej skupiny KG SR Sever generálporučík v.v. Pavel Honzek.

Primátor mesta Trenčín Richard Rybníček vo svojom príhovore uviedol, že: „mesto Trenčín je úzko späté s vojakmi a armádou. 44 zastrelení sloven-

skí vojaci nám zanechali odkaz - vždy si treba vážiť slobodu, národ a dôstojnosť. Od jednotlivca začína najväčšia sila - dobra aj zla.“ Na záver svojho príhovoru pán primátor vyslovil poďakovanie všetkým prítomným vojakom, ktorí slúžia a chránia našu vlasť.

Program ďalej pokračoval položením vencov k pamätníku 44 popravených vojakov 71. trenčianskeho pešieho pluku.

„Česť pamiatke tým, ktorí sa hrdinsky vzopreli nezmyselne vydaným rozkazom.“

Spomienka na padlých vojakov 1. svetovej vojny - Petržalka

1. novembra sa na cintoríne v Petržalke spomínalo na vojakov I. svetovej vojny. Pietna spomienka sa na vojenskom cintoríne konala už trinásťkrát.

- Pamiatke obetí Veľkej vojny sa prišiel pokloniť generálporučík Pavel Honzek spolu s členmi Čechu puškárov a delostrelcov. Vľavo veľmajster cechu plk. v.v. Dr. Jaroslav Junek

Organizátori ňou nadviazali na tradíciu, ktorá existovala v období rokov 1921 až 1938.

„Tradícia na vojenskom cintoríne siaha do čias prvej Československej republiky. Republiky, ktorá ako jeden z mnohých štátov, vznikla pred 100 rokmi na troskách monarchií po prvej svetovej vojne,“ uviedla v príhovore predsedníčka spolku a zároveň námestníčka primátora Iveta Plšeková.

Podľa podpredsedu Petržalského okrášlovacieho spolku Ernesta Husku si 100. výročie ukončenia prvej svetovej vojny pripomenieme 11. novembra. „Na tomto mieste sa stretávame, lebo je to zvyk prvorepublikový, kedy kopčianska posádka sa vždy 1.11. stretávala na tomto cintoríne. Vojaci vystrelili čestnú salvu,“ priblížil Huska. Zdôraznil, že na vojenskom cintoríne ležia vojaci viacerých štátov.

Pietny akt pri príležitosti 100. výročia ukončenia I. svetovej vojny a otvorenie obnoveného vojnového cintorína v Trenčíne-Kubrá

11. november. V roku 2014 prijala Rada Klubu generálov SR návrh Regionálnej skupiny Sever na obnovu vojnového cintorína v Trenčíne-Kubrá. Realizáciou celého projektu obnovy bol poverený vedúci Rsk KG SR Sever generálporučík v.v. Ing. Pavel Honzek.

Ešte v roku 2014 navštívili generáli Honzek, Hozman, Humený a Gaplovský Vojenský historický ústav v Bratislave a začala sa mravenčia práca nad štúdiom dokumentácie a hľadanie podkladov pre začatie obnovy. Za aktívnej pomoci pracovníka VHÚ Bratislava pána plukovníka v.v. Ing. Petra Krajčíroviča sa podarilo generálom nájsť zoznamy tu pochovaných ako aj plány celého vojnového cintorína. Od roku 2015 sa začala vlastná realizácia projektu obnovy. Autormi projektu sú generál Honzek a generál Hozman spolu s bývalým veliteľom muničného skladu, v ktorom sa vojnový cintorína nachádza, majorom v.v. Jánom Kollárom.

Úloha bola jasná. Obnovu ukončiť k 100. výročiu ukončenia I. svetovej vojny a otvoriť cintorín dňa 11.11.2018. V priebehu štyroch rokov sme boli svedkami, ako obnova pokračuje. Podarilo sa oslovovať rôznych sponzorov, či už od fyzických osôb, rôznych spoločností ako aj členov Klubu generálov Slovenskej republiky. Podporu nám vyjadrili aj veľvyslanectvá Ruskej federácie, Maďarskej republiky, Poľskej republiky a Spolkovej republiky Nemecko.

Prišiel deň „D“ - 11. november 2018 a generálporučík v.v. Pavel Honzek predviedol výsledok spoločnej práce príslušníkov ozbrojených síl, sponzorov a všetkých podporovateľov. Pietneho aktu sa zúčastnil osobne MO SR Peter Gajdoš, predseda Výboru

NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko, Excelencie a predstavitelia diplomatických zborov, štátny tajomník MO Marián Saloň, generálny tajomník Služobného úradu MO Ján Holko, náčelník GŠ OS SR genpor. Daniel Zmeko, 1. ordinár Ordinariátu OS a OZ SR biskup František Rábek, náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR genmjr. Vladimír Šimko, členovia Klubu generálov SR na čele s predsedom KG SR generálom Františkom Blanárikom, primátor Trenčína Richard Rybníček a primátor mesta Partizánske Jozef Bôžik, velitelia útvarov, predstavitelia štátnej správy a samosprávy kraja a okresu Trenčín, predstavitelia profesijných organizácií a združení, deti a rodinní príslušníci vojakov pochovaných na tomto cintoríne.

Program pietneho aktu moderoval známy vojenský žurnalista plk. v. z. Miroslav Minár. Po oficiálnom privítaní všetkých zúčastnených biskup Mons. František Rábek umocnil pietnu spomienku na všetky obeť I. svetovej vojny duchovným slovom a vysvätil nový centrálny kríž na cintoríne. Následne niekoľko desiatok delegácií z domova i zo zahraničia položilo vence ku krížu a pamätníku a úklonom alebo vojenským pozdravom vzdalo hold zosnulým vojakom. Na koniec pietneho aktu kladenia vencov zaznela hymna SR.

S hlavným prejavom vystúpil minister obrany Peter Gajdoš. Vo svojom vystúpení zdôraznil, že obeť I. svetovej vojny, ako aj všetkých ostatných ozbrojených konfliktov nám majú byť výstrahou.

„Boli by sme veľmi odvážni, ak by sme tvrdili, že dnes je vo svete bezpečne a nič podobné sa už zopakovať nemôže. Ak by to tak bolo, naši vojaci by nemuseli

odchádzať do Afganistanu či Iraku, aby aj Slovensko prispelo k tomu, aby miestne konflikty neprerástli opäť až do tých svetových,“ dodal minister.

„Ďakujem Ti, Palko, i všetkým členom Klubu generálov SR za prácu, ktorú ste pri obnove tohto cintorína vykonali, pretože hrdinovia, ktorí sú tu pochovaní si takéto dôstojné miesto posledného odpočinku rozhodne zaslúžia,“ ocenil prácu Klubu generálov SR minister Peter Gajdoš.

Ako posledný so svojím príhovorom vystúpil autor a manažér celého projektu obnovy vojenského cintorína genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek, ktorý pripomenul, že obnovu cintorína sa podarilo zrealizovať aj vďaka pomoci MO SR, veľvyslanectiev Ruskej Federácie, Poľskej republiky, Maďarskej republiky, Štátneho podniku Vojenské lesy a majetky SR, MSM Martin, s.r.o., Dubnica nad Váhom, prevádzka Trenčín, poslancov NR SR, starostov obcí, riaditeľov obchodných spoločností a firiem, členov Klubu generálov SR a občanov SR, ktorí poskytli finančnú a materiálnu pomoc. „Celkovo sa na obnove finančne a materiálne podieľalo 69 právnických a fyzických osôb, ktorých tabuľky sú umiestnené na chodníku ku stĺpom. Vážení hostia, prosím o prepáčenie, že z časových dôvodov nemenujem všetkých sponzorov a podporovateľov, ale všetkým im patrí jedno obrovské - **Ďakujem**,“ povedal a nezabudol poďakovať aj spo-

luautorom projektu gen. Hozmanovi a mjr. Kollárovi a najbližším spolupracovníkom pánovi Madovému a Švejdrovi.

„Ukončili sme prácu s presvedčením, že obnovený cintorín zostane aj naďalej miestom každoročnej dôstojnej pietnej spomienky. Miestom, kde si budeme pripomínať tragédiu Veľkej vojny. Vyslovujem presvedčenie, že kompetentné orgány MO SR a GŠ OS SR budú v našom diele úspešne pokračovať,“ dodal na koniec svojho prejavu gen. Honzek.

Na záver pietneho aktu sa 50 žiakov Základnej školy Kubranská rozběhlo medzi hroby pochovaných vojakov a zapálilo kahančeky a umiestnili drevené krížiky k pomníčkom vojakov. Pietneho aktu a otvorenia obnoveného cintorína sa zúčastnila početná delegácia členov Klubu generálov SR, generáli František Blanárik, Peter Vojtek, Tibor Gaplovský, Michal Vaľo, Jozef Zadžora, Pavel Honzek, Alexander Nejedlý, Peter Gajdoš - MO SR, genpor. Daniel Zmeko - NGŠ OS SR, generálmajor Jindřich Joch - vel. PV OS SR, Gašpar Hozman, Jaroslav Ešmír, Svetozár Nadovič, Ján Pančík, Vladimír Šimko, Lubomír Bulík, Martin Stoklasa, Jozef Blizman, Marián Horský, Ján Ďurove, Dušan Humený, Milan Cerovský, Oto Lobodáš, Štefan Mečár, Stanislav Petrenc a pplk. Igor Daxner - asistent KG SR.

Rekonštrukcia vojnového cintorína Trenčín-Kubrá-Zábranie

Po rozpútaní I. svetovej vojny bola, po odchode 71. pešieho pluku dislokovaného v Trenčíne na ruský front do Haliče, zriadená v uvoľnených priestoroch trenčianskych Fridrichových kasární záložná vojenská nemocnica – Reserve Truppenspital. Zabrala staršiu barakovú časť, postavenú ešte počas balkánskych vojen (1912), ale aj niektoré priestory objektov 71. pešieho pluku. Honvédska nemocnica sa nachádzala v drevených barakoch pri župnej nemocnici. Prvé transporty ranených z frontu začali prichádzať koncom augusta 1914 a neboli to iba vojaci trenčianskych plukov. Župná nemocnica pri ceste do Biskupíc na juhu Trenčína bola ešte v roku 1912 rozšírená na 250 postelí, v nej umiestnili 150 vojakov – pacientov. Pre rovnaký počet našli miesto v telocvični Vyššej dievčenskej školy a takmer 500 ranených a chorých dali do pomocného barakového lazaretu pri Fridrichových kasárňach. Na vojenský lazaret premenili aj časť súkennej továrne Tiberghien (Merina).

Ranených stále pribúdalo a ani improvizované priestory nestačili. Na jeseň 1914 postavili za dva mesiace ďalšie baraky, kuchyne, sklady, strážnice, dezinfekčné zariadenia, ubytovne personálu a železničnú vlečku. Tu boli sústreďovaní predovšetkým vojaci nakazení rôznymi infekčnými chorobami, ale aj zranení priamo z frontu. Vojakov pochovávali prvý rok vojny na všeobecnom cintoríne, potom aj na židovskom a keď mesto zo strachu pred infekciami protestovalo proti vozeniu mŕtvych ulicami mesta, v júni 1915 otvorili „Cintorín hrdinov“ v kubranskom chotári – v Zábraní. Od vypuknutia vojny do januára 1916 prešlo v Trenčíne vojenskými nemocnicami 16 871 ranených a chorých vojakov.

Cintorín v Trenčíne-Zábraní založila rakúsko-uhorská armáda v máji roku 1915. Na cintoríne boli od 7. júna 1915 do 13. novembra 1918 pochovávaní vojaci, ktorí skonali vo vojenskom špitáli v Trenčíne. Na vojnovom cintoríne v Trenčíne – Zábraní na ploche asi 5 tisíc m², ktorého majiteľom je Ministerstvo obrany SR, je pochovaných 771 hlavne vojakov.

V hrobch okrem vojakov ležia i 2 zajatci, 2 ošetrovatelky, 1 invalid, 1 robotník a ďalší 2 civili. Moslimských hrobov je 16, vymykajú sa dispozícii cintorína, pretože sú podľa moslimských tradícií orientované smerom na východ a moslimovia museli byť pochovaní do 24 hodín po úmrtí. Historické dokumenty hovoria o 17 hrobch, ale bohužiaľ sa jeden hrob nepodarilo dohľadať. Starostlivosť o vojnový cintorín bola zo strany armády minimálna a spočí-

vala v podstate iba v pokosení trávy medzi hrobmi.

Z počtu 771 pochovaných je:

300	- Slovákov
38	- Čechov
24	- Talianov
112	- Maďarov
4	- Nemci
54	- Poliakov
11	- Rakúšanov
122	- Rumunov
86	- Rusov
17	- Turkov
3	- neznámi

Vojnový cintorín v Zábraní je jediným vojnovým cintorínom na území Slovenska, ktorý nie je prístupný verejnosti a to z toho dôvodu, že v jeho tesnej blízkosti sa nachádzajú muničné sklady. V súvislosti s pamiatkou zosnulých a tiež nadchádzajúcim Dňom červených makov si začiatkom novembra 2011 vtedajší minister obrany SR Lubomír Galko práve na tomto cintoríne uctil pamiatku obetí vojen. Bol to na takejto vysokej úrovni prvý pietny akt na tomto mieste po veľmi, veľmi dlhom období.

Na tomto vojnovom cintoríne bolo pochovaných aj 153 príslušníkov Kráľovstva SHS (Srbov, Chorvátov a Slovincov). Pozostatky zosnulých vojakov boli v júni 1925 exhumované a uložené na mestskom cintoríne v Trenčíne pod Juhom. Na tomto cintoríne je dodnes zachovaných asi 280 hrobov vojakov z územia Balkánskeho polostrova, prevažne srbskej národnosti. Srbský cintorín vznikol sústreďením pozostatkov vojakov pôvodne pochovaných na mestskom cintoríne, v Zábraní a v neďalekej obci Adamovské Kochanovce.

Niektoré historické pramene uvádzajú, že na cintoríne v Zábraní sú dnes prevažne už iba moslimské hroby, ktoré sú ľahko identifikovateľné najmä kvôli „moslimským symbolom a orientáciou pochovávaní hlavou na východ“. Dokonca niektoré materiály uvádzajú pojem „moslimský cintorín,“ čo preukázateľne nie je pravda.

V roku 2017 Správa majetku Ministerstva obrany SR na základe zistených skutočností vykonala presné zameranie tohto objektu a pridelenie parcelného čísla a zapísanie do oblastného katastra.

V závere roku 2014 vznikla iniciatíva Klubu generálov SR na obnovu a revitalizáciu tohto cintorína. Vtedy požiadal zástupca pridelenca obrany Ruskej federácie plukovník Jevgenij Karpuchov generála Honzeka o poskytnutie pomoci pri zabezpečení

návštevy vojnového cintorína u vojenského útvaru v Kubre. Takmer o dva týždne, presne 26. novembra 2014 sa po vydaní príslušných povolení táto návšteva uskutočnila a generálporučik v.v. Ing. Pavel Honzek spolu s plukovníkom Jevgenijom Karpuchovom a veliteľom útvaru majorom Ing. Jánom Kollárom navštívili vojnový cintorín. Už pri tejto prehliadke sa zrodila myšlienka pokúsiť sa obnoviť tento zanedbaný vojnový cintorín starostlivosťou Klubu generálov SR. Plukovník Karpuchov prisľúbil, že v prípade zahájenia prác, sa Veľvyslanectvo Ruskej federácie chce podieľať na jeho obnove aj po finančnej stránke.

Na zasadnutí Rady Klubu generálov SR predložil vedúci Regionálnej skupiny KG SR Sever návrh na obnovu tohto cintorína. Rada KG SR odsúhlasila tento návrh a stanovila dátum ukončenia v roku 2018 na 100-té výročie ukončenia I. svetovej vojny. Riadením prác a celej činnosti pri obnove cintorína bol poverený vedúci Rsk KG SR Sever generálporučik v.v. Ing. Pavel Honzek.

Začala náročná práca vo vyhľadaní potrebnej historickej dokumentácie. Zásluhou generála v.v. JUDr. Tibora Gaplovského boli členovia KG SR prijatí pracovníkom Vojenského historického ústavu v Bratislave, plukovníkom v.v. Ing. Petrom Krajčírovičom, ktorý bol nápomocný pri zabezpečovaní potrebných historických dokumentov týkajúcich sa vojnového cintorína.

Generál Honzek, generál Hozman a generál Humený niekoľkokrát navštívili VHÚ Bratislava a konzultovali otázky možných foriem obnovy pri zachovaní potrebnej historickej autenticity. Rokovania prebehli aj s pracovníčkou Ministerstva vnútra SR, sekcia verejnej správy, pani Ing. Janou Kráľovou, kde boli predovšetkým konzultované otázky vyplývajúce zo zákona o vojnových hrobch.

Rad podnetných návrhov a hľadaných údajov, predovšetkým v samom začiatku, nám poskytla bývalá poslankyňa Mestského zastupiteľstva v Trenčíne pani Janka Fabová, ktorá sa už v minulosti zaoberala myšlienkou obnovy a sprístupnenia vojnového cintorína, ale bohužiaľ bezúspešne. Po takmer polročnej práci vo Vojenskom historickom ústave v Bratislave sa podarilo zabezpečiť presný plán cintorína ako aj úplné zoznamy všetkých pochovaných.

Začiatkom roku 2015 sa začalo s prípravou návrhu hrubého projektu na obnovu cintorína. V marci 2015 sa pod patronátom veľvyslanca Ruskej federácie uskutočnilo na pôde Veľvyslanectva RF stretnutie zástupcov všetkých veľvyslanectiev štátov, ktorých vojaci sú pochovaní na tunajšom vojnovom cintoríne. Stretnutia sa zúčastnili pridelení obrany, alebo pracovníci zodpovední za pietne záležitosti z Veľvyslanectva Nemecka, Českej republiky, Pol-

ska, Rakúska, Ruskej federácie, Talianska, Maďarska, Rumunska a Turecka. Generál Honzek a generál Hozman prezentovali zámer Klubu generálov SR na obnovu vojnového cintorína z I. svetovej vojny v Trenčíne-Kubrá a odpovedali na rôzne otázky z histórie tohto cintorína. Prednesený zámer bol vysoko hodnotený zo strany všetkých prítomných a zástupcovia Veľvyslanectva Českej republiky, Poľska, Nemecka a Talianska vyjadrili záujem participovať rôznym spôsobom na realizácii projektu.

V apríli 2015 bol spracovaný návrh detailného projektu na obnovu cintorína, ktorý bol prerokovaný so zástupcami Ministerstva obrany Slovenskej republiky – generálnym riaditeľom Sekcie majetku a infraštruktúry. Projekt až na malé zmeny bol schválený a postup prác odsúhlasený. Vďaka pochopeniu a podpore Veľvyslanectva Ruskej federácie, Ministerstva obrany SR, podnikateľských subjektov mesta Trenčín, veliteľov útvarov posádky sa podarilo v priebehu roku 2015 obnoviť vstupnú časť cintorína a následne sa rozbehli ďalšie práce na odstránení drevín, úprave terénu a výrobe a osadzovaní jednotlivých častí cintorína.

Na náročných úlohách sa podieľali príslušníci Ženíjného práporu zo Serede a skupina dobrovoľníkov – dôstojníkov zo Základne stacionárnych KIS Trenčín. Dopĺňali ich členovia Klubu generálov SR – generáli Ján Pančík, Dušan Humený, Jaroslav Ešmír a samozrejme Pavel Honzek, ktorý všetko riadil.

Dňa 6. októbra 2018 prebehol na vojnovom cintoríne „Deň otvorených dverí“, ktorý organizovalo Kultúrne a informačné centrum Trenčín. Očakávala sa návšteva do 100 osôb. Skutočná účasť však prekročila všetky očakávania. Zaregistrovaných bolo viac ako 260 osôb. Prehliadka vojnového cintorína ukázala obrovský záujem o tento cintorín, ktorý bol do tej doby verejnosti neprístupný.

Postupne sme dokončili drobné úpravy, vykonalo sa posledné kosenie trávy, montáž všetkých informačných tabúľ, celkové upratanie plochy tak, aby všetko bolo pripravené na slávnostné otvorenie vojnového cintorína dňa 11. novembra 2018 pri príležitosti 100.-ho výročia ukončenia I. svetovej vojny. V priebehu roku 2018 bol vybudovaný základ pre montáž nového kovového 2,5 metra vysokého centrálného kríža. Bol vybudovaný chodník zo zámkovej dlažby od stĺpov ku krížu. Bola dokončená konečná oprava špeciálnych pomníkov ako aj dokončenie obnovy tureckých hrobov. V skanzene sme inštalovali identifikačné tabuľky v historickej podobe. Zväčšila sa a prebudovala celá nástupová plocha. Dokončili sme celkovú úpravu nástupovej plochy a inštalovali sme 12 kusov informačných tabúľ, kde sú napísané všetky mená pochovaných vojakov a civilných zamestnancov vtedajšej vojenskej správy.

Celkové náklady na obnovu vojnového cintorína v rokoch 2014 – 2018 okrem množstva dobrovoľných brigádnych hodín predstavovali čiastku: **60 785,59 €.**

Autori projektu obnovy vojnového cintorína:
generálporučik v. v. Ing. Pavel HONZEK
a generálmajor v. v. Ing. Gašpar HOZMAN
Spoluautor projektu obnovy cintorína:
major v. v. Ján KOLLÁR

Dňa 11.11.2018, v deň 100. výročia ukončenia I. svetovej vojny, tak ako Klub generálov SR slúbil, bol plne zrekonštruovaný a obnovený vojnový cintorín na pietnom akte Dňa vojnových veteránov predstavený vrcholným predstaviteľom Ministerstva obrany SR, Národnej rady SR, zástupcom početných ambasad akreditovaných v SR, Trenčianskeho samosprávneho kraja, Mesta Trenčín, občianskych združení a širokej verejnosti. Následne bol cintorín protokolárne odovzdaný opäť do správy Ministerstva obrany SR.

Generálporučik v.v. Ing. Pavel Honzek na tomto pietnom akte vo svojom vystúpení povedal: „Ukončili sme práce s presvedčením, že obnovený cintorín

Generálmajor v. v. Ing. Dušan Humený

Úvodom je treba povedať, že cintorín Kubrá-Zábranie bol celé desaťročia neudržiavaný a veľa Trenčanov ani nevedelo, že takúto významnú pamiatku v Trenčíne máme. Preto Rada Klubu generálov SR v roku 2014 prijala návrh Rsk Sever na realizáciu rekonštrukcie vojnového cintorína Kubrá-Zábranie. Realizáciou projektu bol poverený vtedajší vedúci Rsk gen. Pavel Honzek. Čo presne gen. Honzeka viedlo, že sa pustil do tejto veľmi organizačne zložitej a nielen finančne ale aj personálne náročnej práce, neviem. Ale tak ako som ho dlhé roky poznal zo služby v Armáde SR a takmer deväť rokov sme po odchode z armády spolu robili vo VOP Trenčín, charakterizovalo to jeho osobnosť, jeho vzťah k armáde, k spoločnosti. Možno to evokovalo v ňom myšlienku, že spoločnosť si musí významné udalosti histórie pripomínať a poučiť sa z nich pre budúce generácie. A preto cítil povinnosť, že aj on osobne musí preto niečo urobiť.

Je potrebné povedať, že keď zoberal zodpovednosť za túto úlohu na seba, tak pristupoval k jej splneniu s plnou zodpovednosťou, premyslene, precízne, bez ohľadu na čas, tak ako ho poznáme zo služby v Armáde SR. Na splnenie úlohy, teda vlastnej práce na obnove a rekonštrukcii cintorína sa najprv veľmi dobre pripravil. Prv, ako sa pustil do práce, si spracoval v rámci možnosti podrobný

zostane aj naďalej miestom každoročnej dôstojnej pietnej spomienky. Miestom, kde si budeme pripomínať tragédiu Veľkej vojny. Vyslovujem presvedčenie, že kompetentné orgány MO SR a GŠ OS SR budú v našom diele úspešne pokračovať.“

Slová pána generála sa naplnili. Pietne akty ako spomienka na obete vojen - Deň vojnových veteránov, sa začali na vojnovom cintoríne Kubrá-Zábranie vykonávať už počas obnovy cintorína od roku 2015. Táto tradícia pokračuje úspešne aj po dokončení obnovy v roku 2018 do súčasnosti. A postupne sa podarilo odovzdať aj štafetu organizácie týchto pietnych aktov z Klubu generálov SR na veliteľa posádky Trenčín, ktorým je veliteľ Pozemných síl OS SR. Vojnový cintorín je do dnešných dní vzorne a starostlivo udržiavaný a starostlivosť a záujem dnešných vojakov je zárukou, že naša práca nevyjde nazmar.

Vysokú kvalitu a citlivosť obnovy vojnového cintorína Kubrá-Zábranie potvrdil i Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, ktorý ho dňa 14.8.2019 vyhlásil za

„**Národnú kultúrnu pamiatku**“.

Spracoval: genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek

plán. Celé mesiace navštevoval rôzne archívy, najčastejšie chodil do VHÚ Bratislava a Štátneho archívu v Banskej Bystrici. Veľmi podrobne si vypracoval svoju dokumentáciu – menovitý zoznam všetkých náhrobných kameňov, plán ich rozloženia, podľa národnosti atď. Väčšina náhrobných kameňov už bola natoľko poškodená, že nebolo možné zistiť meno pochovaného vojaka. Preto, ako som už uviedol, v archívoch stotožňoval náhrobné kamene z menami padlých vojakov, aby bol zachovaný pôvodný stav.

Následne začal navštevovať okolité firmy a spoločnosti v regióne Trenčína, ktoré by mohli finančne k rekonštrukcii cintorína prispieť – zoznam sponzorov je uvedený na cintoríne. Potom rokoval s príslušnými vojenskými veliteľmi, predovšetkým veliteľom Pozemných síl OS SR (v tom čase gen. Novosad), veliteľom ženijného práporu Sereď a veliteľom útvaru Kubrá o možnosti a rozsahu pomoci. Na základe výsledkov rokovaní si spracoval plán a celkový rozsah rekonštrukcie vrátane predpokladaných finančných nákladov. Na deň, keď nás oslovil, či môžeme prísť, mal vždy zabezpečený materiál, technickú pomoc od útvarov a premyslený postup prác. Takže ráno veľmi rýchlo rozdelil ľudí do jednotlivých pracovných skupín a skutočne robilo sa veľmi efektívne a úlohy na ten deň sa vždy splnili.

Mne vždy zavolať, či som v Trenčíne alebo na Liptove, či môžem prísť. Samozrejme, vždy keď som mohol, som prišiel. Z KG párkrát tam boli aj gen. Ešmír, gen. Hozman (než začal mať zdravotné problémy), gen. Pančík, Miloš Vašek. A pre odľahčenie pamätám, že jedenkrát tam prišiel gen. Horský, ale tak ako ho v tom najlepšom zmysle poznáme, povedal: „Prišiel som len na kontrolu či sa nezašívate, či dobre pracujete, nie robíte. Ja som Vám priniesol len dobrú náladu.“

Ja som tam bol pri čistení priestoru cintorína od dreviny a náletov, práve tam veľký kus práce odvedli príslušníci ženijného práporu, ale aj prís-

Odhalenie pamätníka na Háji-Nicovô vojacom, ktorí zahynuli pri plnení úloh v zahraničných misiách a operáciách

22. novembra bol na vrchu Háj-Nicovô nad Liptovským Mikulášom v areáli Pamätníka a vojnového cintorína odhalený Pamätník venovaný profesionálnym vojakom, ktorí zahynuli pri plnení svojich úloh v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

„Pri každom nasadení našich profesionálnych vojakov do krízových regiónov v rôznych častiach sveta veríme, že sa po splnení svojich profesionálnych úloh vrátia domov k svojim rodinám živí a zdraví. 58 z nich však túto najdôležitejšiu úlohu, bohužiaľ, nespĺnilo. Vybudovaním tohto pomníka im takouto cestou chceme vzdať úctu a potvrdiť nami toľko opakované slová, že nikdy nezabudneme.“ uviedol minister obrany Peter Gajdoš.

„Na svojich hrdinov však nezabúdame a vždy sa k nim budeme vracat,“ zdôraznil náčelník Generálneho štábu OS SR genpor. Daniel Zmeko. Pamätník bol vybudovaný z iniciatívy Ministerstva obrany SR a mesta Liptovský Mikuláš. Vzájomnú spoluprácu pri jeho budovaní ocenil Ján Blcháč, primátor mes-

lušníci z útvaru v Kubre (to bola podľa mňa jedna z najťažších prác), potom pri rozkladaní nových náhrobných kameňov a asi 2x pri montovaní tabúl.

Ja viac informácií o rekonštrukcii nemám, môžem iba konštatovať, že len a len vďaka mimoriadnemu úsiliu, heroickej odvahe a vytrvalosti gen. Pavla Honzeka v spolupráci s OS SR, primátormi, starostami, obchodnými a výrobnými spoločnosťami sa podarilo vytvoriť dôstojné pietne miesto pre pripomínanie si tragédie I. svetovej vojny. Obnovený cintorín by mal zároveň pôsobiť ako memento tragédie, ktorá by sa už nikdy nemala opakovať.

ta. Pietneho aktu sa zúčastnili vedúci predstavitelia SZPB, Únie vojnových veteránov, UN Veteran Slovakia, Zväzu vojakov SR a ďalších organizácií. Pri otvorení pamätníka sa zúčastnili a položili veniec i členovia KG SR vedení predsedom genmjr. v.v. Ing. Františkom Blanárikom. Ďalej sa zúčastnili generáli: Marián Áč, Igor Čombor, Tibor Gaplovský, Pavel Honzek, Dušan Humený, Štefan Mečár, Ján Pančík, Milan Stráňava, Peter Vojtek, Jozef Zadžora a sekretár KG SR pplk. Ing. Igor Daxner.

19. decembra na pôde rezortu obrany podpísali v Bratislave Dohodu o vzájomnej spolupráci medzi Ministerstvom obrany SR a Klubom generálov SR minister Peter Gajdoš a predseda KG SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik. Predmetom tejto dohody je úprava základných podmienok pre spoluprácu zmluvných strán na základe vzájomnej a obojstrannej výhodnosti. Uvedenú dohodu podpísal minister aj s inými cca 15-timi občianskymi združeniami a organizáciami, ako napr.: Zväzom vojakov SR, Slovenským zväzom protifašistických

bojovníkov, Spoločnosťou M. R. Štefánika, Klubom vojenských výsadkárov SR, Združením žien v ASR, Úniou vojnových veteránov SR, UN Veteran Slovakia a inými. Za KG SR sa okrem predsedu KG SR podpísania dohody zúčastnil aj tajomník KG SR generál v.v. JUDr. Tibor Gaplovský.

Vianočnú atmosféru umocnila aj vianočná kapustnica, ktorá sa pre všetkých zamestnancov MO SR a predstaviteľov zúčastnených združení i organizácií podávala na parkovisku pred ministerskou bu-

dovou. Minister Peter Gajdoš medzi nimi privítal aj vzácneho hosta 95-ročného genmjr. v. v. Emila Bočeka, jediného žijúceho stíhacieho pilota 310. československej perute RAF a všetkým zaželel šťastné a pokojné prežitie vianočných sviatkov, veľa úspechov a zdravia v novom roku. K ministrovmu želaniu sa duchovným slovom pripojil aj 1. ordinár Ordinariátu OS a OZ SR biskup František Rábek a prítomným zavinišoval hojnosť Božieho požehnania.

Rok 2019

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy pre generála Svetozára Nadoviča

8. januára prezident SR Andrej Kiska ocenil pri príležitosti 26. výročia vzniku Slovenskej republiky 30 osobností spoločenského a kultúrneho života, z toho troch in memoriam. Štátne vyznamenania si 15 žien a 15 mužov prevzalo z jeho rúk v koncertnej sále Slovenskej filharmónie v bratislavskej Redute. Na ceremoniáli sa zúčastnil predseda Národnej rady SR Andrej Danko, predseda vlády Peter Pellegrini, predsedníčka Ústavného súdu SR Iveta Macejková, poslanci Národnej rady SR, viacerí ministri a ďalší predstavitelia verejného života. Kiska vo svojom prejave zdôraznil, že ocenil ľudí, vďaka ktorým je Slovensko lepším, krajším, múdrejším, slušnejším, spravodlivejším miestom. Ocenení podľa neho najlepšie reprezentujú hodnoty, na ktorých stojí slovenská spoločnosť.

Priznal, že rozhodovanie bolo ťažké. „Tých, ktorí by si dnes ocenenie zaslúžili, je na Slovensku viac. Známých či neznámých občanov krajiny, na ktorých môžeme byť hrdí,“ poznamenal Kiska. Prezident sa

• Vyznamenaný generálmajor v. v. Ing. Svetozár Nadovič

podľa svojich slov rozhodol oceniť nielen výnimočné individuálne výkony, ale ľudí, ktorí vzbudzujú hrdosť, podnecujú lásku k Slovensku a naplňujú príbeh Slovenska sebavedomím, rešpektom a citom. „Skutočných lídrov, ktorí ukazujú, ako prekonávať prekážky a inšpirovať ostatných. Ľudí, ktorí pomá-

hajú tvoriť, chrániť a rozvíjať identitu Slovenskej republiky,“ priblížil.

Medzi vyznamenanými bol aj člen Klubu generálov SR, generálmajor v.v. Ing. Svetozár Nadovič, ktorému prezident udelil Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky.

20. výročie Vesmírnej misie Štefánik

20. februára pri príležitosti 20. výročia letu do vesmíru prvého a jediného slovenského kozmonauta, plk. gšt. v.v. Ing. Ivana Bellu, boli pozvaní i členovia KG SR. Recepčia sa konala v Bratislave v priestoroch hotela Park Inn by Radisson Danube. Pred 20. rokmi vstúpil na palubu kozmickej lode Sojuz TM-29 vojenský pilot Ivan Bella a stal sa tak prvým a jediným slovenským kozmonautom. Pri

• Generálporučik Peter Vojtek, kozmonaut plk. gšt. Ivan Bella a generálmajor Juraj Baránek

tejto príležitosti ocenil minister obrany Pamätnou medailou k 25. výročiu vzniku Ozbrojených síl Slovenskej republiky všetkých priamych účastníkov i náhradníkov vesmírnej misie „Štefánik“, boli to: Viktor Afanasiev, Sergej Avdejev, Ivan Bella, Michal Fulier, Claudie Haigneré, Jean-Pierre Haigneré, Saližan Šaripov a Gennadij Padalka (nemohol sa osobne zúčastniť). Na pozvanie Ivana Bellu sa podujatia zúčastnilo celkovo 14 kozmonautov.

Plukovník Ivan Bella poďakoval všetkým, ktorí mu pomohli konferenciu v Bratislave zorganizovať. „Bol to môj sen poďakovať ľuďom, ktorí pred 20. rokmi pomohli zviditeľniť Slovenskú republiku, a to nielen počas samotného letu, ale aj počas celej prípravy,“ povedal.

Recepcie sa zúčastnili i vtedajší funkcionári: minister obrany SR Pavol Kanis, náčelník GŠ Armády SR generál v.v. Ing. Milan Cerovský, náčelník štábu LaPVO generálporučik v.v. Ing. Štefan Gombík. Zúčastnili sa i ďalší členovia Klubu, generáli Juraj Baránek, Martin Babiak, Peter Vojtek, Lubomír Svoboda a Daniel Zmeko.

Plukovníka gšt. Ing. Ivana Bellu dňa 19. októbra 2021 prezidentka SR Zuzana Čaputová vymenovala do hodnosti brigádny generál. Pán generál Bella sa vzápätí stal členom KG SR.

Generáli si uctili pamiatku všetkých obetí koncentračného tábora vo Flossenbürgu

14. - 15. apríl. Cestou do Flossenbürgu sa delegácia KG SR zastavila na 88. km českej diaľnice D1 pri pamätníku na tragickú autohaváriu veľkého Slováka, Alexandra Dubčeka, kde mu generáli sprevádzaní Braňom Neumairom venovali krátku spomienku. Vo Flossenbürgu sa na pietnej spomienke stretlo asi 1000 účastníkov z celého sveta. Spomienka začala príhovormi veľvyslanca USA v Nemecku p. Grenell Richarda, bavorského ministra školstva a kultúry Prof. Dr. Piazoletta Michela a ďalších, bola prítomná aj delegácia ČR, pod vedením konzula ČR v Mníchove, pána Kreutera.

Potešilo nás, že sme sa priamo vo Flossenbürgu nečakane stretli aj s naším generálnym konzulom SR v Mníchove, pánom Františkom Zemanovičom, ktorý ale o našej účasti nebol vopred informovaný. Pietnej spomienky sa za Klub generálov SR zúčastnili generáli: Svetozár Nađovič, Ján Ďurove s manželkou a náš sympatizant a podporovateľ Branislav Neumair, ktorý bol aj sponzorom tejto cesty. Ďalej sa za Slovenskú republiku tejto spomienky zúčastnil generálny konzul SR v Mníchove, pán František Zemanovič a historik, pán Jakub Drábik. Slovenská skupina si položením venca uctila pamiatku, krátko pred koncom II. sv. vojny popravených našich štyroch generálov, významných a skoro zabudnutých slovenských účastníkov protifašistického odboja v SNP, generálov Augustína Malára, Jána Goliana, Štefana Jurecha a Rudolfa Viesta.

Generál Nađovič nám poskytol aj veľmi obšírne informácie o dianí v tomto koncentračnom tábore a krátko sme mali možnosť si pozrieť veľmi poučné tamojšie múzeum. Veľkú dôstojnosť našej malej privátnej slovenskej delegácie dodala účasť našich dvoch generálov vo vojenských uniformách. Nasledujúci deň 15. apríla sa generálmajor Nađovič, generálmajor Ďurove a Branislav Neumair zúčastnili stretnutia s riaditeľom Pamätníka koncentračného tábora pánom Dr. Jörgom Skriebeleitom, s cieľom získania presných informácií o priebehu väznenia a popráv našich štyroch generálov a tiež o likvidácii ďalších dôstojníkov a účastníkov protifašistické-

Laureáti ankety Vojenský čin roka 2018 v Bratislave

13. júna Ministerstvo obrany SR už po 22-krát ocenilo výnimočné skutky profesionálnych vojakov, ktorí zachránili život, alebo pomohli ľuďom v núdzi. V rámci ankety Vojenský čin roka 2018 si ocenenie prevzali aj ľudia z radov verejnosti za budovanie pozitívneho vzťahu k ozbrojeným silám a šíreniu dobrého mena o nich. „Hrdinov naozaj nerobia reči, ale skutky a laureáti ankety Vojenský čin roka sú toho dôkazom. Som hrdý, že naši vojaci

ho odboja zo Slovenska. Získali sme aj informácie o väznení Dr. Imricha Karvaša, ktorý bol od r. 1939 guvernárom Slovenskej národnej banky.

Pán riaditeľ Dr. Skriebeleit sa úprimne potešil záujmu aj zo strany SR, ktorý žiaľ v minulosti absentoval a navrhol, že je pripravený pre slovenskú stranu si mimo iného vyčleniť týždeň spoločného bádania v archíve vo Flossenbürgu, kde je zhromaždené už viac ako 80 000 dokumentov a najnovšie aj prepis rádiového spojenia medzi vedením Flossenbürgu a priamo Berlínom, ako aj dokumenty z posledného obdobia pred oslobodením, tzn. aj z času popráv našich generálov, ktoré v tom čase už odpočúvali a odšifrovali Američania.

V ďalšom sme pánovi Dr. Skriebeleitovi tlmočili našu prosbu, aby na symbolickom hrobe, mieste kladenia vencov, bol na kamenej doske popri uvedení spomienky na obeť z Českej republiky, uvedená spomienka aj na obeť zo Slovenskej republiky, čo z dôvodu doterajšej absencie záujmu slovenských vládnych zástupcov (žiaľ ako jediných z celého sveta!) nebolo zohľadnené.

Dr. Skriebeleit prejavil ochotu napraviť tento stav, no je viazaný zaužívaným postupom, že predmetné krajiny oficiálne o takéto uvedenie spomienky vo Flossenbürgu na obeť z radov svojich spoluobčanov požiadajú. Odporučil, že by tak malo spraviť naše ministerstvo zahraničných vecí oficiálnou žiadosťou na nemecké ministerstvo vnútra. Generál Nađovič prisľúbil k tomu vykonať potrebné kroky na Slovensku.

Cestou späť sme sa zastavili aj na veľmi pekne udržiavanom separátnom pamätníku na mnohonárodné obeť koncentračného tábora Flossenbürg z času po oslobodení tábora, v centre obce Flossenbürg, kde sú ešte prázdne kamenné tabule, dokonca aj s ošumelým znakom CS, no bez textu. Pravdepodobne je nutný podobný postup, ako vyššie popísané a krajiny by sa mali samy postarať o pamiatku na svojich spoluobčanov.

svojimi skutkami potvrdzujú vernosť vojenskej prísahy a sú tu pre občanov Slovenskej republiky naozaj 24 hodín denne, 7 dní v týždni - vždy pripravení pomôcť,“ povedal minister obrany SR Peter Gajdoš.

Zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR genmjr. Josef Pokorný ocenil význam dnešného podujatia pre ozbrojené sily. „Dnešné popoludnie bolo o hrdinstve a priateľstve. Aj v dnešnej uponáhľanej dobe je potrebné vidieť, že naši profesio-

nálni vojaci si nielen plnia svoje úlohy, ale vedia byť aj podporou pre všetkých občanov,“ doplnil.

Za vytváranie kladného vzťahu verejnosti k Ozbrojeným silám SR bol dnes ocenený **genpor. v.v. Pavel Honzek a Klub generálov SR**. Laureátmi v kategórii „Priateľ Ozbrojených síl SR“ sa stali vďaka iniciácii a organizácii rozsiahlej rekonštrukcie vojnového cintorína v Trenčíne-Kubre.

Vyhlásenia výsledkov tejto ankety sa z Klubu generálov SR zúčastnil predseda KG SR generálmajor v.v. František Blanárik, podpredseda KG SR generálporučik v.v. Peter Vojtek, tajomník KG SR generál v.v. Tibor Gaplovský, autor projektu obnovy vojnového cintorína generálporučik v.v. Pavel Honzek a generál v.v. Milan Cerovský.

- Podpredseda KG SR generálporučik Peter Vojtek, manželka generála Honzeka, veľmajster Cechu puškárov a delostrelcov plk. v.v. Jaroslav Junek, generálporučik v.v. Pavel Honzek a tajomník KG SR generál v.v. Tibor Gaplovský

Prijatie laureátov ceny Vojenský čin roka 2018 prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou

9. júla prijala prezidentka SR Zuzana Čaputová v Grasalkovičovom paláci laureátov ankety Vojenský čin roka 2018 ako aj jej tvorcov, v rámci ktorej rezort obrany už 22 rokov oceňuje výnimočné skutky profesionálnych vojakov a zásluhy ľudí z radov verejnosti na budovaní pozitívneho vzťahu k ozbrojeným silám. „Pri tejto príležitosti sa vám chcem poďakovať predovšetkým za činy, vďaka ktorým ste svoje ocenenie získali. Za to, že ste po nehode pomohli zachrániť život človeka, že pravidelne organizujete zbierku finančných prostriedkov pre detskú fakultnú nemocnicu, že ste dlhé roky darcom krvi a vediete k tomu aj ďalších príslušníkov armády. Za to všetko vám právom patrí uznanie a moje poďakovanie ako hlavnej veliteľky ozbrojených síl Slovenskej republiky. Na to, aby ste vy mohli vykonávať svoje povolanie, ste museli zložiť vojenskú prísahu. Zaviazali ste sa, že budete verní republike, že budete brániť slobodu, nezávislosť, zvrchovanosť a celistvosť republiky. Súčasťou vašej prísahy bol aj záväzok, že pri jej plnení vynaložíte všetky svoje sily a schopnosti a keď to bude nevyhnutné, tak nasadíte aj svoj život. Vážim si, že ste sa rozhodli zasvätiť svoj život službe a svojimi príkladnými činmi ste preukázali, že svoju službu nevykonávate len v pracovnom čase, ale je to pre vás spôsob života.

Naša spoločnosť veľmi potrebuje, aby inštitúcie a verejní činitelia mali dôveru verejnosti. Teší ma, že ste svojimi skutkami napomohli tomu, aby si naši ľudia uvedomili, že profesionálnym vojakom môžu plne dôverovať. Veľmi by som si želala, aby príklad, ktorí ste dali, nasledovalo čo najviac príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Dnes som tu mohla

privítať vojaka druhého stupňa, čatára, generálporučika a podplukovníka, ale som presvedčená, že jedno máte spoločné: spája vás oddanosť vlasti a oddanosť službe. Ďakujem vám za to. Som na vás hrdá,“ povedala Zuzana Čaputová.

Prezidentka Zuzana Čaputová je prvá z prezidentov SR za dobu trvania tejto ankety, ktorá si uctila prácu profesionálnych vojakov, vojakov vo výslužbe ako aj tvorcov a zakladateľov tejto ankety. Z Klubu generálov sa prijatia u prezidentky SR Zuzany Čaputovej zúčastnil laureát ceny Vojenský čin roka 2018 generálporučik v.v. Ing. Pavel Honzek s manželkou. Spolu s ním sa zúčastnil aj predseda KG SR generálmajor v.v. Ing. František Blanárik. Medzi pozvanými hosťami boli aj ďalší členovia KG SR, minister obrany Peter Gajdoš, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Daniel Zmeko a náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálmajor Ing. Vladimír Šimko. Laureáti sa na záver vyfotografovali a porozprávali s prezidentkou Zuzanou Čaputovou.

- Zuzana Čaputová (uprostred), laureáti, čestní hostia a zakladatelia ankety VČR. Zľava: zakladateľ ankety Vojenský čin roka plk. v.v. Miroslav Minár, predseda KG SR generál František Blanárik, držiteľ ceny Priateľ ozbrojených síl generál v.v. Pavel Honzek, držiteľ Mimoriadnej ceny pplk. v.v. Ján Himpán, držiteľ ocenenia Pomoc verejnosti čatár Martin Majer, držiteľ ceny Záchrana života vojak 2. st. Lukáš Kucharčík, minister obrany SR Peter Gajdoš, náčelník GŠ OS SR generál Daniel Zmeko a zakladateľ ankety VČR pplk. v.v. Bernard Roštecký

Oslavy 75. výročia SNP a vojenská prehliadka v Banskej Bystrici

29. august. V Banskej Bystrici sa konali celonárodné oslavy 75. výročia Slovenského národného povstania. Vzhľadom na významné výročie bolo v parku pod Pamätníkom SNP postavené veľké pódium s množstvom miest na sedenie. Oslavy otvoril o 10.00 hod. prelet troch lietadiel MiG-29. Po položení vencov sa účastníci osláv presunuli pred pódium. Po slávnostnom vztýčení štátnej vlajky SR, minúte ticha za všetkých padlých, štátnej hymne Slovenskej republiky sa slova ujal generálny riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev. Ten privítal vojnových veteránov, hostí a všetkých účastníkov osláv, ktorí v hojnom počte a horúcom slnečnom počasí sledovali dianie na pódium pod Pamätníkom SNP. Ako prvá s prejavom vystúpila prezidentka SR a hlavná veliteľka Ozbrojených síl SR Zuzana Čaputová. Po nej vystúpil s prejavom predseda Národnej rady SR Andrej Danko. S príhovormi vystúpili ďalší hostia – predseda českého Senátu Jaroslav Kubera, podpredseda Rady federácie Federálneho zhromaždenia Ruskej federácie Iljas Magomed Umachanov. Za SZPB vystúpil s emotívnym prejavom jeho podpredseda, náš člen, genmjr. v.v. MUDr. Igor Čombor. Záverečný prejav predniesol predseda vlády SR Peter Pellegrini.

- Hrdina Slovenského národného povstania plk.v.v. Vladimír Strmeň

Dôstojný program bol dopĺňovaný vystúpením speváckych telies, dekorovaním a povyšovaním priamych účastníkov SNP, ktorých v súčasnej dobe žije už len asi 500. Po recepcii v hoteli Lux nasledoval najočakávanejší bod dňa, vojenská prehliadka. Posledná vojenská prehliadka v Banskej Bystrici sa

konala pred 74 rokmi, v auguste hneď po ukončení vojny.

Program začal presne o 15.00 hod. prehliadkou nastúpených jednotiek a plnými poctami prezidentke Slovenskej republiky Zuzane Čaputovej. Hlásenie podával náčelník Generálneho štábu SR gen. Daniel Zmeko, jednotkám velil zástupca NGŠ - náčelník štábu genmjr. Ing. Miroslav Lorinc. Jednotkám Pozemných síl OS SR velil genmjr. Ing. Jindřich Joch, jednotkám 2. mb velil brig.gen. Ing. Vladimír Kubáň, jednotkám Vzdušných síl OS SR velil genmjr. Ing. Lubomír Svoboda. Medzi pozvanými hosťami boli všetci aktívni generáli OS SR i naši členovia genmjr. Ing. Miroslav Kocian, brig.gen. Ing. Boris Ďurkech.

Ako uviedol gen. Zmeko, celkovo sa na zabezpečení vojenskej prehliadky podieľalo viac ako 2500 profesionálnych vojakov. Z toho 1915 bolo aktívne zapojených do prehliadky – 1528 vojakov v pochodových celkoch, 335 vojakov obsluhovalo pozemnú techniku, 37 vojakov obsluhovalo leteckú techniku a 15 bolo výsadkárov. Ďalších 600 príslušníkov ozbrojených síl tvorilo zabezpečovací personál. Cel-

kovo bolo v rámci slávnostného defilé nasadených 196 kusov pozemnej vojenskej techniky a 15 kusov leteckej techniky. Vojenská prehliadka v dĺžke 3400 metrov trvala 90 minút. Mali sme možnosť vidieť a zažiť vysoko profesionálne vystúpenie pochodujúcich jednotiek a množstvo modernej techniky, ktorá postupne mení a zvyšuje schopnosti našich ozbrojených síl.

Celého dňa sa okrem spomenutých generálov zúčastnilo početne veľmi silné zastúpenie našej členskej základne: predseda František Blanárik, podpredseda Peter Vojtek, tajomník Tibor Gaplovský a ďalej generáli Milan Maxim, Martin Babiak, Marián Horský, Svetozár Naďovič, Jozef Blizman, František Bartko, Marián Áč. Mali sme príležitosť sa stretnúť i s našimi sympatizantmi predsedom ČSBS plk. v.v. Jaroslavom Vodičkom, genpor. v.v. Ing. Jaroslavom Vývlekom, Milošom Vašekom a Tomášom Achsom.

Seminár DUKLA 1944 – symbol statočnosti národov v bojoch za slobodu a nezávislosť Československa

3. októbra sa v Ruskom stredisku vedy a kultúry v Prahe uskutočnil seminár organizovaný českými vojenskými klubmi a stavovskými organizáciami (Klub veliteľov divízií a brigád, Rada veteránov ozbrojených síl a bezpečnostných zborov Českej republiky, Klubu absolventov MGIMO, Spoločnosť LUDVÍKA SVOBODY, Československá obec legionárska, Klub Rusko) pri príležitosti 75. výročia Karpatko-duklianskej operácie pod názvom „DUKLA 1944 – symbol statočnosti národov v bojoch za slobodu a nezávislosť Československa (s podtitulkom) – Pravda o Dukle“.

Jeho cieľom bolo reagovať na stále sa množiace snahy „novodobých historikov“ v Českej republike o skresľovanie významu tejto operácie, prekrúcaním historických faktov, spochybňovaním prija-

- Plk. v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.

tých rozhodnutí a dosiahnutých výsledkov aj priamym obviňovaním ľudí – priamych účastníkov, ktorí tu bojovali, obetovali svoje zdravie aj životy. Seminár otvoril hlavný organizátor seminára aj následného slávnostného koncertu a spoločenského stretnutia plk.gšt.v.v. Ing. Zdeněk Zbytek. Účastníkov seminára pozdravil aj veľvyslanec Ruskej federácie v Českej republike Alexander Zmejevskij. Hlavný príspevok predniesol historik plk.v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSC., vedecký pracovník Vojenského historického ústavu v Bratislave.

Na konkrétnych historických faktoch, potvrdených reálnymi dokumentmi nielen z archívov Českej a Slovenskej republiky, ale aj nedávno sprístupnenými materiálmi z Ruských archívov (2018) ukázal, kam až dokážu ísť „novodobí historici“ pre ktorých je nimi vykladaná história prostriedkom demagógie, ktorou sa snažia manipulovať predovšetkým s mladou generáciou.

Na seminári sa za Klub generálov SR zúčastnili generáli Svetozár Nađovič, Marián Horský a František Bartko. Účastníci seminára sa poklonili pamiatke padlých v II. svetovej vojne a v Karpatko-duklianskej operácii. Položili ruže k Pamätníku československých zahraničných vojakov pred budovou Generálneho štábu Armády Českej republiky

a k Pamätníku veliteľa 1. Ukrajinského frontu maršala Ivana Stepanoviča Koneva na námestí Interbrigády v Prahe 6-Bubenči (odhalený 9. mája 1980 pri príležitosti 35. výročia oslobodenia Československa).

• *Generálmajor Ing. Svetozár Nađovič upútal poslucháčov nielen znalosťami o problematike, ale i známeným prejavom*

Čestný kríž Klubu generálov SR

- Rok 2019 bol rokom, kedy sa po niekoľko-ročnej práci podarilo zaviesť do zoznamu vyznamenaní Klubu generálov Slovenskej republiky najvyššie vyznamenanie - Čestný kríž. V priebehu rokov 2017 - 2018 sa v spolupráci s výrobcou Mechanika97 v.d. Prostějov, podarilo vytvoriť dôstojné ocenenie práce v prospech Klubu. Je určené nielen pre členov Klubu, ale aj pre sympatizantov a podporovateľov. Po prvýkrát bolo toto vyznamenanie udeľované na výročnej členskej schôdzi Klubu v Leopoldove, pri príležitosti 15. výročia vzniku Klubu.

Rok 2020

Oslavy 75. výročia Jaslovskej bitky a Dňa delostrelectva a raketového vojska v Trenčíne

15. januára bol Trenčín svedkom osláv 75. výročia Jaslovskej bitky a Dňa raketového vojska a delostrelectva. Na Mierovom námestí sa o 10.00 hodine uskutočnil slávnostný nástup s ukázkou bojovej techniky. Počas zvukov štátnej hymny SR zaznelo z priestoru medzi starým a novým železničným náspom pred riekou Váh niekoľko delostreleckých výstrelov. Podujatie pripomenulo 75. výročie rozhodujúcej bitky proti fašistickým hitlerovským vojskám pri poľskom meste Jaslo.

V jaslovskej operácii bolo nasadených päť delostreleckých plukov z 1. československého armádneho zboru s 2500 vojakmi a dôstojníkmi, vyzbrojenými húfnicami, kanónmi a mínometmi. Ich hlavnou úlohou bolo zabezpečiť delostreleckú podporu útoku 38. armády 4. ukrajinského frontu Červenej armády v smere Gorlice-Nowy Sacz v priestore medzi Vislou a Odrou juhovýchodne od mesta Jaslo. Podľa slov plk. Ing. Pavla Barančíka, koordinátora palebnej podpory a náčelníka delostrelectva Generálneho štábu OS SR, dňa 15. januára 1945, krátko po polnoci,

bol delostrelcom 1. československého armádneho zboru vydaný rozkaz na vykonanie delostreleckej prípravy so začiatkom o 8.45 moskovského času. Signálom na začatie prípravy bola salva z rakietometov prezývaných Katuša. Šesťdesiatpäťminútová delostrelecká príprava zasiahla najprv predné zákopy nepriateľa a postupne umlčovala ciele v hĺbke jeho obrany. Ofenzíva nepriateľa prekvapila. Bola natoľko presná a účinná, že prvá a druhá obranná línia boli úplne zničené. Pre delostrelcov je 15. január významným dňom, Dňom delostrelectva a raketového vojska, slávnej tradície, ktorej nositeľmi sú dnes bývalí i súčasní profesionálni vojaci – velitelia delostreleckých a raketových jednotiek, štábní dôstojníci delostrelectva a raketového vojska, technici delostreleckých a raketových systémov a výzbrojáři.

Z Klubu generálov SR si tento významný deň našich ozbrojených síl pripomenuli generálporučik v.v. Pavel Honzek, generálporučik v.v. Jaroslav Ešmír a generálmajor v.v. Dušan Humený.

Generálmajor v. v.

Ing. Dušan Humený

Naše delostrelectvo K 20. výročiu vzniku KG SR

Vážení čitatelia, priatelia, delostrelci, keď som sa na popud gen. Petra Vojteka rozhodoval napísať pár slov o delostrelectve k tejto publikácii, veľmi dlho som rozmýšľal, na čo sa konkrétne zamerať. História vojenského školstva pre prípravu špecialistov RVD (raketové vojsko a delostrelectvo), história a vývoj útvarov a zväzkov delostrelectva a RV (raketového vojska), ako aj významné konštrukčné kancelárie delostreleckej techniky zahrňujú obrovské množstvo myšlienok, ľudských osudov, vynikajúcich osobností a skúseností. Skúsenosti a poznatky zo štúdiá na voj. akademiách, ako aj z dlhoročnej praxe ma presvedčili o tom, že výchova dôstojníckeho dorastu, či už za prvej republiky, alebo po II. svetovej vojne má spoločné rysy. Osobnosť veliteľa sa musí vyznačovať takými rysmi ako sú oddanosť remeslu, sebazaprenie, charakter a kvalitné odborné vzdelanie. To sú základné atribúty delostreleckého veliteľa, ktoré musí mať každý veliteľ aj dnes. V novodobej histórii prípravu dôstojníkov delostrelectva zabezpečovala Hranická akadémia (Delostrelecké učilište, Vyššia škola dôstojníkov delostrelectva, 1948 - 1960). Od roku 1960 potom Vyššie delostrelecké učilište Martin. Medzi vyučovacie predmety patrila predovšetkým matematika, fyzika, mechanika, elektronika, topografia a meteorológia. Všestranná modernizácia armády, zavádzanie moderných zbraňových systémov, predovšetkým samohybného delostrelectva, systémov delostreleckého prieskumu a riadenia paľby delostrelectva ako aj útvarov raketového vojska vyžadovali i rastúce požiadavky na odborné aj vojenské vzdelanie delostreleckých veliteľov a technických špecialistov. Z Vyššieho delostreleckého učilišťa bola v roku 1972 vytvorená Vysoká vojenská veliteľsko-technická

škola (od roku 1979 redislukovaná do Vyškova). Pre operačný stupeň boli delostreleckí veliteľia pripravovaní vo VAAZ Brno na Katedre operačného a bojového použitia RVD (okrem vysokej školy boli pripravovaní špecialisti delostrelectva pre nižšie veliteľské a technické funkcie vo VSOŠ, DDŠ, RDŠ). Drvivá väčšina absolventov týchto vzdelávacích inštitúcií, budúcich veliteľov, zastávali významné funkcie na štáboch plukov, brigád, divízií, armád. Vyjadrujem hlbokú úctu všetkým ľuďom, ktorí dali svoj um, ruky, srdce v prospech rozvoja RVD.

Zásadným prelomom v modernizácii delostrelectva bolo určite postupné zavádzanie raketovej techniky. Úspešný vývoj rakety znamenal obrovský skok na poli raketových a príbuzných technológií. Nebudem sa vracáť do histórie vývoja rakiet a odpalovacích zariadení, ktorý siaha do konca 18. a začiatku 19. storočia. Skôr chcem poukázať, že s históriou zavádzania raketovej techniky je spojené aj Slovensko. V posádke Martin, v kasárňach 4. čs. brigády a kasárňach SNP sa od roku 1962 do roku 1969 vytvárali oddiely taktických rakiet kompletov 2K6 a 9K52 (kód NATO FROG-7). Išlo o neriadené delostrelecké rakety na tuhé pohonné hmoty, ktoré boli predurčené na ničenie objektov v taktickej hĺbke. Vyvrcholením výcviku bolo ostré odpálenie rakiet vo VVP Lešť. Odtiaľ potom obsluhy odchádzali do nových posádok.

Druhým medzníkom v histórii raketového vojska na Slovensku je obdobie od roku 1972 do roku 1979, kedy v posádke Martin bola dislokovaná Vysoká vojenská veliteľsko-technická škola. Štúdiom zahrňovalo aj prípravu a výcvik budúcich delostreleckých veliteľov a technikov na komplet 9K52. V osemdesiatich rokoch dochádza na základe rozhodnutia

Rady obrany štátu k vytváraniu taktických raketových útvarov predurčených pre Východný vojenský okruh. V roku 1983 v posádke Bratislava a v roku 1985 v posádke Brezno.

Tretím medzníkom bolo rozdelenie spoločného štátu ČSFR, čo znamenalo delenie armády na dva subjekty a tým aj delenie raketovej a delostreleckej techniky spoločnej armády. Na základe rozkazu veliteľa Veliteľstva východ bolo nariadené začať výstavbu 3. zmiešaného raketového pluku dňom 1. decembra 1992 (od roku 1995 - 5. raketového pluku) v posádke Martin. Pluk mal vo výzbroji taktické raketové komplety 9K52 LUNA a 9K79 TOČKA (SS-21 SCARAB), takticko-operačný komplet 9K714 OKA (SS-23 SPIDER).

Je potrebné zdôrazniť, že v tomto období, tzn. po rozdelení spoločného štátu a budovaní samostatnej armády SR, bola venovaná značná pozornosť modernizácii armády vrátane delostreleckých systémov priamej aj nepriamej palebnej podpory. Delostrelectvo predstavovalo veľmi významnú zložku v rámci Armády SR (3 delostrelecké brigády - Jelšava, Brezno, Senica, 2 protitankové oddiely - protitanková záloha armádnych zborov, 6 oddielov v rámci delostrelectva vševojskových brigád, práporné delostrelectvo).

Významnú úlohu pri modernizácii delostrelectva Armády SR mala a má firma KONŠTRUKTA DEFENCE, a.s. Trenčín. Je to veľmi renomovaná inštitúcia v oblasti vývoja delostreleckých systémov na Slovensku. V podstate všetky delostrelecké, mímometné, raketometné systémy, delostrelecká a raketometná munícia, systémy riadenia paľby delostrelectva, ktoré sú momentálne zavedené v OS SR pochádzajú z tejto konštrukčnej kancelárie. OS SR sú tak jednou z mála armád na svete, ktoré sú kompletne vyzbrojené delostreleckou technikou vlastnej proveniencie.

Po roku 2002 a viacerých reorganizačných zmenách v OS SR, znižovaní počtov, rušenia zväzkov

• Generálmajor Ing. Dušan Humený

a útvarov je dnes len veľmi ťažko možné hovoriť, že delostrelectvo OS SR je jeden z hlavných prostriedkov palebného ničenia nepriateľa. História a skúsenosti z vojen a vývoja vojenského umenia však značne potvrdzujú, že raketové vojsko a delostrelectvo má a v budúcnosti bude mať významné postavenie medzi druhmi vojsk pri vytváraní podmienok pre účinné vedenie boja. Delostrelectvo disponuje veľkou palebnou silou a presnosťou paľby na celú taktickú hĺbku, je schopné rýchle sústreďovať paľbu na najdôležitejšie ciele, a preto je hlavným prostriedkom palebného ničenia nepriateľa. Najdôležitejšiu úlohu v pripravenosti delostrelectva však vždy majú odborne pripravení, skúsení a svojmu remeslu oddaní veliteľia.

„Klubu generálov SR prajem veľa úspechov pri zachovávaní a rozvíjaní tradícií ASR, OS SR na Slovensku. Všetkým členom Klubu prajem veľa zdravia, pohody, tvorivých síl, ale aj radosti a šťastia v súkromnom živote. Nech vám pri vašej zodpovednej a ušľachtilej práci pomáha a chráni Vás patrónka delostrelcov sv. Barbora.“

Spomienkové stretnutie v posádke Sereď k ucteniu si pamiatky plk. Štefana Ivana a ďalších obetí leteckej katastrofy v Hejcoch

21. január. Na mestskom cintoríne v Seredi sa konalo spomienkové stretnutie k ucteniu si pamiatky **plukovníka Štefana Ivana** a ďalších obetí leteckej katastrofy v Hejciach. Slávnostný akt kladenia venčov pravidelne organizujú členovia o.z. UN Veteran Slovakia v spolupráci s mestom Sereď, ženíjnym útvarom Sereď a Zväzom vojakov SR – Klub Sereď. Pri havárii lietadla AN-24, ktoré 19. januára 2006

prepravovalo slovenských vojakov z mierovej misie KFOR v Kosove späť do vlasti, zahynulo 42 vojakov. Tragédia, ktorá sa odohrala nad dedinou Hejce, na kopci Borsó otriasla celým Slovenskom a navždy zostane čiernym dňom v dejinách Ozbrojených síl SR. Od pádu lietadla uplynulo 14 rokov. Rodina a kolegovia plk. Štefana Ivana sa každoročne stretávajú na cintoríne v Seredi, aby si uctili jeho pamiatku.

Pietneho aktu sa zúčastnili mnohí významní hostia, medzi nimi prezident UN Veteran Slovakia Štefan Jangl, predseda Zväzu vojakov SR - Klub Sereď Ondrej Urban, zástupca primátora mesta Sereď Ľubomír Veselický, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky Mons. František Rábek, brig. gen. Boris Ďurkech - generálny riaditeľ Sekcie ľudských zdrojov MO SR, brig. gen. Ivan Balog - veliteľ 1. mechanizovanej brigády, podpredseda Klubu generálov SR generálporučiek v.v. Peter Vojtek a ďalší. Spomienkové stretnutie začalo položením vencov na hrob plukovníka Ivana, príhovormi hostí a pokračovalo v kostole sv. Jána Krstiteľa zádušnou sv. omšou za padlých vojakov v mierových misiách, ktorú celebroid vojenský ordinár Mons. František Rábek.

Plukovník Ivan bol v pracovnej oblasti človek, ktorý sa venoval príprave vojakov. Dlhé roky pôsobil v ženijnom útvaru v Sereďi. V roku 1994 bol vyslaný do misie OSN UNPROFOR na území bývalej Juhoslávie, kde pôsobil vo funkcii veliteľa ženijnej rotnej prapore Mierových síl OSN. O niekoľko rokov neskôr plnil úlohy v zahraničí v mierovej misii KFOR Kosovo ako vedúci starší dôstojník velenia prapore. Po návrate vykonával rôzne funkcie vo vzťahu k mierovým misiám, až nakoniec jeho poznatky našli uplatnenie na generálnom štábe, kde pracoval ako zá-

stupca veliteľa Centra riadenia operácií. S cieľom poradiť a pomôcť išiel aj na cestu do Kosova. Ako veliteľ nitrianskej základne mierových síl, inicioval výstavbu Pamätníka slovenským vojakom, ktorí zahynuli v zahraničných misiách a nevrátili sa domov. Keď odhaloval tento pamätník spolu s generálnym vikárom podplukovníkom Michalom Štangom, nemohol tušiť, že raz sa tam ocitnú aj ich mená. Za svoju prácu a iniciatívu získal počas svojho života mnohé vyznamenania a medaily. Ako posledná mu bola v roku 2006 udelená in memoriam medaila Za vernosť Ozbrojeným silám SR.

• Česť plukovníkovi Ivanovi vzdávajú zľava: plk.v.v. Miroslav Klimek, Mons. František Rábek, plk. v.v. Štefan Jangl

Rokovanie na MO SR k príprave Programového vyhlásenia vlády

6. apríla na Ministerstve obrany zasadala komisia, ktorá pod vedením štátneho tajomníka MO SR Mariána Majera prerokovala predbežný návrh Programového vyhlásenia vlády. Pracovná komisia bola zložená zo zástupcov tretieho sektora - AFCEA, STRATPOL, SLOVAK SECURITY, GLOBSEC a občianskych združení spolupracujúcich s rezortom obrany zastúpených Klubom generálov SR a Zväzom vojakov SR. Rokovania sa zúčastnila i poradkyňa ministra obrany Monika Masariková, predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František Blanárik, podpredseda KG SR a i. viceprezident ZV SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek.

K tvorbe vládneho programu sme boli prizvaní vôbec po prvýkrát. Pozvánku na rokovanie sme dostali v piatok 3. apríla, preto štatutár ZV SR plk.v.v. Ing. Ján Paulech oslovil i ďalšie občianske združenia spolupracujúce s rezortom obrany a to: Slovenský letecký zväz generála M. R. Štefánika, Klub vojenských výsadkárov SR, Úniu vojnových veteránov SR a UN Veteran Slovakia. Tieto združenia majú vo svojich stanovách o.i. i zlepšovanie podmienok služby a sociálneho zabezpečenia vojakov, výsluho-

vých dôchodcov, vojnových veteránov a pravidelne sa stretávajú od roku 2016.

Účastníci rokovania boli zoznamení s prípravným návrhom Programového vyhlásenia vlády, ktorý odráža i súčasnú krízovú situáciu spôsobenú Covid-19. Návrh bol pomerne obsiahly, posilňoval úlohy štátu v oblasti bezpečnosti a krízového riadenia, chcel zabezpečiť budovanie spôsobilosti, modernizačné projekty, mal ambíciu zvýšiť transparentnosť a efektívnosť vynakladania finančných

prostriedkov, zlepšiť úroveň výcviku, stavu vojenskej techniky, zásob, zlepšiť podmienky služby vojakov. Úlohy pritom bude Slovensko plniť ako zodpovedný člen EÚ a NATO. Rokovanie prebiehalo

v otvorenej a konštruktívnej atmosfére, naše návrhy boli prijaté ako podnetné a bude sa s nimi ďalej pracovať pri tvorbe Programového vyhlásenia vlády.

Oslavy 75. výročia oslobodenia Trenčína

10. apríla sme si pripomenuli 75. výročie oslobodenia mesta Trenčín. Plánované veľké oslavy sa pre aktuálnu situáciu v súvislosti s pandemiou koronavírusu nekonali. V mene všetkých občanov Trenčína dnes položil veniec k Pamätníku umučených na Brezine primátor Richard Rybníček spolu s viceprimátorom Patrikom Žákom.

Spomienky sa zúčastnil i zástupca veliteľstva Pozemných síl OS SR plk. Dušan Baláž, predseda Klubu vojenskej histórie plk.v.v. Miroslav Ondráš, vedúci Regionálnej skupiny KG SR Sever generálporučiek v.v. Pavel Honzek, predseda Jednoty dôchodcov Slovenska v Trenčíne plk.v.v. Ján Skyba a členovia Oblastnej organizácie SZPB v Trenčíne pplk.v.v. MUDr. Miroslav Malý a kpt.v.v. Ľubomír Brezovský.

Celá spomienka sa niesla v komornej atmosfére pri dodržaní prísnych opatrení z hľadiska ochrany zdravia. K 75. výročiu oslobodenia Trenčína mesto zabezpečilo novú informačnú tabuľu o Cintoríne hrdinov na Brezine, ktorý sa nachádza v bezprostrednej blízkosti pamätníka. Informácie o Cintoríne hrdinov na Brezine na nej dopĺňajú ich fotografie a mená. Na tabuli je i v anglickom jazyku napísaný text:

Cintorín hrdinov na Brezine

Miesto posledného odpočinku bojovníkov proti nemeckým okupantom a fašizmu, ktorí sa stali obeťami

mučenia a tragickej smrti od októbra 1944 do apríla 1945.

V tomto období bol Trenčín sídlom nemeckej represívnej jednotky Einsatzkomanda 13 s jej podriadenými zložkami a Gestapom, ktoré mali vypočúvacie strediská v bývalom učiteľskom internáte a v dievčenskom internáte. Pivničné miestnosti využívali nacisti ako mučiarne pre účastníkov SNP a ilegálnych pracovníkov, ktorých väznili na krajskom súde. Z väzenia viedla cesta do koncentračného tábora alebo na popravisko do Dušovej doliny na Brezine. Od októbra 1944 do apríla 1945 nacisti v Trenčíne vraždili svoje obeť bez súdu. Nepriamo sa na týchto akciách zúčastňoval aj pohotovostný oddiel Hlinkovej gardy HG 52.

Po objavení hromadných hrobov v Dušovej doline sa 22. mája 1945 začala úradná exhumácia, pri ktorej sa podarilo zo 69 obetí identifikovať 43. Mená ostatných zostali nepoznané. Z identifikovaných obetí je 36 zo Slovenska, 2 z bývalého Sovietskeho zväzu (Bielorus a Rus), 1 Čech, 1 Francúz, 1 Maďar, 1 Rakúšan, 1 občan USA.

Dnes sú tu pochované pozostatky 56 umučených, vrátane neznámych obetí. Ostatné obeť pochovali príbuzní na cintorínoch v rodných obciach. Neznáme obeť sú pochované do spoločného hrobu.

• Pamätník na Brezine

Generálporučík v.v. Ing. Pavel Honzek

Autor a zostavovateľ kroniky Klubu generálov SR

Generál Pavel Honzek bol jeden z najvýznamnejších členov a podporovateľov Klubu generálov SR. Nielenže žil pre jeho činnosť a aktivity, dobrovoľne sa ujal aj vedenia kroniky a poctivo zaznamenával všetky udalosti spojené s Klubom. Jeho práca a zanietenosť prispeli k tomu, že práca generálov v Klube bude zaznamenaná v každoročných kronikách, ktoré s priateľmi pripravil redakčne a taktiež do tlače. Pomáhali mu kamaráti, generáli Gašpar Hozman, Tibor Gaplovský, Štefan Mečár, redakcia časopisu Obrana, najmä Jozef Žiak, Pavol Vitko a spolupracovníci z radov Ozbrojených síl SR uvedení v úvode tejto publikácie. Až do roku 2020 pán generál Honzek poctivo spracovával všetky najdôležitejšie udalosti zo života Klubu. Žiaľ jeho dielo pre-

rušil odchod do generálskeho neba. Generál Pavel Honzek zomrel 7. júna 2020.

Čeť Tvojej pamiatke pán generál!

Patrí mu za jeho prácu nielen počas vojenskej kariéry, ale aj v rámci Klubu veľké poďakovanie. Pripomíname, že jeho kroniky zachované v elektronickej podobe, sú významným zdrojom aj pri spracovaní tejto knihy.

V práci generála Honzeka pokračoval a do dnešných dní pokračuje generál Peter Vojtek, súčasný predseda Klubu generálov SR. Pre históriu Klubu generálov je to neoceniteľná služba, zaznamenanie histórie i poslstvo do budúcnosti!

Rok 2021

Sto rokov protiletadlového vojska na Slovensku

13. september. V priestoroch Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši sa konala konferencia pri príležitosti Storočnice protiletadlovcov na Slovensku. V roku 2021 si na Slovensku okrem 100. výročia vzniku prvého útvaru protivzdušnej obrany na našom území pripomíname i 70. výročie vzniku rádiotechnického vojska, 30. výročie od príchodu útvaru VÚ 4405 na Slovensko, dnešnej protiletadlovej raketovej brigády („plrb“) Nitra, a 20 rokov od zrušenia najväčšieho útvaru PVO – 37. plrb Pezinok, bývalej 186. plrb Pezinok.

- Bývalí velitelia bojových útvarov PVO

Konferenciu organizovali predseda Klubu generálov SR, bývalý náčelník GŠ OS SR, genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek a pplk.v.v. Ing. Ladislav Zahradník za aktívnej súčinnosti AOS Liptovský Mikuláš, Veliteľstva Vzdušných síl OS SR a príslušníkov plrb Nitra, útvaru, ktorý je dnes jediným nositeľom tradície PVO v OS SR. Na podujatí sa stretli bývalí i súčasní príslušníci zložiek protivzdušnej obrany zo Slovenska i z Českej republiky. Medzi sebou privítali generálneho riaditeľa SELUZ MO SR Martina Jakála, zástupcu veliteľa vzdušných síl brigádneho generála Ladislava Dohuna, rektora AOS Jozefa Putteru, riaditeľa VHÚ plukovníka Miloslava Čaploviča, ale aj zástupcu veliteľa 25. protiletadlového raketového pluku Armády ČR zo Strakoníc plukov-

nika gšt. Ladislava Stolárika. Konferencia by nebola možná bez významnej pomoci veliteľa plrb Nitra plk. Ing. Jozefa Paňka a jeho podriadených.

Pri otvorení konferencie boli prinesené historické a súčasné bojové zástavy útvarov protivzdušnej obrany a zaznela hymna Slovenskej republiky. Vystupujúci na konferencii vo svojich príspevkoch mapovali 100 rokov od oficiálneho vzniku 3. protiletadlovej batérie Bratislava 151. delostreleckého pluku Praha, ako prvej protiletadlovej jednotky na území Slovenska, dňa 1. februára 1921.

V prednáškach vojenski historici a vojenski pamätníci priblížili historické mílniky vývoja útvarov a výzbroje protivzdušnej obrany na území Slovenska. Brigádnny generál Dohun vo svojom vystúpení načrtnol aj perspektívu ďalšieho rozvoja protivzdušnej obrany v rámci OS SR. Na záver podujatia boli zaslúžilým príslušníkom útvarov a zložiek protivzdušnej obrany odovzdané Pamätné listy, Pamätné mince a publikácia s históriou PVO. Účastníci konferencie si mohli následne prezrieť pripravenú výstavu a na nádvorí akadémie súčasnú i bývalú techniku rádiotechnického vojska a protiletadlového raketového vojska. Program konferencie ukončil spoločný banket, čo využili účastníci na neformálne diskusie. Konferencie sa zúčastnili viacerí členovia KG SR: genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, genpor.v.v. Ing. Marián Áč, genmjr.v.v. Ing. Peter Novotňák, brig.gen.v.v. doc. Ing. Boris Ďurkech, CSc. a brig.gen. Ing. Ladislav Dohun.

Prvé Medzinárodné svetové fórum Zjednotení za mier

21. septembra sa v hoteli Devín v Bratislave konalo fórum Zjednotení za mier, čo je medzinárodná mierová iniciatíva, ktorá spája všetkých ľudí dobrej vôle v spoločnom úsilí za mier, porozumenie a spravodlivosť. Zrodila sa na Slovensku pri príležitosti 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny s cieľom hľadať účinnejšie formy medzinárodnej bezpečnosti a zabrániť vzniku ďalšieho svetového konfliktu. Jej programový dokument vydaný 6. mája 2015 vyzýva na hľadanie nového svetového poriadku, ktorý bude garantovať rovnakú bezpečnosť pre všetkých a na dôraznejšie úsilie o vytváranie kultúry mieru ako hlavného predpokladu mierového spolužitia všetkých ľudí na Zemi. Ciele iniciatívy sú zverejnené na www.zjednotenizamier.sk/co-predstavuje-iniciativa-zjednoteni-za-mier/.

Signatármi iniciatívy založenej v roku 2015 boli významné osobnosti ako napríklad bývalí prezidenti Slovenskej republiky Michal Kováč, Rudolf Schuster a Ivan Gašparovič, bývalý predseda Valného zhromaždenia OSN Jan Kavan či umelci ako Peter Lipa, Pavol Hammel, Božidara Turzonovová, Mária Kráľovičová, Juraj Jakubisko, Adriana Kučerová, Pavol Barabáš. Na prvom medzinárodnom fóre Zjednotení za mier sa zúčastnil i člen KG SR genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nadovič, ktorý mal zároveň prednášku na tému „Odsun sovietskych vojsk z Československa 26.2.1990 do 27.6.1991“. Fóra sa zúčastnilo viacero významných hostí, diplomatov. Medzi nimi bol i náš podporovateľ Jozef Pupala, predseda MO SZPB arm. gen. Ludvíka Svobodu z Čierneho Potoka.

Protiletadlová raketová brigáda NITRA

1. október. Protiletadlová raketová brigáda (plrb) Nitra za prísnych protiepidemiologických opatrení v súvislosti s Covid-19 oslávila 30. výročie redisklokácie z posádky Stříbro (v Českej republike) do posádky Nitra. Tri dekády histórie tohto útvaru deklarujú nielen vojenský organizovaný a vycvičený celok na obranu vzdušného priestoru našej krajiny, ale tiež zodpovedný otvorený prvok pomáhajúci verejnosti vždy, keď si to situácia vyžaduje. Nitrianska brigáda „protiletadlovcov“ sa môže prezentovať svojou bojovou pripravenosťou na najvyššej úrovni. Pozitívne výsledky získané pri cvičeniach doma aj v zahraničí, nasadenie v štruktúrach NATO a mierových misiách a schopnosť udržiavať zložité bojové systémy PVO v nepretržitej prevádzke sú jasným ukazovateľom jej kvalít a tvrdej práce.

Na slávnostný nástup boli pozvaní bývalí príslušníci plrb, profesionálni vojaci aj civilní zamestnanci, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a budovanie útvaru. Na slávnostnom nástupe sa zúčastnili: generálny

tajomník služobného úradu MO SR JUDr. Peter Kozák, PhD., bývalý NGŠ OS SR a veliteľ plrb generálporučík v.v. Peter Vojtek, ZNGŠ generálporučík Ľubomír Svoboda, zástupca veliteľa vzdušných síl a bývalý veliteľ plrb brigádny generál Ladislav Dohun, náčelník PVO VzS OS SR podplukovník Ján Bálint, bývalý zástupca veliteľa vzdušných síl a veliteľ plrb plukovník v.v. Vladimír Kováč, veliteľ 25. protiletadlového raketového pluku Strakonice podplukovník Ing. Jaroslav Sekanina, bývalí velitelia plrb a bývalí náčelníci štábu plrb, ako aj velitelia útvarov VzS OS SR a zástupcovia klubov vojenských dôchodcov Nitra Krškany, Nitra Zobor, zástupcovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a predstavitelia miestnej správy a samo-správy.

Historické východiská vzniku brigády a odkaz bojovníkov Tobruku, ktorý hrdosť nosia profesionálni vojaci s modrými znakmi na pravom ramene, siaha až do čias 2. svetovej vojny. Príslušníci plrb nadväzujú na históriu československých jednotiek, ktoré

sa počas vojny zúčastnili protinemeckých bojov pri obrane Tobruku. Významné mílniky reorganizácie a modernizácie plrb zdôraznili vo svojich príhovoroch prvý veliteľ útvaru podplukovník v.v. Vincent Feketevízi, ZNGŠ generálporučík Ľubomír Svoboda a bývalý veliteľ útvaru brigádny generál Ladislav Dohun, ktorý poprial brigáde veľa ďalších úspechov a splnených úloh.

Na záver svojho prejavu poďakoval plukovník Jozef Paňko bývalým veliteľom plrb: „Ako súčasnému veliteľovi, je mi ctou, že práve teraz pri takejto významnej „okružnici“, ktorá je písaná zlatými písmenami, môžem úprimne a s hrdosťou povedať, že sa podarilo nadviazať na prácu a výsledky našich predchodcov a pokračovať v ich započatej práci.“

Medzinárodná konferencia „Fórum vojnových veteránov“

22. - 23. október. Pri príležitosti Dňa vojnových veteránov si v Únii vojnových veteránov SR uctili pamiatku padlých kolegov, ale aj obetí vojnových konfliktov na medzinárodnej konferencii „Fórum vojnových veteránov“, vysadením Hája vojnových veteránov a Pochodom vďaky.

Všetky tri podujatia za účasti vzácnych hostí ako napr. veľvyslanec Spojeného Kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Nigel Baker (prevzal záštitu nad vysadením Hája vojnových veteránov), pridelenec obrany RF Sergej Solomasov, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky Mons. biskup František Rábek, primátor mesta Vysoké Tatry Ján Mokoš (prevzal záštitu nad konferenciou), generálny riaditeľ SELUZ MO SR Martin Jakál, partizán a hrdina SNP Vladimír Strmeň, predstavitelia partnerských veteránskych organizácií z Česka, Poľska, Rakúska, Maďarska a mnoho ďalších, sa uskutočnili v krásnom prostredí Vysokých Tatier.

Prvý deň podujatia 22. októbra 2021 sa v Novej Polianke uskutočnila odborná konferencia s názvom „Fórum vojnových veteránov“ na tému „Vojnoví veteráni v občianskej spoločnosti.“ Ďalšou zaují-

Velitelia plrb Nitra udržiavajú tradíciu spolupráce s verejnosťou a na tento slávnostný nástup boli preto pozvaní i členovia spolupracujúcich občianskych združení: Klubu generálov a Klubov Zväzu vojakov SR. Podujatia sa zúčastnil predseda KG SR a tiež bývalý veliteľ plrb Nitra v rokoch 2003 - 2005 genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek.

• Veliteľ plk. Jozef Paňko a brig.gen. Ladislav Dohun

mavou aktivitou bolo, keď po obede účastníci konferencie vysadili v priestoroch parku v Novej Polianke Háj vojnových veteránov pre uchovanie pamiatky na obeť vojnových tragédií a konfliktov.

Za Klub generálov Slovenskej republiky sa konferencie zúčastnili brig.gen.v.v. Ing. Boris Ďurkech a genpor.v.v. Ing. Marián Áč, ktorý sa účastníkom konferencie prihovoril:

„Vážený pán predseda Únie vojnových veteránov Slovenskej republiky a členovia predsedníctva Únie vojnových veteránov, vážení vojnoví veteráni, vážení predstavitelia ministerstva obrany Slovenskej re-

• Háj vojnových veteránov v Novej Polianke

publiky, vážení predstavitelia Generálneho štábu OS Slovenskej republiky, vážení predstavitelia Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, vážení zahraniční hostia, dámy a páni. Ďakujem za možnosť Vás pozdraviť v mene Klubu generálov Slovenskej republiky, ale aj vo svojom mene ako vojnový veterán z operácie OSN 1993-1994 Libéria, ECMM 1998-1999 Bosna a Hercegovina a EUMM 2003-2006 Balkán. Náš Klub generálov Slovenskej republiky je nepolitické, nestranné občianske združenie, ktoré je vrcholovou profesijnou stavovskou organizáciou profesionálnych vojakov, generálov, generálov v zálohe a generálov vo výslužbe, ako aj generálov ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov.

Klub generálov Slovenskej republiky aktívne spolupracuje s podobnými občianskymi združeniami, ktoré majú vzťah k Ozbrojeným silám SR, ozbroje-

ným bezpečnostným zborom a ozbrojeným zborom na území Slovenskej republiky a s podobnými organizáciami iných štátov. Príslušníci Klubu generálov SR sú nápomocní pri rozvoji Ozbrojených síl SR, ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov. Klub vyvíja svoju činnosť aj pri zachovávaní a podporovaní prezentácie vojenskej histórie, napomáha pri starostlivosti o vojnové hroby, pričom spolupracuje so štátnymi orgánmi a spoločenskými organizáciami. Klub generálov Slovenskej republiky vyslovuje uznanie Únii vojnových veteránov Slovenskej republiky za jej dlhoročnú aktivitu na poli starostlivosti o vojnových veteránov.

V mene Klubu generálov Slovenskej republiky prajem dnešnej konferencii plodné úspešné rokovanie a teším sa na referáty a diskusiu k téme Vojnoví veteráni v občianskej spoločnosti.“

Rok 2022

Vyhlásenie Klubu generálov SR k ozbrojenému konfliktu na Ukrajine 27. február 2022

Občianske združenie Klub generálov Slovenskej republiky ako vrcholová stavovská profesijná organizácia generálov ozbrojených síl, generálov ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov v zálohe, vo výslužbe a v aktívnej službe, so znepokojením sleduje vývoj bezpečnostnej situácie v súvislosti s prebiehajúcim vojnovým konfliktom na Ukrajine. Klub generálov Slovenskej republiky pri zachovaní si politickej nezávislosti a nestrannosti veľmi citlivo vníma posledné udalosti, ktoré vyústili do vojenskej invázie ozbrojených síl Ruskej federácie na územie Ukrajiny. Len na základe dostupných mediálnych informácií aj napriek dlhoročným profesijným skúsenostiam mnohých členov nášho Klubu nedokážeme predpokladať ani trvanie a ani ďalší vývoj tejto vojnovnej situácie. Ako členovia občianskeho združenia vyjadrujeme svoj občiansky postoj a nesúhlas s riešením rozporov medzi krajinami ozbrojeným konfliktom. V 21. storočí 77 rokov od II. svetovej vojny a 23 rokov od vojny

v Juhoslávii by sme mali byť v Európe už dostatočne poučení, že každá vojna prináša množstvo ľudských obetí a pácha neuveriteľné materiálne škody. Vojna nepostihuje tých, ktorí sú za ňu zodpovední, ale zomierajú a trpia predovšetkým nevinní, ktorí vojnu nechceli, vojaci, civilisti, ženy a deti. A zomierajú na oboch stranách, tí čo sa bránia i tí čo útočia. Vojaci do vojen nešli nikdy sami, do vojen ich hnali pánovníci, vojvodcovia, králi a politici. Áno, zásadne odsudzujeme každý ozbrojený konflikt. My vieme, čo sa v ozbrojených konfliktoch deje.

Týmto vyhlásením vyzývame politikov, aby využili všetky dostupné diplomatické a právne kroky na okamžité zastavenie tejto nebezpečnej vojnovnej situácie na Ukrajine. Veď sa to týka nás všetkých, chceme žiť v mieri, v mieri a pokoji riešiť naše problémy. Veríme vo víťazstvo zdravého rozumu, bude to najkrajší sviatok pre každý deň v roku.

České štátne vyznamenanie pre generála Milana Maxima

7. marec. Vo Vladislavskom sále Pražského hradu odovzdával prezident Českej republiky Miloš Zeman štátne vyznamenania za roky 2020 a 2021. Slávnostná ceremónia sa tradične mala konať 28. októbra pri príležitosti osláv vzniku republiky,

táto sa ale konala v náhradnom termíne, predchádzajúce termíny zhatili proticovidové opatrenia. Prezident Miloš Zeman udelil rády a vyznamenania viac ako šiestim desiatkam osobností z radov vedcov, vojakov, podnikateľov, politikov, umelcov i špor-

tovcov. Prezident vo svojom prejave pripomenul, že ceremoniál sa koná v dobe, keď neďaleko Česka „zúri vojna vyvolaná ruskou agresiou voči Ukrajine“. Preto bola na Hrade v tento deň vyvesená ukrajinská vlajka a zaznela ukrajinská hymna.

Veľmi nás teší, že vysoké štátne vyznamenanie **Medaila za zásluhy** si z rúk prezidenta Českej republiky prevzali i slovenské osobnosti – **PhDr. Peter Weiss, CSc.**, bývalý mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky v ČR (2013-2020), v roku 1990 bol jedným z hlavných iniciátorov transformácie KSS na sociálnodemokraticky orientovanú Stranu demokratickej ľavice a člen Klubu generálov SR **generál Ing. Milan Maxim**, bývalý náčelník generálneho štábu OS SR (2014-2018), predtým vojenský pridelenec na Veľvyslanectve SR v Prahe.

„Veľmi si vážime, že i nášmu členovi sa dostalo takej cti, zo srdca blahoželáme, ďakujeme za úsilie a prácu pre prospech oboch našich národov!“

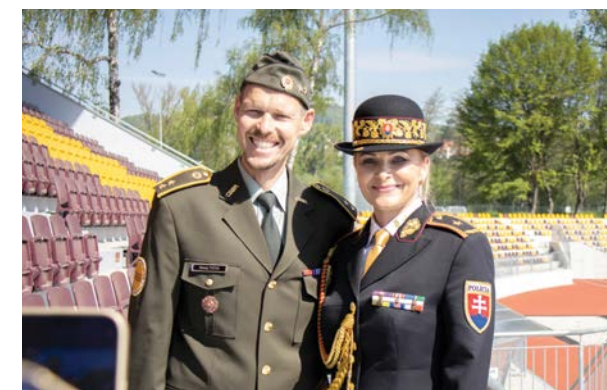

Členská schôdza v Banskej Bystrici

11. máj. Hneď po Výročnej členskej schôdzi KG SR, ktorá sa konala 1. júla v Leopoldove, sme sa dohodli, že i vzhľadom na pandémiu a obmedzenia ktoré prinášala, sa pokúsime zvýšiť počet spoločných stretnutí na dve ročne. Termín prvej členskej schôdze v roku 2022 sme tak stanovili na máj a za miesto stretnutia sme vybrali Banskú Bystricu. Hlavný dôvod bol, že tam vzniklo Spoločné operačné

veliteľstvo OS SR a jeho veliteľ, náš člen, genmjr. Ing. Ondřej Novosad, nás pozval, aby nám predstavil jeho úlohy a poslanie.

Generál Novosad nám so svojim tímom pripravil veľmi zaujímavý a hodnotný program. Stretli sme sa už o 09,00 hodine pri Pamätníku SNP. Po privítaní a krátkych pokynoch sme sa odobrali a položili kyticu k večnému ohňu v srdci pamätníka, aby sme si tak spoločne uctili nedávne 77. výročie Dňa boja proti fašizmu. Po krátkom príhovore sme sa presunuli do zariadenia Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica, kde nás privítal osobne jeho riaditeľ pplk. Mgr. Matej Tóth. V prednáške nám priblížil históriu športového centra a zodpovedal na množstvo otázok. Následne sme mali príležitosť si pozrieť, ako pokračuje rekonštrukcia a výstavba nových zariadení. Na modernej laserovej strelnici sme si vyskúšali streľbu zo športových pištolí, prezreli si vynovený atleticko-futbalový štadión. Po presune do centra mesta sme sa na Radnici v Cikkerovej sieni stretli s primátorom mesta pánom MUDr. Jánom Noskom, ktorý ocenil príležitosť na stretnutie s členmi nášho Klubu.

• Pplk. Matej Tóth a generálka Jana Maškarová na novom štadióne Dukly Banská Bystrica

• Účastníci členskej schôdze pri spoločnom foto pred Spoločným operačným veliteľstvom OSSR, v strede veliteľ generálmajor Ondřej Novosad.

Prechodom cez námestie sme sa dostali do historickej budovy Beniczky Restaurant, kde sa k nám pripojil i riaditeľ Múzea SNP pán PhDr. Marián Uhrin, PhD. Po neformálnom obede sme vo vedľajšej sále reštaurácie o 14,00 hodine začali rokovanie. V jeho úvode nás veliteľ SOV OS SR genmjr. Ing. No-

• Pplk. Matej Tóth a brig. generál Ivan Bella

vosad zoznámil s formovaním a úlohami tohto nového veliteľstva.

Následne začala členská schôdza, ktorú riadil tajomník Klubu gen.v.v. JUDr. Alexander Nejedlý, PhD. V jej úvode predseda Klubu genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek privítal všetkých účastníkov a zvlášť privítal náčelníka Generálneho štábu OS SR gen. Ing. Daniela Zmeka, ktorý si i v tejto komplikovanej situácii našiel čas a stretol sa s nami. Správu predsedu Klubu generálov SR o činnosti Rady a Klubu generálov SR od výročnej členskej schôdze v Leopoldove dňa 1.7.2021 do 11.5.2022 predniesol genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek a hneď v úvode sme si uctili minútu ticha nášho zosnulého člena **brig.gen. PaedDr. Ivana Čierneho**.

Po Správe predsedu dostal slovo generál Daniel Zmeko. Informoval nás o súčasných úlohách plnených OS SR, o bezpečnostnej situácii, o prognózach a budúcich výzvach. V následnej bohatej diskusii sme sa dostali i k otázkam vojenského personálu, modernizačných projektov, výstavby ozbrojených

síl či spolupráci ozbrojených zborov. Pred odchodom generála Zmeka sme popriali všetkým príslušníkom ozbrojených síl veľa vytrvalosti, profesionality, úspechov a poďakovali sme sa za vysoko kvalitné napĺňovanie ich poslania.

Následne nám boli prednesené hospodárom Klubu gen.v.v. JUDr. Stanislavom Jankovičom správy týkajúce sa hospodárenia Klubu a genmjr.v.v. Ing. Jurajom Baránkom Správa hlavného kontrolóra za rok 2021. Dokumenty boli priebežne schvalované vrátane našich plánov a zámerov na rok 2022. V následnej diskusii vystúpilo 7 generálov.

Predseda mandátovej komisie genmjr.v.v. Ing. Ján Pančík skonštatoval, že **rokovania sa zúčastnilo 35 členov** a schôdza je uznášaniaschopná. Nasledovalo vystúpenie predsedu návrhovej komisie genmjr. JUDr. Michala Vaľa, CSc. s návrhom uznesenia, ktoré členská schôdza s pripomienkami schválila.

Počas rokovania nás navštívili naši priatelia a sympatizanti pán Andraščík so synom, mjr. Prílepkom riaditeľ OR PZ Dolný Kubín a mjr. Martin Štorcel, riaditeľ OO PZ Tvrdošín, ktorým sme poďakovali za spoluprácu a podporu ako aj za odovzdané prezeny pre členov Klubu.

Na záver nášho stretnutia predseda Klubu slávnostným spôsobom odovzdal Šablú HONOR evidenčné číslo 75 nášmu hostiteľovi **genmjr. Ing. Ondřejovi Novosadovi**.

Vojenská historická cesta do Francúzska a Nemecka

5. - 10. jún. Na začiatku roka 2022 Klub generálov SR oslovili redaktori RTVS vo veci pomoci pri spracovávaní dokumentu o gen. Rudolfovi Viestovi. Po prerokovaní tejto žiadosti na Rade Klubu sme návrh uvítali a komunikáciou s RTVS sme poverili genmjr.v.v. Ing. Svetozára Nađoviča. Pán generál oslovil priateľov, ktorí by boli ochotní sa cesty zúčastniť a spolu s Branislavom Neumairom pripravili náročný cestovný plán na 6 dní.

Cesta bola naplánovaná na 5. až 10. júna 2022, doprava vozidlami s celkovou dĺžkou asi 3500 km.

V nedeľu 5. júna sme sa teda ráno o 06,00 hod. stretli v Bratislave a do troch áut nastúpili v zložení: genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nađovič, JUDr. Radek Hrábek, PhD., Ing. Ladislav Koudelka, DrSc., MUDr. Gabriel Grnáč, plk.v.v. Ing. Miroslav Ondráš, Ing. Branislav Neumair, Ing. Juraj Nedorost, Ing. Peter Tolnay, MUDr. Svetozár Štukovský, genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek, gen.v.v. JUDr. Alexander Nejedlý, plk.v.v. Dr. Stanislav Wójcik, Dr. Pavol Kanis, CSc. Karavánu dopĺňali redaktori RTVS, ktorí cestovali štvrtým vozidlom.

Prvý deň sme strávili celý na ceste, po trase Bratislava–Viedeň–Graz–Udine–Verona–Ventimiglia sme prešli celkovo 1175 km. Záver dňa sme absolvovali po talianskom pobreží s krásnymi výhľadmi na Ligúrske more a malebné talianske mestečká. Až pred polnocou sme sa úzkym strmým údolím dostali k nášmu hotelu Lago Bin. V hoteli boli aj svadobčania a tak nás po polnoci zo spánku zobudil ohňostroj. Nezvyčajné, vysoko v horách a v noci z nedele na pondelok...

V pondelok 6. júna ráno po raňajkách vyrážame po trase Nice–Cannes–Montpellier do juhofrancúzskeho mestečka Béziers. Prešli sme ďalších 450 km a po 14. hodine sme dorazili do hotela Campanile Béziers. Po krátkom odpočinku sa prezliekame do uniforiem a odchádzame k pobrežiu do len 20 km vzdialeného mesta Agde. Tu sa zúčastníme pietneho aktu na pamätníku Le Camp D'Agde, ktorý je venovaný vojenskému výcvikovému tábore v rokoch 1939 - 1943, kde boli cvičení i čs. vojaci. Je zaujímavé vidieť tabuľu, ktorá to pripomína, tak ďaleko

• Le Camp D'Agde

od domova. Stretávame sa s primátorom mesta, vojnovými veteránmi a našimi krajanmi, ktorí v oblasti už dlho žijú. Po položení vencov sa poďakujeme za udržiavanie spomienky a pamiatky na čs. vojakov a udelíme Záslužné kríže a medaily gen. Viesta za túto záslužnú činnosť primátorovi mesta pánovi Gilles D'Ettore, predsedovi Združenia pre pamäť Camp d'Agde /AMCA p. Christian Cams, nášmu rodákovi a členovi združenia pre pamäť Camp d'Agde /AMCA, + Asociácia dobrovoľníkov ČS vo Francúzku p. Georg Hucek a členovi združenia pre pamäť Camp d'Agde /AMCA p. Jean-Claude Mothes. Nasleduje prehliadka prístavného mesta Sète, hlavného prístavného mesta Francúzska, z ktorého odchádzali čs. vojaci od 22.6.1940 do Anglicka.

Ráno 7. júna odchádzame do mesta Paulhan, tu sa k nám pripája veľvyslanec Slovenskej republiky vo Francúzsku pán Igor Slobodník, bez ktorého výraznej pomoci a angažovanosti by sa nám naša cesta určite nepodarila. Pripája sa k nám i delegácia z mesta Revúca, rodného mesta gen. Viesta, vede-

• Pred pomníkom v Agde. Zľava generáli Nađovič, Vojtek, Nejedlý, Baránek.

ná pánom primátorom Júliusom Buchtom a predsedom ZO SZPB pánom Jánom Kochanom. Všetci sa stretávame pri soche gen. M. R. Štefánika, pred sochou je uložená zem z obce Košariská, čo svedčí o vzťahu Francúzov k Štefánikovi.

História tohto pamätníka je zaujímavá. Cez 2. svetovú vojnu z podstavca pôvodnú sochu bojovníka odviezli a roztavili. Po vojne mesto chcelo doplniť prázdny podstavec a preto oslovili depozitár v Paríži, aby im niečo poslal. Poslal im sochu „neznámyho“ bojovníka. A údajne niekedy v 80-tych rokoch ju uvidel jeden Slovák prechádzajúci mestom a zostal v údive. Veď to bol Štefánik! Informoval vedenie mesta a tak sa náš rodák stal významným miestnym symbolom. Pred sochu uložili prst zeme z obce Košariská a Brezová pod Bradlom sa stala družobným mestom Paulhanu.

K soche gen. Štefánika sme položili vence a primátorovi mesta Claude Valéro a exprimátorovi Bernard Soto sme poďakovali za udržiavanie pamiatky na nášho rodáka a udelili sme im Záslužný kríž gen. Viesta. Po pietnom akte sme si pozreli malé improvizované mestské múzeum, kde sme našli i artefakty zo Slovenska.

• V Poulhane viali slovenské vlajky

Následne sme sa presunuli do mesta Pézenas, kde je pomník slávneho letca Loisa Paulhana. Bol to priekopník letectva, držiteľ svetového rekordu, ktorý v januári roku 1910 v Los Angeles dosiahol výškový rekord 1524 m a 28. apríla 1910 na trase Londres - Manchester dlhej 298 km dosiahol rýchlostný rekord 4 hodiny a 12 minút. Ako slávny letec v roku 1915 zachránil chorého Štefánika a prepravil ho zo Srbska cez albánske hory do Vlory a zachránil mu tak život. Navštívili sme rodný dom slávneho letca a k jeho pomníku sme spolu s primátorom pánom Armand Riviere a pánom veľvyslancom položili vence. Primátorovi mesta sme udelili Záslužný kríž gen. R. Viesta.

Po návrate do Béziers využijeme chvíľu voľného času na návštevu historického centra tohto starobylého asi osemdesiatistícového mesta. Večer nás čakalo milé stretnutie, dostali sme pozvanie na ochutnávku miestnych vín a kuchyne od pani Viery a Yvesa do Domaine de la Barthea, vinárstva na okraji mesta. Na starej usadlosti uprostred vinohradov sme strávili pekný večer, ani neskoro v noci sa nám nechcelo odísť. Pani Viera je zo Slovenska a v tomto regióne žije, podniká a pracuje vo vinárstve už tridsať rokov. Bolo to milé stretnutie, dúfame, že budeme mať príležitosť sa stretnúť i pri ich návšteve na Slovensku.

• Vo vinárstve Domaine de la Barthea

V stredu 8. júna ráno sme sa odhlásili z hotela a konečne nastáva chvíľa na odhalenie pamätnej tabule gen. Viestovi. Deň predtým sme s veľvyslancom odovzdali mramorovú tabuľu vyrobenú na Slovensku pracovníkom magistrátu a prezreli si budovu, kde mala byť umiestnená. Po dlhých rokoch a hľadaní vhodného miesta sa nakoniec miesto našlo na ulici Rue de Bonsi na budove patriacej magistrátu, pri múzeu na ulici, kde cez vojnu bolo veliteľstvo, kde gen. Viest skutočne pôsobil.

Ráno pred pietnym aktom predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek spolu s pánom veľvyslancom Igorom Slobodníkom navštívili radnicu a primátora mesta pána Robert Ménard. Po krátkej prehliadke radnice sme sa po úzkych, krivolakých uličkách presunuli na pietne miesto, ktoré je neďaleko radnice. Slávnostný rámec podujatia zvyrazňovala prítomnosť francúzskych veteránov, magistrát mesta, diváci a naša početná delegácia KG SR, veľvyslanectva SR a mesta Revúca. Tabuľu odhalili predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek a veľvyslanec SR vo Francúzsku pán Igor Slobodník. Nápis na nej v slovenčine a francúzštine bude obyvateľom Béziers navždy pripomínať revúckeho rodáka gen. Rudolfa Viesta:

V tomto meste pôsobil generál Rudolf Viest, priateľ Francúzska, organizátor vzniku a veliteľ 1.československej pešej divízie v bojoch proti nemeckým nacistickým vojskám v roku 1940. Venuje Klub generálov Slovenskej republiky

Pocta nášmu rodákovi, generálovi Rudolfovi Viestovi, bola veľkou udalosťou nielen pre nás, ale aj pre vedenie mesta Béziers. Boli sme milo prekvapení, ako si nášho rodáka vo Francúzsku vážia a utvrdili sme sa v tom, aké dôležité je nezabúdať na útrapy

druhej svetovej vojny. Boli sme prekvapení a hrdí, že slovenská hymna znela v uliciach Béziers spolu s francúzskou La Marseillaisou.

Po pietnom akte sa rozlúčime s delegáciou z Revúcej a odchádzame smerom na Paríž do Meudony, ubytovali sme sa na jednu noc v hoteli B+B. Presunuli sme sa tak z juhu Francúzska až na sever a absolvovali sme tak ďalších 750 km.

Vo štvrtok 9. júna ráno sme sa všetci stretli pri Paríži v Meudone, v parku pod observatóriom, kde Štefánik pôsobil. Máme úžasný výhľad na celý Paríž, vidíme Eiffelovu vežu či Montmartre. Hoci len z diaľky. V parku je socha gen. M. R. Štefánika, ku ktorej položíme veniec a poďakujeme sa veľvyslancovi Igorovi Slobodníkovi a vojenskému pridelencovi plk. Jozefovi Žarnovickému za pomoc a podporu počas našej cesty a udelíme im Záslužný kríž a vyznamenanie gen. Viesta. Pred rozlúčkou s veľvyslancom a jeho tímom ešte strávime príjemné chvíle na spoločnom malom občerstvení v kaviarni v parku.

Odchádzame do Chantilly, historického mestečka s nádherným zámkom, najstaršou dostihovou dráhou na svete a bývalým sídlom veliteľstva Francúzskej armády. Pozrieme si hotel, kde sídlilo veliteľstvo, vilu hlavného veliteľa gen. Joffre a položíme veniec k jeho pamätníku.

Nasledujúca zastávka je Compiégne, kde sme navštívili múzeum na mieste, kde bola dvakrát podpísaná kapitulácia. Prvýkrát dňa 11.11.1918 o 11,11 hod. pri kapitulácii Nemecka po Veľkej vojne a druhýkrát 22.6.1940 pri kapitulácii Francúzska pri obsadení Nemeckom na začiatku II. svetovej vojny. Zamestnanci múzea nás už očakávali a umožnili nám prezrieť si celý areál. Videli sme koľajnice, ktoré z jednej strany priviezli francúzsku a z druhej strany nemeckú delegáciu, vernú repliku vagóna, kde boli obe kapitulácie podpísané. Pôvodný vagón dal totiž Hitler zničiť, aby sa história už nikdy nemohla opakovať. V múzeu bolo množstvo dobových dokumentov, uniforiem a zbraní. Po prehliadke opäť nasadáme do áut a presúvame sa už do Nemecka, na ubytovanie do hotela na okruhu Hockenheim prichádzame až neskoro v noci. Mali sme za sebou za celý deň spolu 650 km.

V piatok 10. júna ráno sme si záujmom pozreli, kde sme vlastne spali. Automobilový okruh Hockenheim patrí k najslávnejším na svete. Videli sme tribúny, časť trate, ale na parkovisku sme mali možnosť pozrieť si viaceré rýchle špeciály, ktoré si ich majitelia prišli vyskúšať. Náš posledný cieľ bol Flossenbürg, koncentračný tábor, v ktorom zahynulo množstvo obetí nacistického besnenia a medzi nimi i štyria slovenskí generáli: div.gen. Rudolf Viest, brig.gen. Ján Golian, gen. II. triedy Štefan Jurech, gen. II. triedy Augustín Malár. Bolo to iba 350 km sme-

rom k Rozvadovu, hraničnému prechodu s Českou republikou. Na riaditeľstve múzea nás očakávali a mali sme povolenie natáčania pre RTVS. Náš KG SR už od roku 2015 navštevuje toto pietne miesto, v apríli 2016 sme na mieste, kde popravovali prominentných väzňov, umiestnili našim štyrom generálom pamätnú tabuľu. Položením venca a minútou ticha sme vyjadrili svoju úctu štyrom generálom a množstvu obetí, ktoré na tomto mieste zahynuli. Spomenuli sme si i na troch synov generálov, ktorým sme umožnili sa po prvýkrát na tomto mieste stretnúť a ktorí už, žiaľ, nie sú medzi nami. I na tu popravených obyvateľov z našej družobnej slovenskej obce Čierny Potok. Iba o pár týždňov po poprave generálov dňa 23. apríla 1945 bol koncentračný tábor Flossenbürg oslobodený americkou armádou, vojakmi 90. a 97. pechotnej divízie. Zariadeniami KZ Flossenbürg v období rokov 1938 až 1945 prešlo až 100 000 väzňov spolu 47 národností a z nich 30 000 tu našlo svoju smrť. Prehliadka tohto tábora patrí skutočne medzi veľmi smutné zážitky.

Okolo 15 hodiny sme sa všetci rozlúčili a popriali si šťastnú cestu domov. V piatkovej doprave sme

• Pamätník gen. Focha v Compiégne

skúšali svoje šťastie, čakalo nás ešte 600 km. Domov na Slovensko sme sa preto dostali až niekedy okolo polnoci.

Prešli sme celkovo 4500 km a navštívili množstvo unikátnych miest, ktoré znamenajú veľa v slovenskej ale i európskej vojenskej histórii. Napriek dlhej a zložitej ceste sa nám podarilo doraziť vždy bez nehody do cieľa, vždy sme sa stretli spravidla až hlboko v noci na hoteli, aby sme v jednej izbe či reštaurácii spoločne prediskutovali deň, vymenili si zážitky a spresnili ďalší program. Videli sme dôstojné a trvanlivé stopy, ktoré zanechali naši rodáci ďaleko od domova. Celé podujatie bolo nezabudnuteľné. Veď sa ho zúčastnili viaceré národnosti: Američan, Rakúšan, Poliak, Čech a samozrejme Slováci, členovia viacerých organizácií: KG SR, SZPB, Zväzu vojakov SR, Spoločnosti M. R. Štefánika. Bol medzi

Členská schôdza Klubu generálov v Ružomberku

13. októbra sa konala v Ružomberku druhá členská schôdza KG SR v tomto roku. Hlavný dôvod výberu tohto mesta bola skutočnosť, že po komunálnych voľbách tu skončí svoje 8-ročné pôsobenie súčasný primátor mesta Ružomberok, náš člen, genmjr.v.v. doc. MUDr. Igor Čombor, CSc. I takýmto spôsobom sme mu chceli poďakovať za všetko to, čo urobil pre mesto, región a našu Ústrednú vojenskú nemocnicu – FN. Rokovanie prebiehalo v centre mesta, v príjemnom prostredí hotela Kultúra.

- Primátor mesta Ružomberok generálmajor v. v. doc. MUDr. Igor Čombor, CSc.

Rokovanie začalo už o 13,00 hod. prezentáciou Veliteľstva vojenského zdravotníctva OS SR, ktoré vzniklo 1. júla 2022. Jeho vytvorenie, zloženie a hlavné úlohy predstavil náš člen brig.gen. MUDr. Roman Jantoš, veliteľ – hlavný lekár OS SR. Ako druhá bola prezentácia o súčasných výzvach a perspektívach Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok –

nami bývalý minister, plukovníci, generáli, doktori. Najstarší účastník Ladislav Koudelka oslávil tohto roku 90 rokov a bol významnou súčasťou delegácie, pretože na slávnostných aktoch nám simultánne prekladal prejavy z a do francúzštiny. A najviac bol vyťažený genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nađovič, pretože mal navyše množstvo povinností a vstupov do pripravovaného dokumentu RTVS. Ďakujeme všetkým za účasť a aktívny podiel na tomto podujatí.

Cesta sa podarila vďaka výraznej podpore a pomoci veľvyslanca SR vo Francúzsku Igora Slobodníka. Výroba pamätnej tabule tejto výraznej osobnosti Slovenského národného povstania – gen. Rudolfa Viesta bola možná vďaka štedrému daru nášho člena genmjr.v.v. MUDr. Igora Čombora, PhD. Ďakujeme za podporu dobrej myšlienky.

Fakultnej nemocnice. Jej riaditeľ, doc. MUDr. Robert Rusnák, PhD., objasnil postavenie nemocnice ako v regióne, tak i v rámci OS SR a vysvetlil nám zámer jej ďalšieho rozvoja. Následne vystúpil s príhovorom náčelník Generálneho štábu OS SR gen. Ing. Daniel Zmeko, ktorý si opäť našiel čas a stručne nás zoznámil s úlohami a rozvojom OS SR na najbližšie obdobie. Všetky tieto vystúpenia boli rozširované množstvom otázok členov Klubu.

Následne sme sa na pozvanie pána primátora generála Čombora, presunuli do mestskej radnice, kde nás v slávnostnej mestskej sieni pán primátor stručne zoznámil s históriou tohoto významného mesta a so zámerom ďalšieho rozvoja. Podpísali sme sa do kroniky mesta a poďakovali sa primátorovi za pozvanie a pomoc pri organizácii nášho rokovania.

- Gen. Peter Vojtek odovzdáva vyznamenanie p. Milošovi Vašekovi

- Spoločné foto na rozlúčke s generálom Čomborom

Po návrate do hotela sme začali rokovanie členskej schôdzy, ktorú riadil tajomník Klubu gen.v.v. JUDr. Alexander Nejedlý, PhD. Po schválení programu a určení komisií, predseda Klubu genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek predniesol Správu predsedu Klubu generálov SR o činnosti Rady a Klubu generálov SR od členskej schôdzy v Banskej Bystrici dňa 12.5.2022 do 12.10.2022. Hneď po úvodných slovách sme si uctili minútou ticha nášho zosnulého dlhoročného predsedu:

genmjr.v.v. Ing. Františka Blanáríka

V Správe predseda konštatoval, že napriek krátkemu obdobiu sme sa zúčastnili na množstve podujatí a informoval, že členskú základňu Klubu v súčasnosti tvorí 59 generálov. Následne boli prednesené Informatívna správa o priebežnom hospodárení KG SR za rok 2022 a návrh na zmenu Volebného poriadku KG SR, ktorou sme museli reagovať na vyriešenie nečakanej situácie v Rade Klubu, po úmrtí jedného jej člena, gen.Blanáríka. Následne sme sa zoznámili s Návrhom rámcového plánu činnosti KG SR na rok 2023.

Po krátkej prestávke nasledovala diskusia. V jej úvode predseda Klubu genpor.v.v. Vojtek udelil najvyššie ocenenie Klubu generálov SR Čestný kríž KG SR p. Milošovi Vašekovi za dlhoročnú podporu Klubu, pravidelnú účasť na jeho aktivitách, podporu a rozvoj vojenskej histórie Slovenska a dlhoročnú

zberateľskú činnosť vojenských reálií. Z následnej diskusie vyplynuli ďalšie podnety na rozšírenie našich aktivít v budúcom roku, zvlášť s Klubom generálov Českej republiky a na spoluprácu s Vojenským historickým ústavom. Odovzdali sme ocenenia a dary našim jubilantom. Rokovania členskej schôdzy sa zúčastnilo 26 členov.

Stretnutie pokračovalo priestoroch hotela až do neskorých večerných hodín v družnej zábave a priateľských rozhovoroch. Prespali sme v krásnom prostredí Hotela Kultúra, v piatok ráno 14. októbra sme sa poďakovali pani riaditeľke za vytvorenie vynikajúcich podmienok a rozišli do svojich domovov.

- Účastníci členskej schôdzy v historickej sále ružomerskej radnice. Zľava generáli: Gajdoš, Gál, Ševčík, Maxim, Áč, Cerovský, Nađovič

Rok 2023

5. marec. Po ukončení pietnej spomienky na štyroch popravených slovenských generálov v objekte MO SR v priestoroch vojenskej kaplnky za prítomnosti generálneho vikára OS SR plk. Mons. PaedDr. Jozefa Michalova a generálneho riaditeľa Sekcie ľudských zdrojov MO SR Martina Rímeša sa stretli predstavitelia Asociácie vojenských občianskych združení Slovenskej republiky AVOZ SR. Na základe spoločnej dohody bol spracovaný nový text Memoranda, ktorý je oproti stávajúcemu rozsahom skrátený, ale zároveň rozširuje rozsah pôsobenia jeho členov, čím otvára možnosť vstupu

pre ďalšie občianske združenia. Rozširuje základnú oblasť záujmu aj o samotnú obranu a prípravu na obranu štátu. Stretnutie riadil predseda AVOZ SR plk.v.v. Ing. Jaroslav Merňák.

Memorandum podpísali štatutári Zväzu vojakov SR, UN Veteran Slovakia, Slovenský zväz vojakov v zálohe a športovo branných aktivít, Slovenský letecký zväz generála Dr. M. R. Štefánika, Klub vojenskej histórie Gábriš, Vojenská Spoločnosť KARPATY, Čech puškárov a delostrelcov v Bratislave. Za Klub generálov SR Memorandum podpísal predseda genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek.

Vojensko–historická cesta KG SR do Talianska – 105. výročie odovzdania bojovej zástavy čs. vojakom v Ríme

20. – 27. máj. Náš cyklus Vojensko–historických ciest pokračoval i v tomto roku. Hlavný cieľ cesty do Talianska bol spojený so 105. výročím odovzdania bojovej zástavy Čs. légiám dňa 24. mája 1918 na Oltáre vlasti v Ríme, čo bolo najväčším úspechom generála M. R. Štefánika v jeho politickej činnosti. Naším zámerom bolo začať tradíciu každoročného pripomínania si tejto významnej udalosti za účasti najvýznamnejších spoločností a osobností Slovenska ako sú minister obrany, náčelník generálneho štábu OS SR, predstaviteľ Ministerstva zahraničných vecí SR. Širšou prítomnosťou vojenských kadetov ale i v súčasnosti slúžiacich vojakov pomáhať v nich budovať pocit národnej hrdosti a presvedčenie ku službe vlasti, tak potrebných v súčasnej dobe. Cestu sme chceli využiť na návštevu miest spojených s 1. technickou brigádou (neskôr 1. tech. divíziou) presunutou z Bieloruska v novembri 1943 do priestoru Imola, Ravena, Faenza, nasadenie v januári 1944 do priestoru Cassina, budovanie nemeckého obranného pásma GUSTAV a rekognoskácia bojov na Monte Cassino.

Hlavného podujatia v Ríme sa spolu s nami zúčastnili členovia Spoločnosti M. R. Štefánika vedení predsedom predstavenstva genmjr.v.v. Ing. Petrom Novotňákom (člen KG SR), členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Slovenský letecký zväz generála M. R. Štefánika zastúpený Ing. Romanom Hermanom, Ozbrojené sily SR reprezentované zástupcom veliteľa Vzdušných síl OS SR brig. gen. Ing. Pavlom Tökölym (člen KG SR). Delegácia Klubu generálov SR a sympatizantov, mala 16 členov: genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nađovič, genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek, gen.v.v. JUDr. Alexander Nejedlý, brig.gen.v.v. Ing. Juraj Krištofovič, genmjr.v.v. Ing. Ján Ďurove, generálmajor Helmut Dorner ret., plk.v.v. Dr. Stanislav Wójcik, plk.v.v. Ing. Miroslav Ondráš, Ing. Branislav Neumair, Ing. Peter Tolnay, Mgr. Peter Tomík, plk. JUDr. Ján Marko, Dr. Anton Hrnko, Mgr. Stanislav Polonský, kpt.v.v. Jozef Hrnko. Námet cesty, podrobný program a ubytovanie naplánovali a zabezpečovali gen. Nađovič a Branislav Neumair.

Delegácie sa presúvali samostatne. Naša skupina začala cestu už v sobotu 20.5.2023 v Bratislave, tu sa ráno zišli tri vozidlá - z Topoľčian, Trenčína a Hurbanova, aby zobrali ostatných účastníkov a o 7,30 pokračovali po ose Viedeň, Klagenfurt, Udine, Mestre, Ravena do prímorského rezortu Milano-

Marittima, celkom 835 km. V Rain pri Klagenfurte sa k nám pripojil gen. H. Dorner, dobre nám padlo pohostenie, ktoré nám u seba doma spolu s manželkou pripravili.

V nedeľu 21.5.2023 sme ráno o 10.00 hod. položili veniec k pamätnej tabuli Petra Jurčišina v nemocnici v Cervii. Pozvanie na akt polozenia venca prijali aj zástupca miestnej organizácie veteránov. Vojak Peter Jurčišin sa významne zapísal do histórie talianskeho protifašistického boja. Na stranu talianskych vlastencov prebehol 17.8.1944 v priestore Cervia. V Milano–Marittino, okrem iného, prepadli cervetskí partizáni niekoľko automobilov, ktoré prevážali dôležitú rádio-vysielaciu techniku. Nemci pri prenasledovaní partizánov, ktorým sa podarilo ukryť, zastihli v blízkosti solivaru Jurčišina. Na výzvu sa nevzdal a s granátom v ruke sa vrhol na nacistov. Bol ťažko ranený a po niekoľkých dňoch utrpenia zomrel 29.8.1944 v nemocnici v Cervii bez toho, aby prezradil svojich spolubojovníkov. Za statočnosť v bojoch mu talianska vláda in memoriam k 20. výročiu oslobodenia Talianska udelila Zlatú medailu a k 40. výročiu oslobodenia mesta Cervia od fašizmu mu bola odhalená pamätná tabuľa v nemocnici

• Pamätná tabuľa Petra Jurčišina v Cervii

ci, v ktorej zomrel v deň vypuknutia SNP. Po krátkej prehliadke námestia a centra Cervie sme odišli do historického mesta Ravena cestou po pobreží. Zaujímavou prehliadkou mesta s podrobným výkladom nás sprevádzal Anton Hrnko.

V pondelok 22.5.2023 odchádzame do mesta Faenza, kde sme chceli položiť veniec k hrobom slovenských vojakov na cintoríne Osservanza. Na pietny akt prijali pozvanie predstaviteľa mesta a organizácie veteránov. Menovite boli pozvaní novinári Enzo Casadia a Massimo Valli, ktorí napísali článok Slováci vo Faenze a objasnili prezidentovi Schusterovi pri jeho návšteve tragické udalosti, ktoré spôsobili smrť slovenských vojakov. Mali sme pripravené ocenenia KG SR pre starostu a novinárov. Celý program bol ale narušený veľkými záplavami, ktoré zasiahli túto oblasť Talianska. Vidíme zatopené polia, dediny, cesty a domy, často pri presune meníme trasu. Po príchode na cintorín Osservanza zisťujeme, že je zaplavený bahnom a starosta nie je prítomný, je v krízovom štábe na radnici. Správca cintorína je ale ochotný a začne čistiť cestičku ku hrobom našich vojakov. Čas potrebný na vyčistenie využijeme a malá delegácia odchádza do centra mesta na radnicu za starostom. Tu vidíme doslova vojnovú situáciu, na námestí plno nanoseného blata, stany s prvou pomocou, hasiči. Radnica otvorená, na prízemí bedne s potravinami, na chodbách blato, v kanceláriách pootvárané dvere, všade spisy, zhon.... Starosta si na nás našiel čas, behom 5 minút sa mu poďakujeme za udržiavanie pamiatky na našich vojakov, odovzdáme všetky vyznamenania a vy-

• Zaplavený cintorín Osservanza

jadríme svoju účasť s ťažkou situáciou regiónu. Spojenectvo Talianska a Slovenska pretrváva i po I. a II. svetovej vojne, symbolizuje to pomoc slovenských hasičov, ktorí prišli do postihnutej oblasti pomôcť. Mali sme šťastie, jedno ich vozidlo sme pri návrate stretli v Rakúsku a poďakovali sme im za pomoc pre Taliansko. Po návrate na cintorín Osservanza je cesta k hrobom voľná, po šmykľavom blate prejdeme ku hrobom a v pietnom tichu položíme veniec. Všade okolo nás sú stopy záplavy. Naša ďalšia cesta smeruje do San Marina na krátku prehliadku toho malého štátu a potom do Cassina, celkom 470 km. Neskoro večer sme sa ubytovali v hoteli G&D Deana Golf, v zapadajúcom slnku sa nad nami vypínal kláštor Monte Cassino.

V utorok 23.5.2023 odjazd do Ríma na námestie Piazza Venezia, vzdialenosť 137 km. Po ceste pretne úsek obranného pásma GUSTAV, Campodimele, Pico, ktorý budovali slovenskí vojaci pri Isoletta do ColeAlto. Nasledoval príchod do Ríma na Piazza Venezia a nástup k slávnostnému aktu 105. výročia odovzdania bojovej zástavy Česko-Slovenským légiám v Taliansku na schodoch Pomníka kráľa zjednotiteľa Viktória Emanuela II. Pomník bol celý uzatvorený pre naše delegácie. Samotný pietny akt kladenia venca mal prísny protokolárny priebeh, čo zvyšovalo dôstojnosť a vážnosť celého aktu. Pietny akt sme mali pôvodne naplánovaný na 24. mája, čo by bolo presne 105 rokov od tejto udalosti, ale z dôvodu, že v tomto termíne bol pomník zablokovaný pre talianskeho prezidenta v súvislosti s oslavami vzniku Talianskej republiky, museli sme celý plán našej cesty zmeniť. Po pietnom akte sme odišli na Veľvyslanectvo SR v Ríme, na recepciu podávanú veľvyslankyňou SR v Ríme pani Karlou Würsterovou. Po recepcii sme vysadili ruže Štefánik v záhrade veľvyslanectva. Presunuli sme sa na námestie Largo Bratislava, v blízkosti Piazzale della Farnesina. Tu sme položili vence k pomníku Alexandra Dubčeka a zaspievali sme mu Slovenskú hymnu. Bolo dojemné stáť pri pomníku nášho rodáka tak ďaleko od domova. Nasledoval odjazd na Piazza della Repubblica a návšteva Baziliky Santa Mariadegli Angeli e dei Martiri, miesto posledného odpočinku predsedu vlády V. E. Orlanda a maršala Diaza. Z dôvodu rekonštrukcie tejto monumentálnej baziliky, sme mohli položiť vence iba k hrobke maršala Diaza. Konečne sme sa presunuli priamo do centra ku Koloseu do hotela Imperial Rooms. Po ubytovaní sme sa miestnou dopravou a kúsok i peši po legendárnej Via Apia presunuli na okraj Ríma do reštaurácie Osteria Appia Antica pri Cecilii Metelle, obkolesenej vinohradmi a záhradami. Spolu s pozvanými hosťami a všetkými našimi priateľmi sme tu do neskorých večerných hodín strávili príjemné chvíle.

V stredu 24.5.2023 sme priamo z hotela pešo prešli na Piazza Venezia k budove poisťovne Generali, kde sme k pamätnej tabuli umiestnenej na počesť odovzdania bojovej zástavy čs. légiám položili vence. Po tomto akte sme vystúpali až na strechu budovy Generali na terasu s nádherným výhľadom na malé občerstvenie. Po obede sme sa spoločne pešo vybrali na prehliadku Ríma: Fontána di Trevi, Pantheon, Castel Sant'Angelo a nakoniec Námestie svätého Petra a samotný Vatikán a jeho múzeá. Bol to náročný deň.

Vo štvrtok 25.5.2023 ráno z hotela odchádzame smer Padova, po ceste sme sa ešte zastavili v Monsummano Terme položiť kvety na skromný hrob markízy G. Benzoni. Pokračovali sme do podhoria do mestečka Rovereto. Nad mestom sa vypína pamätník Castel Dante, kde je pochovaných aj 151 čs. legionárov. Žiaľ do pamätníka sme sa nedostali, pretože bol už od 12,00 hod. zatvorený. Zriadenec ale od nás prevzal veniec a sľúbil, že ho na druhý deň

• Oltár vlasti, delegácia KG SR

za nás položí do vnútra pamätníka. Ešte stihneme prehliadku obranného úseku 6. čs. str. divízie v priestore Altissimo pri Gardskom jazere. Večer sme sa ubytovali v hoteli Garibaldi v Padove.

V piatok 26.5.2023 ráno v hale hotela nám gen. Dorner a plk. Wojcik na mape vysvetlili priebeh bojov o Taliansko so zameraním na priestor Monte Cassino. Po prednáškach sme si všetci popriali šťastnú cestu a vyrážame smer Slovensko po trase Padova, Klagenfurt, Viedeň, Bratislava, celkovo 683 km. Celú našu cestu sme tak zracionalizovaním presunov a reakciou na zmenu termínu hlavného pietneho aktu na Piazza Venezia z 24.5. na 23.5., skrátili o jeden deň.

Zastávku doma u gen. Dornera sme opäť využili na krátky oddych a občerstvenie, ktoré nám pripravila jeho pani manželka. Rozlúčili sme sa a všetci sa šťastne vrátili domov.

Aj táto cesta bola veľmi prínosná a určite prispela k prehĺbeniu vzájomných vzťahov Talianska a Slovenska. Presvedčili sme sa, že ďaleko od nášho domova si vážia a udržiavajú pamiatku na našich padlých vojakov, vážia si i našich politikov ako je Alexander Dubček. I my sme prispeli k udržiavaniu ich pamiatky. Cesty sa zúčastnilo celkovo 9 generálov, členov Klubu generálov SR, spolu i s našimi sympatizantami sme mali okrem Slovákov zástupcov z Česka, Rakúska a Poľska. Spolu sme najazdili 3400 km.

Je veľkou škodou, že napriek nášmu úsiliu sa významnému výročiu tejto tak dôležitej udalosti v našej histórii nevenovala patričná pozornosť zo strany slovenských vysokých štátnych predstaviteľov.

• Oltár vlasti, Piazza Venezia, Rím.

Centrálny pomník zahynutých príslušníkov Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR v Bratislave

1. november 2023. Naše Slovensko je posiate pomníkmi, ktoré nesú mená našich kolegov, ktorí zahynuli v službe. V mnohých vojenských útvaroch, na hasičských zbrojniciach, budovách Policajného zboru, väznicach, častokrát i na poliach, v dedinách máme takéto pietne miesta. Máme centrálny pamätník vojakov zahynutých v zahraničných misiách na Háji-Nicovô nad Liptovským Mikulášom, ale na ostatných, ktorí zahynuli doma pri výcviku, dopravných nehodách, leteckých katastrofách, výbuchoch munície, zásahoch proti páchatelom trestnej činnosti či odsúdeným, akoby sme zabúdali. Cítili sme, že nám chýba centrálna pietne miesto. Ďalším impulzom bolo, keď sme navštívili pamätník policajtov zahynutých v službe v Lučenci, ktorý vyhotovili a zoznamy zahynutých policajtov skompletizovali nadšenci Klubu policajnej histórie SR Lučenec, vedení predsedom Kamilom Kolesárom.

Završiť myšlienku, ktorá vznikla pred viac ako 7 rokmi sa podarilo dňa 1.11.2023, keď bol dokončený a požehnaný centrálny pamätník. Stalo sa tak za prispenia a aktívnej pomoci členov Klubu generálov SR, motoklubu DESPATCH RIDERS LE MC SLOVAK REPUBLIK a Klubu policajnej histórie SR Lučenec. S touto myšlienkou sme pred rokom oslovili biskupa Mons. Františka Rábeka, ordinára Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR, bez podpory a aktivity jeho samotného by pamätník nevznikol.

S pomocou riaditeľa Vojenského archívu Trnava p. Jozefa Petráša a duchovných zo všetkých silových rezortov sa podarilo overiť a skompletizovať zoznamy zahynutých. **Od 1.1.1993 od vzniku Slovenskej republiky v službe vlasti tak podľa týchto informácií zahynulo 187 našich kolegov**, profesionálov nosiacich uniformu a zamestnancov.

Z toho:

- 98 - Ozbrojené sily
- 50 - Policajný zbor
- 30 - Hasičský a záchranný zbor
- 6 - Zbor väzenskej a justičnej stráže
- 3 - Colná správa

V zozname je zaradených aj 5 príslušníkov ZVJS, ktorí zahynuli pri tragédii v Leopoldove už v roku 1991.

Po omši celebrovanej biskupom Rábekom za všetkých svätých ako aj za všetkých príslušníkov ozbrojených a záchranných zborov otec biskup požehnal Centrálne pamätník a tak premenil našu myšlienku na skutočnosť. Pomník je umiestnený pod krížom na skale dovezenej z Nizkých Tatier. Na skale je umiestnená kovová kniha s uvedením mien príslušníkov, ktorí zahynuli v službe od vzniku Slovenskej republiky. Má dôstojné miesto pred Katedrálou Sv. Šebastiána na adrese Bratislava Rača, Pekná cesta 2. Na zhotovenie pamätníka bola vyhlásená verejná zbierka, ktorá mala symbolizovať našu súdržnosť, spolupatričnosť a rešpekt. Dodnes sa vyzbieralo viac ako 3000 eur.

Pietneho aktu sa zúčastnili najvyšší predstavitelia všetkých ozbrojených a záchranných zborov a naši priatelia z UN Veteran Slovakia, Zväzu vojakov SR, Slovenského zväzu vojakov v zálohe a športobraných aktivít.

Ďakujeme všetkým čo sa zaslúžili o realizáciu, aj všetkým, ktorí prispeli na zbierku. Už existuje miesto, kde sa môžeme zastaviť a venovať pár tichých minút pri spomienke na kolegov. Ďakujeme!

Toto o tejto udalosti napísal v rezortnom časopise OBRANA, č.12/2023
šéfredaktor časopisu Pavol Vitko:

Mená v knihe nezabúdania

Ak si pri vianočnom stole napríklad na majora Jaroslava Horníka jeho blízki nepochybne spomenú, z kolektívnej pamäte nášho rezortu sa meno tohto bývalého pilota L-29, ktorý zahynul 15. marca 1995 počas cvičného letu pri Kežmarku, už takmer vytratilo. Až do 1. novembra, odkedy si ho možno prečítať vyryté do ocele knihy pred bratislavskou Katedrálou sv. Šebastiána.

Pamätník príslušníkom Ozbrojených síl SR a ozbrojených aj záchranných zborov SR, ktorí zahynuli v službe vlasti od vzniku Slovenskej republiky, odhalil ordinár František Rábek. Tvorí ho skala, ktorú priviezli z Nízkyh Tatier. V nej je osadený kríž a je na nej umiestnený pietny nápis a kovová kniha. „V knihe sú vyryté mená a dátumy úmrtí vojakov, policajtov, záchranárov, hasičov či príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, Finančnej správy a záchranárov, ktorí položili život pri nasadení v zahraničí, alebo počas služby na území Slovenska,“ uviedol genpor.v.v. Peter Vojtek, jeden z hlavných iniciátorov inštalácie pamätníka.

Motorkári, generáli a duchovní

V knihe nezabúdania sú zapísaní aj desiatnik Ján Čurha, slobodník Štefan Ady, vojak František Felföldi, vojak Ladislav Lacko a vojak Viktor Vardžík, všetko mladí vojaci základnej služby, ktorí zahynuli pri požari nákladného vozidla vo Vojenskom výcvikovom priestore Zalubica. Pre rotmajstra Pavla Šupola bola zas tragická cvičná ukážka vyslobodzovania poškodeného tanku vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť...

„V Liptovskom Mikuláši už máme pamätník našich vojakov, ktorí zahynuli počas nasadenia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. No nema-

• Motoklub Despatch Riders LEMC Slovak Republic

li sme žiaden, pri ktorom by sme si popri nich mohli menovite spomenúť aj na všetkých, ktorí zomreli pri plnení povinností na našom území. A to aj s kolegami, ktorí slúžili v ostatných ozbrojených zboroch,“ dodal genpor. P. Vojtek, ktorý bol v rokoch 2011 - 2014 náčelník Generálneho štábu OS SR. Je pritom symbolické, že uvedená myšlienka vznikla a bola realizovaná predovšetkým vďaka trom inštitúciám, ktoré prepájajú ozbrojené sily a všetky ozbrojené zbory v službách nášho štátu: motorkárov, generálov a duchovných.

Celkom na začiatku nápadu stáli motorkári z Despatch Riders LE MC Slovak Republic, čo v preklade približne znamená Motospojky, motorkársky klub tých, ktorí dodržia zákon, alebo presadzujú jeho dodržiavanie. „Vznikli sme v roku 2009 v Liptovskom Mikuláši ako motoklub aktívnych a výsluhových vojakov, no hneď ďalší rok sme sa začali rozširovať o všetky ostatné ozbrojené zbory,“ spomenul prezident Motospojok, ktorý sa nechá osloviť len ako Tomáš a ktorý bol detektív. Ďalší z členov motoklubu, genpor. Vojtek, pokračoval: „Snažíme sa, aby naše spoločné jazdy neboli len obyčajnými výletmi. Usilujeme sa aj takto prinášať do povedomia verejnosti, že sú tu ľudia, ktorí slúžia štátu v prospech ostatných. Zároveň usporadúvame napríklad Jazdy za zabudnutými hrdinami. Ale aj za zranenými či chorými kolegami. No a pri tých jazdách sa stretávame s rôznymi pamätníkmi. Vtedy sme si uvedomili, že nám chýba pamätník centrálny, ktorý by nás, čo slúžime alebo sme slúžili štátu, spoločne zjednocoval.“

Myšlienka je stará asi sedem rokov. Skúšali to v Banskej Bystrici, Nitre či v Žiline. „Odpoveď sme získali vždy, no len s vysvetlením, prečo sa to nedá,“ ironicky poznamenal detektív Tomáš. „No keď bol oslovený biskup Rábek, ktorý so svojimi duchovnými zastrešuje nás všetkých uniformovaných, veci sa začali diať okamžite. Chytil sa toho tak, že pamätník bol od architektonického návrhu až po finálnu úpravu hotový za jeden jediný rok,“ potvrdil gen. Vojtek. Pravda, medzitým sa k iniciatíve pridal aj Klub generálov Slovenska, ktorého 82 členov je tiež z rôznych ozbrojených súčastí našej krajiny. Zapojoval sa aj Klub policajnej histórie Lučenec a ďalšie organizácie. Ak sa najskôr organizátori výstavby pamätníka stretali s odpoveďami typu „pozemok nemáme“ pri sumarizácii mien zahynuvších im na jednotlivých úradoch odkazovali „takého zoznamy nevedieme“.

„Bola to tiež viacročná práca. Riešili sme to cez pamätníkov, nejaké informácie sme mali z médií. Nám

vojakom pri doladovaní zoznamu veľmi pomohol riaditeľ Jozef Petrás a jeho Vojenský archív Trnava,“ uviedol genpor. P. Vojtek. Konkretizoval: „Zatiaľ sme sa dostali spolu k číslu 187 zomrelých. Mien vojakov a zamestnancov rezortu obrany je 98. Nechceli sme sa však obmedziť iba na tých, čo nosili uniformu, takže v knihe sú aj mená zamestnancov, ktorí zahynuli napr. po výbuchu v roku 2007 vo Vojenskom opravárskom podniku v Novákoch.“

Uznanie, vážnosť a úcta

„Takýto pamätník bol odhalený možno aj oveľa neskôr, ako by už mal stáť, o to väčšie poďakovanie všetkým, ktorí sa oň zaslúžili. U nás, našťastie, žiadna vojna nie je, ale pri tých 187 menách, z ktorých som viacerých poznal ako kolegov, mi neraz stislo srdce. Podarila sa dobrá vec a na týchto ľudí nesieme zabúdať,“ zdôraznil brigádny generál Marek Banas, náčelník štábu pre podporu operácií Generálneho štábu OS SR.

„Osobne som poznal mnoho ľudí, ktorých mená boli dnes pri odhaľovaní pamätníka prečítané. Treba si uvedomiť, že naši kolegovia vo výkone služby nie raz nasadzujú svoje životy a zaslúžia si, aby takého miesta pre nich vzniklo. Zároveň by som si želal, aby zápisov o smrti v tej knihe už nepribúdalo. Ale sami

Mons. František Rábek

Viacerí generáli sa angažujú v skupine motorkárov. Svoje každoročné turné sa snažili vždy začať spomienkou na kolegov, ktorí v bližšej či vzdialenejšej minulosti položili svoje životy pri plnení svojej služby alebo boli počas služby vážne zranení. Spôsobom robili takúto pietnu spomienku pri Pamätníku zmierenia v areáli Ministerstva obrany. Pozývali ma na tieto stretnutia s tým, aby som predniesol modlitbu za zomrelých kolegov. Keď som mohol, ochotne som poslúžil. Tento ich záujem o úctu voči tým, čo obetovali svoje životy a rozhovory s nimi boli pre mňa podnetom, aby som začal uvažovať o postavení centrálného pomníka pre všetkých príslušníkov ozbrojených síl a ozbrojených a záchranných zborov, ktorí patria do služby Ordinariátu. Najvhodnejším miestom sa mi zdal priestor pred katedrálou Ordinariátu v Bratislave na Peknej ceste. Podelil som sa s touto myšlienkou s predsedom Klubu generálov, generálom Vojtekom, i s jedným z členov uvedenej skupiny motorkárov, Tomášom Lévaikom. Bol som milo prekvapený ich pozitívnou reakciou. Generál Vojtek už mal pripravený zoznam zahynutých príslušníkov zo všetkých rezortov a pomocou našich kňazov sme ho verifikovali a ešte doplnili. Pomník mal pozostávať z mierne opracovaného balvana tatranskej žuly, na ktorom bude

viete, aký je život...“ povedal plukovník Rastislav Polakovič, v čase odhalenia pamätníka poverený výkonom dočasne neobsadenej funkcie prezidenta Policajného zboru.

Pokloniť sa prišli za Hasičský a záchranný zbor jeho prezident, plukovník Pavol Mikulášek, za Zbor väzenskej a justičnej stráže námestník generálneho riaditeľa plukovník Adrián Baláž, Horskú službu reprezentoval podplukovník Miroslav Živčák, riaditeľ oblastného strediska Vysoké Tatry. „Do hlavného mesta práve takýto symbolický a výrazovo jednoznačný pamätník nepochybne patrí,“ potvrdil plukovník Jiří Vrchovecký, veliteľ posádky Bratislava. „Je to smutná, ale dôstojná a krásna spomienka. A v evanjeliu čítame, že nikto nemôže väčšmi milovať, ako keď život položí za svojich priateľov, kto si viac zaslúži našu úctu, ako tieto ženy a muži?“ zdôraznil plukovník Viktor Sabo, generálny duchovný Ústredia ekumenickej a pastoračnej služby Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov Slovenskej republiky. Ordinár František Rábek dodal: „Je to zákon života, že ľudia na svet prichádzajú a aj zomierajú, no ak zomrú počas práce pre svoju krajinu, teda pre svojich spoluobčanov, bolo na nás, aby sme takýmto dôstojným spôsobom prejavili naše uznanie a vážnosť im a našu spolupatričnosť a úctu ich blízkym.“

umiestnená kniha s listami z nerezovej ocele. Každý list bude venovaný jednému rezortu a na ňom budú vygravírované mená tých, čo položili život v službe aj s dátumom ich smrti. Na vrchole skaly mal byť umiestnený kríž. O vytvorenie tohto diela som požiadal akademického sochára doc. Milana Opálku. Keďže dielo si vyžadovalo aj nevyhnutné financie, generál Vojtek navrhol vyhlásiť na tento účel zbierku. Ordinariát zriadil transparentný účet, niečo sa vyzbieralo, ostatné doplatila katedrála, skalu a jej dovoz zabezpečil sponzor, a pomník sa zrealizoval.

• Česť vzdávajú generálporučík Peter Vojtek a plukovník Štefan Jangl

1. novembra 2023, po slávnostnej bohoslužbe v katedrále sme sa zišli pri pomníku, za hojnej účasti príslušníkov jednotlivých rezortov, vrátane viacerých generálov, ako aj generálneho duchovného Ekumenickej pastoračnej služby. Pomník som slávnostne požehnal a následne boli prečítané mená všetkých, ktorí sú zapísaní v knihe. Potom sa konal pietny akt sprevádzaný vojenskými poctami.

Skutočnosť, že k tomuto pomníku prichádzajú pri rozličných príležitostiach tak generáli, ako i domáci či zahraniční účastníci rozličných podujatí, svedčí o tom, že tento centrálny pomník našim príslušníkom, čo položili život v službe vlasti a mieru, má svoj význam. Pomáha uchovať spomienku na hrdinov, vedie k modlitbe za nich a súčasne spája vo vzájomnom priateľstve tých, čo k nemu prichádzajú.

Rok 2024

Výročie vylodenia Dunajskej flotily pri Komárne

26. marec. V obci Radvaň nad Dunajom na mieste vylodenia Sovietskej Dunajskej flotily sa konala pietna spomienka pri príležitosti 79. výročia tejto dôležitej vojrovej operácie. Vojská Dunajskej flotily sa tu vylodili 28. marca 1945 na priamy rozkaz veliteľa 2. Ukrajinského frontu maršala Sovietskeho zväzu R. J. Malinovského, aby posilnili jednotky 7. gardovej armády útočiace od Hrona. Rozkaz dos-

tal veliteľ Dunajskej flotily, kontraadmirál G. N. Cholostyakov, aby pristál v pobrežnej obci Radvaň (Radvaň nad Dunajom), tridsať kilometrov nad Parkánom (Štúrovo). Termín na prípravu operácie bol tesný. Vylodenie bolo pridelené 2. brigáde obrnených lodí flotily (13 obrnených lodí, veliteľ brigády a vylodenia – kapitán II. triedy A. F. Aržavkin). Výsledkom ich spoločného útoku bolo, že mesto Nové Zámky bolo oslobodené hneď na druhý deň od vylodenia a Komárno už 30. marca 1945. Nasadenie námorných síl na Slovensku bolo výnimočné. Táto časť Slovenska bola v tomto čase pričlenená po Viedenskej arbitráži Hortyovskému Maďarsku, ktorého vojská bojovali proti Červenej Armáde až do konca.

Do rána 30. marca 1945 sa teda výsadbári dostali na okraj mesta Komárno a počas dňa ho spolu s jednotkami 7. gardovej armády oslobodili. Počas bitky v prístave Komárno flotilové lode dvakrát vylodili vysádkové skupiny, ktoré zohrali veľkú úlohu v úspešnom výsledku bitky. Oslobodenie obce Radvaň a mesta Komárno výrazne zrýchlilo postup sovietskych vojsk pozdĺž severného brehu Dunaja do Bratislavy, čo viedlo k porážke nepriateľskej skupiny. Pod zručným vedením G. N. Cholostyakova poskytli lode flotily významnú pomoc vojskám 2. Ukrajinského frontu počas oslobodenia Bratislavy a Budapešti v apríli 1945.

Pietnu spomienku organizovali miestni nadšenci a zástupcovia Miestnej a Oblastnej organizácie SZPB v Komárne a Nových Zámokoch vedení predsedom oblastnej organizácie Jozefom Maruničom. Účastníci sa zhodli na potrebe udržiavania tradícií

a prejavy úcty k padlým vojakom a zdôraznili potrebu spolupráce a priateľstva. Za KG SR účastníkov pozdravil a vystúpil s príhovorom genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek.

Po pietnom akte, ktorého sa zúčastnili oproti minulému roku i členovia NR SR a omnoho viac účastníkov i mladých ľudí, sme sa odobrali na neformálne pohostenie. Klub generálov SR sa pietnej spomienky

už tradične zúčastňoval spolu s motoklubom Despatch Riders LE MC Slovak Republic. Za KG SR sa zúčastnili: genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek, genmjr.v.v. Ing. Ľudovít Gál, gen.v.v. Ing. Ivan Ševčík, brig.gen.v.v. Ing. Alexander Kollárik a podporovateľ nášho Klubu pplk.v.v. JUDr. Gejza Gögh.

Memoriál generála Pavla Honzeka

27. apríl. V Bratislave Dúbravke sa na verejnej strelnici z iniciatívy Cechu puškárov a delostrelcov uskutočnil Memoriál generála Pavla Honzeka – 5. jubilejný ročník streleckej súťaže. Súťaž bola venovaná na počesť člena Klubu generálov SR nášho gen. Pavla Honzeka a podľa pravidiel bola zameraná na streľbu jednotlivcov a dvojčlenných družstiev z pištole 9mm.

Do súťaže sa prihlásilo vyše 30 účastníkov, mužov aj žien, z viacerých občianskych združení majúci vzťah k ozbrojeným silám a ozbrojeným bezpečnostným zborom. Klub generálov SR v streľbe jednotlivcov reprezentovali gen. Milan Cerovský, gen. Ľubomír Bulík, gen. Juraj Baránek, gen. Ľubomír Ábel a gen. Tibor Gaplovský. Aj keď naše umiestnenia neboli medailové, tie obsadili úspešnejší a lepšie pripravení strelci, svojou účasťou sme však určite prispeli spomienkou na nášho bývalého kolegu a vzácneho priateľa gen. Pavla Honzeka.

V súťaži družstiev sme však vsadili na „dobré kone“ a družstvo sme zostavili z dobrých strelcov, a to gen. Ľubomíra Ábela a sympatizantky nášho Klubu pplk. v.v. Mgr. Anity Šnírerovej zo Zboru väzenskej a justičnej stráže a voľba bola správna. Do súťaže sa prihlásili pod názvom Klub generálov 7, číslo 7 im malo priniesť šťastie, to sa napokon aj

podarilo a obsadili 1. miesto. A účasť pplk. Šnírerovej bola spečatená aj ďalším úspechom – obsadením 2. miesta v streľbe jednotlivcov. Blahoželáme im za úspešnú reprezentáciu.

Súťaž bola dobre organizačne a materiálne zabezpečená, za čo patrí úprimné poďakovanie jej organizátorom. Všetci účastníci odchádzali domov spokojní s prísľubom, že o rok sa určite vrátia.

- Družstvo Klub generálov 7, Anita Šnírerová a gen. Ábel

Členská schôdza v Omšeni a stretnutie s gen. Umbargerom a českými generálmi

6. máj. V tento deň sme zorganizovali členskú schôdzu KG SR v Liečebno-rehabilitačnom zariadení Zboru väzenskej a justičnej stráže Omšenie pri Trenčianskych Tepliciach. Na toto podujatie sa nám konečne podarilo pozvať aj našich priateľov z Klubu generálov Českej republiky, ktorých viedol ich predseda genpor.v.v. Ing. František Padělek a nášho čestného člena genmjr. v.v. Roy Martin Umbarger, veliteľa Národnej gardy Indiana v rokoch 2004 - 2015. Pán generál Umbarger bol našim hlavným spolupracovníkom a koordinátorom pri našom vstupe do NATO. V roku 2024 si pripomíname 30 rokov spolupráce s Národnou gardou Indiana. Stretnutie bolo spojené s našou členskou schôdzou a začalo spoločným predstavením delegácií a klubov z Českej republiky a zo Slovenska.

Túto príležitosť sme využili i na udelenie najvyššieho vyznamenania Klubu generálov SR – Čestného kríža genmjr.v.v. Umbargerovi za dlhoročnú spoluprácu a pomoc Ozbrojeným silám SR. Poďakovali sme ekonomickému námestníkovi GR ZVJS plk. Jozefovi Lančaričovi za ochotu a umožnenie nášho rokovania v tomto zariadení.

Následne sme sa presunuli do Kubry-Zábrania na pietny akt polozenia vencov ako nášho vyjadrenia úcty obetiam vojen. Vojnový cintorín sme začali ako KG SR rekonštruovať v roku 2014 a je na ňom pochovaných 771 padlých vojakov z 10 krajín. Cintorín v Zábraní bol v roku 2019 vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Celý objekt vznikol ešte v roku

1915. V Trenčíne bola vojenská nemocnica, kde zväžali zranených vojakov. Počet mŕtvych rástol a obyvatelov mesta to začalo znepokojovať, navyše, rástol aj strach z nákazy. Cintorín bol preto presťahovaný mimo územia mesta a len veľmi málo Trenčanov vôbec vie, aký historický klenot v meste majú. Roky bol zanedbaný, no po rekonštrukcii, za ktorou stojí dnes už nebohý generálporučík Pavel Honzek, je vo veľmi reprezentatívnej forme.

Na dôstojnom podujatí sa zúčastnilo celkovo 42 členov KG SR vrátane náčelníka GŠ OS SR gen. Ing. Daniela Zmeka, veliteľa brigády spoločnej podpory brig.gen. Ing. Jozefa Ševčíka a veliteľa vojenského zdravotníctva – hlavného lekára brig.gen. MUDr. Romana Jantoša.

• *Predseda Klubu generálov ČR genpor. Ing. František Padělek*

• *Rokovanie prebieha*

• *Zľava plk. B. Schober, genmjr. R. M. Umbarger, plk. J. Lančarič, genpor. F. Padělek, brig.gen. J. Krištofovič, genpor. P. Vojtek*

• *Vojnový cintorín Trenčín-Kubrá navštívilo 47 generálov.*

Prijatie predsedom trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslavom Baškom

V rámci návštevy Slovenska, organizovanej Klubom generálov SR, bol náš čestný člen **genmjr.v.v. Roy Martin Umbarger**, ešte v rámci programu našej členskej schôdzy, prijatý dňa 7. mája 2024 predsedom trenčianskeho samosprávneho kraja **Jaroslavom Baškom**.

Generálmajor Umbarger bol veliteľom Národnej gardy Indiana v rokoch 2004 - 2015. Pán Jaroslav Baška sa s pánom generálom pravidelne stretával na pracovných rokovaníach počas doby, keď pôsobil ako minister obrany SR ešte v rokoch 2008 - 2010. Z týchto stretnutí vzniklo následné priateľstvo.

Národná garda Indiana bol náš hlavný spolupracujúci subjekt pri našej ceste do NATO. V roku 2024 sme si pripomenuli 30 rokov vzájomnej spolupráce.

Stretnutie prebehlo v srdečnej a priateľskej atmosfére. **Za KG SR sa ho zúčastnili predseda klubu genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, gen.v.v. Ing. Lubomír Bulík a genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nadovič.**

• *Prijatie na Trenčianskom samosprávnom kraji*

IDEB 2024

14. máj. Vo výstavných priestoroch Výstavniska INCHEBA podpredseda vlády a minister obrany Robert Kaliňák, minister vnútra M. Š. Eštok a náčelník GŠ OS SR generál Daniel Zmeko otvorili významný zbrojarský veľtrh IDEB 2024 za účasti vyše 100 firiem z celého sveta – konkrétne z 12 krajín. Viac ako 40 vystavovateľov je zo Slovenska, vrátane zbrojarských podnikov, ktoré patria pod Ministerstvo obrany SR. Na veľtrhu sa prezentujú najnovšie služby a produkty pre obranu, bezpečnosť a k nim priradujeme aj záchranné zložky. Zaujímavosťou o veľtrhu mali možnosť navštíviť výstavnisko ešte 15. a 16. 2024 a boli pre nich pripravené statické a dynamické

- Generáli Cerovský, Bulík, Zmeko a Svoboda pri prehliadke výstavniska

ukážky. Ako zdôraznil minister obrany Robert Kaliňák, Slovensko nechce zaostávať v modernizácii Ozbrojených síl SR a preto na obranu vynakladáme v súčasnosti okolo 2 percent HDP. V modernizácii – hlavne novou technikou, chceme pokračovať a dôraz sa začína klásť na protivzdušnú obranu, kde máme veľké medzery. Nemáme totiž vlastné prostriedky a aj požičaná technika už nie je na našom území.

V týchto dňoch si pripomínáme aj 20. výročie vstupu Slovenska a vtedajšej Armády SR do NATO. Pri tejto príležitosti prebehla po slávnostnom otvorení veľtrhu konferencia, na ktorej hlavnými aktérmi boli exminister obrany J. Liška, súčasný minister obrany R. Kaliňák a exminister obrany M. Fedor. Na veľtrhu bol po prvý raz predstavený výrobok – samohybný mínomet AM-120, ktorý je okrem iného výnimočný tým, že dokáže vystreliť 20 rán za minútu. Túto novinku vyvinula akciová spoločnosť ZTS Špeciál v Dubnici nad Váhom. Slávnostným odhalením ju do života uviedol minister obrany R. Kaliňák a predseda predstavenstva ZTS Špeciál pán M. Sim.

Otvorenia veľtrhu sa zúčastnil aj prezident SR v rokoch 2004 - 2014 Ivan Gašparovič, generalita Ozbrojených síl SR, vojenská hostia z Národnej gardy Indiana a množstvo členov Klubu generálov SR. S využitím textu plk. v.v. Ing. Ivana Kvačkaja

Reliéf v Monsummano Terme - Taliansko

28. máj. Udalosť polozenia bronzového reliéfu na hrob snúbenice nášho najväčšieho Slováka gen. Milana Rastislava Štefánika markíze Giuliane BENZONI bola nedocenenou aj medzinárodnou, úžasnou, dojemnou udalosťou. Celá udalosť sa odohrala na miestnom cintoríne v talianskom mestečku Monsummano Terme. Hrob sa pred časom podarilo objaviť vďaka úsiliu genmjr.v.v. Ing. Svetozára Naďoviča a Branislava Neumaira. Toto pre nás pietne miesto sme ako Klub už navštívili tiež. Skromný hrob ležal medzi ostatnými a ničím neupozorňoval na súvislosť markízy s našim významným generálom. Práve vďaka iniciatíve a nápadu gen. Naďoviča a B. Neumaira vznikla myšlienka umiestniť na hrob bronzový reliéf, ktorým by sme my Slováci, vzdali poďakovanie markíze, že bola podporovateľkou a priateľkou nášho generála a zároveň by prichádzajúcich upozorňovala na to, o aké významné miesto ide. Od nápadu bola dlhá cesta. Bolo potrebné nadviazať súčinnosť s rodinou markízy, miestnou samosprávou, Veľvyslanectvom SR v Ríme, získať

potrebné povolenia, zabezpečiť prepravu a samozrejme vytvoriť grafický zámer diela a najdôležitejšie, zohnať finančné prostriedky.

Vďaka úsiliu gen. Naďoviča a B. Neumaira sa to nakoniec podarilo. Významne aktivitu podporil náčelník Generálneho štábu SR gen. Daniel Zmeko zabezpečením prepravy a finančnej pomoci. Vo veci sa angažovala i Spoločnosť M. R. Štefánika a Klub generálov SR. Celý projekt tvorby reliéfu bol realizovaný výhradne zo súkromných finančných darov pánov gen. Naďoviča, gen. Zmeka, METROSTAVU a.s. a nášho podporovateľa Branislava Neumaira. Významne pomáhal pri cestách do Talianska i tlmočník Stanislav Polomský.

Pri dohovoroch v Monsummano Terme, kde túto myšlienku predostrel pani starostke p. Simone de Caro a technicky pripravovali možné riešenie úpravy predmetnej hrobky, predpokladali stojaté umiestnenie bronzového reliéfu. No z talianskej strany prišlo 10 dní pred odhalením k zmene na ležaté riešenie, čo sa technicky muselo taktiež doložiť

a celý hotový reliéf musel byť prepracovaný, čo už vážne ohrozovalo termín odhalenia. Našťastie autor diela sochár Peter Valach a zhotoviteľia dokázali doslova zázraky a ležiaci bronzový reliéf bol včas zhotovený. Mohli ho tak súkromným autom previezť a pred slávnosťou uložiť na miesto. Na reliéfe je text, ktorý navrhol gen. Naďovič a spoločne ho v taliančine dopracovali s pani starostkou Simonou de Caro pri predchádzajúcich rokovaniach.

Text do slovenčiny preložil pán Ladislav Koudelka:

TU ODPOČÍVA VO VEČNOM SNE LÁSKY
MARKÍZA GIULIANA BENZONI, SNÚBENICA
GENERÁLA MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNIKA,
SLOVÁKA A SPOLUZAKLADATEĽA
ČESKOSLOVENSKEHO ŠTÁTU V ROKU 1918,
CIEĽA JEHO CELOŽOVOTNÉHO DIEĽA,
KTORÝ S NASADENÍM A ODHODLANÍM
MU POMOHLA DOSIAHNUŤ.

Slávnostného aktu sa zúčastnilo i 41 členov Spoločnosti M. R. Štefánika, nadšení Benzoniovci, starostka mesta Monsummano Terme p. Simona de Caro, praneter M. R. Štefánika Tamara Dudášová

Štefániková a slovenská veľvyslankyňa v Taliansku Karla Matiaško Wursterová. Na jeho konci zazneli hymny oboch krajín a Štefánikova obľúbená pieseň „Keby som bol vtáčkom“. Prihovor nad hrobom Giuliany Benzoni predniesol predseda Spoločnosti M. R. Štefánika generál Peter Novotný.

- Hrob markízy Guiliani Benzoni v Monsummano Terme

80. výročie 3. liptovského delostreleckého pluku v Senici

7. jún. Občianske združenie DELOSTRELEC usporiadalo skvelú akciu. Bývalí príslušníci 3. liptovského delostreleckého pluku si pripomenuli 80. výročie vzniku tohto výnimočného delostreleckého pluku. Bývalý veliteľ 3. liptovského delostreleckého pluku a predseda Občianskeho združenia DELOSTRELEC plk.v.v. Ing. Jozef Kavecký sa k oslavám vyjadril nasledovne: „Na začiatok by som rád poďakoval primátorovi mesta Senica pánovi Ing. Mgr. Martinovi Džačovskému za to, že v maximálne

možnej miere prispel k zdarnému a dôstojnému priebehu týchto osláv. Vysoko si vážime pomoc, ktorá bola poskytnutá zo strany Ministerstva obrany SR a Generálneho štábu. Srdečne za toto ďakujeme.“

3. delostrelecký pluk vznikol 4.6.1944 pri ukrajinskom meste Sadagura. Prešiel bojovou cestou v priebehu II. svetovej vojny a podieľal sa na úspešných bojoch 1. československého armádneho zboru a na porážke fašistického Nemecka. Príslušníci 3. delostreleckého pluku sa zúčastnili na najťažších bojoch v priebehu II. svetovej vojny pri oslobodzovaní našej vlasti. Zúčastnili sa ťažkej bojovej operácie pri prechode hraníc našej vlasti z Poľska, ktorá smerovala na pomoc Slovenskému národnému povstaniu. Najväčšiu zásluhu mali pri prielepe nemeckej obrany pri meste JASLO v Poľsku 15.1.1945. Tieto ťažké, úspešné boje a hrdinstvo našich predchodcov delostrelcov boli dôvodom, prečo 15. január od roku 1949 oslavujeme ako Deň delostrelectva. Po týchto bojoch 3. delostrelecký pluk prešiel bojovou cestou a ťažkými bojmi cez mestá na Slovensku, Prešov, Liptovský Mikuláš, Žilinu až na Moravu do Počerníc, kde ukončil svoju bojovú cestu. Zvlášť ťažké boje zviadli naši predchodcovia na Liptove a oslobodzovaní mesta Liptovský Miku-

- Generáli s predsedom o.z. Delostrelec plk.v.v. Ing. Jozefom Kaveckým

láš. Práve za zásluhy o oslobodenie mesta Liptovský Mikuláš bol 3. delostreleckému pluku udelený historický názov „Liptovský“, ktorý s hrdosťou používame doteraz. 3. liptovský delostrelecký pluk pôsobil v meste Senica.

Svojou prítomnosťou účastníkov potešil bývalý minister obrany SR pán genpor.v.v. Ing. Peter Gaj-

doš, bývalý veliteľ 13. tankovej divízie, ktorej bol pluk podriadený pán genmjr.v.v. Ing. Ján Pančík. Prítomný bol aj posledný náčelník raketového vojska a delostrelectva Armády SR pán genmjr.v.v. Ing. Dušan Humený a aj bývalý príslušník 3. liptovského delostreleckého pluku pán brig.gen.v.v. Ing. Juraj Krištofovič.

Členská schôdza v hoteli Granit na Smrekovici s Mons. Rábekom

14. október. V krásnom prostredí na Smrekovici na hrebeni Veľkej Fatry v horskom hoteli GRANIT, ktorý patrí rezortu obrany, sa uskutočnila jesenná členská schôdza. Pred začiatkom členskej schôdze boli členom Klubu generálov SR na prezentácii riaditeľkou hotela predstavené jednotlivé zariadenia horského hotela a plány na opravy a rozvoj. Potom sme sa presunuli na prehliadku areálu až k pamätníku a kaplnke, ktorá stojí na mieste pôvodnej kaplnky, ktorú postavil ešte pred 2. svetovou vojnou Andrej Hlinka. Kaplnka bola obnovená dobrovoľníkmi a v roku 2008 vysvätená naším biskupom Mons. Františkom Rábekom. Pamätník obetiam, ktoré padli v mierových misiách, vyhotovilo združenie UN Veteran Slovakia. Minútu ticha a položením venca sme si uctili slovenské obete. Od vzniku Slovenskej republiky zahynulo v zahraničných misiách už 58 vojakov a zamestnancov rezortu obrany. Pozvanie na tento pietny akt a stretnutie s našimi členmi prijal i Mons. Rábek, ktorý sa nám prihovoril a z rúk predsedu Klubu genpor.v.v. Ing. Petra Vojteka obdržal najvyššie ocenenie KG SR – Čestný kríž KG SR. Klub generálov chcel takýmto spôsobom po-

• Začiatok členskej schôdze s riaditeľkou hotela p. Alexandrou Pavlíkovou a Radovanom Čulákom.

• Pred kaplnkou na Smrekovici

kovať otcovi biskupovi za jeho viac ako dvadsaťročné pôsobenie v ozbrojených a záchraných zboroch, za jeho osobitý prístup, priateľstvo a pomoc v našej neľahkej službe.

Po ukončení pietneho aktu sme sa presunuli do budovy „B“, kde prebehla samotná členská schôdza. Rokovania členskej schôdze sa zúčastnilo z celkového počtu 83 členov Klubu celkovo 33 generálov a samozrejme sympatizanti a podporovatelia pplk. Ing. Daniel Brodzianský a p. Miloš Vašek. Na rokovaniach boli schválené Správa o činnosti predsedu KG SR a Rady Klubu generálov SR od členskej schôdze v Omsení dňa 6. mája 2024, Rámcový plán činnosti KG SR na rok 2025 a Plán rámcového rozpočtu KG SR na rok 2025. Deň pokračoval neformálnym posedením v zrekonštruovanej a novootvorenej Kolibe, priateľ-

20. december. Na základe podnetu nášho sympatizanta plk. JUDr. Jána Marka Rada KG SR schválila ocenenie pre súčasnú veliteľku Sektoru 4 v misii UNFICYP Cyprus – pplk. Mgr. Katarínu Gargalíkovú, ktorá velí v tejto misii OSN našim 240 vojakom a v plnení tejto úlohy pokračuje už v druhom turnuse. Pani podplukovníčka, príslušníčka Veliteľstva Pozemných síl OS SR Trenčín, je slovenskou veliteľkou v zahraničnej misii a úlohy plní na vysokej úrovni. Využili sme jej príchod na Slovensko a pozvali ju na stretnutie do priestorov nášho Klubu na Dulovom námestí v Bratislave. V mene čle-

skými rozhovormi a zábavou spestrenou vystúpením tria Jánošík, príslušníkov Vojenskej hudby OSSR zo Sliača. Tu bola i príležitosť poďakovať sa zamestnancom Horezza a.s. a samotným pracovníkom hotela.

Členskú schôdzu nám pomohlo organizačne a materiálne zabezpečiť generálne riaditeľstvo HOREZZA a.s., zastúpené pánom Radovanom Čulákom a pani riaditeľkou hotela pani Alexandrou Pavlíkovou spolu so svojimi zamestnancami. Vytvorili nám perfektné prostredie a milú atmosféru a sme radi, že o našich vojakov, zamestnancov a ich rodinných príslušníkov sa stará tak skvelý kolektív, ktorému záleží na neustálom vylepšovaní zariadenia a na spokojnosti hostí.

nov KG SR jej ocenenie „Záslužný kríž gen. Viesta II. stupňa strieborný“ odovzdal predseda Klubu genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, ktorý ju zároveň požiadal o odovzdanie poďakovania a pozdravov aj všetkým príslušníkom misie. Stretnutia sa ďalej zúčastnili genmjr.v.v. Ing. Svetozár Naďovič, riaditeľ Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia plk. Ing. Gustáv Tarcsi, náš sympatizant plk. JUDr. Ján Marko a vzácny hosť – poradca prezidenta SR Ján Kubiš, diplomat, bývalý generálny tajomník OBSE a exminister zahraničných vecí.

• Stretnutie v našej klubovni s pplk. Mgr. Katarínou Gargalíkovou

Rok 2025

4. máj - sviatok sv. Floriána - Deň hasičov

Svätý Florián (Florián z Lorchu, lat. *Florianus*) je katolícky svätec, patrón hasičov, pekárov, hrnčiarov, hutníkov, taktiež ako ochranca pred neúrodou, búrkou aj suchom. Florián je patrónom v Rakúsku, kde bolo po ňom pomenované aj mesto (*Sankt Florian*), taktiež v Česku, Slovensku, Bavorsku, Taliansku (Bologna), Poľsku (Krakov).

Narodil sa v Enns v rímskej provincii Noriko za čias prenasledovania kresťanov počas vlády rímskeho cisára Diokleciána. Florián bol plukovníkom v legionárskom vojsku rímskeho cisára v Cetii (dnešný Zeiselmauer v Rakúsku). Roku 304 sa postavil na obranu 40 zatknutých a uväznených kresťanských legionárov v Lorchu. Za pokus o vyslobodenie bol zatknutý a odsúdený miestodržiteľom Aquilánom na smrť. Poprava sa konala dňa 4. mája 304 na brehu rieky Enns (v tej dobe nazývanej Aniza). Na krk mu bol priviazaný mlynský kameň a následne bol utopený vo vodách Enns. Nie je zistené,

v akom veku bol popravený. Legenda hovorí, že voda vyplavila Floriánovo mŕtve telo na skalú, kde ho našla vdova Valéria, ako ho pred zhanobením stráži veľký orol. Ten sa objavil aj na niektorých neskorších zobrazeniach tohoto svätca. Na mieste hrobu Sv. Floriána pri Linci postavili kaplnku a neskoršie kostol s kláštorom, ktorý obývali benediktíni a po nich augustiniáni. Floriánove ostatky sa našli v 13. storočí. V roku 1942 boli objavené aj ostatky 40 mučeníkov, za ktorých svätec položil život. Časť jeho relikvií je od roku 1183 v Krakove, ktoré daroval mestu pápež Lucius III. Pre ne dal postaviť knieža Kazimír II. (Spravodlivý) baziliku zasvätenú sv. Floriánovi. Ostatky svätca sa nachádzajú aj v relikviári Svätovítskeho chrámu v Prahe. Kult patróna hasičov bol neskôr rozšírený po celej strednej Európe. Postavilo sa množstvo jeho sôch na ochranu pred požiarmi. Vyobrazenia Floriána sa vyskytujú aj na priečeliach domov, v erboch, na pečatiach, rázcestiach a hlavne na hasičských zbrojniciach. Pred Floriánom v 15. storočí boli ochrancami pred ohňom sv. Agáta a sv. Vavrínec. Povešť hovorí, že v ôsmom storočí zachránil Florián nemecké mesto Norinberg pred požiarom. Podľa legendy taktiež ochránil istého uhliara, ktorý spadol do ohňa a bol zachránený na príhovor svätca. Atribúty: zobrazuje sa ako rímsky dôstojník, alebo vojak s prilbou na hlave, v ľavej ruke so zástavou, v pravej s nádobou na vodu, ktorou zalieva horiace obydlie. Katolícka cirkev oslavuje jeho pamiatku 4. mája.

V Hasičskom a záchrannom zbore dnes slúži viac ako 4000 profesionálnych hasičov. V Dobrovoľnej požiarnej ochrane im pomáha ďalších viac ako 100 000 dobrovoľných hasičov.

Ich služba občanom je veľmi ťažká, namáhavá, nebezpečná, ale nezištná.

„Klub generálov Slovenskej republiky sa pripája k blahoželaniu všetkého najlepšieho, hasičom praje veľa síl, odvahy, veľa zdravia a vždy šťastný návrat domov k svojim rodinám!“

• Sv. Florián

8. máj. Na Slavíne sa uskutočnilo spomienkové stretnutie pri príležitosti osláv 80. výročia víťazstva nad fašizmom, nacizmom a Hitlerovským Nemeckom. Aj napriek nízkej účasti občanov SR neustále platí: „Večná sláva hrdinom, ktorí padli v bojoch za slobodu a nezávislosť našej vlasti.“ Nesmieme zabudnúť, že sloboda nebola zadarmo, o čom svedčí až 80 mil. obetí na ľudských životoch počas II. svetovej

vojny, najkrutejšej vojny v dejinách ľudstva. Vďaka všetkým, ktorí sa podieľali na oslobodení našej rodnej vlasti.

Na spomienkovom stretnutí sa zúčastnili zástupcovia SZPB, vojenských a civilných občianskych združení, za KG SR boli prítomní genpor.v.v. Ing. Peter Gajdoš, gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský a sympatizant KG SR plk.v.v. JUDr. Jozef Vránsky.

Pamätná izba Jozefa Gabčíka v Poluvsí

27. máj. V Poluvsí (Rajecké Teplice) slávnostne otvorili pamätnú izbu venovanú Jozefovi Gabčíkovi – jednému z hrdinov operácie Anthropoid. 27. mája 1942 sa uskutočnila úspešná diverzná akcia a to útok na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha. Hlavnými aktérmi operácie Anthropoid boli čs. výsadkári Jozef Gabčík a Jan Kubiš, ktorí boli na túto akciu špeciálne vycvičení v Škótsku. Bola to jedna z najvýznamnejších diverzných akcií na likvidáciu predstaviteľa nacistického režimu.

Presne 83 rokov po úspešnom útoku bola na železničnej stanici v obci Poluvsie, rodisku Gabčíka, otvorená Pamätná izba venovaná hrdinovi, generálmajorovi in memoriam Jozefovi Gabčíkovi, ktorý položil svoj život v boji s nepriateľom. Zahynul hrdinskou smrťou v krypte Chrámu svätého Cyrila a Metoda v Prahe, keď v beznádejnej situácii pri obliehaní kostola nacistami spáchal samovraždu.

Hrdinu z Poluvsia sme si následne uctili položením vencov k pamätníku pri jeho rodnom dome.

• Odovzdávanie certifikátov pred pamätníkom J. Gabčíka

Pri tejto slávnostnej príležitosti predseda Klubu generálov SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek odovzdal certifikáty Čestného členstva KG SR in memoriam genmjr. i.m. Jozefa Gabčíka jeho praneteri Kataríne Tomčíkovej, riaditeľovi o.z. Múzeum a pamätník Jozefa Gabčíka a veliteľovi 5.pšú (čestný názov Žilinský pluk Jozefa Gabčíka). Zároveň bol veliteľovi 5. pšú odovzdaný certifikát Čestného členstva KG SR in memoriam genmjr. i.m. Jozefa Dobrovodského, veliteľa Žilinskej posádky, ktorá sa pridala po vypuknutí k Slovenskému národnému povstaniu.

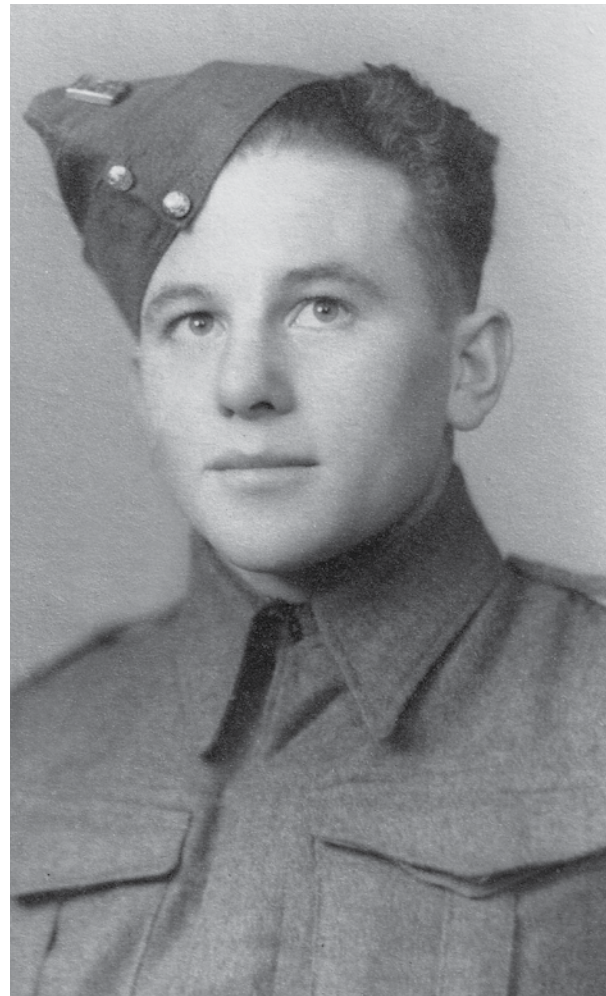
Slávnostného podujatia sa zúčastnili predstavitelia Žilinského samosprávneho kraja, mesta Rajec, obce Poluvsie, vojaci Veliteľstva pre špeciálne operácie OS SR, 5. pšú Žilina, viaceri vojenských občianskych združení, SZPB a členovia KG SR: genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek a brig.gen. MUDr. Roman Jantoš.

„Češť pamiatke Jozefa Gabčíka ako aj ostatným príslušníkom operácie Anthropoid!“

Jozef Leikert „Viliam Gérik – O milosť som sa nedoprosoval“

15. august. V slávnostnej sále kaštiela v Palárikove sa konala prezentácia knihy profesora Jozefa Leikerta o Viliamovi Gérikovi, rodákovi obce. Autor bol zaujatý komplikovaným životom a smrťou Viliama, materiály o ňom a o období keď žil, zbieral a študoval celých tridsať rokov. Kniha je výpoveďou nielen o Gérikovi, ale aj o období, kedy žil. Zhromažďuje na viac ako 800 stranách množstvo výpovedí ešte dnes žijúcich priamych svedkov a dobových dokumentov. Je unikátnym obrazom doby a spoločnosti. Spisovateľ sa zamýšľa, či obvinenia parašutistu vycvičeného v Anglicku podobne ako Jan Kubiš a Jozef Gabčík boli tak závažné, aby bol popravený podobne ako ďalších 738 popravených v rámci retribučných procesov po II. svetovej vojne. Knihu venoval pamiatke parašutistov vycvičených počas druhej svetovej vojny vo Veľkej Británii a pamiatke všetkým, ktorí im pomáhali.

• Viliam Gérik

Dôstojné podujatie bolo i poďakovaním autora všetkým tým, ktorí pri vzniku knihy pomáhali. Zúčastnili sa ho i členovia o.z. UN Veteran Slovakia v čele s prezidentom plk.v.v. Ing. Štefanom Janglom, PhD., viceprezidentom plk.v.v. Dr. Ing. Miroslavom Klimekom a pplk.v.v. Dr. Bernardom Rošteckým. Medzi hosťami boli i významní spisovatelia, predstavitelia Klubu spisovateľov literatúry faktu Slovenskej i Českej republiky. Medzi tými, ktorí k vydaniu diela pomohli boli i členovia Klubu generálov SR: genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nađovič, genpor.v.v. Peter Vojtek, genmjr.v.v. Ing. Ján Ďurove.

Prof. Jozef Leikert Želanie Klubu generálov k jubileu

Úprimne sa priznávam, že nie som vojenský typ a Klub generálov Slovenskej republiky som donedávna veľmi neregistroval. Poznal som iba jedného generála - generálmajora Svetozára Nađoviča, ktorý bol pred mnohými rokmi mojim divíznym veliteľom, keď som bol na základnej vojenskej službe v Znojme, kde som vyučoval Rómov. Plukovníka Nađoviča sa všetci v útvere báli a zakaždým bol „poprask“, keď mal prísť. Raz navštívil aj našu špeciálnu jednotku a pri voľnej debaťe mi žoviálne povedal: „Snažíte sa našich rómskych vojakov naučiť čítať a písať. A keď ich to naučíte, píš mi žiadosti, aby som ich prepustil z armády.“ Využil som situáciu a požiadal som ho, či by naši počerní vojaci nemohli dostať nejaké hudobné nástroje, lebo sú mimoriadne hudobne nadaní. Nič nesľuboval, ale o nejaký čas sme dostali niekoľko hudobných nástrojov a vojaci začali muzicírovať. Možno ho prekvapilo, že sme pre neho pripravili špeciálne hudobné číslo, v ktorom naši rómski žiaci spievali, hrali na hrebeňoch a bubnovali na vedrách na umývanie podlahy.

Po mnohých rokoch som sa so Svetozárom Nađovičom stretol na prezentácii knihy Pavla Vitka „Porcelánové prasiatko“. Počas slávnostného obeda sa ma cez celú miestnosť opýtal na čom pracujem. Odpovedal som mu, že na knihe o parašutistovi Viliamovi Gérikovi. Už predtým cez prestávku som podobnú otázku dostal od viacerých vojakov z povolania, ale nikto z nich na meno Gérik nereagoval. Generálmajor Nađovič ma prekvapil, keď nahlas pred všetkými svojsky žoviálne vychrlil sedem viet o Viliamovi Gérikovi. Potom ma požiadal, aby som mu dal prečítať rukopis. Osemstostranové dielo som mu poslal poštou domov a o pár dní mi zatelefonoval, že je nadšený a že to bude dobrá kniha. Povedal mi, že cez vojnu ich rodina skoro mesiac ukrývala doma na povale parašutistu Břetislava Chrastinu zo skupiny Spelter, ktorý utekal z protektorátu a chcel sa dostať do SNP. On mal vtedy päť rokov, ale dobre si pamätá, ako otec zakázal deťom chodiť na povalu a sestre, ktorá mala na šteblíkoch rebríka poukladané bábiky, ich zobral a preložil inde.

Generálmajor sa ma spýtal, či môže dať rukopis prečítať generálporučíkovi Petrovi Vojtekovi, prípadne iným generálom. Pán Vojtek si rukopis takisto prečítal s veľkým záujmom a keď sme sa stretli, dohodli sme sa, že kniha vyjde v spolupráci s Klubom

prof. Jozef Leikert

om generálov SR a ponúkol sa, že osloví potenciálnych sponzorov. Aj sa tak stalo.

Pred vydaním knihy sme Viliamovi Gérikovi v jeho rodisku v Palárikove odhalili spomienkovú tabuľu a Peter Vojtek a Svetozár Nađovič sa na akcii zúčastnili. Prišlo tam aj niekoľko vojakov z UN Veteran Slovakia. Pred prezentáciou sa v Kongresovom centre v Palárikove konala spomienková akcia venovaná Viliamovi Gérikovi, na ktorej fundovane vystúpil generálmajor Nađovič. Potom sme sa zúčastnili na sv. omši obetovanej za Gérika, ktorú celebroidal biskup František

Rábek, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky.

Svetozár Nađovič vedel, že sa ako historik a spisovateľ zaoberám druhou svetovou vojnou. Preto mi jedného dňa navrhol, či pôjdem s ním a s generálom Jánom Ďurove na oslavy oslobodenia koncentračného tábora vo Flossenbürgu, kde bolo väznených viacero Slovákov, medzi nimi aj generáli Rudolf Viest a Ján Golián, ktorí s najväčšou pravdepodobnosťou tam boli aj popravení. Za pozvanie som bol veľmi povďačný, lebo koncentračný tábor vo Flossenbürgu bol jediný, ktorý som nenavštívil. Bola to príjemná cesta, hoci na smutné miesto. Mal som možnosť bližšie spoznať generála Jána Ďurove a plukovníka Jána Marka, ktorí spolu s generálom Nađovičom ochotne prispeli na vydanie knihy o Viliamovi Gérikovi. Cestou späť sme sa zastavili u Petra Wurma, dobrého priateľa Svetozára Nađoviča, ktorý tiež prispel na vydanie knihy.

Prezentácia knihy sa konala vo veľkom štýle v Palárikove a vystúpil na nej aj Peter Vojtek. Na prezentácii v Prahe zasa vystúpil Svetozár Nađovič. Mám radosť, že sme spoločne očistili, najmä ľudsky, Viliama Gérika, ktorý bol v roku 1947 v Prahe popravený.

Takto sa začala moja spolupráca s Klubom generálov SR a postupné spoznávanie niektorých členov klubu. Po bližšom zoznámení sa s nimi sa mi vôbec nezdajú takí prísni, ako sa na prvý pohľad javia v parádných uniformách a ráznym vojenským vystupovaním. Sú to milí, vzdelaní a múdri ľudia. Životom skúšaní a odskúšaní. Zamýšľam sa nad tým, čím všetkým v živote prešli a čo dobré, ale aj menej dobré, majú za sebou. Už nemám pred nimi ostych, ale beriem ich za blízkych kamarátov, s ktorými sa

dá o všeličom porozprávať. Niektorí si zachovávajú generálsky odstup, čo je celkom v poriadku, ale keď ich bližšie spoznáte, zistíte, že sú to fajn chlapi a príjemní spoločníci.

Teším sa, že moja spolupráca s Klubom generálov SR nekončí. Plánujeme spoločne urobiť symbolický hrob Viliamovi Gérikovi na cintoríne v Palárikove. A potom vydať knihu o generálmajorovi in memoriam Jozefovi Gabčíkovi, ktorý sa ako veliteľ skupiny Anthropoid podieľal na likvidácii zastupujúceho ríšskeho protektora Reinhard Heydricha. Na knihe pracujem niekoľko rokov a verím, že bude rovnako

prínosná a objavná, ako kniha o Viliamovi Gérikovi.

Vážení a milí páni generáli, kamaráti, priatelia, ďakujem vám za všetko dobré a podnetné, čo ste za dvadsať rokov urobili. Výpočet vašich činností je dlhý. Obdivujem, že sily a námahu venujete projektom a aktivitám, ktoré by bez vašej pomoci veľa ráz zostali nepovšimnuté a zabudnuté. Sú to úžasné veci, som vám za ne povďačný. A nie som sám. Vydržte a pracujte ďalej. Potrebujeme vás, potrebujeme váš potenciál, skúsenosť a predvídavosť.

Dr. h. c. prof. PhDr. Jozef Leikert, PhD., Litt.D

Návšteva Klubu generálov ČR v Prahe

18. a 19. september. Na pozvanie Klubu generálov ČR sme navštívili Prahu. Týmto stretnutím sme pokračovali vo zvyšovaní vzájomnej spolupráce, na ktorej sme sa dohodli na spoločnom stretnutí s delegáciou Klubu generálov ČR počas rokovania našej členskej schôdzy v Omšeni dňa 6. mája 2024.

Stretnutie začalo oficiálnym prijatím zástupcom náčelníka generálneho štábu-inšpektora Armády ČR genmjr. Ing. Miloslavom Lafekom. Na rokovaní sme si vymenili informácie o činnosti našich klubov, o spolupráci a vzájomnej podpore s aktívnymi vojenskými štruktúrami, o súčasných výzvach a úlohách našich združení pri ich riešení. Boli sme potešení, keď toto stretnutie navštívil i náčelník GŠ Armády ČR armádný generál Ing. Karel Řehka.

Prvý deň v Prahe sme ukončili príjemným neoficiálnym večerom v priestoroch Domu Armády na Vítěznom námestí. Delegácia Klubu generálov ČR bola zložená z členov Rady Klubu: genpor.v.v. Ing. František Padělek, genmjr.v.v. JUDr. Ladislav Kozler, genpor.v.v. Ing. Jiří Martinek, brig.gen.v.v. Ing. Jaroslav Dienstbier, brig.gen.v.v. Ing. Vladimír Trněný, brig.gen.v.v. Mgr. Lenka Šmerdová. Ďalej

- Stretnutie v Dome armády. Zľava generál Alexander Nejedlý, brig. gen. Lenka Šmerdová, genmjr. Juraj Baránek, genmjr. Ladislav Kozler, genpor. Jiří Martinek, genpor. František Padělek, genpor. Peter Vojtek, genmjr. Ján Ďurove, genmjr. Peter Novotňák, brig.gen. Jaroslav Dienstbier

sa zúčastnili: genmjr.v.v. Ing. Jirí Jančík, predseda Sdružení zahraničních letců východ genmjr.v.v. Ing. Ladislav Minařík a riaditeľ LOM Praha Mgr. Jiří Protiva.

Druhý deň sme začali komentovanou prehliadkou Krypty čs. parašutistov v Chráme Cyrila a Metodeja, kde zahynuli česko-slovenskí výsadkári Jozef Gabčík (Slovák s krycím menom Zdeněk Vyskočil) a Jan Kubiš (Čech s krycím menom Otto Strnad), ktorí boli na útok na ríšskeho protektora špeciálne vycvičení v Škótsku. Atentát na Reinharda Heydricha (krycí názov operácia Anthropoid) bola úspešná diverzná akcia vykonaná 27. mája 1942 v Prahe-Libni. Po čine a následných represióch sa nakoniec ukrývali v krypte spolu siedmi výsadkári (Josef Bublík, Jozef Gabčík, Jan Hrubý, Jan Kubiš, Adolf Opálka, Jaroslav Švarc, Josef Valčík). Ich úkryt bol prezradený a po útoku nemeckých síl nakoniec 18. júna 1942 všetci zahynuli. Následne sme sa presunuli do areálu Pražského hradu, kde nás privítal zástupca náčelníka Vojenskej kancelárie prezidenta republiky plk. gšt. Ing. Petr. Cupák a sprevádzal nás celou komentovanou prehliadkou. V jej úvode sme mali príležitosť vidieť České korunovačné kle-

- Prehliadka Pražského hradu

noty, ktorých verejná prezentácia v tento deň práve začala.

Stretnutie sme ukončili spoločným obedom a sľúbili sme si v podobných stretnutiach, tak prospešných pre obe strany, pokračovať i v budúcnosti.

Pred odchodom sme sa našim českým priateľom poďakovali za unikátny program a priateľskú a otvorenú atmosféru stretnutia. Za Klub generálov SR Prahu navštívili genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek, genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek, genmjr.v.v. Ing. Svetozár Nađovič, genmjr.v.v. Ing. Peter Novotňák, gen.v.v. JUDr. Alexander Nejedlý a genmjr.v.v. Ing. Ján Ďurove.

- Generál Alexander Nejedlý a genpor. František Padělek

Jesenná členská schôdza na Zemplínskej Šírave

25. september. Jesenná členská schôdza KG SR sa konala v Školiacom a výcvikovom zariadení 22. mpr Michalovce 2. mb Prešov na Zemplínskej Šírave v tzv. Divíznej chate. Rokovanie komplexne logisticky zabezpečovala Regionálna skupina KG SR Východ pod vedením gen. Miroslava Kováča. Toto viacdňové stretnutie, na ktoré sme pozvali i viacerých našich sympatizantov, pripravili s už povestnou východniarskou profesionalitou a pohostinnosťou. Rokovanie bolo rozdelené na dve časti, na samotné rokovanie členskej schôdzy a následne na stretnutie so sympatizantami a vydanie pokynov k následnej vojenskej historickej ceste.

Rokovania členskej schôdzy sa zúčastnilo z celkového počtu 85 členov Klubu celkovo 21 generálov, žiaľ množstvo generálov sa muselo ospravedlniť zo zdravotných dôvodov. Všetkým prajeme skoré uzdravenie. Na rokovaní sme sa venovali najmä príprave 20. výročia vzniku KG SR a hospodárskym otázkam fungovania Klubu. Boli schválené: Správa o činnosti predsedu KG SR a Rady Klubu generálov SR od členskej schôdzy v AOS Liptovský Mikuláš

dňa 23.mája 2025, Rámcový plán činnosti KG SR na rok 2026, Plán rámcového rozpočtu KG SR na rok 2026 a úprava ustanovení Smernice pre hospodárenie KG SR.

Po ukončení členskej schôdzy deň pokračoval stretnutím s našimi sympatizantami, ktorým sme týmto pozvaním a následnou vojenskou historickou cestou chceli poďakovať za dlhoročnú podporu Klubu a účasť na našich podujatiach. Pozvanie akceptovali a medzi nás prišli: kpt.v.v. Mgr. Polomský Stanislav, plk.v.v. Ing. Ondráš Miroslav, plk. JUDr. Marko Ján, plk.v.v. Dr. Wójcik Stanislaw, Miloš Vašek. Zvlášť sme ocenili prítomnosť Ing. Koudelku Ladislava, DrSc., ktorý je aktívny i vo vysokom veku a účastníkom rokovania rozdal ním preloženú knihu „Guiliana Benzoni – Život rebelantky“, ktorá bola vydaná najmä zásluhou Spoločnosti M. R. Štefánika. Deň pokračoval neformálnym posedením a diskusiami do neskorého večera. Členskú schôdzu nám pomohli personálne a materiálne zabezpečiť vojaci 22. mpr Michalovce, ktorým sme poďakovali za ochotu a vysoko profesionálny prístup.

- Pred Školiacom a výcvikovým zariadením na Zemplínskej Šírave

Vojenská historická cesta VÝCHOD

25. - 26. september. Pokračovaním jesennej členskej schôdze KG SR bola Vojenská historická cesta VÝCHOD, ktorá bola zameraná na poznávanie vojenskej histórie a návštevu pamätníkov na Východnom Slovensku. Prvý deň, piatok, bol zameraný na návštevu bojísk a pamätníkov na Dukle a Svidníku. Z rekonštruovanej vyhlídkovej veže na Dukle sme si prehliadli bojisko a vypočuli si pútavý výklad. S uznaním sme konštatovali, že v súčasnosti majú veža a prilahlý areál dôstojný vzhľad a zodpovedajú pietnemu miestu, tak významnému pre Slovensko. Položili sme pri pamätníku veniec a v pietnej spomienke sme si uctili padlých bojovníkov. Následne sme navštívili Údolie smrti a zoznámil sa s jeho históriou a bojmi, ktoré sa tu odohrávali. Areál a exponáty sú starostlivo udržiavané a stoja za návštevu. Z Dukly sme sa presunuli do Svidníka, tu sme položili kyticu pri pamätníku nášho českého člena gen. Svobodu, veliteľa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorý bol zapojený do bojov na Dukle.

• Pred Pamätníkom Sovietskej armády vo Svidníku

Následne sme položili veniec k pamätníku sovietskych vojakov, kde odpočíva viac ako 9 000 vojakov.

Dominantou celého areálu duklianskeho bojiska v rámci lokality Svidník je práve Pamätník sovietskej armády s prilahlým vojnovým cintorínom, ktorý zároveň predstavuje aj jednu z hlavných a architektonicky najzaujímavejších historických stavieb celého okresu. Pamätník bol odhalený dňa 3. októbra 1954 pri príležitosti osláv 10. výročia Karpatsko-duklianskej operácie, ktorého základný kameň bol položený dňa 4. októbra 1949. Celý komplex bol postavený v rokoch 1950 – 1954 podľa spoločného architektonického návrhu Ing. arch. Karla Lodra, Václava Šedivého a Jána Krumprechta. Ako základný stavebný materiál bol použitý predovšet-

kým spišský travertín, ktorý sa dovážal zo Spišského Podhradia. Samotný pylón pamätníka má tvar štvorbokého ihlanu a jeho celková výška dosahuje 37 metrov. Ukončený je päťramennou hviezdou, ktorá meria 3,5 metra. Do štvorcového piedestálu pylónu boli osadené veľkorozmerné umelecké reliéfy s názvom „Zdvihnutie zástavy na slávu víťazstva, 9. máj 1945“, „Ludia vítajú svojich sovietskych osloboditeľov“, „Zvítanie partizánov so sovietskou armádou“ a „Dedina víta sovietskych vojakov“. Ich autormi sú akademickí sochári Oskar Kozák, Ján Hana a František Gibala. Pred pylónom sa približne v strede celého komplexu nachádza bronzová socha sovietskeho seržanta, ktorý vzdáva hold padlým spolubojovníkom. Autormi štvormetrovej sochy sú akademickí sochári Jaroslav Bartoš a Ján Hana. Pod ňou sa nachádza široký nástupný priestor, na ktorého pravej strane je umiestnené pieskovcové súsošie s názvom „Smelý pohľad do budúcnosti“ od Františka Gibalu a oproti nemu pieskovcové súsošie s názvom „Stretnutie“ od Jána Hanu. Vstup na pamätník je tvorený menším schodiskom. Po jeho ľavej strane bol do vonkajšieho oporného múru osadený veľkorozmerný reliéf s názvom „Útok sovietskej armády“ a po pravej strane reliéf s názvom „Partizánska hliadka v Slovenskom národnom povstaní“. Súčasťou komplexu pamätníka je vojnový cintorín tvorený štyrmi masovými hrobmi, v ktorých je pochovaných vyše 9 000 sovietskych vojakov, ktorí padli počas KDO a pri oslobodzovaní severovýchodného Slovenska. Napokon súčasťou celého komplexu je aj

• Zaujatý rozhovor v Údolí smrti

parkovisko nachádzajúce sa pri hlavnej ceste, ktoré je s jeho hlavnou časťou spojené kolonádou lemovanou štýlovým osvetlením. V rokoch 2017 – 2021 prešiel pylón pamätníka spolu s väčšou časťou obvodových múrov celkovou revitalizáciou (zdroj vhu.sk).

Následne sme navštívili budovu a vonkajšiu expozíciu Vojenského historického múzea Svidník. Nasledovala pútavá prednáška takisto rekonštruovanými priestormi a expozíciami. Naše vojenské pamiatky v tomto regióne dostali konečne dôstojnú podobu, ktorú si skutočne zaslúžia. Štýlová budova niekdajšieho Dukelského múzea (v súčasnosti budova VHÚ – Múzejného oddelenia Svidník VHM s Centrálnou expozíciou) bola postavená v blízkom okolí Pamätníka sovietskej armády o dekádu neskôr a jej exteriér bol potom postupne doplnený o exponáty ťažkej vojenskej historickej techniky tvoriace vonkajšiu expozíciu múzea s názvom Park bojovej techniky. Pamätník sovietskej armády s vojnovým cintorínom je ako pamiatkový objekt súčasťou národnej kultúrnej pamiatky, ktorá bola do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu zapísaná na základe uznesenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 24 zo dňa 27. februára 1961 ako Dukelské bojisko. Po obede sme sa vrátili späť k Zemplínskej Šírave, kde sme v reštauračnom zariadení na Hôrke mali pripravenú večeru, ktorú nám spríjemnila spevom ženská folklórna skupina „Janky“. Nebolo to iba o speve, ale i o kultivovaných komentároch plných hlbokých myšlienok a lásky k regiónu, ľuďom, prírode. Na brehu Zemplínskej Šíravy sme tak strávili večer, na ktorý budeme dlho spomí-

• Dvaja Stanislavovia, plk. Stanislav Wójcik a brig. gen. Stanislav Petrevec

• Genpor. Peter Vojtek, genmjr. Jozef Dunaj, genmjr. Miroslav Kováč

nať. V sobotu, posledný deň, sme navštívili unikátne Múzeum priateľov a podporovateľov Armády SR, ktoré v Košiciach založil a prevádzkuje z vlastných zdrojov nadšenec Jozef Martončík. Za jeho záslužnú činnosť pri propagácii Ozbrojených síl SR najmä medzi mládežou, sme mu odovzdali významné ocenenie KG SR – Záslužný kríž gen. Viesta, II. stupňa strieborný.

Po tejto návšteve sme sa rozišli plní zážitkov do svojich domovov. Poďakovanie patrí členom Regionálnej skupiny Východ, ktorý pre nás jednotlivé časti tejto vojenskej historickej cesty pripravili.

• V múzeu Priateľov a podporovateľov Armády, zľava plk. Wójcik, Jozef Martončík, generáli Jankovič, Vojtek, Dunaj a Miloš Vašek

Vedúci Regionálnej skupiny Východ

Generálmajor v. v. Ing. Miroslav Kováč

Každý človek sa po určitej dobe zastaví a poobhliadne sa späť, čo prežil, čo ubehlo. Ja sa takisto obzerám späť a spomínam. Ale poviem pravdu, že 20. výročie vzniku nášho Klubu generálov SR ma prekvapilo v tom, že ten čas neskutočne rýchlo ubehol.

Áno, nestál som pri zrode nášho Klubu generálov SR, lebo som bol ešte pomerne mladý generál, ale od prvého okamihu som sa stal aktívnym členom. Od ustanovujúcej schôdze som sa podieľal aktívnou prácou v Rade Klubu spolu s genmjr.v.v. Horským. Rovnako tak aktívne pracovali od počiatku aj gen.v.v. Maxim a genmjr.v.v. Čmilanský.

Aj touto cestou by som chcel poďakovať tým generálom, ktorí stáli pri zrode a prvotnom kreovaní nášho Klubu generálov SR a hlavne od začiatku mu venovali svoj osobný čas, energiu a zanieťnosť.

Patrí im všetkým naše veľké poďakovanie.

Pre mňa osobne byť členom takejto organizácie, bola od začiatku veľká česť. Ale silu a opodstatnenosť nášho klubu som si uvedomil naplno až v roku 2010, po mojom odchode do zálohy. Kým som slúžil, tak som bral členstvo „nejako“ automaticky, lebo som stále ako generál bol v dianí a kolotoči plnenia úloh v Ozbrojených silách SR. Ale po odchode do zálohy v roku 2010 nastalo prirodzené vákuum, ako z oblasti života vojsk, tak aj z oblasti kontaktov, stretávania sa s príslušníkmi OS, s priateľmi, s úlohami a všetkým ostatným z OS SR. A tu jednoznačne zohral a v súčasnosti aj zohráva veľký kladný podiel na preklenutí týchto skutočností náš Klub generálov SR.

Dôvodom je skutočnosť, že my ako členovia Klubu nie sme iba ľudia čo nosia generálske hodnosti, nezdôrazňujeme naše bývalé postavenia a funkcie, ale sme v prvom rade ľudia, ktorí sú medzi sebou kamaráti, priatelia, pomáhajú si, vážia si a ctia jeden druhého a to bez rozdielu akú generálsku hodnosť dosiahli. Najviac sa to ukazuje na regionálnych úrovniach, kde pod vedením vedúcich skupín sa stretávame na pravidelnej báze, organizujeme spoločné stretnutia s manželkami, na ktoré pozývame aj manželky už zomrelých generálov. Medzi najlepších vedúcich regionálnych skupín od vzniku Klubu generálov SR patril genmjr.v.v. Marián Horský. V súčasnej dobe je mojou snahou pokračovať a zlepšovať prácu v regionálnej skupine Východ, ktorú nastolili moji predchodcovia, genmjr.v.v. Marián Horský, tak aj brig.gen.v.v. František Bartko.

Sme v etape, keď hodnotíme ubehnutých 20 rokov od vzniku nášho Klubu, hodnotíme čo bolo dobré, aké úspechy sme dosiahli. A je pravda, že sme dosiahli veľké úspechy na základe našej práce a odhodlania. No nesmieme zabudnúť aj na etapu, ktorá je pred nami, na minimálne ďalších 20 rokov a pokračovať v rozvoji Klubu, v získavaní nových členov – mladých generálov, aby úsilie zakladateľov malo následníkov.

„Všetkým členom Klubu generálov SR prajem do ďalšieho obdobia čo najpevnejšie zdravie, aby sme sa mohli stretávať, odovzdávať si skúsenosti. Nech naša vzájomná pomoc jeden druhému, vzájomná úcta a rešpekt, nech naša spoločná práca a jej výsledky sú opodstatnením správnosti existencie Klubu generálov SR.“

Stretnutie Regionálnej skupiny KG SR Stred

23. – 24. októbra zorganizovali generáli Novotňák a Petrevec spoločné posedenie Regionálnej skupiny KG SR Stred vo vinici vo Vinici. Pekného slova a dobrého vína si, bohužiaľ, neužili mnohí, ktorí nemohli prísť z rôznych príčin, ale predovšetkým hlavný organizátor – gen. Novotňák, ktorý začal deň 23.10. s vysokou horúčkou. Nakoniec sa zišli v penzióne rodiny Zsigmond generáli – Pančík, Gál, Petrevec, Dohun, Dunaj a Mečár. Naozaj vydarené podujatie malo už svoj druhý ročník a podľa vyjadrenia všetkých zúčastnených určite nie posledný.

• Vinica vo Vinici

Vedúci Regionálnej skupiny Sever

Generálmajor v. v. Ing. Svetozár Naďovič

Generál Naďovič je nadšencom histórie, osobitne tej vojenskej, jeho zanieťnosť a erudovanosť dáva mnohým dejinným udalostiam spojených zo Slovenskom nový rozmer a náplň. Patrí mu naše poďakovanie za jeho úsilie osvetľovať minulosť pre nás i budúce generácie. Všetky vojensko historické cesty generálov opísané v tejto knihe boli úspešné a zmysluplné najmä jeho zásluhou. Tento rozhovor je len malou bodkou za všetkými historickými udalosťami spomenutými v tejto knihe a je tiež svedectvom o generálovej znalosti dejín i spomínaného nadšenia.

Pán generál, Vaša spomienka na vznik Klubu generálov?

Z mojich spomienok na prvopočiatky vzniku Klubu generálov sa datujú niekedy do roku 2003. My sme boli stále s Julom Humajom kamaráti na životo a na smrť, vďaka a napriek našej vojenskej kariére a služobným vzťahom. Mali sme pri rozhovoroch aj také myšlienky urobiť niečo, čo by združovalo generálov armády, o Klube ešte nebola reč. Neskôr sme sa stretli s dvomi generálmi v Piešťanoch - Bulíkom a Kučom, a prišla reč i na utvorenie stavovskej organizácie, ktorá by nás združovala a mala určité pravidlá fungovania. Boli sme presvedčení, že generáli by sa mali angažovať aj spoločensky a podporovať ozbrojené sily vlastnými skúsenosťami, veď sme s armádou žili celý život, niečo vieme a v niečom môžeme aj pomôcť. Naši nástupcovia sú schopní ľudia a vedia svoju robotu, ale my sme nemali zámer

a nechceli im vstupovať do riadenia vojsk, pripomínať doktríny, alebo meniť, či kritizovať ich súčasné velenie a rozhodnutia. Chceli sme pomôcť v rámci celospoločenského záujmu v obrane Slovenskej republiky. Nám išlo aj o to spoločensky sa vyžiť. Ja som milovník histórie a bol som presvedčený, že im aj touto cestou môžeme ukázať históriu vojensktva, predovšetkým s dôrazom na našu slovenskú históriu vo svetových vojnách aj s jej osobnosťami. A samozrejme i presah týchto informácií na dnešok. Ukázať, kde bojovali slovenskí vojaci, ako bojovali, čo dokázali. Popri tom som vždy zdôrazňoval – nesmieme zabudnúť ani na jedného padlého slovenského vojaka, ktorý bojoval za dobrú vec.

Vašou srdcovou stránkou je teda najmä história, ale u Vás navyše spojená aj s Vašou rodinnou históriou a inými súvislosťami.

Áno, ja musím priznať po skúsenostiach posledných desaťročí, že mnohí historici sa ma boja. Napíšu niečo, napríklad historické dielo a nepamätajú si čo napíšu. Kdežto Nađovič si pamätá nielen dátumy, ale i súvislosti a celý ten historický príbeh. Ja uznávam, že som síce laik, ale ja keď som pre chlapcov generálov zorganizoval vojensko-historickú cestu na Duklu, spomienku na Dukliansku operáciu, ja som to mal v hlave. Od 8. septembra, od priestoru sústredenia nášho armádneho zboru až po Ondavu. V každom momente som im mohol povedať, čo sa dialo, ako sa postupovalo a ako sa vyvíjali boje. Alebo na našej ceste k Mohyle mieru na Morave. Legendárna Bitka troch cisárov, kto ako postupoval, ako sa rozhodoval, ako to prebiehalo krok za krokom. Ja sa nechcem chváliť, ale chcel som, aby sme pri našich vojensko-historických cestách mali nielen nejaké nové vedomosti, ale aby sme mali aj celkovo širší obzor o týchto udalostiach. Spomínam na prvú cestu, ktorú som robil. To bolo po stopách 1. paradasantnej brigády. A mohol som im pri tejto našej výprave povedať i niekoľko zaujímavých faktov. Napríklad môj najstarší bratranec Viktor Nađ bol prvý mŕtvy z paradasantnej brigády. On bol u prvého práporu vo veliteľskejrote veliteľ ženíjnej čaty. Z 12. na 13. septembra 1944 nariadilo velenie operácie urobiť prieskum bojom, on mal na starosť preveriť mínové polia. Stalo sa, že jeden vojak do neho strčil a on kolenom dopadol na obyčajnú protipechotnú mínu, 200 gramovku, po výbuchu mu odtrhla nohu pod kolenom a on pri plnom vedomí si stiahol stehno nad kolenom opaskom a nožom si sám odrezal z odtrhnutej časti zdrapy kostí, kože a mäsa. Zdravotníci ho stihli doviezť do provizórnej nemocnice do poľského kaštieľa, kde je dnes náš pamätník, ale zachrániť sa ho nepodarilo, vykrvácal. Stretol som sa aj s jeho spolubojovníkmi a vraveli mi, že všetci sme sa báli, pretože sa to stalo 13. septembra a my sme boli poverčiví. Na Dukle pri pamätníku je pochovaný spolu s ďalšími spolubojovníkmi, ktorí padli v prvých dňoch bojov o priesmyk.

Členov nášho Klubu som zaviedol aj k Telgártu, kde v SNP bojovala proti Nemcom skupina legendárneho kapitána Staneka. V tejto jednotke bol aj môj strýko kapitán Milan Nađ ako veliteľ doprovodných zbraní z levočskej posádky, ktorá odišla do povstania a potom od septembra velil práporu Chryzantéma na smere Jelšava–Červená Skala. Padol v boji 21. októbra 1944.

Nebodaj Vaša rodina zasiahla i do Slovenského národného povstania?

Spomením významnú epizódu, ktorá sa taktiež týka našej rodiny. Môj svokor bol ilegálnym spolupracovníkom Slovenskej národnej rady v Trenčíne.

Pracoval ako kníhkupec a chodieval k nemu do obchodu aj podplukovník Golian. Zoznámili sa, možno aj spriatelili a našli spoločnú reč na dianie vo vtedajšom Slovenskom štáte. Práve on navrhol ilegálnemu výboru SNR, že by sa tento mladý dôstojník mohol ujať prípravy a vedenia povstania. Podmienkou bolo, aby bol katolík a československy orientovaný, a to Golian spĺňal. Nakoniec sa ich osud – Goliana a Chovana naplnil v horách po ústupe do hôr po skončení povstania. A pred 59. rokmi som si za manželku zobral Ľubicu Chovanovú a prvým svedkom na svadbe bol Ivan Golian, syn generála Jána Goliana. Takže aj takéto súvislosti nachádzam i vo svojej rodine a môžem ich kolegom kamarátom generálom porozprávať.

Vojensko-historické cesty Klubu generálov sú originálny spôsob, ako oživovať históriu, ktorá sa bytostne dotýka Slovenska. Predpokladám, že Vy ste boli autorom tejto myšlienky zorganizovať tieto „spanilé jazdy“ generálov?

Vojensko-historické cesty, ktoré sme s Klubom absolvovali boli moja parketa a moja záľuba. Už na druhý rok po vzniku Klubu sme išli na ďalšiu do Hradca Králové, mapovať Prusko–Rakúsku vojnu. Vždy som sa snažil vyberať cesty, kde bola slovenská stopa. V bitke pri Hradci bojoval napríklad Košický zbor, v ktorom boli skoro samí Slováci a málokto to vie. Žiaľ tretina z nich tam na bojisku padla. Bola to pre nás veľmi poučná cesta.

Ale najviac ma zaujímala osobnosť generála Milana Rastislava Štefánika. Mňa to už tiahlo do Talianska, zaujímalo ma všetko, čo súviselo s Veľkou vojnou a samozrejme činnosť Štefánika, najmä v Taliansku. Nakoniec sme do Talianska vycestovali päťkrát. Boli sme na Piave, kde je memoriál spomienky na 60-tisíc obetí bojov, kde sme odhalili náš pamätník. Len pre zaujímavosť, slovenský veľvyslanec v Taliansku bol pán Stanislav Vallo, otec súčasného primátora Bratislavy. Veľkú úlohu pri tomto akte, aj v Ríme, zohral spisovateľ Drahoslav Machala, s ktorým som sa priatelil. Jemu sa predtým nepodarilo zorganizovať žiadnu spomienku na Štefánika v Taliansku. 24. máj 1918 je mimoriadne pre nás dôležitý v súvislosti so Štefánikom. Na námestí Piazza Venezia, kde dostávali významné pocty i ocenenia najvyšší predstavitelia vtedajšieho Talianskeho kráľovstva, tam Štefánik predniesol prejav a dostal zástavu pre nastúpené Československé légie, znamenalo to prvý zahraničný prejav uznania samostatného Československa. Veľká naša cesta, ktorú sme iniciovali, bola tentoraz aj s ministrom obrany SR Jaroslavom Baškom, podľa toho je vidieť aký význam sme tejto udalosti prikladali. Premiér talianskej vlády Berlusconi mal v Neapole prvé zasadanie vlády, ale minis-

tra obrany vyslal, aby v Ríme 24. mája čakal na našu delegáciu.

Nášmu ministrovi sa dostalo najvyšších počt pri talianskom národnom pamätníku, kde majú česť položiť vence iba najvýznamnejší štátnici sveta. Nášho ministra to dojalo, pretože ako sa neskôr v lietadle zveril – ja nie som Štefánik a idem po tých istých schodoch ako on a kladiem mu veniec na poctu. Dojatý a šťastný z tohto aktu bol nakoniec aj Drahoš Machala i samotní generáli, členovia Klubu i ja sám, že sa nám to podarilo zorganizovať. Bola to naozaj veľká vec, vzdať takto poctu nášmu generálovi Štefánikovi, štátnikovi, vojakovi, vedcovi a zakladateľovi Československa. Veľkú odozvu to malo i v talianskych médiách.

Kde pramení mimoriadny záujem generála Nađoviča o históriu?

Už v základnej škole boli moje najobľúbenejšie predmety dejepis a zemepis. História som miloval a z dejepisu som aj maturoval. Mojou záľubou boli aj historické knihy, napríklad som hltal knihy poľského spisovateľa Henryka Sienkewicza. Jeho romány s historickým pozadím Ohňom a mečom, Pán Wolodyjowski, Quo vadis, boli pre mňa neprekonateľné. Dnes je moja knižnica doma plná kníh o histórii svetovej i slovenskej. Do tých našich ciest som sa snažil zapracovať historicky a vojensky významné medzníky dejín.

Například z roku 1805 bitka troch cisárov pri Slavkove, z roku 1809 Wagram, kde bol Napoleon prvýkrát porazený, boje na rieke Soča počas prvej svetovej vojny, kde sa preslávil môj menovec Svetozár Borojevič von Bojna – poľný maršál CK armády, veliteľ Košického armádneho zboru, neskôr veliteľ 3. armády a veliteľ 5. armády na Soči. Napriek tomu, že to bol hrdina, v roku 1920 zomrel vo veľkej chudobe v penzióne vo Viedni, všetkými zabudnutý. Zaviedol som mojich kamarátov generálov aj k jeho hrobke a spolu s nami tam išli aj rakúski priatelia generáli, ktorí o ňom tiež nič nevedeli. Jeho hrobka bola v žalostnom stave, neudržiavaná, spustnutá. Nuž aj našou intervenciou sme taktoprispeli k náprave pietneho miesta. Odvtedy s nami na naše vojenské historické cesty chodí aj rakúsky generál Helmut Dorner, ktorého sme zobrali aj do Normandie, do observatória v Meudone za Štefánikom.

Aby sme to veľmi nerozoberali, skrátka tieto cesty nám vždy niečo priniesli, rozšírili obzor a pre nás vojakov boli zaujímavé aj z vojenského hľadiska, čo sa napríklad taktiky, či stratégie týkalo v jednotlivých bojových stretoch.

Osobitnou kapitolou činnosti Klubu generálov sú pamätníky, ktoré ste prevažne z vlastných zdrojov

dali vyhotoviť i umiestniť na pamätných miestach po svete. Čo vás k tomu viedlo, predsa len bolo potrebné vynakladať na túto činnosť aj nemalé finančné prostriedky? Na druhej strane ste získali i množstvo nových neznámych informácií o rôznych udalostiach.

Ako generáli sme prispievali zo svojich prostriedkov, ako kto mohol. Začali sme osadením pamätných tabúľ napríklad na Piave v Taliansku, v Ovruči, na Starej Turej generálovi Malárovi, pamätníkom na Prietržskej ceste v Brezovej pod Bradlom, vo Flossenbürgu štyrom popraveným generálom. S týmto sa spája aj veľa neznámych. Napríklad nikto nevie, že s našimi generálmi boli popravení aj štábní dôstojníci, napríklad podplukovník Krátky, Zdeno Souhrada, nadporučík Petro a ďalší. Vôbec nikde ich nespomíname. Vo Flossenbürgu boli väznení i kapitán Stanek a národohospodár Imrich Karvaš, finančník SNP, ktorí taktiež čakali na popravu. Karvaša mal popraviť dokonca aj jeho bývalý študent nemeckej národnosti z Kremnice, príslušník SS. Prečo sa o toto zaujíma z našej slovenskej strany iba Klub generálov? Pretože to bola moja vízia, my sme tam totiž nemali nič, žiadnu pamätnú tabuľku, plastiku ako spomienku na našich vojakov, ktorí tu zahynuli. Dotiahol som do Flossenbürgu svojho času aj ministra vnútra Ivana Šimka, príbuzného generála Viesta, blízko bol aj kameňolom, kde by sa našiel materiál na pamätnú tabuľu, ale vec sa nepodarila. Ani s pomocou ministerstva zahraničných vecí.

Pán generál, v akej kondícii je Klub generálov Slovenskej republiky podľa Vás a ako si Vy, možno aj z pohľadu nestora predstavujete jeho budúcnosť?

Podľa mňa je Klub výnimočný aj z toho pohľadu, že jeho členmi sú aj generáli v činnnej službe. Počúvajú nás aj naše názory a musím v tomto smere vyzdvihnúť najmä súčasného náčelníka Generálneho štábu generála Daniela Zmeka, predtým generála Petra Gajdoša, v klubovej činnosti generála Tibora Gaplovského, generála Pavla Honzeka, generála Gašpara Hozmana a súčasného predsedu Klubu generála Petra Vojteka. Výborný náš vedúci, bol predseda Klubu generál František Blanárik, aj keď sme ho všetci museli poslúchať a robiť pre neho všelijaké príhovory a pod. To hovorím s humorom, pretože pre nás urobil veľmi veľa a ťahali sme za jeden povraz. Takisto generál Janko Vido a mnohí ďalší, ktorých považujem za výborných kamarátov. Boli a sú to muži na svojom mieste.

Vaše želanie Klubu generálov?

Nuž, čo sa týka budúcnosti Klubu generálov Slovenskej republiky. Mrzí ma, že keď bude 40. výročie, ja už tu nebudem. Nášmu Klubu želim do budúcnos-

ti zdravý optimizmus, mať neustále snahu bojovať o lepšie vzťahy, byť angažovanejší nielen v rámci Klubu, ale aj v našich ozbrojených silách, zúčastňovať sa podujatí, chodiť na prednášky a tešiť sa zo všetkého nového, čo život prináša. Chcem ešte podotknúť. Prednášal som na Akadémii v Liptovskom Mikuláši. V auditóriu bolo 300 kadetov. Tak disciplinovaných a tak počúvajúcich vojakov som nikdy v živote nevidel a nezažil. Vedel som ich asi oslovit a oni vedeli napríklad aj o mojej knihe Veľký odsun, ktorá opisuje odchod sovietskych vojsk z Československa. Povedal som im aj o mojej vojenskej ceste. V roku 1959 som prišiel k pluku spolu s deviatimi poručíkmi do Jindřichova Hradce a povedal som im moje vtedajšie krédo, že chcem byť do desiatich rokov veliteľ pluku. Potom som na to zabudol a môj kamarát týlar Honza Hevera mi to pripomenul, keď som sa po dvanástich rokoch stal naozaj veliteľom pluku. Kadetom som povedal, že musia chcieť a dokázať to svojim snažením a vedomosťami. Ja som bol vtedy plukovník a moji spolužiaci boli kapitáni. Ale zároveň som im povedal, že to stálo veľa odriekania a obetavosti zo strany mojej rodiny, za moju vojenskú kariéru sme sa dvanásťkrát sťahovali, bez toho to nešlo. Musíš mať však so sebou dob-

rú ženu, manželku a matku tvojich detí. Toto som im hovoril a chlapci i dievčatá – akademici, to snád' pochopili, že nič nejde bez obetí. Snažil som sa im zároveň vštepiť, že musia byť vzdelaní a osvojovať si nové poznatky.

Ja si myslím, ba som presvedčený, že tak ako títo kadeti majú budúcnosť, tak ju má i Klub generálov. Pri príležitosti oslavy 20. výročia mu želim len to najlepšie, aby sme pokračovali v našej, dve dekády trvajúcej tradícii rozvíjania podpory Ozbrojených síl Slovenskej republiky, podpore našich vojakov, rozširovania historického povedomia u vojakov i v širokej verejnosti a celej našej spoločnosti. Vlast' máme iba jednu, tak si ju opatrujme, chráňme a bráňme. Páni generáli – priatelia, želim vám do budúcnosti všetko dobré aj celému nášmu Klubu.

Ďakujem pánovi generálovi za jeho rozprávanie. Je to len výber z celého rozhovoru, pretože celý sa nedá zreprodukovať na stránkach tejto knihy. Jeho nadšenie pre históriu a detaily sú jednoducho vhodné na samostatnú publikáciu. Želám mu a verím, že sa pridajú aj kolegovia generáli, nech Nađovičovi to nadšenie a elán čo najdlhšie vydržia.

Zhovárал sa Bernard Roštecký

Členské schôdze KG SR

2004 do 10.05 2006

27.04.2006

01.12.2006

18.05.2007

01.12.2007

04.07.2008

23.01.2009

26.06.2009

20.11.2009

18.06.2010

26.11.2010

24.06.2011

25.11.2011

18.06.2012

30.11.2012

24.05.2013

04.10.2013

05.06.2014

14.11.2014

05.06.2015

23.10.2015

24.06.2016

25.11.2016

16.06.2017

16.11.2017

08.06.2018

24.10.2019

01.07.2021

12.05.2022

13.10.2022

12.05.2023

20.10.2023

06.05.2024

14.10.2024

22.05.2025

25.09.2025

Prípravný výbor

Ustanovujúca ČS KG SR Trenčín, Dom Armády

ČS Liptovský Mikuláš, Národná akadémia maršála Hadika

ČS Zvolen, Veliteľstvo vzdušných síl OS SR

ČS KG SR Trenčín, Kultúrne a osvetové centrum OS SR

Výročná ČS KG SR Brunovce, Účelové zariadenie Národný bezpečnostný úrad

ČS KG SR Martin, Poddôstojnícka akadémia OS SR

ČS KG SR Michalovce, 22. mechanizovaný prápor 2.mb

ČS KG SR Brunovce, Účelové zariadenie Národný bezpečnostný úrad

Výročná ČS KG SR Lipt. Mikuláš, Akadémia Ozbrojených síl

ČS KG SR Zvolen, Veliteľstvo vzdušných síl OS SR

ČS KG SR Lešť, Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku

ČS KG SR Hlohovec, multifunkčný prápor, Sily výcviku a podpory OS SR

Výročná ČS KG SR Nová Polianka, Vysokošpecializovaný ústav pre pľúcne choroby MO SR

ČS KG SR Zem. Šírava, Výcvikové a ubytovacie zariadenie 2.mb

ČS KG SR Topoľčany, Veliteľstvo 1. mb

ČS KG SR Prešov, Posádkový klub 2. mb

Výročná ČS KG SR Kunovská priehrada, Senica, Mestský úrad

ČS KG SR Žilina, Záchranná brigáda MV SR

ČS KG SR Zemplínska Šírava, Hotel GRANIT, Horezza a. s.

ČS KG SR VVP Lešť, Vojenské lesy a majetky š. p.

Výročná ČS KG SR Dolný Bar, Obecný úrad

ČS KG SR Trnava, Trnavský samosprávny kraj

ČS KG SR Martin, Základňa výcviku a mobilizačného doplňovania OS SR

ČS KG SR Omšenie, Liečebno-rehabilitačné zariadenie ZVJS

Výročná ČS KG SR Zvolen, Veliteľstvo Vzdušných síl OS SR

ČS KG SR Nitra, Park kultúry a oddychu

Výročná ČS KG SR Leopoldov, Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby ZVJS

ČS KG SR Banská Bystrica, Spoločné operačné veliteľstvo OS SR

ČS KG SR Ružomberok, Ústredná vojenská nemocnica – Fakultná nemocnica

ČS KG SR, voľba Rady, Prešov, Posádkový klub 2. mb,

ČS KG SR Topoľčany, Veliteľstvo 1. mb

ČS KG SR Omšenie, Liečebno-rehabilitačné zariadenie ZVJS

ČS KG SR Smrekovica, Horský hotel GRANIT, Horezza a. s.

ČS KG SR, voľba Rady, Lipt. Mikuláš, Akadémia ozbrojených síl

ČS KG SR Zemplínska Šírava, Výcvikové a ubytovacie zariadenie 2.mb

Rady KG SR

predseda, podpredseda, tajomník, hospodár, členovia

2004 do 10.05.2006 – Prípravný výbor
 predseda genpor.v.v. Ing. Július Humaj
 členovia Humený, Honzek, Horský, Naďovič,
 Vido za generálov v zálohe (v.z.)
 a vo výslužbe (v.v.)
 a generáli Gajdoš, Kuča a Maxim
 za generálov v činnnej službe

**10.05.2006 – 12.08.2008 – Rada KG SR
 (Ustanovujúca ČS Trenčín)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. JUDr. Ján Vido
 podpredseda genmjr. Ing. Peter Gajdoš
 tajomník genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Dušan Humený
 zapisovateľ genmjr.v.v. Ing. Marián Horský
 členovia genmjr.v.v. Ing. Naďovič,
 genpor.v.v. Ing. Humaj,
 genmjr. Ing. Kováč,
 genmjr. Ing. Kačmár
 predseda kontr. kom. genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.

**13.08.2008 – 21.06. 2010
 (VČS Brunovce)**
 predseda KG SR genpor. Ing. Peter Gajdoš
 podpredseda genpor.v.v. Ing. František
 Blanárik
 tajomník genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Dušan
 Humený
 styk s verejnosťou genmjr.v.v. Ing. Svetozár
 Naďovič
 poradca predsedu genmjr.v.v. JUDr. Ján Vido
 členovia brig.gen.v.v. Ing. Muriň,
 genmjr.v.v. Ing. Hozman
 genmjr. Ing. Baránek,
 brig. gen. Ing. Vojtek
 predseda kontr. kom. genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.

**22.06.2010 – 23.07.2012
 (VČS Liptovský Mikuláš)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik
 podpredseda genmjr. Ing. Peter Vojtek
 tajomník brig.gen.v.v. Ing. Jaroslav Muriň
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.

hovorca genmjr.v.v. Ing. Svetozár
 Naďovič
 vedenie kroniky brig.gen.v.v. Ing. Štefan Mečár
 zapisovateľ genmjr.v.v. Ing. Ján Ďurové
 členovia gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský
 genmjr. Ing. Marián Áč
 predseda kontr. kom. genmjr.v.v. Ing. Ján Pančík
 členovia genpor.v.v. Ing. Jaroslav Ešmír
 gen. JUDr. Tibor Gašpar

**24.07.2012 – 24.06.2014
 (VČS Nová Polianka)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik
 1. podpredseda genpor. Ing. Peter Vojtek
 2. podpredseda gen. JUDr. Tibor Gašpar
 tajomník gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 zapisovateľ brig.gen. Ing. Juraj Krištofovič
 oblasť komunikácie brig.gen.v.v. Ing. Štefan Mečár
 vedenie kroniky genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek
 člen gen. Mgr. Stanislav Jankovič
 predseda kontr. kom. genmjr.v.v. Ing. Milan
 Stráňava
 členovia genpor.v.v. Ing. Jaroslav Ešmír
 genmjr. Ing. Miroslav Kocián

**25.06.2014 – 23.06.2016
 (VČS Senica)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik
 podpredseda genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 tajomník gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 zapisovateľ brig.gen. Ing. Krištofovič
 kronikár genpor.v.v. Ing. Pavel Honzek
 styk so spol. organ. gen.v.v. JUDr. Stanislav
 Jankovič
 styk s OS SR genmjr. Ing. Pavol Macko
 člen brig.gen. Ing. Ondřej Novosad
 predseda kontr. kom. brig.gen.v.v. Ing. Štefan Mečár
 členovia genpor.v.v. Ing. Jaroslav Ešmír
 gen. JUDr. Alexander Nejedlý

**24.06.2016 – 24.06.2018
 (VČS Dolný Bar)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik
 podpredseda genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 tajomník gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 členovia genpor.v.v. Ing. Honzek
 gen.v.v. JUDr. Jankovič
 brig.gen. Ing. Joch,
 brig.gen. Ing. Krištofovič,
 gen. JUDr. Nejedlý,
 predseda kontr. kom. genpor.v.v. Ing. Jaroslav Ešmír
 členovia brig.gen. Ing. Daniel Zmeko
 brig.gen.v.v. doc. Ing. František
 Bartko

**25.06.2018 – 31.06.2021
 (VČS Zvolen)**
 predseda KG SR genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik
 podpredseda genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 tajomník gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský
 hospodár genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 členovia gen.v.v. JUDr. Jankovič,
 genpor.v.v. Ing. Honzek
 gen. JUDr. Nejedlý,
 brig.gen. Ing. Gacko,
 genmjr. Ing. Kocián
 predseda kontr. kom. genmjr.v.v. Ing. Ján Pančík
 členovia brig.gen.v.v. doc. Ing. František
 Bartko
 brig.gen. Ing. Martin Stoklasa

**01.07.2021 – 11.05.2023
 (VČS Leopoldov)**
 predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 podpredseda genmjr.v.v. Ing. František
 Blanárik

tajomník gen.v.v. JUDr. Alexander
 Nejedlý
 hospodár gen.v.v. JUDr. Stanislav
 Jankovič
 člen genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek
 hlavný kontrolór genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 poradca Rady gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský

**12.05.2023 – 22.05.2025
 (ČS Prešov)**
 predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 podpredseda brig.gen.v.v. Ing. Juraj
 Krištofovič
 tajomník gen.v.v. JUDr. Alexander
 Nejedlý
 hospodár gen.v.v. JUDr. Stanislav
 Jankovič
 člen genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek
 hlavný kontrolór genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 poradca Rady gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský

**Od 23.05.2025
 (ČS Liptovský Mikuláš)**
 predseda KG SR genpor.v.v. Ing. Peter Vojtek
 podpredseda genmjr.v.v. Ing. Juraj Baránek
 tajomník gen.v.v. JUDr. Alexander
 Nejedlý
 hospodár gen.v.v. JUDr. Stanislav
 Jankovič
 člen brig.gen.v.v. Ing. Juraj
 Krištofovič
 hlavný kontrolór genmjr.v.v. Ing. Jozef Zadžora,
 CSc.
 poradca Rady gen.v.v. JUDr. Tibor Gaplovský

OCENENIA

Klubu generálov Slovenskej republiky

Záslužný kríž generála Viesta

Popis:

1. Lícna strana – v strede krížu je umiestnený štvorec a v ňom podobizeň gen. Rudolfa Viesta.
2. Rubová strana – v strede krížu je umiestnený štvorec a v ňom štít s dvojkřížom zo znaku Slovenskej republiky. Nad dvojkřížom sú umiestnené dva skřížené meče a pod dvojkřížom sú umiestnené lipové ratolesti. Na hornej časti nad štítom je text KLUB GENERÁLOV, na spodnej časti je lipový trojlístok.
3. Prevlečná stuha je hodvábná s týmto usporiadaním farieb: zelená-žltá-bordová-žltá-zelená. Na rube je ihlicový pripínací mechanizmus.
4. Stučka zodpovedá usporiadaniu farieb stuhy, v strede s umiestnenou miniatúrou krížu. Na rube je ihlicový pripínací mechanizmus.
5. Rozmer obojstranného záslužného kríža je 35x35 mm a jeho hrúbka je 3 mm. Záslužný kríž je vyrobený z farebného kovu podľa stupňa s patinou.

Zlatý – I.

Strieborný – II.

Bronzový – III.

Pamätná medaila generála Goliana

Popis:

1. Lícna strana – v strede kruhu je umiestnená podobizeň gen. Jána Goliana. Na spodnej časti obvodu je text v kruhopise GENERÁL JÁN GOLIAN. Na ľavej strane kruhu je rok 1906, na pravej strane kruhu je rok 1945.
2. Rubová strana – v strede kruhu je umiestnený štít s dvojkřížom zo znaku Slovenskej republiky. Nad dvojkřížom sú umiestnené dva skřížené meče a pod dvojkřížom sú umiestnené lipové ratolesti. Na hornej časti obvodu je text v kruhopise KLUB GENERÁLOV, na spodnej časti obvodu je text v kruhopise SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Na ľavej a pravej strane kruhu je lipový trojlístok.
3. Prevlečná stuha je hodvábná s týmto usporiadaním farieb: žltá-biela-zelená-biela-žltá. Na rube je ihlicový pripínací mechanizmus.
4. Stučka zodpovedá usporiadaniu farieb stuhy, v strede s umiestnenou miniatúrou štítu z rubovej strany. Na rube je ihlicový pripínací mechanizmus.
5. Priemer obojstrannej pamätnej medaily je 35 mm a jej hrúbka je 3 mm. Pamätná medaila je vyrobená z farebného kovu podľa stupňa s patinou.

Zlatý – I.

Strieborný – II.

Bronzový – III.

Čestný kríž Klubu generálov SR

Popis:

1. Lícna strana – v strede rovnoramenného kríža je umiestnený kruh s farebným (trikolóra) znakom Klubu. Na hornej časti obvodu znaku je text v kruhopise KLUB GENERÁLOV. Na spodnej časti obvodu znaku je text v kruhopise SLOVENSKEJ REPUBLIKY.
2. Rubová strana – je po celej ploche gravírovaná mozaikou lipových ratolestí. V strede je umiestnený text ČESTNÝ KRÍŽ. V dolnej časti je umiestnené evidenčné číslo kríža.
3. Prevlečná stuha je hodvábná tmavočervenej farby s vyšitými lipovými ratolestami na ľavej a pravej strane od prevlečného oka.
4. Stučka zodpovedá farbe stuhy, v strede s umiestnenou miniatúrou čestného kríža. Na rube je ihlicový pripínací mechanizmus.
5. Rozmer obojstranného kríža je 35x35 mm a jeho hrúbka je 3 mm. Čestný kríž je vyrobený z farebného kovu bronzovej farby s patinou.

Zoznam menovaných a povýšených generálov od 1. januára 1993 do 31. decembra 2025

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
1.5.1993	generálplukovník v.z.	Ing. Jozef TUCHYŇA	Armáda SR
1.5.1993	generálplukovník v.z.	Ing. Imrich ANDREJČÁK	Armáda SR
1.5.1993	generálporučík	Ing. Mojmír HERGOVIČ	Armáda SR
1.5.1993	generálporučík	Ing. Július HUMAJ	Armáda SR
1.5.1993	generálmajor	Ing. Ján ĎUROVE	Armáda SR
17.6.1994	generálmajor i. m.	Ing. Bohumír GERINEC	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor	Ing. Rudolf ŽÍDEK	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor	Ing. Emil VESTENICKÝ	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor	Ing. Leopold BILČÍK	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor v. v.	Teodor ŠLAJCHART	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor v. v.	Ing. Andrej BENKA-RYBÁR	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor v. v.	Peter Emilius VLČKO	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor v. v.	Ondrej ŠEDIVÝ	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor v. v.	MUDr. Štefan ŠIMKO, CSc.	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Daniel KUNIC	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Marián KUČERA	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Jozef TLACH	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Ladislav NOSÁK	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Milan VESEL	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Ing. Michal PRIDALA	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	MUDr. Fridrich KUCHÁR	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Ing. Ján SNOPKO	Armáda SR
25.8.1994	generálmajor i. m.	Otto SMIK	Armáda SR
25.8.1994	generálporučík	Ing. Andrej SABOL	Armáda SR
25.8.1994	generálporučík v.v.	Ing. Ján HUSÁK	Armáda SR
25.8.1994	generál	Ing. Ladislav PITTNER, CSc.	Policajný zbor
25.8.1994	generál	JUDr. Štefan LASTOVKA	Policajný zbor
25.8.1994	generál	prof. JUDr. Jaroslav IVOR, DrSc.	Policajný zbor
8.12.1994	generál	JUDr. Vladimír MITRO	SIS
3.5.1995	generálmajor v. v.	Ján BABINEC	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v. v.	Ernest BIELIK	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v. v.	Ing. Július DROZD	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v.v.	Mikuláš GROFČÍK	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v. v.	Rudolf HUSÁR	Armáda SR

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
3.5.1995	generálmajor v. v.	Ladislav PITTNER	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v. v.	Ivan Oto SCHWARZ	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor v. v.	Karol SCHWARZ	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor i. m.	Pavol GAJDOŠ	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor i. m.	Jakub HLUCHÝ	Armáda SR
3.5.1995	generálmajor i. m.	Jozef TÓTH	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor v. v.	Ing. Ján REPASKÝ	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Milan STRÁŇAVA	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Ľudovít GÁL	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Milan PODHORÁNI	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	JUDr. Ján VIDO	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Milan CEROVSKÝ	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Ján ČMILANSKÝ	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. Jozef PIVARČI	Armáda SR
30.5.1997	generálmajor	Ing. František BLANÁRIK	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor v. z.	Ing. Jozef GAJDOŠ	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor v. z.	JUDr. Michal VALO, CSc.	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	Ing. Marián MIKLUŠ	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	Ing. Oto NEČAS	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	Ing. František BUTKO	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	Ing. Gašpar HOZMAN	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	JUDr. Ondrej SAMÁŠ	Armáda SR
20.8.1998	generálmajor	JUDr. Alojz SIRO	Armáda SR
20.8.1998	generálporučík	Ing. Leopold BILČÍK	Armáda SR
20.8.1998	generálporučík	Ing. Jaroslav EŠMÍR	Armáda SR
20.8.1998	generálporučík	Ing. Štefan GOMBÍK	Armáda SR
20.8.1998	generálporučík	Ing. Pavel HONZEK	Armáda SR
20.8.1998	generálporučík	Ing. Ján VÁŇA	Armáda SR
30.12.1998	generálmajor	Ing. Jozef ZADŽORA, CSc.	Armáda SR
30.12.1998	generálmajor	doc. Ing. Jozef KOVÁČIK, CSc.	Železničné vojsko
30.12.1998	generálporučík	Ing. Milan CEROVSKÝ	Armáda SR
1.9.1999	generálmajor	Ing. Jozef BLIZMAN	Armáda SR
1.9.1999	generálmajor	Ing. Peter BUČKA	Armáda SR
1.9.1999	generálmajor	MUDr. Igor ČOMBOR, h. doc.	Armáda SR
1.9.2000	generálmajor	Ing. Ľubomír BULÍK, CSc.	Armáda SR
1.9.2000	generálmajor	Ing. Jozef DUNAJ	Armáda SR
1.9.2000	generálmajor	Ing. Dušan HUMENÝ	Armáda SR
1.9.2000	generálmajor	Ing. Peter NOVOTNÁK	Armáda SR
1.9.2000	generálmajor	Ing. Ján PODHORA	Železničné vojsko
12.3.2001	generál	JUDr. Ján PIPTA	Policajný zbor

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
12.3.2001	generál	JUDr. Anton RÁZGA	Policajný zbor
5.12.2002	brigádny generál	Ing. Ján KAČMÁR	OS SR
5.12.2002	brigádny generál	Ing. Milan MAXIM	OS SR
5.12.2002	brigádny generál	Ing. Vladimír PÚČIK	OS SR
28.8.2003	generál	Ing. Milan CEROVSKÝ	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Peter GAJDOŠ	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Ľubomír HÁBERL	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Miroslav KOVÁČ	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Jozef KRAKOVSKÝ	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Jaroslav KUČA	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Mikuláš REGULA, MSS	OS SR
28.8.2003	brigádny generál	Ing. Jaroslav VÝVLEK	OS SR
28.8.2003	generál	JUDr. Tibor GAPLOVSKÝ	Železničná polícia
7.5.2004	generál i. m.	Milan Rastislav ŠTEFÁNIK	OS SR
7.5.2004	brigádny generál i.m.	Ján NÁLEPKA	OS SR
7.5.2004	brigádny generál i.m.	Ing. Ivan INSTITORIS	OS SR
7.5.2004	generál	JUDr. Oto LOBODÁŠ	ZVJS
30.6.2004	brigádny generál	Ing. Pavel MACKO, CSc.	OS SR
26.8.2004	brigádny generál	Ing. Martin BABIAK	OS SR
26.8.2004	brigádny generál	doc. Ing. František BARTKO, PhD.	OS SR
8.5.2005	generálporučík	Ing. Ľubomír BULÍK, CSc.	OS SR
8.5.2005	generálmajor	Ing. Peter GAJDOŠ	OS SR
8.5.2005	generálmajor	Ing. Ján KAČMÁR	OS SR
8.5.2005	generálmajor	Ing. Milan MAXIM	OS SR
8.5.2005	brigádny generál	Ing. Juraj BARÁNEK	OS SR
8.5.2005	brigádny generál	Ing. Miroslav KOCIAN	OS SR
8.5.2005	brigádny generál	Ing. Vendelín LEITNER	OS SR
8.5.2005	brigádny generál	Ing. Stanislav PETRENEC	OS SR
8.5.2005	generál	JUDr. Ján PACKA	Policajný zbor
31.8.2006	brigádny generál v.v.	Mgr. Imrich GIBALA	OS SR
31.8.2006	brigádny generál v.v.	Koloman SKALINA	OS SR
1.1.2007	generál	Ing. Ľubomír BULÍK, CSc.	OS SR
1.1.2007	generálporučík	Ing. Peter GAJDOŠ	OS SR
1.1.2007	generálmajor	Ing. Juraj BARÁNEK	OS SR
1.1.2007	generálmajor	Ing. Miroslav KOVÁČ	OS SR
1.1.2007	generálmajor	Ing. Vladimír PÚČIK	OS SR
1.1.2007	generálmajor	Ing. Jaroslav VÝVLEK	OS SR
1.1.2007	brigádny generál	MUDr. Pavol MASLÍK, PhD.	OS SR
1.1.2007	brigádny generál	Ing. Štefan MEČÁR	OS SR
1.1.2007	brigádny generál	Ing. Jaroslav MURÍŇ	OS SR

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
1.1.2007	brigádny generál	Ing. Ján SALAGANIČ	OS SR
1.1.2007	brigádny generál	Ing. Peter VOJTEK	OS SR
23.1.2008	brigádny generál	Ing. Ondřej NOVOSAD	OS SR
23.1.2008	brigádny generál	RSDr. Jozef VIKTORÍN	OS SR
23.1.2008	brigádny generál	Ing. Milan ČELKO, MSc.	OS SR
23.1.2008	generálmajor	Ing. Martin BABIAK	OS SR
2.9.2008	brigádny generál	Ing. Marián ÁČ, PhD.	OS SR
2.9.2008	brigádny generál	Ing. Ivan HIRKA	OS SR
2.9.2008	brigádny generál	doc. Ing. Miroslav KELEMEN, PhD.	OS SR
2.9.2008	brigádny generál	Ing. Juraj KRIŠTOFOVIČ	OS SR
2.9.2008	brigádny generál	Ing. Ľubomír SVOBODA	OS SR
2.9.2008	generálmajor	Ing. Jaroslav KUČA	OS SR
2.9.2008	generálmajor	Ing. Ján SALAGANIČ	OS SR
2.9.2008	generálmajor	Ing. Peter VOJTEK	OS SR
2.9.2008	generál	Mgr. Stanislav JANKOVIČ	Policajný zbor
2.9.2008	generál	prof. JUDr. Jozef KURIL, CSc.	Policajný zbor
2.9.2008	generál	PaedDr. Tibor GAŠPAR	Policajný zbor
2.9.2008	generálka	JUDr. Eleonóra KROČIANOVÁ	Colná správa
25.1.2010	generálmajor	Ing. Marián ÁČ, PhD.	OS SR
25.1.2010	brigádny generál	Ing. Jindřich JOCH	OS SR
15.4.2011	generálmajor	Ing. Pavel MACKO, CSc.	OS SR
4.5.2011	generálporučík	Ing. Jaroslav VÝVLEK	OS SR
4.5.2011	generálmajor	Ing. Miroslav KOCIAN	OS SR
4.5.2011	brigádny generál	Ing. Josef POKORNÝ, PhD.	OS SR
7.5.2012	generálporučík	Ing. Peter VOJTEK	OS SR
7.5.2012	generálporučík	Ing. Marián ÁČ, PhD.	OS SR
7.5.2012	brigádny generál	Doc. Ing. Boris ĎURKECH, CSc.	OS SR
30.1.2013	brigádny generál	Ing. Ján BALCIAR	OS SR
30.1.2013	brigádny generál	Ing. Miroslav KORBA	OS SR
2.5.2014	generál	JUDr. Alexander NEJEDLÝ	HaZZ SR
5.5.2014	brigádny generál v. v.	Ing. Milan PÍKA	OS SR
5.5.2014	brigádny generál v. v.	Ján ILANOVSKÝ	OS SR
5.5.2014	generálporučík	Ing. Milan MAXIM	OS SR
5.5.2014	brigádny generál	Ing. Daniel ZMEKO	OS SR
5.5.2015	brigádny generál v. v.	Ján KUBÍK	OS SR
5.5.2015	brigádny generál i. m.	Ľudevít SOZANSKÝ	OS SR
5.5.2015	brigádny generál i. m.	Jozef GABČÍK	OS SR
26.11.2015	generál	Ing. Milan MAXIM	OS SR
26.11.2015	brigádny generál	Ing. Ľubomír GACKO	OS SR
26.11.2015	brigádny generál	Ing. Vladimír KUBÁŇ	OS SR

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
26.11.2015	brigádny generál	Ing. Martin STOKLASA	OS SR
26.11.2015	generál	JUDr. Milan LUČANSKÝ	Policajný zbor
26.11.2015	generál	JUDr. Ľubomír ÁBEL	Policajný zbor
26.11.2015	generál	Ing. Ivan ŠEVČÍK	Policajný zbor
19.4.2016	generálmajor	Ing. Ondřej NOVOSAD	OS SR
19.4.2016	generálmajor	Ing. Miroslav KORBA	OS SR
19.4.2016	generálmajor	Ing. Ján BALCIAR	OS SR
19.4.2016	brigádny generál	Ing. Ivan PACH	OS SR
19.4.2016	brigádny generál	Ing. Vladimír ŠIMKO	OS SR
19.4.2016	generál	JUDr. Csaba FARAGÓ	Policajný zbor
19.4.2016	generál	JUDr. Vladimír ŠRAMKA	Policajný zbor
19.4.2016	generál	JUDr. Marián SLOBODNÍK	Policajný zbor
19.4.2016	generál	Juraj BUKUŠ	Policajný zbor
30.6.2016	generál	PhDr. Jozef TURČÁK	Colná správa
15.8.2016	brigádny generál i. m.	Michal PETER	OS SR
15.8.2016	brigádny generál v. v.	PhDr. Ľudvík ŠESTÁK	OS SR
8.9.2016	generálmajor	Ing. Jindřich JOCH	OS SR
8.9.2016	brigádny generál	Ing. Miroslav LORINC	OS SR
8.9.2016	generálporučík	Ing. Pavel MACKO, CSc.	OS SR
2.5.2017	generálporučík	Ing. Ján BALCIAR	OS SR
2.5.2017	generálmajor	Ing. Daniel ZMEKO	OS SR
2.5.2017	brigádny generál	Ing. Karol NAVRÁTIL	OS SR
26.5.2017	generálmajor i. m.	Jozef GABČÍK	OS SR
9.1.2018	brigádny generál v. v.	PaedDr. Ivan ČIERNY	OS SR
9.1.2018	brigádny generál	Ing. Slavomír STAVIARSKY	OS SR
9.1.2018	generálmajor	Ing. Ľubomír SVOBODA	OS SR
26.4.2018	generálmajor	Ing. Vladimír ŠIMKO	OS SR
26.4.2018	brigádny generál	Ing. Juraj ŠTEFANKA	OS SR
26.4.2018	generálmajor	Ing. Josef POKORNÝ, PhD.	OS SR
26.4.2018	generál	Ing. Ján BALCIAR	OS SR
26.4.2018	generálporučík	Ing. Daniel ZMEKO	OS SR
30.5.2018	generál	Ing. Milan IVAN	ZVJS
29.8.2018	brigádny generál i. m.	Ľudovít KUKORELLI	OS SR
20.9.2018	brigádny generál	Ing. Martin MICHALCO	OS SR
20.9.2018	brigádny generál	Ing. Jaroslav POLÁK	OS SR
20.9.2018	brigádny generál	Ing. Peter TURSKÝ	OS SR
28.5.2019	generál	Ing. Daniel ZMEKO	OS SR
28.5.2019	generálmajor	Ing. Miroslav LORINC	OS SR
28.5.2019	brigádny generál	Ing. Peter BABIAR	OS SR
28.5.2019	brigádny generál	Ing. Róbert KLEŠTINEC	OS SR

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
28.5.2019	generálka	JUDr. Jana MAŠKAROVÁ	Policajný zbor
28.5.2019	generál	Mgr. Róbert BOZALKA	Policajný zbor
29.8.2019	generálmajor v. v.	Ján ILANOVSKÝ	OS SR
29.8.2019	brigádny generál i. m.	Imrich JACKO LYSÁK	OS SR
15.1.2020	generálporučík	Ing. Josef POKORNÝ, PhD.	OS SR
15.1.2020	brigádny generál	MUDr. Vladimír LENGVARSKÝ	OS SR
15.1.2020	brigádny generál	Ing. Ivan BALOG	OS SR
16.6.2020	brigádny generál	Ing. Ferdinand MURÍN	OS SR
16.6.2020	brigádny generál	Ing. Tibor KRÁLIK, M.Sc.	OS SR
16.6.2020	brigádny generál	Ing. Štefan KOVÁCS	OS SR
28.1.2021	brigádny generál	Ing. Pavol TÖKÖLY	OS SR
28.1.2021	brigádny generál	Ing. Róbert TÓTH	OS SR
28.1.2021	brigádny generál	MUDr. Roman JANTOŠ	OS SR
28.1.2021	brigádny generál	Bc. Ing. Branislav BENKA	OS SR
28.1.2021	brigádny generál	Ing. Ladislav DOVHUN, MA.	OS SR
28.1.2021	generálmajor	Ing. Štefan KOVÁCS	OS SR
28.1.2021	generálmajor	Ing. Ivan PACH	OS SR
28.1.2021	generálporučík	Ing. Lubomír SVOBODA	OS SR
19.10.2021	generálporučík	Ing. Vladimír ŠIMKO	OS SR
19.10.2021	brigádny generál	Ing. Alexander KOLLÁRIK	OS SR
19.10.2021	brigádny generál	Ing. Slavomír VERČIMÁK	OS SR
19.10.2021	brigádny generál v. v.	Ing. Ivan BELLA	OS SR
4.5.2022	generálmajor	Ing. Peter BABIAR	OS SR
4.5.2022	generálmajor	Ing. Róbert TÓTH	OS SR
4.5.2022	brigádny generál	Ing. Martin REMEŠ	OS SR
16.3.2023	generálmajor	Ing. Martin MICHALKO	OS SR
16.3.2023	generálmajor	Ing. Róbert KLEŠTINEC	OS SR
16.3.2023	brigádny generál	Ing. Marek BANAS	OS SR
16.3.2023	brigádny generál	Ing. Jaroslav KRÁM	OS SR
16.3.2023	brigádny generál	Ing. Jozef ŠEVČÍK	OS SR
16.3.2023	brigádny generál	Ing. Róbert KECSŐ	OS SR
24.10.2023	generálmajor	Ing. Ladislav DOVHUN, MA.	OS SR
24.10.2023	generálmajor	Ing. Tibor KRÁLIK, M.Sc.	OS SR
24.10.2023	brigádny generál	Ing. Martin KUTERKA	OS SR
24.10.2023	brigádna generálka	RNDr. Beáta HANUŠNIAKOVÁ	OS SR
1.11.2023	generálmajor	Ing. Martin STOKLASA	OS SR
18.4.2024	brigádny generál	Ing. Aurel SABÓ	OS SR
18.4.2024	generálmajor	Ing. Jaroslav KRÁM	OS SR
18.4.2024	generálmajor	Ing. Juraj ŠTEFANKA	OS SR
13.12.2024	generálmajor	Ing. Slavomír VERČIMÁK	OS SR

Dátum menovania, povýšenia	Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko	Funkcia/zložka
13.12.2024	generálmajor	Ing. Ivan BALOG	OS SR
13.12.2024	generálporučík	Ing. Peter BABIAR	OS SR
13.12.2024	brigádny generál	Ing. Roland SABOLČÍK	OS SR
13.12.2024	brigádny generál	Ing. Norbert HRIB	OS SR
13.12.2024	brigádny generál	Ing. Štefan ACSAI	OS SR
13.12.2024	brigádny generál	Ing. Csaba NÉMETH	OS SR
25.4.2025	generál	Mgr. Michal SEDLIAK	ZVJS
25.4.2025	generál	Mgr. JUDr. Ing. Ľubomír KLIŠTINEC	ZVJS
25.4.2025	generál	Mgr. Branislav ZURIAN	Policajný zbor
26.9.2025	generálporučík	Ing. Miroslav LORINC	OS SR
26.9.2025	brigádny generál	Ing. Adolf DAUBNER, MSc.	OS SR
26.9.2025	brigádny generál	Ing. Jozef KASL	OS SR
26.9.2025	brigádny generál	Ing. Ladislav KISEL	OS SR
26.9.2025	brigádny generál	Ing. Dušan KOŠÚT	OS SR

**Od 1.1.1993 od vzniku Slovenskej republiky do 31.12.2025 bolo vymenovaných
174 generálov, z toho:**

- 144 - Armáda /Ozbrojené sily SR (20 in memoriam)
- 19 - Policajný zbor
- 4 - Zbor väzenskej a justičnej stráže
- 2 – Železničné vojsko
- 2 – Colná správa
- 1 – Železničná polícia
- 1 - SIS
- 1 – Hasičský a záchranný zbor

Poznámka: V súvislosti so zavedením novej stupnice generálskych hodností v Ozbrojených silách SR boli prezidentom SR dňa 5.12.2002 povýšení na generálporučika (predtým druhá generálska hodnosť, podľa novej legislatívy tretia generálska hodnosť) a generálmajora (predtým prvá generálska hodnosť, podľa novej legislatívy druhá generálska hodnosť) nasledovní generáli:

Na hodnosť	Titul, meno, priezvisko
generálporučik	Ing. Leopold BILČÍK
generálporučik	Ing. Milan CEROVSKÝ
generálporučik	Ing. Štefan GOMBÍK
generálporučik	Ing. Mojmír HERGOVIČ
generálporučik	Ing. Július HUMAJ
generálmajor	Ing. František BLANÁRIK
generálmajor	Ing. Jozef BLIZMAN
generálmajor	Ing. Peter BUČKA
generálmajor	Ing. Ľubomír BULÍK
generálmajor	Ing. František BUTKO
generálmajor	Ing. Ján ČMILANSKÝ
generálmajor	MUDr. Igor ČOMBOR, h. doc.
generálmajor	Ing. Jozef DUNAJ
generálmajor	Ing. Ján ĎUROVE
generálmajor	Ing. Marián HORSKÝ
generálmajor	Ing. Gašpar HOZMAN
generálmajor	Ing. Dušan HUMENÝ
generálmajor	Ing. Ondrej KUBIZNIAK
generálmajor	Ing. Marián MIKLUŠ
generálmajor	Ing. Oto NEČAS
generálmajor	Ing. Peter NOVOTŇÁK
generálmajor	Ing. Ján PANČÍK
generálmajor	Ing. Jozef PIVARČI
generálmajor	Ing. Ján PODHORA
generálmajor	Ing. Milan PODHORÁNI
generálmajor	JUDr. Ondrej SAMÁŠ
generálmajor	Ing. Emil VESTENICKÝ
generálmajor	Ing. Jozef ZADŽORA, CSc.
generálmajor	Ing. Rudolf ŽÍDEK

Rozlúčili sme sa

genpor. v.v. Ing. Mojmír HERGOVIČ

* 23.07.1942 Bratislava
† 04.02.2007 Bratislava

genmjr. v.v. JUDr. Antonín RAŠLA

* 15.09.1911 Pavlice - Voderady
† 17.05.2007 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Ján LACKO

* 04.07.1926 Andrejová, okr. Bardejov
† 18.04.2008 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Antonín PETRÁK

* 14.04.1912 Viedeň, Rakúsko
† 07.02.2009 Ružomberok

genpor. v.v. Ing. Leopold BILČÍK

* 17.02.1949 Sládkovičovo
† 12.07.2010 Abrahám

brig. gen. v.v. Ing. Jaroslav MURÍŇ

* 06.12.1952 Trutnov, Česká republika
† 03.09.2010 Beckov

brig. gen. v.v. Mgr. Imrich GIBALA

* 31.10.1920 Hriňová
† 25.03.2012 Banská Bystrica

genmjr. v.v. Ing. Ján KAČMÁR

* 08.06.1951 Kobylnice, okr. Svidník
† 27.12.2012 Prešov

genmjr. v.v. Ing. Jaroslav NAHÁLKA

* 25.09.1933 Vrbica – Liptovský Mikuláš
† 27.12.2013 Praha

genmjr. v.v. Ing. Karol SCHWARZ

* 28.11.1920 Rudno nad Hronom
† 01.03.2014 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Marián MIKLUŠ

* 24.03.1953 Senica nad Myjavou
† 15.03.2015 Trenčín

genpor. v.v. Ing. Ján VÁŇA

* 09.04.1940 Veľký Ďur, okr. Levice
† 24.05.2016 Nitra

genpor. v.v. Ing. Ján HUSÁK

* 12.04.1923 Sasinkovo, okr. Hlohovec
† 22.12.2016 Ružomberok

genmjr. v.v. Ing. Milan PODHORÁNI

* 19.05.1945 Pukanec, okr. Levice
† 15.02.2017 Senica

genpor. v.v. Dr. h. c. Ing. Anton MURŽIC

* 03.06.1926 Vrbové, okr. Piešťany
† 10.03.2017 Trnava

genplk. v.v. Ing. Jozef HREBÍK

* 28.10.1928 Lukáčovce, okr. Nitra
† 26.03.2017 Trenčín

genmjr. v.v. Ing. Rudolf TVAROŠKA

* 05.07.1928 Chtelnica, okr. Piešťany
† 30.06.2017 Trenčín

genmjr. Ondrej ŠEDIVÝ

* 28.11.1921 Soblahov, okr. Trenčín
† 19.09.2017 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Jozef DUNČKO

* 15.11.1933 Spišský Štvrtok
† 14.06.2018 Trenčín

genmjr. v.v. JUDr. Ján VIDO

* 16.02.1941 Jalovec, okr. Prievidza
† 19.06.2018 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Ján PUŠKÁR

* 09.09.1927 Turová, okr. Zvolen
† 01.08.2018 Bratislava

genmjr. v.v. prof. PhDr. František HATALA CSc.

* 07.11.1925 Dolný Ohaj, okr. Nové Zámky
† 01.09.2018 Podhájska

genmjr. v.v. Ing. Gašpar HOZMAN

* 06.01.1946 Hurbanovo
† 20.02.2019 Trenčín

genmjr. v.v. Ing. Leonard SABOL

* 12.01.1932 Rakovce nad Ondavou
† 10.10.2019 Košice

genpor. v.v. Ing. Pavel HONZEK

* 21.06.1947 Jaroslavice, Česká republika
† 07.06.2020 Trenčín

genmjr. v.v. Ing. Marián HORSKÝ

* 28.08.1945 Pribenik, okr. Trebišov
† 11.12.2020 Prešov

gen. Mgr. Milan LUČANSKÝ

* 10.02.1969 Poprad
† 30.12.2020 Prešov

brig. gen. v.v. PaedDr. Ivan ČIERNY

* 09.04.1938 Čadca
† 06.04.2022 Donovaly

genmjr. v.v. Ing. František BLANÁRIK

* 21.09.1952 Šahy
† 09.07.2022 Bratislava

genmjr. v.v. Ing. Jozef GAJDOŠ

* 09.08.1945 Zemplínske Hámre
† 21.10.2022 Snina

genmjr. v.v. RSDr. Karol POLAKOVIČ, CSc.

* 22.01.1933 Bratislava
† 21.01.2024 Liptovský Mikuláš

genmjr. v.v. Ing. Ervín LAHKÝ

* 26.04.1934 Podhorie, okr. Banská Štiavnica
† 26.05.2024 Beluša

brig. gen. v.v. doc. Ing. František BARTKO, CSc.

* 13.04.1954 Prešov
† 19.02.2025 Prešov

Doslov

Vážené pani generálky, ctení páni generáli, milý čitateľ!

Pri príležitosti jubilea vášho Klubu bola spracovaná táto publikácia, ktorá sa snaží určitým spôsobom vyjadriť a opísať vaše konanie a čiastočne i váš život, či už v aktívnej činnosti, alebo dnes na zaslúženom odpočinku, v dôchodkovom veku. Všetci ste pôsobili alebo stále pôsobíte vo vysokých funkciách a rozhodujúcich postoch v rámci armády, ozbrojených síl a ozbrojených bezpečnostných zborov. Celý svoj profesijný život ste venovali ich činnosti, rozvoju a príprave na obranu vlasti, ale aj pomoci občanom Slovenskej republiky v krízových situáciách. Je priam symbolické, že svojou prácou, činnosťou a aktivitami vášho Klubu naďalej, už dvadsať rokov, obohacujete nielen ozbrojené sily, ale i celú našu spoločnosť. Vaše dlhoročné služobné skúsenosti sú stále zdrojom a cenným príspevkom k službe našich občanov v uniformách, veliteľov, jednotkám i útvarom. Nevynímajúc naše najvyššie zložky velenia i riadenia na jednotlivých ministerstvách.

Čo sa týka verejnosti ste svojou inšpiratívnou činnosťou prameňom rozširovania poznania našej histórie, a to nielen vojenskej. Osobitné uznanie ste si vyslúžili aj svojou angažovanosťou v pietnych a spomienkových aktoch v rámci Slovenskej republiky i v zahraničí. Vaše vojensko-historické cesty sú unikátne a rozširujú naše historické povedomie nielen o vojenskej minulosti, ale aj o našich slovenských dejinách v medzinárodnom kontexte. Členovia Klubu obnovujú vojenské cintoríny, z vlastných zdrojov zabezpečujú a osádzajú pamätníky a pamätné tabule na pripomínanie si našich hrdinov i obete počas Veľkej vojny, 2. svetovej vojny, bojov Slovákov v meruôsmych rokoch a činiteľov, ktorí sa v histórii zaslúžili o našu súčasnosť. Nemôžeme zabúdať ani na vašu humanitárnu pomoc ľuďom v núdzi, či už ide o darcovstvo krvi alebo starostlivosť o vojnových veteránov z protifašistického odboja.

Klub generálov Slovenskej republiky je práve pre spomenuté dôvody výnimočný. Nejde o exkluzívny alebo snobský Klub v duchu anglickej tradície. Je to Klub, ktorý činnosťou svojich členov verne napĺňa motto z titulku tejto knihy „*Honor, et Gloria*“. Je to jedna z najaktívnejších organizácií, ktoré podporujú naše ozbrojené sily a aktívne vystupujú v posilňovaní obranyschopnosti Slovenskej republiky. Zasadujú sa o našich vojakov, skvalitnenie ich výstroja i výzbroje, sociálne zabezpečenie, čo platí dvojnásobne v starostlivosti o vojenských i vojnových veteránov.

Táto kniha je venovaná Klubu generálov Slovenskej republiky k významnému výročiu jeho existencie. Je to pamiatka na dve desaťročia práce, aktivít a činnosti v prospech nás všetkých. Tak ako bol život členov Klubu – generálov, venovaný nám všetkým počas ich neľahkej služby v armáde i ozbrojených silách a ozbrojených zboroch SR. Patrí im za to poďakovanie i úcta.

Do budúcich rokov želáme Klubu generálov Slovenskej republiky, všetkým členom, všetko najlepšie, čínorodosť a veľa síl do plnenia úloh, ktoré si stanovia.

*Za zostavovateľov publikácie
Bernard Roštecký*

